

Amháin Clainne Seóeal

(an céad úrú.)

mícheál 7 tomás ó máille

do cruinniú 7 do cuir síos 140.

“Seasair le cliú 7 ná téisir do ar scúl
So scuireamuid rúinn saé sárda;
Disead is buad so bhrádamuid so luad.
Is so leasair mac Duad ar námaro.” —L. 71.

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

AR n-a úrú amad

do

CONNRAO NA SEÖILSE

i mBaille Áta Cliaé.

1925

Cló Oipis uí Máireáin,
Át-Cliaí.

PB 1359

M 2

158994

CLÁR AN LEABHAIR SEO.

	l.
RÉAMRÁD	vii
AMRÁIN CLAINNE SAEOEAL—	
1. COIS LEASA BÍOS 50 HUAIɃNEAC	1
2. AN ÉAOM-RÓIS - - - - -	2
3. CAIPTÍN BUAOAR - - - - -	5
4. BÉAL ÁTA HAMNAIS - - - - -	9
5. AN BHRUMILLÍN PÉACAÉ - - - - -	12
6. PEADAIRÍN PÁOARIC - - - - -	14
7. BÉAL AN ÁTA BUIŃE - - - - -	15
8. BUIŃE ÓEAS NA BPÉARLAÍ - - - - -	18
9. AN TSAIL ÉUAC - - - - -	20
10. AN CAISTEAC BÁN - - - - -	22
11. BÁITÉAR Ó5 A BLACA - - - - -	24
12. SEAGÁN Ó CIARŃUBÁIN - - - - -	27
13. SÉAMUS MĀC ɃIOLLA ÓÉ - - - - -	29
14. SICÍNÍ BUIɃTO ÉAŃMUMN - - - - -	32
15. 'SÉ PÁC MO BUAŃARĀ - - - - -	35
16. AOŃ Ó5 Ó RUAIRC - - - - -	37
17. AN PEAR CEOL - - - - -	38
18. RISTEARD SEIɃE - - - - -	39
19. AN ɃABRÍN BAINNE (NŃ SEAGÁN MAC ŃUIBIR AN ɃLEANNA) - - - - -	41
20. TOMÁS BÁN MĀC AOŃAGÁIN - - - - -	45
21. MÁIRTÍN SEIɃE - - - - -	47
22. AN ɃABRÍN ŃONN - - - - -	50
23. AN RÁBAIRE ɃABANN - - - - -	51
24. PEICÍN Ó LAIŃE - - - - -	53
25. AMRÁN AN TLÚ - - - - -	55
26. SINÉAD NÍ'AC A' BÁIRO - - - - -	57

27. DAMIS PEIGÍ NÍ AS EAGRA CONAMARA	-	-	59
28. MICEÁL MÍAC SUIBNE	-	-	64
29. IORRAS FLOMMÁIN	-	-	66
30. MURCÁDÓ Ó MAOLÁIN	-	-	68
31. AMRÁN NA MBUAICAILLÍ BÁN	-	-	71
32. DEARTLÍN CIMG	-	-	74
33. MÁILLEAC CROÍDE NA SCARAD	-	-	75
34. AN T-IOLRAC MÓR	-	-	77
35. RISTEARD Ó DROM	-	-	80
36. DRIGTO NÍ PÁDORAIC	-	-	82
37. LIAM Ó RAIGLLE-	-	-	85
38. AR AN SCOILL MÓIR	-	-	87
39. RUARÓRÍ Ó CATÁIN	-	-	88
40. DOIMNALL	-	-	91
41. TÁ NA SAIGIOIRÍ AS TUL ANONN	-	-	92
42. AN SPAILPÍN PÁNAIC	-	-	94
43. LEAICÍ AN CÚIL BÁIN	-	-	96
44. AN VEINSÍN LUACRA	-	-	98
45. CUAIÉIN SLEANN NÉIPINN	-	-	99
46. AN TEANGA SAEÓILGE	-	-	102
47. SEACRÁN CEARBAILL	-	-	104
48. CATAOIR MÍAC CÁBA	-	-	108
49. MUIRRÉADÓ NÍ TSAIBNE BÁIN	-	-	109
50. TOMÁS MÍAC FÍLIBÍN	-	-	111
51. TAOB TALL DE CLAÍDE NA TEORTÁIN	-	-	113
52. AN CRIONAC	-	-	115
53. AN ÉADORA GLAS	-	-	117
54. CÚIRT BAILE AN MUIGE	-	-	119
55. SAĞART NA CÚILE BÁINE	-	-	120
56. MÁIRE NÍ MONGÁIN	-	-	122
57. AN ÉAILLEAC	-	-	125
58. CUAN COILINN	-	-	126
59. AN DRÁIGNEÁN DONN	-	-	127
60. MÁIRÍN PARCER	-	-	132
61. MÁIRE ÓS NA SCRAOB	-	-	134
62. DEAN AN FÍR RUARÓ	-	-	135
63. AITRIGE AN TÁILLIÚRA	-	-	137
64. CAIPTÍN Ó MÁILLE	-	-	139
65. BUACAC DEAS NÍ NIG	-	-	141
66. NUAIR A TÉIDIM-SE AMAC	-	-	144

67. Meiriceá	-	-	-	-	-	-	146
68. Linnseac Beárnán	-	-	-	-	-	-	147
69. Neileac	-	-	-	-	-	-	148
70. Neileac Mór	-	-	-	-	-	-	152
71. Máire	-	-	-	-	-	-	152
72. Máire Ní Taidís Óis	-	-	-	-	-	-	154
73. Mhuruisc	-	-	-	-	-	-	156
74. An Drumhíonn Dub	-	-	-	-	-	-	156
75. Siorróio Ó Mórda	-	-	-	-	-	-	158
76. Seasán Ó Máille	-	-	-	-	-	-	159
míniuḡad̄ ar na haiméad̄in	-	-	-	-	-	-	163
VOCABULARY	-	-	-	-	-	-	209
ḡuisín an easarctóra	-	-	-	-	-	-	222

R É A M R Á Ò .

AN CÀOI A ÆFUAIREAMAR NA HAMRÁIN.

Ùgamar “Amráin Òlainne Ñæðeal” ar na hamráin seo, mar is amráin iad atá as riè le Clainnib Ñæðeal ó'n tsean-aimsir sa tír. An t-am ar cumað cuirò de na hamráin seo buò amráin do'n tír uilig so léir iad, 'sé sin, an fad is bì tuile mór na Ñæðilge as faluḡað na tíre ar fad ; sruè ñlan i ñcomnuide as tiḡeaèc ainnti 7 as tabairt uḡdair nua leis i nòidairò a céile 7 o'á comneál úr. Àcè èáinic an triomac mór 7 o' islig an tuile 7 fásað an Ñæðilg 7 a cuirò amrán dealbuiḡte amac i n-a linntreacáib beaḡa annseo 7 annsiúro i ñcuasaib 7 i ñcúinnib ar fuò an oileáin.

Tá tarraint ar ceitère sḡoir amrán sa leabhar seo, àcè níl sa méro sin àcè trian de na hamráin atá i meabair na nòadome ins an ñceanntar seo. Seo iad an céad cuirò a tóigeamar síos 7 tá níos mó ná oiread eile cruinniḡte aḡainn le cur sa òara cuirò de'n leabhar. Tá an triomacò trian lé tóḡail síos so fóill aḡainn 7 ní hé an trian is luḡa é. Ní òeacamar amac tar tórainn an ceanntair seo as fásail éan-amráin aca—àcè ceann nó òó. Fuair-eamar a mbunáite ó éan-fear amáin, Tomás Òreacnac atá i n-a comnuide i n'òubaceta i ñceanntar Órr na Móna. Ùg seisean oèc sḡoir amrán síos òúinn, 7 tá tuillead aige, òá òféadad sé cuimniḡað orca 7 iad a èabairt 'un cruinnis. Sé cinn 7 trí fièro de

na hamráin a bhí aige atá sa leabhar seo. Fuairéamar an cúro eile ó Sean-Tomás Breatnach, cé is móide de ceitire cinn a príot ó daoimib eile 7 tá siad sin ainmnithe is na nótaib.

Is maic linn ar mburdeacas a shabail annseo, mar gheall ar an luac saotair a d'féadamar a tabairt do Sean-Tomás, leis na daoimib uaisle a curtis linn go rial le n-a tabairt do, mar tá : An Dantigearna Gregorí as Fort Inse Suaire, 7 Mac Siolla Pádraic, Tigearna Osruide, 7 Mairtineac Tul' Oidre, 7 William Ó Briain an Feisire, as Teac Maí Ealla, Caithir na Mart. Támuio an-burdeac freisin do Sheosam Laoide mar gheall ar a feabas 7 d'frestail sé do'n leabhar a fad is bhí sé d'a cloobualad, le go mbead gac uile nio mar bad ceart ann.

'Siad na hamráin Saeoilge an crutugad is iomláine ar feabas 7 áilneact inntleacta 7 dútcais na nSaeodeal. Agus má tá na hamráin iad féin le molad 7 má tá onoir as dul do luict a ndéanta, ní luğa an t-ómós atá dligte do na fearaib 7 do na seancaitib 7 do na héigsib Saeoilge a coinnis go glan i n-a meabair iad le sult 7 doibneas do Clainnib Saeodeal. Is maic linn paisnéis 7 amodactail iomlán do na fearaib sin a cur síos annseo, i rioct is go mbéid beannaict an léigteora doib, 7 a gcail d'a paisnéis go lá an luam, 'sé sin, an fad is béas an teangaid Saeoilge d'a sgríob' 7 d'a labairt 7 d'a canad as fearaib fáil.

Míceal 7 Tomás Ó Máille.

AMRÁIN CLAINNE SAEDEAL.

I. COIS LEASA BÍOS GO HUAINNEAC.

I.

COIS LEASA BÍOS GO HUAINNEAC
AR UAIR NA MAIRNE IM' ÉMPEAR,
'SEADÓ DEARC MÉ AN AINNIR UASAL—
DA SUAIRC 7 BA SÉIM Í—
SUR SEASAIL SÍ AR AN STUAIÓ ÉNUIC
AN STUAIÓ-BEAN 'DOM' FÉACAIMT,
A RAIB RÉALTA NA CAORAC
INS SAC HÉAN-TAOB 'DÁ CLÓRÓ.
BÍ FOLT GO FÉAR AS CASADÓ LÉITE
GO CRÁIBTEAC CIARAC STAMRAC SIOS
INA BEARTAIB 'TIGEAÓT LE CÉILE
ASUS AS FÁS LÉI GO FEOR ;
BÍ NA RAEN-EAIRC BA RÓ-GLUISE
AR A HÉADAN SAN ÉAS SAN ÉRION
IS Í AS SÉAR-CÁITEAM SAETE
I 'OTRÉAR MÍIC AN TREOM.

II.

DA SEANAMAIL Í AR A HÉADAN
IS SAN 'ÉALANN UIRCI AÓT ÓIGE ;
BÍ A MALAIÓ SEARRA CAOL 'DOMN
SÉAR-SNUÍÓTE I SCLÓ-CÉART,

A leaca sléamúin réir-ghlan
 Ar éan-dat le rósa
 Is a béal tanaró beorac
 Taob córac san cam.
 Do líon mé ar fad fo reachtaib cléib
 Is bíodg mé mear mar alt na n-éan,
 Cait mé seal ar staro-éiúin céill
 Agus mé i ngear-gean dá clóir,
 Sur smaoimig mé sur sío-bean i
 Do síolraig teac leasa fó mo dhéim(τ)
 Nó an cruinn-bean ba cruinn deise
 A tug Téirne go Máig.

III.

Nil fios a'm i nÉirinn
 Caróe an gaoit fúinn a seol tú
 Nó cad é an páirt dé Éirinn
 As ar síolraig do pór-sliocht ;
 Ní féidir sur tú Éileann
 A cuir tréas ar fad faoi ceo draoidheact
 Nó Déirdre dá ngeillim
 Ins gac n-éan-taob dá clóir,
 Nó an bean ar síl mo ghaoi le draoi,
 Nó an bean a snám na fiarcas fínn,
 Nó an bean ón mbinn do tréig Conall tréan
 Seal ma diair go mór,
 Nó an ceáir-rig do b' áilne
 Nó an plannoda ba gile
 Nó an ghrian-bean 'sí d'fáguig
 Na sár-neasa faoi bhrón.

IV.

Ní féidir sur tú Éileann
 Nó an bean a bí as Mac Trémpéar
 Le ar ceangal tusa páirt dinn
 De slíocht Ágúin móir.
 Deannuis túinn faoi dútraót,
 Cuir subacás ar an bfeinn
 I n-éiric ó n-a laoc mear
 As óe léigead ar mo león.
 Mur duine leamúin meáta tú
 San spot cuan na ceangal daor
 An bfuil oinneacán le finne féib
 Sa té óa mbuó cóir,
 Ina réir-sruim 7 'na tréit-sruim
 Agus na céadta óe Clainne Saedéal
 Leisrío éart an gloine timceall
 Is siúó críoc ar mo sgeol.

—Cois leasa.

2. AN ÉAOIN-RÓIS.

I.

Ta sgoit na luácráó as pás so buacac le naðarcaib
 na mbó,
 Coirce dualaó ar éaltaib truaða as pás faoi óó ;
 Clainne súigte níl gar óa luáó linn ar an tsráio seo
 níos mó,
 Is go bfuil na cuaca ar na crannaib uaisle as sárseimn
 ceoil.

II.

Dá bpeictá an doileann ar maidin doibhinn as snám
 ar an gcuan
 A brollac sgaoilte ba solas fíor-ghlan i mbarr na
 dtonn,
 An eala gléigeal níor éirí léite páirt a roinnt
 agus codlad oíche do bairn tú díom-sa é le lá fada
 is bliadam.

III.

As mo éadom-Róis tá na naoi n-ór-folt físte go féar,
 Sac d'aoi treormhar ar slíse an eombra as fíor-
 córdacán léi ;
 Tá na trí seoid' aici is córta 7 is deise ar bié f'aoi
 'n saogal.
 'Sí is ró-ghile píop ó Neilí cige com-éruinn' ar uet a
 cléib.

IV.

Is beas mo spéis in do maom saogalta ná in do
 sealdán-bó ;
 Is beas mo spéis in do seisriú gléasta--níl ainnti
 aet ceo ;
 Is beas mo spéis in do cáilead maorua tá lác buíde
 crón,
 Aet tá mo ró-spéis in mo Róis gléigil, fad a's mair-
 peas sí beo.

V.

AR céib na n-innsiatac tá an sata pionn-siatac
 go sálaib brós

Nó an cuibe daoiib-se an eala doibinn ar deáilrad
 an óir ;

CRIOSTAL goirmbiad go n-ionruata a ériall sí a
 b'feárr ciall doib,

Acé ní mé a míll tú, acé na fir is sac conndae
 gointe nimneac is i ngrád le Róis.

—Tá goit na luacrad.

3. CAIRCÍN BRUADAR.

I.

IS AR AN LUING SEO, A PÁIDÍ UÍ LINNSI, A BIM-SE AS
 deánam bróin,

AS IOSNAIGIL INS AN OIÓCE 7 AS SÍOR-ĜOL 'SA LÓ,

Acé anois ó dailad m' inntleacé

Asus mé i sciantaib ó mo múntir,

DAR m'firinn, IS MAIT A CAOIFRÓE MÉ I SCONNDAE
 míuĝ eo.

II.

ASUS DÁ MAIREADÓ MO SEAN-ACAIR ASAM BEITINN MAIT
 go leor,

Dead buidéal is sac láim liom is mé i scoimladar
 ban óĝ.

Meireac síor-ól na scártaí,

IS AN DLIGE A BEIT RO-LÁIDIR,

NÍ I SANTA CRÍUS A PÁĜFAIRÓE MO ÉNÁMA PAOI'N BFO.

III.

Is a comrádaíde na díse, naé claoiúte las atáim,
 Is ní mór go dtig liom innsin dá dtrian mo dhuibéin
 bróin,

 Aéit ó's tusa is túisge a éifeas

 A maireann de mo gaoitaiú,

Tabair mo beannaéit sgríobta go Connóae Muig Eo.

IV.

Is tabair litir uaim go héirinn, is má téirdeann tú
 do'n Ail Móir,

Agus aitéris do mo gaoitaiú go bfuil mé faoi brón.

 Nuair a síl mé a dúl dá bfeácaint,

 Sur gabta bí mé i ngéibeann,

Is naé amháid a gheall Mac Dé dom a beit i scian-
 taiú faoi brón.

V.

Tá sgoil i mbaite Neamnad as óig-fir is as mnáiú,
 Is an té a mbeaú dúil sa spóirt aige ba óoir do a
 ériall ánn.

 Tá toga 'cuile ceoil ánn

 Dá seinnim do réir nótaí

Agus páidí ánn dá dtreoruíad is dá bpoíglum
 gac lá.

VI.

Tá taob na Ceatramhan Caoite siamsaíail go leor ;
 Tá coitig is cearca fraoiú ánn go síorraíde as
 seinnim ceoil ;

Tá sméarta ar barruib craoibhe ann ;
 Tá ubla cumarta buróe ann ;
 Tá géimneac bó 'sus laoiḡ ann, tigeacé oio' l Muire
 Móir.

VII.

Cait mé seal mór bliadanta go rial pairsing cóir
 faoi mór-óion as mo tigearna, fad 's leis mé do'n ól.
 Acé amáin mur scastaoi as fiaḡac me
 ní raḡa mé dá bfiarfruiḡe ;
 ní tḡ liom ḡabáil go hlar-Umáil ; tá mo pianta
 ro-mór.

VIII.

Tá punt is píce amuiḡ asam i ḡConnḡae Muiḡ Co,
 is ní raḡa mé dá n-iarraio éoiḡóim ná go deo,
 faitcíos go mbéarfaioe tḡar orm
 is go nḡabfaioe i nḡeall le fiaḡaib mé,
 is go bfiarfróe boltaí iaramn ar barr-iallaḡaib mo
 bróḡ.

IX.

Ba beas mo dúil i n-imirt, acé ba mór mo dúil 'san ól—
 Tráḡ éuimniḡim féin ar éiḡo aca 'seacó ḡnim an donas
 mór—
 B́i sé mná deas is píce asam,
 Cáitín, Úna is Siosailí,
 is níor dóḡaioe an t-áḡ beic ar éiḡo aca ná lom an
 donais móir.

X.

Is go dtasairt Choc na Cruaice ar cuairt go hAbain
 mÓir,
 Acaill go Cúl Luácráð as buácailleáct bó,
 go ndéantar Iarla i gClárta
 Ue Óomnall beas Mac Riada,
 Ní feicfidéar mé go dtí sin i gComhdae muiḡ eo.

XI.

An té a béirdeas toir Dia Óomnaig béir aige uḡdar
 ḡrinn ;
 Béir doirsi tigteáð ósta dá bḡsgailt le n-ar linn ;
 Béir fion ḡgaimn dá dortað,
 Agus pums 'na mugaib bána :
 Béir buidéal den fion Spáinneac as na buácaillib dá
 roinnt.

XII.

An té béirdeas toir Lá Féil Brigte 'sé a éipeas an
 spóirt
 As comarsannaib go síodañail as ól fiona 's beoir ;
 Béir na deócanna dá lionað
 Is na—ḡloimrdeaca 'ḡabáil timceall,
 'S an té nár ḡemeað i mbroinn, béir cuimne aige ar
 an ól.

—Is ar an luing seo.

4. **béal áta hainneais.**

—

I.

A plúr na zcuac, 'sé mo truaḡ zo buan
 Naé pút a buail mé i zcleamnas,
 Sul dar síubail mé Tuamam, bailte móra,
 Aḡ véanam buadarta 'sus amḡar.
 Is dána mé ná an dánaét péin
 Aḡus is dána an té a bí i ndán dom,
 Is zo hifreann na bpéin dá zcuirtí mé,
 Déiró mé a éiríce aḡ camt ort.

II.

Dá n-éaluisim péin le zráó mo éleib,
 Cé bameann sé 'ó'n Eaglais ?
 Is ní luḡa ná céad dá zcloisim péin
 A érairíró siaḡo zan áḡbar.
 A éuac na zcraob, ó luairéad leat mé,
 Ná sḡiob de'n tsaogal zo fóill mé,
 Is nó zo dtéiríró na spéarta duḡ ére néaltaiḡ,
 'Na déiró sim is tú an réalḡ eolais.

III.

'Siaḡo na mná óḡa a inarbhuiḡ ḡ a úreiró mé
 Aḡus a éarraing mé i n-ól na hoiríce ;
 Síadadár mo pócaí zan airḡeado zan ór,
 Aḡus o'páḡadár zan coróim ná piḡimn mé.

Mu mallaóct go deo do éan-buacáil ós
 A d'ólfaó a bó nó a éora,
 Is a liaéda teac ósta ar fága' mé ariam coróim ann,
 Is ní bfuigimn uača lóistín na hoíóce.

IV.

Ní bréas a ráó nac tusa a d'fás
 Mo éroíóe in mo lár i n-a gual duó,
 Cíó gur náireac an níó dom le ráó é,
 Tuit bun 7 barr mo ghuaise.
 A Rí tá ar neam, nac claoíóte an galar
 Mé beic ar fáó i ngráó leat ?
 Is gur tú mo rogam de mnáib an domáin,
 Agus éaluig liom an tráó seo.

V.

Tojáó na séad, a stór mo cléib,
 Agus fuasgail mé ó'n mbuaióreacó,
 Is go mba banne liom do béal ná an lon duó 's an
 céirseac,
 Agus iad a beic aráon i n-uaisneas.
 Do bráige ba míne ná an eala ar an tuinn
 Is tá ghuas do éinn i n-a dualaib,
 Is a ruain mo cléib, gluais liom péin,
 Agus fuasgail mé ó'n mbuaióreacó.

VI.

'Comráó le mnáib a bím-se go gnáac
 Agus óá oteannaó le mo éroíóe isteaó,
 As seinnim béarsaí 7 dánta i nšaeóilge
 Agus lá i n-a óeíó sin 'mo cómnaíóe.

II

'SÍOR-ÞÓÐAÐ A BÉIL, MÁ B'ÞAÐA AN OIÐCE ARÉIR,
 AÐUS 'SÍOS-ÐUR NA MBRÉAÐ 1 N-UÐAL ÐI,
 AÐT GRÁSTA ÐÉ, NÍ BRÁÐAIR MÉ
 AR AN TSRÁIÐ SEO ÞÉAL ÁÐA NÁMNAIS.

VII.

SÍAR ÐOIS CUAM LIOM 7 MÉ ÐO BUÐAÐAÐA,
 TRÉIÐ-LAÐ SUAIÐTE SÍNTE,
 'ÞÉAÐAMT UAM AR AN SPÉIR Ó ÐUARÐ,
 'ÞÉILLEAÐ ÐO ÐLÓRÐAIB AN TSMNSIR ;
 NÍOR ÞÞAÐA ÐÚMNN ÐO ÞÞACAMAR LONÐ
 AÐ TEAÐT ÐO TRÚPAÐ TIMÐEALL
 ÞAÐI N-A LÁN-REAÐT SEIÐ AÐ TIGEAÐT LE CÐIR
 AÐUS RUAN MO ÐROIÐE ÐEAL MNTE.

VIII.

ÞÉARÞAMN-SE MO MÓIÐE ÐO MNAIB ÐRÍC' ÞÓÐLA
 ÐUR BRÉAÐA BA CÐIR A ÐUR 1 N-UÐAL ÐÓIB,
 AÐUS AN ÐARNA MÓIÐE AR ÐAILÍN RÓ-ÐEAS
 A LEIÐFEAÐ A CLOCA AR A SÚLÍB ;
 AN TRÍOMNAÐ MÓIÐE ÐAN AON-ÞEAN A ÞÓSAÐ
 ÐO MBAMTI AN EORNA ÞAÐI LUÐNAS,
 AÐUS AN CEATRAMNAÐ MÓIÐE ÐAN SÐARAÐ LEÐÐA
 ÐO MBEIÐEÁ AR NÓS EICÍN CÚITEAÐ.

—A ÞLÚR.

5. An Æruinnillín Féacaá.

I.

A Æruinnillín féacaá is tú a méaduig an iosa in
 mo lár,
 Is gur b'é ceol bhinn do béilín a o'fás na céasta fear
 maic leat i ngráó,
 Do óá súil 7 do béilín ciuin macánta tlát,
 Is móR a Æaicniigeas do méin liom is ní éileoáinn
 leat sgaráó go brát.

II.

Is nac mise an fear cútal as siubal cúigí 7 san
 aicne orm ann,
 'Cur tuairisg mo stóirín tráchnóna is go moé leis
 an lá.
 As Dia tá na cumáctai is níor siubail sé fear eile
 níos fearr
 Is a stóirín, ná cúl uaim, is gur tú an cúilfionn a
 o'cus mé ói gráó.

III.

Ná pós an fear óg go deo a mbéiró aige óá éroirde
 A mbeirdeáó nóta cúig bpunt aige ólta o maíom go
 faoit ;
 Is má's tusa mo stóirín, seo pós óuit amac ó mo
 éroirde,
 Is ó siubail tú com mór sin, tóig lóisóin go leigiró
 tú sgit.

IV.

Šeobrainn toġa céite dom péin dá mbeinn feileamnac' do
 bean in-a léime san éadac, caora ná bó,
 Saróbreas na héireann is ní hé 'ac éan-duine a
 bfeileann sé do ;
 Is dá mbuó liomsa dom péin é, béarbrainn é do fear
 an éroide móir.

V.

B'i mé i gcion mór as mo stóirín seal ruda de'n
 tsaogal,
 Is síl mé go deo deo nac' tóisfead sé na catuisce
 diom.
 Béarbrainn mo móro ar mo glúimib, sul a d'éireoc-
 ainn in mo súide,
 Sur b'é a baim diom an óige an pósaó, is sur duib sé
 mo éroide.

VI.

Nuair a tíočas an Uealtaine, pásann barr glas ar
 an bpear
 Agus nuair a tíočas an samraó béirómuo as éisteadt
 le ceol binn na n-éan.
 Tá crann ins an ngáiróin a b'pásann air blát na suġ
 craob,
 Is béiró mo stóirín ar lámh liom ó n-a máirín, má
 tigeann liom é.

VII.

Is a stóirín mo éleib, 'sé mo léan nac 'dom tá tú i
nóán,

Is go luaitéar na céadta le céile nac bpósann go
bráit.

Nó go n-átrúigíó na sléibte is go 'dtreígíó an eala
a cluáic bán,

Ní innseoáth go héas 'duit cial'n réasún a dtuag mé
duit gráó.

—A 'Druinnillín 'béacac.

6. **peadairín 'pádraic.**

I.

Is nac mé bí go treoraic tráchnóna as tigeacit 'un an
tíge

San stoca, san bróga, san cóta, san cuma, ná caoi!
Conaic mé mo stóirín dá rógaó as fear a cois tíge,
agus éuit an sruic teor uaim is deamhan móran nár
briseaó mo éroithe.

II.

As toul annseo aníos tam Dia hdoine ó éalca na
mbáó,

Casaó 'dom 'Drigíó is buó i an éraob i uilig ar na
mnáib,

Labair sí caoi'deamail lágaic síodaíuil ciúin macánta
cláit,

“Sab isteaic 'un mo tíge-sa, is má tá do mian ann,
caitpíó tú a 'págaíl.”

III.

IS A PÉADAIRÍN PÁDRAIC, MO GRÁD TÚ, CÁ BPUIL TÚ AS
 TIĞEACHT ?
 FILL AR T'AIS I MBÁIREAC IS BÍOD DO ŚAOLTA LEAT TOIR
 7 TIAR ;
 BÍOD AN SAŚART LEAT ŚO CIMNTE 7 CEANN SIAMSA AN
 PUISĜÍ A LÁN,
 IS MUR OTIĞRÓ TÚ CAORDEAMAIL, DIBREÓCAR MISE AS DO
 BÁRR.

IV.

IS NAĆ AR MÉARÓIĞ BÍ AN T-AD AN LÁ LUATHÉAD LÉI
 PAITSÍN AR OTÚS ?
 TIOCPAÍD DÍARMUIDO I MBÁIREAC, A ŚAD AIĞE, A ŚISEAL 'S
 A TUAIĞ,
 ŚO NDEASUIĞRÓ SÉ AN BAD, IS ŚO N-ARDUIĞRÓ SÉ AN
 AINDIR ĆAR CUAN ;
 DÉRÓ NA HÓIĞFIR UILIĞ CRÁÍRTE IS ŚAN ÁIREAMH AR
 ŚEADĜAN BREATNAC TÁ I NĜUAIS.
 —IS NAĆ MÉ BÍ ŚO TREORAC.

 7. BÉAL AN ÁĆA BUIĐE.

I.

ŚĜRÍOBPAINN 7 LÉIĞFINN LEABAR ŚAEĐILĜE,
 ŚRÓ ŚUR MILIS É A BLAS,
 AŚUS DĊANPAINN CÉACĆA ŚAEĐEALAC
 A RÉABPAĐ AN T-IOMAIŘE AR 'PADO ;

Óéanfaimn teac téagair

Óo mo céad searc is bréagfaimn í seal ;
 Agus fear ar mo tréartaibh,
 Óeamhan a' féidir, nó ó'éalócaó leis bean.

II.

Agus buacaill caol árd tá in mo ghráó,
 Agus é lom tanaíóe cruaidh.
 Bíonn a muintir óá óibirt
 Gac oíóce óá ótéíóeann sé ar cuairt.
 Béal an áta buíóe
 Agus bíóó sé breac ballac le buaibh,
 Is go ótiubraimn gan maóíóeamh
 Óo mo mian é, faoi málaíó an Chúic Ruaidh.

III.

Is íomóa áit fánaó
 A ndearnaió mé leat mo sóisgéal,
 Óois claióe, óois beárnán
 Agus í lár an mácaire réíó.
 Tá arraimn go cháim
 Is gac áit óiom go barraibh mo méar,
 Is nár fágaíó tú na grástaí,
 Má's áil leat bean eile acó mé.

IV.

Agus í mbun an éraimn uball
 Tá tús 7 veiread mo sgéil,
 A síubailfead an órúct
 Is nac mbruiófead don ribe de'n féar.

Dá bpósaínn tú, a síúirín,
 Deo tríúr 7 ceathrar 'mo déro ;
 Dá dtéirdís le cuṫac,
 Is tú rian 7 gráó geal mo éleib.

V.

“ Ğeobparó mé bás
 Le gráó do leagan do súl,
 Agus Ğeobparó mé bás
 Le gráó do deallraó do snuaíó ;
 Ğeobparó mé bás
 Le gráó do'n dá cois atá fúṫ ;
 Agus Ğeobparó seacṫ mbás
 Má fáḡann don fear eile uaim tú.”

VI.

Tá síad dá ráó,
 So bfuil gráó as m' amsín dom féim,
 Agus ar ndó', má tá,
 Mo éráó ! ní misde liom é !
 Naol n-oióce, naol lá,
 Naol dtaráṫ 7 éan-tseacṫmáim deas,
 Dó mé 'ḡus mo gráó
 As siubal pásac as pioacó suḡ craob.

—Ğriobparáinn.

8. **Ḃṡṡṡ ṡḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂ.**

I.

ḂḂḂ Ḃ Ḃṡṡṡ ṡḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂ,
 Ḃ ḂṡṡṡḂḂḂ Ḃṡṡṡṡ ḂḂḂḂḂḂ,
 ḂḂṡṡṡ ḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂ
 ḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂḂḂ
 ḂḂ ḂḂḂḂ Ḃ ḂḂ ḂḂḂḂ,
 ḂḂ ḂḂḂḂḂ Ḃ ḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂḂḂ,
 ḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂ
 Ḃ ḂḂḂḂ ḂḂ Ḃ ḂḂḂḂ ḂḂḂḂ ?
 ḂḂḂ ḂḂḂḂḂ ḂḂḂ Ḃ ḂḂḂḂḂḂḂḂḂ
 ḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ—
 Ḃ ḂḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂ Ḃ ḂḂ ḂḂḂḂḂ
 ḂḂḂ ḂḂ Ḃ ḂḂḂ ḂḂḂḂ—
 Ḃ ḂḂḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂḂḂ
 ḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂ,
 ḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂḂ
 ḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ.

II.

Ḃ ḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂ Ḃ
 ḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ—
 ḂḂ ḂḂ Ḃ ḂḂḂḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂ
 ḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ—
 ḂḂ ḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂ Ḃ ḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ (?)
 ḂḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂ ḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ
 ḂḂ ḂḂ ḂḂ ḂḂḂḂḂḂ Ḃ ḂḂḂḂ ḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ
 ḂḂḂḂ ḂḂḂḂḂḂḂ.

U'fearr le fír i m'eolas
 An fáoileann a fágaíl le pósad
 Ná saibhreas Ríog Séoirse
 Le céad bean,
 Is go bfuil soilse breá g ó'n nglóire
 In-a brollac ag déanam eolais
 Is sur as flaitis mar réalta eolais
 A ériall sí.

III.

Is a Úia, nac beag an t-iongnad
 A feabhas 7 mol mé an fáoileann
 Mar tug sí craob na tíre
 Léite ar breá gácta !
 Nil don-fear a éirdeas í
 Nac dtugann searc is gnaoi òi
 Is níor bfa da leobta an oirde
 A beic ag camt léi.
 Tá lasad na scaora caortann
 In-a leacaib is gile míne,
 An té a dearcfaid í go grinn
 In-a dealtraid.
 Aet is aingeal í tá naomta
 As na flaitis a ceap Críosta,
 Sur fágaid ar an saogal í
 Mar áilneán.

—Agus a Úroí.

9. AN TSAIL CHUAC.

I.

Na niasgairí trát seolas as Sailleim le teann póirse
 Ó Conaill, ciò ba mór é a cáil-se,
 Ní beo sí as Ceann Bóirne i n-aghaid stoirm 7 feócam,
 So bfeisidí blát na hÓige istig i n-Árainn.
 Tá draft as pádraic Seoige ar saortaib Críche fótla,
 Is ní comórtas do mhórán 'san áit é,
 Mar is é nár éilis a póca ariam i tteac an ósta—
 Is iomda fear ar fógham a éraic lám leis.

II.

'Sé pádraic Seoige an ceardaire, beirim féim an
 bárr dó,
 So paiteanta as cur ádmuio le céile.
 'Sé a rinne an slan-báto a fuair molaó ar na dáimtib
 Agus innseoáto mé páirt dá tréartaib.
 Rupaó sí com látoir i n-aghaid fairrígí 'sus sála
 Is go bpluicpaó sí san aihreas na réalta,
 Aéc nil maic ar bit in mo ráidtib, le a áirde is bíonn
 sí as cátaó—
 Tigeann sé 'na báisdeac ins na spéartaib.

III.

Óá bfeicta an tsail Chuac, an trát tíg sí ar na cuan-
 taib,
 A brataca breágh uasal léit' i n-áirde.
 Tá sahairt is mór-uaisle teactain faoi n-a tuairim,
 Mar sáruig sí ar luas an gaoit máirta.

Ní iarrfaó maróí ráimh óá seolaó a-baile i n-am,
 Agus baó cuma léite gála nó téigleáó,
 Is gur gheall le obair plána gac uile míle ball di—
 Sgaraca a curó áomuió is níor léar óuit.

IV.

Cuirim-se an tsail Cuac ar cuimrige Dé is Mic Duac,
 Mar is í an báó is deise múnla óár dearnaó,
 Is tá an sonas ar na sluaigtió, an tráó tíg sí ar na
 cuantaíó,

Agus an rógmair as pás suas dúinn go hálumn.
 Tá báó an Iarla buailte, sin 7 na sluaigtió,

Agus an curó a b'fearr óe síúicéaraíó Cinn-tsáile
 Is gur b'é r'ó dubairt an breaónac liom-sa, deamán
 suim aige 'na gcúrsaíó
 Déó oireadó le gheál púcáin as Dearnam.

V.

Lá na gaoite móire bí mé imnte as seolaó

Is béóó cuimne asam go deo ar an am sin ;
 Óalócaó sí Ceann Óóirne go raómallac le ceo,
 As na fairrigh a óóigfeadó sí i mDearnam.
 Nuair a cuirtear long Ríog Seoirse 'na luige aige le
 teann fóirse,

Sin é an uair is spóirteamla an máigistir—
 'Sé r'ó dubairt sé liom go dócasac, "lom isteaó an
 scóó ;

Ní hionann 'Óláó na hóige' is na báó sin."

—Na hiasgairí.

10. AN CAISDEAC BÁN.

I.

Tug mé an ruais údán ó mullac na Cruaice
 Cugat anuas 'un an an tSléibe Bán
 Ar tuairisg mo cáilín a t'pás m' intinn buađarás
 Agus rinne sí gual dub óe mo éroiđe in mo lár ;
 T'at mo gualní go snuic mo éuasa
 Agus fuair mé fuagrađ glan géar ó'n mbás,
 Is níl duine óá gcualairđ mo sgéal an uair sin
 Nađar duđairt go mba truađ boct an Caisdeac bán.

II.

Ar éann an staire tá plúr gac maigdean—
 'Sí síúđ meirdeog an brollais bán.
 Is truađ nac liom í gan buaib ná punt í
 Is í beic gan cumntas liom ar lámh.
 Déanpáinn teac mór ói ar súil an bóđair
 Agus cuirpinn cóiste faoi n-a clann,
 Is a éuilín eomra, óá mbliđteá bó dom,
 In do éangal pođmair ní cuirpinn sum.

III.

Nac aisteac an réasún le sur cuir tú i gcéill dom
 Nac bpásfađ an fear tríđ an talamh aníos,
 Nac ndéanfađ an géalac solas do éirinn
 Is nac lasfađ na réalta i dtús na hoirde ?
 Níl briđ ná spreacađ i dteas na gréine
 Is go snámaíđ na héisg ar an muir gan braon ;
 Is go n-éirigíđ na tuilte comh hárd leis na sléibitib
 Go deo ní tréigfíđ mé graqđ mo éroiđe.

IV.

Agus bí mé sealad ag foglum Déarla,
 Agus dubairt an cléir go mba maic mo caint,
 An fear úd eile gan onnsa céille
 Aic mar na héminib faoi bharr na scrann ;
 Amuis 'san oirde gan pasgadh ná oidean,
 Agus sneadta dá síor-cuir faoi íoctar gleann ;
 'Sus a cúlín donn-deas ar cáill mé na grádam leat
 Nár págadh tú na grástai, mur n-éaluighir liom.

V.

Bí mé i scoláiste go ham mo bearrta
 Agus ins an árd-scoil ar fearó cúis mbliadán
 Go bhfuair mé oideachas 7 comairle ó'n Eaglais
 Aic paraor cráidte, a bhris mé tríd !
 Is ríog-mór m'faiicíos romh Rígh na ngrásta
 Nac bhfuil sé i ndán go dtiocfadh saor,
 Mar is mó mo péadair ná leat Crúac Pádraic
 Mar gheall ar grád a tug mé do mghin máoir.

VI.

Siúd i taramn i an eala bán-deas,
 Agus i comh gléasta le bean ar bit ;
 Truag mar gheadhó i i mbruinn a mátar,
 Mar is le haídh mo báis a rugadh í.
 Níl bun cibe ná tulán tíméill
 Ná gleanntán doibhinn a mbíonn mo grád,
 Nac bhfuil ceol dá seinnim ann de ló is o'oirde
 Is go bhóirid Críosta ar an gcaisteac bán !

VII.

ΔΙΣΛΙΝΣ ΒΡΕΑΣΑĆ Δ ΡΑĆΤΑΣ ΑΡΕΙΡ ΎΟΜ

ΣΟ ΡΑΙΒ ΜΕ 'Μ' ΔΟΝΡΑΙĆ ΑΡ ΛΕΑΒΑΙΌ ΕΛΜΗΑĆ,
ΣΟ ΎΤΑΙΝΙĆ ΑΝ ΣΠΕΙΡ-ΒΕΑΝ ΙΣ ΣΥΡ ΣΙΝ ΣΙ ΤΑΟΒ ΛΙΟΜ—
ΒΑ ΎΕΙΣΕ ΡΕΑĆΑΙΝΤ 7 ΛΕΑΣΑΝ ΣΥΛ.

ΎΙ CUM ΜΙΝ CΑΙΛCΕ ΔΙCΙ ΜΑΡ CΟΙΝΝΙΛ ΛΕΙΜΝΙΣΕ,

Δ ΡΟΛΤ ΣΟ ΡΕΑΡ ΛΕΙΤΕ ΑΣ ΡΑΣ ΣΟ ΎΛΥĆ ;

ΎΙ ΑΝ ΒΡΑΪΣΕ ΒΑ ΣΙΛΕ ΔΙCΙ ΝΑ ΑΝ ΣΝΕΑĆΤΑ ΑΡ ΤΑΟΒ CΝΥΙC—
'ΣΙ Δ ΒΑΪΣΙΣ ΜΕ ΑΣΥΣ ΝΑ CΕΑΎΤΑ ΛΙΟΜ.

VIII.

ΔΙΣΛΙΝΣ ΒΡΕΑΣΑĆ Δ CΑΙΝΙĆΤΕΑΣ ΑΡΕΙΡ ΎΟΜ,

ΑΣΥΣ ΣΕΙΤ ΣΙ ΜΕ ΤΡΙ ΛΑΡ ΜΌ ΣΥΑΙΝ,

ΣΟ ΡΑΙΒ ΑΙΝΎΙΡΙΝ CΑΟΙΜ-ΎΕΑΣ ΝΑ ΣCΙΟCΑ CΡΥΙΜΝ-ΣΕΑΛ
ΣΙΝΤΕ ΣΙΟΣ ΛΙΟΜ ΤΑΟΒ ΑΡ CΑΟΒ.

ΑΡ ΙΟΝΝΤΌΎ CΑΡΜ ΎΟΜ ΣΟ ΤΑΡΑ ΛΥCΗΑΡ

'ΥΝ ΒΡΕΙĆ ΑΡ CΥΛ ΥΙΡCΙ ΒΙ ΤΑΝΑΙΎΕ ΤΡΕΑΝ,

ΝΙ ΒΡΥΑΙΡ ΜΕ ΑΣΑΜ ΑΝΝ ΑCΤ ΒΙΝΝ ΎΟ'Ν ΤΣΥΣΑ

ΑΣΥΣ Ύ'ΡΑΣΥΙΣ ΣΙΝ ΒΡΥΪΣΤΕ ΜΕ ΛΕ ΜΟ ΣΑΟΣΑΛ.

—CΥΣ.

II. ΒΑΪΤΕΑΡ ΟΣ Δ ΒΛΑĆΑ.

I.

ΡΕΙΡ ΜΟ ΜΕΑΣ' ΎΑΟΙΒ ΙΣ ΜΟ ΡΑΪΌΤΕ,

ΝΙΛ ΡΕΑΡ ΑΡ ΒΙĆ ΛΕ ΡΑΣΑΙΛ

CΟΜ ΜΑΙΤ ΛΕ ΒΑΪΤΕΑΡ Δ ΒΛΑĆΑ

Δ ΒΙ 1 Ν-ΌΡΑΝ.

Is fada is is fearr
 A cuaid a teastas is a cáil
 Ar na sealchairib a b'feárr

Ói i sCríe fÓula.

Óa tucaó Rí na ngrást
 Óo mInor siar a cáis
 Óa beas aise é státa

Rioš Seoirse,

Is gur b'é an suš a bí ins an sCnám
 A o'páshuis oimeac ins an lám
 Agus cartannas šac tráe ann

Is córtas.

II.

Níl sionnac ruao 'sa tír
 A óeapao áirneán oioce
 Ná a marbócaó uan ná caora
 Ar an sCómarsain
 Náe raib miotamas leis sgríobta
 Šo blácaé tuat na Craoibige
 Agus 'sumisean' sa tír
 A'mn šo póill air.

A šadóair á beic leigte líomta
 Ar marom Diardaom
 'Sé an breiteamnas a šníomuis
 I sCómnuróe ;

A seolaó linn síos
 Šo páirc na Cloice Maoile
 Agus ar mullaé Ónoc na Craoibige
 Tá a tóruigeaét.

III.

Níl éan-ghiorrfaidh crúbadh
 Ó Shailim go Cill Conla
 Nó as sin suas
 Go hAill Uaol Ueárra,
 Tarr go páirc an Dúna
 Nó as sin go Ceatramha an Úrúnaigh,
 A tíoceadh ar a cuairt
 'Uin na háite,
 A d'íosadh don sprúille
 Ar maidin ins an tOrúcta
 Naé n-íocfaid sé go dúbailte
 An páirce,
 Naé mbeadh na foillíú
 'Na d'iaid ar maidin luam
 Go gcuirtí é ar bord
 Ag Sur Uáitéar.

IV.

Is dá bfeictá sgoth na mBlácaid
 Ar maidin luam Cásra
 Ag siubal taltaí Gleann na Sgáile
 Go ceol-binn,
 Is go mbuó binne liom go mór
 Na gáid ar maidin ceo
 Ná an beann a bí ag Rígh Seoirse
 Dá séideadh.
 Bí a gunna aige 'na lámh
 Is é ag éirge suas go hárd

IS AN SIONNAC RUAO DÁ SÁINNIUGAÓ
 INS NA BÓIÉRIÙ,
 IS SUR AS UROIÉASO DÁILE AN CLÁIR
 NIONNTUIGEAÓ É SO H-ÁRÓ
 AGUS ÉRINNEADAR A ÉNAMÁÍ
 AS LEACÉ SÉOIRSE.

—RÉIR MO MEAS'.

12. SEÁĞAN Ó CIARÙUBÁIN.

I.

AR AN MEÁSON LAE DÍA DÓMNAIS
 'SEAO D'ÉAS SÉ AN T-ÓISFEAR—
 BUO É SIN AN SGÉAL BRÓNAC
 LE H-AIÉRIS DÁ LÁN.
 DÁ MBEAO MAIT DÚIMN AS CAOIMEAO,
 NÍ SGUIRPEAMUIS COIÓCE ;
 ACÉ A SÉÁĞAM ÓIS, 'SÉ MO OÍÉ TÚ
 BEIT SINTE PAOI'N BPOO.

II.

TÁ DO NUAO-ÉULAIT PÓSTA
 'TEACÉ A-BÁILE DÍA DÓMNAIS ;
 TÁ GLAS BURDE DE'N ÓR BURDE
 AR DO CÓNRA GEAL-CLÁR ;
 TÁ SIBINÍ DE'N BÉABAR
 AR DO SÓCRAOIO IS Í GLÉASTA
 AGUS A SÉÁĞAM ÓIS, 'SÉ MO LÉAN TÚ
 A BEIT 'T' AONRAIC. PAOI'N BPOO.

III.

Tá na caoiríḡ aḡ méirleac
 'Teac̄t a-baile 'na 'treaḡtaib̄.
 Tá na loilḡeac̄a aḡ ḡéimneac̄
 Is ḡac̄ éan-niḡo ar pán.
 Tiocpaiḡo an ruac̄o-ḡéimneac̄
 Ar buailtib̄ breáḡa an m̄éitsir
 Is le cumaiḡo i ndiaḡo croiḡe na péile
 Ní pásann féar ar éluam báin.

IV.

Is truaḡ liom bean an m̄éitsir,
 Agus is dá truaḡ liom í 'na 'd̄eir̄o sin,
 Is cia'r b'ionḡnac̄o, 'dá bpléasḡac̄o
 An croiḡe tá 'na lár ?
 Mar is í a c̄aill an péarla
 De f̄ior-sḡoit na féinne
 Agus 'dub̄slán feara Éireann
 ḡur breáḡ tá mé a ráḡo.

V.

Is f̄ada f̄airsinḡ í 'do 'd̄uit̄ce,
 'Do c̄uir̄o eallaiḡ ḡ 'do c̄uir̄c̄ breáḡ,
 Is tá mil meac̄ aḡ ḡiosḡac̄o
 F̄aoi b̄arraib̄ na mblát ;
 'Do c̄uir̄o eac̄raḡe ḡ 'do c̄oiste
 A b̄í f̄uaiḡte le ór buiḡe ;
 Agus dá mbeir̄inn m'féar f̄áirneis,
 Is maic̄ a b̄earf̄ainn tú ó'n mbás.

VI.

ΤΑ ΒΡÚΝΑΙΣ 7 ΤΑΛΑΙΣ
 ΑΣUS ΣÉAMUS ΡUΑΘ Α ΒΛΑÇA ;
 ΤΑ ΑR ΜÉΙΤSIR CROIΘE, MO ΜΑΙΣΙSΤΙR,
 ΑΣ SILEΑΘ ΝΑ ΝΘEOR.
 Βί ΙΑRΛΑί 7 ΤΙΣEΑRΝΑί
 ΑΣ SÚIL LEAT MAR ÉLIAΜΑM.
 Cnoc MeáθA, PÁΣAMN SIAK TÚ
 ΣAN PEAP PIAΘAC NÁ SPÓIRT.
 —AR AN MEÁΘON ΛAE.

13. SÉAMUS ΜΑC ΣΙΟΛΛΑ ΘÉ.

I.

ΤΑ COS ΛOÇA ΣAN ΠΛÉISΙÚR
 Ó T'ÉAS SEISEAN, ΣÉAMUS ÓΣ,
 ΒΛΑΤ ΝΑ ΡOΛΑ ΒΑ ΤRÉME
 ΑΣUS AN CEANNPUIRT ΒΑ ΜÓ.
 Βί AN TSOIMEANNTAÉT I ΣELÁR A ÉAΘAM ;
 AN PÉITE APAMH 'NA ÉROIΘE IS AN SPÓIRT ;
 Ó'N TOMAN ΣO TCTY SÉ AN ÉPAΘB LEIS
 IS NÍOR B'IONGHATÓ É, AR N'TÓIG.
 NÍL PÍRSE AR BIT I NÉIRIMN—
 'SÉ A MEASAM PÉIN—I N-ÉIPEAÉT
 NAC OTIOCPATÓ SEAL AS AEΘEAP LEIS
 NÓ AS SEITΣ OS A CómAIR.
 ΤΑ ΣHAOI 'ΣUS ΣEAN SÍL ÉAΘA AIP
 AN MÉPΘ MAR ÉATUNΣ A TPEAPTAÍ ;
 ΤΑ CEANNAS ANN TÁ RÉIR SIN
 IS URRAIM PAOI N-A CómAIR.

II.

Tá adhar sol' is caointe
 Agus na mílteib' i ndiaid' Séamusis óis ;
 Caillead' é Dia hAoine
 Is ní feicfidhear é arís beo.
 Is fíor nár meall an saogal é
 Ná níò ar bit eile fós ;
 Uí sé flaitéamail fial
 Agus é ina Críostaròe breas' cóir ;
 Uí brandaí, lionn is fíona,
 Diaò is deoc' san iongantás
 Ina párlús geal a bíod' sé
 Óá romnt' as go leor ;
 Is gac' orduas' eile f'aoi sin,
 Ina éistimis' óá mblaoiòtear,
 Agus bí na daoine bocta buiòeac' óó
 F'aoi óidean a t'adairt' dóib'.

III.

Tá mór-uaisle na cúise
 Go t'ub'-cróiròeac' anois f'aoi léan,
 I mbuairòeac' 'Sus i gcuimaid'
 I ndiaid' Séamusis mic' Shíolla' Dé.
 Síneac' i 'tumba' dúinte é
 An bliadain úr t'ar éis na n-óct' gcéad' déas,
 Is tá 'anam' geal, tá súil a'm,
 F'aoi cumácta' mic' Dé.
 Is céard' a' déanfas' teac' na cúirte
 San ceannphuirte' lá na cúise,

Ó cailleadó é, an éraobó cumárta
 B'fearr orouzáó 7 méin ?
 Mar is é nac' otus is nac' otubraó
 A toil ar oic a músclaó—
 Cailt sé a saogal go cliútamail
 Is bí cumáct aige óá réir.

IV.

Dia Domhnaig i ndiaid an fogháir
 Cuaid cónra Séamuís óig 'sa gcreé ;
 Bí sí déanta mar ba cóir ói
 Is ba duib-éroióeac an sgéal.
 'Sí a sócraoio a bí go brónac
 As silead na súl go réró,
 As an 'band' as seinnim ceoil do
 Lé cumaid móir 'na déró.
 Bí coisróete, marcaig, is cóistí
 Go lionmar ar na bóitrib
 Ó Cos Loca go Baile an Roöba,
 Is 'un an teampaill bí a otriall,
 Gur sínead i otom bun leomáin é,
 Is gur sgiub an bás go hós é,
 Ac' as feiteam Ríog na Slóire,
 Go raib a anam geal san pian.
 —Tá Cos Loca.

14. SICÍNÍ ÆRIGIO ÉADOMUINN.

I.

IS A SCUALA SIB NÓ A BPA CA SIB
 ÉAN-SGRIOS AS TEACHT SO HÉIRINN
 MAR RINNE MADAO TOMILY
 AR SICÍNÍ ÆRIGIO ÉADOMUINN ?
 TÁMÍC SÉ ISTEAC AS PALTANAS
 LÁ IS Í AS GLÉAS A MBRICPASTA
 SUR BAIN SÉ AN CEANN SAN AIREACTÁIL
 Ue mátair an dá réas boict.

II.

U'FÁGUÍŠ SIN PAOI LEACTROM IAD
 AS SGREADAIŠ AŠUS AS SEÁR-ŠOL,
 UÁ SGAPAÓ AR FUD NA HŠARRANTA
 AS SAN SOP ACA NÁ TÉŠAR.
 MUR UTEÍRÍÓ SIAO INS AN SATHER-HOUSE
 NÓ IONHTOÓ LEIS NA PROTASTUIN,
 NÍL ÉAN TSLIŠE Ó NEAMH ACA
 ACÉT A UUL AS IARRAIÓ UÉIRCE.

III.

(AN MADAO) :—

“ IS A COMARSANNA NA ŠCARAO,
 NÁ ŠÉILLIŠIO UO ÉADOMONN.
 RAČAIÓ MÉ 'UN PÓBAIL
 NÓ ŠO BPAŠARÓ ME 'COMADAECTION '

SUR COILEÁN MÚINTE SOCAIR MÉ
 LÁ ÉOSAIḠ SÍ AS CUR ÉOSAIḠ ORM
 CAILLEAC AS CRÍC LOCLANNAC
 IS Í AS MOLAD PRAIBITÉARANS.

IV.

“ BÍ MÉ AS ḡABÁIL AN BAILE SEO
 IS TÁINIC MÉ ISTEAC TIḠ ÉADMUNN,
 IS BÍ CAILLEAC A ÉOS NA TEINEAD ANN
 IS Í ‘ḡABÁIL TRÍ LEABAR FRAOIMÉISIM.
 NÍ TÚISGE BÍOS ‘MO SEASAM ANN
 NÁ LABAIR SÍ SO HABUIḠTE :
 “ Are you a Roman Catholic
 Or what’s your occupation ? ”

V.

“ NÍ BPUAIR MÉ MÓRÁN SḠOLÁIREACḠ
 NÁ ORDEACAS AR BÉARLA,
 ACḠ SUR ḡAB MÉ TRÍO AN ‘ Spelling Book ’
 IS SUR LÉIḠ MÉ BEASÁN ḠAEḠITḠE.
 NÍ RAIB MO MÚINTIR ACḠMUNNEAC
 IS O’FÁS SIN MÉ RÉIR NA HAIMSIRE
 ‘ḠUS ‘UN AIFRINN BÍOS MO TARRAINḠ
 NUAIR ANNAIM ÉIḠḠIM I N-ÉAN-ÁIT.”

VI.

“ DIÚLTUIḠ DO NA HAIFRINN
 AḠUS SÉAN AN CREIDEAM ḠAEḠEALAC ;
 IONNTUIḠ LEIS NA PROTASTÚIM
 AḠUS LÉIḠ AN RECANTATION.

Tá fiúntas ann do t'family *
 Agus balacáil duit éairis sin,
 Agus geobfair post ó Government
 Níor b'ionann sin is créatúr.

VII.

Nuair a t'éirim-se as tabairt mo túruis,
 Ní hé as ságar é ná as brácair—
 Ní 'comrád leis na cosaib' beitim
 Is an ceann a beic i lácair— ;
 Dao leor duit ráð le leanabán
 Le ónsið nó le amadán ;
 Ní géillim do do seanmóir
 Is ní creidfinn béal an pápa."

VIII.

" Má léigean siad na paitreaca,
 Daineann sin dá nduty.
 Ní hiað a cuirfead a'ruðad air,
 Mar' b' ionann sin is liútar.
 Óiúltaig sé do grástaib' Dé,
 Is cuir sé suas do'n tsacraméit ;
 Séan sé corp an tSlánuigíteora,
 Mar rinne an sádaíde Iúdas."

IX.

Nac mór an peacad' marb
 Mo érocad' ná mo céasad'
 Mar geall ar cáillið bradais
 De loclannac as Éigipt.

Nuair a táinig sgeál as Sasana
 Sur buairdeas le Ó Conaill tuisceas
 Cailleas leis an aicís í
 Lá a friteas an " 'Mancipation.' "

—Is a sgeula sib.

15. 'SÉ FÁC MO BUADARÉA.

I.

'Sé fáac mo buadaréa nac b'rágaim ceas cuarta
 'Sa ngleanntán uaigneac a mbíonn mo sgráó ;
 Bíonn míl ar luacair ann 7 im ar uacéar
 Is go tús an fuaiéc a bíos na crainn faoi bláé.
 Níl sraoc a dtuaró ann, níl fearéainn busn ann ;
 Tá calasó is cuan ann as luing as as báó ;
 Tá tuilleasó buairó ann, níl turus na Cruaice ann,
 An té a déanfasó suas le n-a múirín bán.

II.

Ní ar sliab ná ar míneac tá stór mo éroide-sa,
 Acé ar éaltaib doibinn a dtis torcaí ar érainn
 Bíonn an éuac go haoibinn ar barr na craoibe ann ;
 Tá an éruicneacé máol ann is an coirce bán.
 Bíonn an fiasó is a laos ann, tá bric 'na sraoc ann ;
 Tá an eala go haoibinn ar an loc is í as snám ;
 Tá an meac lágac crionna ina neasó go díonmar ;
 Tá an coileacé fraois ann, an éarc is a hál,

III.

Is ar sliaibh go cinnte atá stór mo éiríde-sa,
 Is ní corluigim oíche áct ag déanamh bróim,
 'Sí cum an tsíoda í ; 'sí méara mín' í ;
 Déal tanairde dílis 7 meall sí a lán.
 Da binne liom uaim í is na gleanntaibh ar uaigneas
 Ná ceileadbar cuaiçe is ná ceol na n-éan,
 Is go mb'fearr liom ó'n uair sin, dá mburó liom an
 stuaire-bean,
 Ná lám i n-uachtar ar claimne Saédeal.

IV.

Síl mé, a stóirín, mar bí tú óg deas,
 Go ndéanfaí foghlaim ar éalód liom ;
 Is naé bhfuil trachtóna ná maíom fogháir,
 Naé tú an réalt eolais a bí ag sabail róim.
 Ag siubal na móinte is na scoilte clóimmar,
 Ní beaó orm brón ná duibhém croíde,
 Áct mé beit pósta le mo míle stóirín,
 Is mo lám go bródamáil ar a brollac mín.

V.

Is a ruaim is a céas searc, a' bhfuil tú ag éisteadt
 Le gac éin-níó dá bhfuil mé ráó ?
 Is dá mberóinn mo cléireac com maít le faelean,
 Ar leat do tréarta ní féadofaim tráct.
 Breoíó tú mo éiríde istig de ló is ó' oíche
 Ó, a 'Dia dílis, naé cládartha atáim ?
 Mé a beit i ngráó le plúr na mban mánta,
 Agus mo éiríde dá ráó liom naé bhfuil maít dom
 ann !

—'Sé fáct mo buadartha.

16. **AOBÓ ÓS Ó RUAIRC.**

I.

AR MAIDIN DIA LUAIN
 'Sa d'ruict 'sead rimnead an feall
 AR AN RUAIRCEAD breáḡ múinte,
 Agus ní cliú é, a caillead le dall.
 An té a siubail na cúis cúisí
 A samail ní raib i b'pus ná tall,
 Agus a doiró óis Uí Ruairc,
 'Sé mo truaig é do sraib a beic ar lár.

II.

URÓN ORT, a Éadmuinn Tá,
 Nac dtáinig eugaimn ar cuairc,
 So dtóigta de lámh
 An cás úo le'r caillead Ó Ruairc.
 Mur b'fágamuis ó'n mbás
 Aet spás ba giorra ná uair,
 Bead pírsbil ar lár
 Is ní bead sráio Úaile an Cuirraig faoi ghuaim.

III.

Tá smúit ar an spéir
 Agus ní éirigeann an gealac san smál ;
 Níl teas ins an ingréin
 Agus ní féidir le meas ar bit pás.
 Ní góirpíó an euaé
 Faoi b'ruac an leasa so brátaé
 Ó caillead Ó Ruairc
 A raib an buairó aise ar fearaib Críe' fáil.
 —AR MAIDIN.

17. An fear ceoil.

I.

Agus ó's tusa an fear ceoil a shuabailéas go leor,
 Fás tusa dom seoir a bérdeas agham mar mnaoi ;
 Is ná sanntuis go deo maoin éadorac ná bó,
 Agus múmpiré mé an nós duit a dtosfaid tú i.
 Bíod sí bog ós, san mairg, san brón,
 Múinte go leor ar 'cuile cor slige,
 Breágh someannta cóir san iomarca bróid,
 Agus sin í mo stór, mur mbead aici piúinn.

II.

Is tá cailín beag ós 'mo d'iaid 'sa tóir—
 Is fad ó, mo brón, nac b'faca mé i—
 Raicad sí 'un ceoil, 'un damsa is 'un spóirt
 Agus shuabailfead sí an ród liom ar uair an
 meádoim oíde'.
 Is deise í go mór ná an lili is ná an rós
 Is tá deallrad an óir ar fad ina d'laois ;
 Is dá b'feicinn-se an tseoir 7 í beid san pósaó,
 Is cinnte, ar ndóig, sur b' agham bead sí.

III.

Mo éradé is mo éradó, is agham atá 'fios
 Sur mairg a beid i ngeall i n'-anam ag mnaoi ;
 Is dá mbeiteá os cionn cláir nó ar leabaid an báis,
 Is beag de do éas a raicad ina croíde.
 Sid sur lágac iad na mná, bíonn an urcóid ánta—
 Ní féidir le fáid ná file a gcur síos —
 Is sur b'é a ndeacaid dá ngráó ariam in mo lár,
 Ó éosócad sé ag tráid nó go dtuillead sé aríst.

IV.

Tá fíos ag Dia dílis dá mburó gur dom dáinnsean.

Gur b' iomròa lá doibinn a éit mé le spóirt,
 Is níor máit liom beit fíor-boét de láchair mo gaoilta,
 Is ní mó ná sin d'iarraimn-se ciste ná stór.
 Níor samluigeadó ariam liom an pósaó a déanam—
 Is olc an fear siamsa mé, ragairne is óil—
 Is mur bfuil sí 'sa tír nó i n-oileán faoi úraoídeáct,
 Níor rugaó ariam í, mo bean-sa go fóill.

V.

Is tá 'fíos ag an saogal go bpóspaimn mo mian
 Óe inídeoin a gaoilta is a maireann dá 'dread,
 Aét meiread gur airis mé groidé aici ar úime 'sa
 tír,
 Is ní bfuiginn ó mo éroíde a tabairt ó n-a gráó.
 Óá dtigeadó sé 'sa saogal is go bfuadócamn liom í,
 Sin é an níó a cuiríde 's ós áro ;
 Is ní beadó eadramn aríst aét troíó 7 bruígean,
 Is ní beadó meas aici ar níó ar bit, óá nglacfaó
 mo lám.

—Agus ó's tusa.

18. RISTEARD SEIĞE.

I.

A RISTEARD, is tú a d'pás buadóarta mé féin 7 mo
 comluét
 An trát a baluig tú de'n ruaig sin éar an Mám
 uainn ;
 Is dá siubailinn-se cuanta na Saillíne faoi scuairt,
 De samail is ní bfuiginn ins an spás sin.

'Sé naé mbeaó ghuaim air as teacó i n-am an
 éruaótam,

A g leasán is a g bualaó an fógmair
 Acó an fear a cuir an ruais air, nár éluinó sé na
 cuacáí

Is i n-íprionn go raib a cuairt 'un na Samna.

II.

Tá barántas ríog-éruaó ar an mbaile seo ó'n uair
 A táinic arm ann a g cuartugaó gac áruis.

Meireacó gur leasadar go luac na bearanna bí tuas,
 Brisíóde iad le cuailib bána.

An fear a caic a óútraacó istic i gcaóair lonnóan

Gan tionnabhar ar a súil acó a g lámác,

Ní fáca sé dá súilib cozaó ar bit fáoi ublaib

Go dtáinic sé go cúrsa ar an bfaírce.

III.

Is níl solus ar an ngréim is níl taicneam ar na
 réaltaib,

Ó d'iméicó croiúe na péile as an áit uaimn.

Ció gur binn g gur tréiteacó bíó éanlaic ar gac
 taob óinn,

Tuitedadar g níl ceann díob i n-áirde.

Tréic an méinn sléibe g an fáirre gacó

D'iméicó an daic gléigeal mar gcall air,

Acó tá mo súil-sa leis an tréan-rí a bí tuas 'sa
 gcrann dá céasaó

Go dtiocfaó sé 'sa saogal go bfuigeam sásam.

—A Risteard,

19. AN ĞABRÍN BAINNE (NÓ SEÁĜAN MAC
 OUIBIR AN ĞLEANNA).

I.

ÒEIRIM-SE MO MÁLLAÉT
 DO'n cé a d'páĝ mo leanb
 AR cúl a éinn 'sa leabair
 AGUS TRIOMAÉ AR a béal,
 IS a liácta lá breáĝ fáda
 Òi ubla ar bairraib cranna,
 DUILLEABAR DONN AR DAIR,
 AGUS ORÚÉT AR an bpéar.
 CEANNÓCÁD BÓIN BAINNE
 A béarfas mé do'n leanb,
 ARÁN IS TAE DO'n éailiĝ,
 AGUS IS FEARRÓE í le n-a saogal,
 AÉT AN lá naé bpuil mé i n-an' seasta
 AR an taob seo báile an Ğleanna,
 FILLFÍRÓ mé a-baile
 le ańĝar mo ĝéil.

II.

'SÉ mo óic is mo óeacair
 Naé bpuair mé bás ĝan tapadó,
 ŚUL dá bpuair me sĝannail,
 FAOI mo cúiró péin,
 MO ĝABRÍN SUAIRC a céanĝal,
 A tíoĝadó suas ĝo Samain,
 AR dá lán mo ĝlaice
 Óe bARR ĝLAS an péir.

Is súgac lútmair cleasac
 A d'éireocad sí 'na seasam,
 Raicad do'n aill mairb
 A' fáiteall ví féin.
 Agus a óadome uaisle an Gleanna,
 Féadair gur mór an peacad
 Mé beit taob léite de eallac
 Is san a págail faoi réir.

III.

Is iomda punt is píce
 De mo saotar dlíste,
 Is dá mbead romnt de anois a'm,
 Beitinn maic go leor,
 Aet ní bfuigir ná cáirta minead
 O éinneac beo dar rugad,
 Agus leigim ar sac cumann
 Seallad 7 cómar.
 Seo é an saogal ar imtíg,
 An féile 7 an t-omeac—
 Níl i mbéal sac duime
 Aet goit 7 dubrón.
 Dá bpaiginn an éruiteaet curta
 Tríallpáinn ar na muiltib,
 An áit a bfuiginn go minic
 Aeirdear an baile móir

IV.

Is fada mise tinn
 Ar leabairt ar cúl mo éinn,
 Agus súil le portáct
 'Sus san fóiricint le págail ;
 Is nó go n-áruigro an lá moé
 Ar ais arís do'n ghéim,
 T' áruigro-sa ní déanfao,
 A cúig míle gráó.
 'Sé r'o dubairt luét an feasa
 Go mbuó tusa a bí i ndán dom,
 Agus, ar ndóig, b'ugroar sláinte
 Go siorruidé dom é ;
 Aét 'na diaíró sin deamán a cleasaige
 An t-iasg ar an lán mara
 Ná t'mtinn ag bean eile
 Agus mise beít liom féin.

V.

Is nac truağ sin fear mar mise,
 I n-aois mo bliadain is píce,
 I ngráó le cuac na pinne
 Is san soir agam a págail ;
 Trotóimn-se le gunna
 Le clárdeam nó le piostal
 Agus d'ólóimn punt is píce
 I gcomluadar ban óg.

'Sé t' a'tair a b'í go cliste
 Sur éuir sé mo cáil tar uisge
 Anonn go Connrae Sligis
 Agus b'í caint orm-sa rómam ;
 Aét meireac le humluigeacét duit-se,
 A cúilín eomrac mar an scriostal,
 Tiubraimn-se a éuid pola
 Don tsean-bodac le n-ól.

VI.

Nuair a d'éirig mise ar maidin,
 Cualaio mé an tiúin dá casad,
 Frian an tsamraio ag taitneam,
 Agus ceol binn ag na hém,
 An fuaim a b'í ag mac alla,
 Ag brúic is ag míoltaib gearra,
 Creabar na ngob b'páda,
 Agus láimac sunnaí tréan,
 An maadad ruad ar an scarraig,
 Fuililiú ag na marcaigib,
 An bean go dubac 'sa mbaile
 Ag áiream mo sgeil ;
 Aét anois tá an coil dá gearrad ;
 Triallamuid a baile,
 Is a seágam m'ic Duibir an Gleanna,
 Cáil tú do sém.

—Beirim-se.

20. TOMÁS BĀN MÁC AODĀSĀIN.

I.

AḡUS Aḡ TUL Ó TĒAC AN TÓRRAINĪ ōOM, A CUIR MÉ EOLAS
AR MO MĪAN.

MO ÉREAC ḡ MO BŪRĪN, NAC SA MBAILE A ÉAIT MÉ AN
OIRĪC'!

TÁ ARRRAINN Aḡ ḡABAIL TREASHA ÉRĪOM, ḡ Aḡ COMNUITĪE
I LĀR MO ÉROITĪE;

AÉT A STÓIR, MAR MBÍŌ TŪ A-BAILE LIOM, NĪ MAIRPRĪŌ
MÉ BEO MĪ.

II.

IS ÉÁINIC TOMÁS BĀN AR CUAIRT ÉUGAM, 'ḡUS MÉ I
N-UAINĒAS LIOM PĒM.

'SÉ R'Ō DUBAIRT SÉ, "NÁ BÍŌŌ BUAIŌREACŌ ORT, NÁ RUŌ
AR BIT MAR É.

'SÉ ŌO CŪILĪN ŌUALAC A MÁRBUIḡ MÉ, ḡ I NḡEALL AIR CROC-
FAITĪEAR MÉ,

IS ḡUR MEASA LIOM ḡO MŌR TŪ, NÁ MO MÁITĒRĪN TÁ 'MO
ŌÉIŌ."

III.

IS A CŌMĀRSANNA IS A CŌMAIRLEACĀ, NÁ TŌIḡIŌ ORM É,
MÁ ÉUAIŌ MÉ Aḡ MŪNACŌ AN EOLUIS LE STŌIRĪN ḡEAL MO
ÉLĒIŌ.

NĪ BḡUAIḠ MÉ ARIAM ŌROC-EOLUS AIR ḡO FŌILL Ó RUGACŌ
MÉ,

IS MUR BḡEICINN AÉT Aḡ ḡABAIL AN BŌITĒRĪN É, ḡO ŌTŌIḡFEACŌ
SÉ MO ÉROITĪE.

IV.

Is tá cuireadh go Cill Coinne orainn is caiteam a t'ul
ann.

Béidh ann seisiún ceathrinnac roir Shaeoil is Clainne
Shall.

Ní tuispeáir ann aét beirt eicín 7 crocfaidhean iad,
mo léan!

Mar tá, Tomás bán mac Dotháin 7 mac Uí Maoláin
le n-a taob.

V.

A Tomás is a ainneáct, is tú searc is stór mo croíde,
A Tomás a dtug mé sean tuit seac's fearaib ós an
tsaothail,

Crocfaidhean tú go cinnte mar bfuil as grástaiú Dé,
is a Óia, nár mór an fearl é, ná plannoda breágs mar é.

VI.

Is a Tomás bán mic Dotháin, 'sé mo léan tú a
t'ul i gcéim,

Is ní hionghadó liom do máitrín beit brónac in do
óiaíú.

Dá mbeiteá ar leabair an báis aici, cia'r éas dí tú
beit tinn,

Aét do crocáú as na sáltaíú, 7 an báisdeac le do
óruim!

VII.

Is ní slao mainistread ná teampall a rinne stór mo
croíde.

Ní feoil ná geir a sanntuig sé ná ruo ar bit mar é.

1 ngeall ar bóllac Stanley a crocáid é, mo léan ;
 1s an té a bfuil truaḡ do CLAIMNE SALL aige, an
 ceann so scaillid sé.

VIII.

1s tá SÁRDA breáḡ LÁFOIR aḡ teacḡ lé STÓR mo éroide,
 Searaltaig Cluain Dálaig 7 arm deas an Ríog,
 MAOIR óḡ Ó CONAILL 7 Ó CEALLA' as Cluain Doró,
 1s dá mbead TRIÚR mar CONAILL óḡ aḡam, ní crocparóe
 STÓR mo éroide.

—Aḡus aḡ toul.

21. MÁIRTÍN SEOIGE.

I.

1s dá bpeictá MÁIRTÍN 1s é aḡ árouḡad an Máma,
 1s a píli mná leis, má b'fíor do péin !
 Uí mála lán aici le bioráin 1s snátaoaid
 Aḡus beaḡán páinní i mbuisḡín éaol.
 Siubail sé a lán ar fuo na háite
 So baile an áta 7 as sin síos,
 As ní bfuair sé a sásam de éailín mánta
 Sur ḡluais an stáir-bean isteaḡ 'un an tige.

II.

'Sí Nuada Seoige an óigbean múinte
 A ḡluais ar cuairt isteaḡ do'n tír.
 Cus MÁIRTÍN a annsaḡt dí, mar bí sé múinte,
 Aḡus cuir sé a dútraḡt dí i ḡcéill.

Níl don-óigbean i ngleanntaib 'Óubúcta
 Nac bfuil as sol do 'á súilib le cumair 'na diair,
 Agus mar dtigir a-baile euca, beirir 'na gcúrsa
 So b'rágair siad tuairis cía scoinnuigeann sé.

III.

Stad tusa feasta, a pádraic Seoige,
 Is ná cuir do glórta amac faoi 'n tír.
 Má tug mé an buacail uait is gur síubail sé an
 róo liom,
 Táir faoi brón so ro-mór ina diair.
 Níor cuir mé suim ariam i nglórtaib,
 Cíó gur b'óigbean mé a euaí 1 gcéim,
 Is má síubail sé an bealac is é do mo creoruíad,
 Nac iomda óighear a déanfaó é ?

IV.

Tá páidín is máire buadarta cráirte
 1 ndiair an óigfir nac bfillfir coiróce.
 Tug sé an ruais leis so hnis bó finn'
 Agus fuair mé a tuairis 1 nacail tíos.
 Dá mbeaó fios agam-sa gur ar tír mo buacail
 A gluais an euairsge údais isteaó do'n tír,
 Beaó sgata maíad agam 7 báilli cruairóe
 Agus cuirfinn ruais uirí 'un bealaig aríst.

V.

Cailín ós mé a fuair sgoil 7 fógium
 Agus a tóigeaó so módamuil as tús mo saogail.
 Bí aair maí agam 7 máair uóigeamail
 A tug dom comairle, dá ndéanamn í.

CASAÐ I DTREASGAIRT MÉ DE EASBAIÐ EOLUIS,
 'MEASG ZLEANNTA CEO, CHOC 7 FPAOIÐ,
 IS A MÍC NA MBEANNACT, NAÐ MÉ TÁ CÓIRIÐTE
 FAOI MO TREORUÐAÐ AN MÁM ANÍOS ?

VI.

AGUS MÁ TUS TÚ MO BUACAILL LEAT IS ZUR SÍUBAIL SÉ
 AN BÓTAR

ZO HÍNIS BÓ-FINN' 7 ZO HACAILL ÉIOS,
 IS IOMÐA CAILÍN DEAS A BÍ ZO PLÓTAMAIL
 A TIUBRAÐ CÓMRÁÐ DÓ AS SÍUBAL NA SLIÐE.
 NÍ TIUBARFAMN DÓ CAILIÐ AR BIT É ARIAM ZAN EOLUS,
 MAR BÍ SÉ DÓIÐEAMAIL ZEANAMAIL CAOM,
 IS ZO BFEIÐINN-SE CÉILE DÓ A MBEAÐ AICI BÓLACT
 IS NAÐ N-IOMÉRÓCAÐ SNÁCTAÐÁI NÁ FÁMINN BUIÐE.

VII.

BUAACAILL ZEANAMAIL A BÍ I MÁIRTÍN SEOIÐE,
 AGUS BÍ DÚIL AN-MÓR AIÐE 'SA SPRAOI,
 IS MÁ SÍUBAIL SÉ AN BEALAC LÉI, NÍOR CÓIR É A TÓGBÁIL,
 NÁ A CÚR ZO MÓR AIR AMAÐ FPAOI'N TÍR.
 TÁMIC SÍ ISTEAC AIÐE AS SILEAÐ DEORA
 AR EASBAÐ CÓRAÐ 7 Í DÁ SLIÐE,
 AGUS CÁ BFEUIL FEAR SA MBARÚNTACT A CLUMFEAÐ A
 ZLÓRTÁI

NAÐ NÓEAFPAÐ A TREORUÐAÐ AN MÁMÍN CAOL ?

—DÁ BFEICTÁ.

22. AN SAÓRÍN DONN.

I.

IS AS CAISTEÁN NA FIMNE COIS MILL AN ÉUAM
 ATÁ AN AINNIR A ÉUS BUAD AR ÁILLE,
 A BPUIL FIGE NA FIMNE TRÍ LASAD 'NA SRUARÓ,
 AGUS NÍ SAMAIL DÍ SRUAIM SAN ÁÓBAR.
 A DÁ CÍC ÉRUMNE MAR AN EALA AR AN SNÁM
 IS A LEACÁI MAR RÓS I NGAIRDÍN.
 TÁ A MALAÍD ÉAOL DONN MAR SGRIÓBPAÍDE LE PEANN
 AGUS TÁ AN FÍOR-SGOIÉ AMNCTI MAR TÁ SÍ.

II.

SÓ-ĞIORRA, A BRUMNEALL, DÁ NDÉANTÁ AN PÓSAÓ,
 DEARBÉTA IS BRÓNAC A D'FÁSGFÁ
 ÓISFIR NA N-OILEÁN AS SILE NA NDEOR
 IS NÍL DUME AR BIÉ BEO MAR ATÁIM-SE.
 LE FÍON DONN DAIÉTE 7 BEAT-UISGE AR BÓRO,
 SIM 7 BEOIR MAIÉ MÁRTA,
 FAOI ÉUAIM MO NAMÍ TÁ NA CANNÁI DÁ NDÓRTAÓ,
 AGUS PEASTA NÍL DEOR LE FÁGAIL A'MN.

III.

D'FÁS SÍ SGRIÓBÉTA .AR BORO AN RÍOĞ
 SO DTUS SÍ AN ÉRAOB SO HÉIRINN—
 TÁ TÚS SUIÓTE AICI AR MÍNÁIB NA CRUMNE
 AGUS BUAD ŚAC CLUIÉCE AR AN MÉRO SIM.
 I DTÚS AN RÓRO A ŚIUBAILEAS A CÓISTE
 IS A HEACRAÍD ÓĞ AS LÉIMNİĞ,
 AGUS Ó UAISTE ŚALL SO DTUS SÍ AN ŚEALL
 SO TEAC UÍ MÁILLE I MDRÉACMİİĞ.

IV.

Ceathair 7 céad a sheinneas ar t'éadraig
 Agus ceitre mná déas tá i ngráó leob ;
 Ceileabair na n-éan faoi bharráib na scraob
 Agus seinnim éoil so sár-bhinn.
 Tá an fiaó bairr 7 an sábrín donn
 Agus seilg fú coilctiú pásais,
 Aét níl iasg ar linn nár tóig a ceann
 Trá gluais sí liom tar sáile.

—Is ag Caisteán na Fíne.

23. AN RÁBAIRE SÁBANN.

(Amrán Muimneac).

I.

Ar aicris mo sgeil duit do réir ceart mar éualas
 Ar árd-hallaib tréana le taob na séideóige,
 Uí pádraic na féile ann, Mac Tréiteac ina óigfear,
 Mar is ceardaire san don-loct é i nÉirinn i bhpoilim.
 Agus Droicead Aibne Uí Cearna' tá an rábairé groidé,
 An sába cliste láirir tá sár-maite sa tír.
 Déirim féin an bárr dó ins sac ceárd dá n-a ražad—
 'Sé Duatcan san daict é 7 tiubramn an éraob dó,
 Is níor mór liom san amras dó an óig-bruinneall
 Dénus.

II.

Šní sé 'dom sġiúrse 'de rúin máit šiúráilte
 'Bí polannac mear lutmar leabhar-šiumseac so-šáilte,
 Šan raon buille ord anntí acť šiún-'deas plátáilte,
 Agus táim dearbta nac lúbpať sí ma 'dóirn as fear
 láirde.

'Sí puaim šac siolla í 7 is binne í ná an beirólin
 Is ná ceolta na crumne 'dá seimn le meiróir,
 Is ná na héinini ar maidin a beať as cantainn ar
 craoib.

M'óisfear mear leoganta a rug buať ar áille
 Is le labairt na puiseoige 'seacť stróicfeacť sí báinte.

III.

A šaibní 'Críc' f'óola, sin comairle a beirim féin 'dib,
 Šan a 'dul i šcomórtas le mo leog-fear mear
 tréiteacť.

Tá fabairt šlan 'de'n óise ann is é i šcóir šabta
 šléasta—

Os cionn na hinneona ba f'óirneamail í a šéire.
 As rásáil an teašlais ba tapa é šan 'dabť
 Ná ar 'clár bis as šreadať as cur slaacť ar šac bord,
 Mar is ceardairde šan easmuilt mo rábairde šabann.
 Tá sé mear lutmar 'un úiro šlain a pléasgať ;
 Tá an inleacť ar 'nóis aige 7 é i n-eolus a céirde.

IV.

Speala-dóir néata é 7 shí sé na cruadó-ceait

· · · · ·
An brá-iac, an fiú-iac, sghian-ponnsa an cúipéaraíde ;

An sábh 7 an súsdiún, deimeas súcairíde caoraic ;

Óéanfaid sé luathreaca innsí 7 compáis ;

Ancoirí comhdeact óo luimh is óo báid ;

Fearsaó an túirne an sghriú-pin 's a' cárla ;

· · · · ·
Méaracán an táillúra, a síosúr is a shácaó.

—Ar aicris mo sgeil.

24. feicín ó laíde.

I.

A feicín Uí Laíde, go raib Dia leat is do sláinte !

Go bfeicid mé liaic tú 7 ciall ag do éilinn-sa !

Amdeoin t'faid siar uaim, baó mian liom a beic ag
caint ort,

Is dá mbeidinn le do taob-sa, níor baogal coitíde an
bás dom.

II.

Níor mó óuit-se fuinnis ná toirneac a beaó ag
spréacáó,

Ná gac don buille ord aise ag tornáil shan tréacáó.

Tá buaid eile ar feabhas aise seacás éan-gaba óar
féacáó,

Níor iarr sé ariam ordlaíde ag taóairt cabair óó i
n-am éigin.

III.

Tá a inneoin comh binn is, nuair a bíonn sé dá
pléasgadh,

Is gcluinneá 'sábail fuinn í trí míle gan tréadadh.
Da geall leis an gceor ceimneá as 'sábail timcheall
na spéarta

A ceartaíocht aca taobh de, nuair da mian leis beic dá
séideadh.

IV.

'Sé rota na gclintneáca a éinn ar na dáinteib,
Le gur cailleadh na mílte luic inleáca mar geall
air.

Tá sé anois déanta gan fuigeall as mo brácair,
Is gur luaithe é as 'sábail timcheall ná saot ar lá
Márta.

V.

'Sí an tsean-uinnis úraoinneáca a bíodh ins an
gceartaíocht

As loinnir mac Liomáir tá cruinn as mo brácair.
Tá na boilgeaca bríoimhar te a déanadh iad a
fásadh,

Is lasfaois an caolac dá mbeadh trian de fliuch
báite.

—A fceicín Uí Laíde.

25. AMHĀN AN TLÚ.

I.

TÁ MAIREADÓ BULCAN NÓ EOĜAN Ó MÁILLE
 NÁ SÉAMAS NÁPLA A RAIŪ A CÁL FAOI'N SAOĜAL,
 BÍ OBAIR AĜAM-SA A BÉARRADÓ A SÁIT ÚÓIB,
 MO TLÚ A TÁTUĜADÓ A RAIŪ MIOTAL ÉRÍO.
 TUG SÉ ĜORAĐÓ ÚO A CUIRFEADÓ ÁILLE ORT,
 AĜUS TÁ ÁIT AN TÁIRNE MAR TÁ AN SMEADÓ SA RÍL.
 TÁ DADÉ AIRĜID AR ÁIT MO LÁIME,
 AĜUS MAR CUIRFEÁ AN PLÁNA AR AN ĜURIO EILE FAOI.

II.

IS NAC ÁIT AN MÉADAIR A ĜEALL ÚIDA ÚO'N STÓICÍN,
 NAC BĜUADIR ÚE FOĜLUIM ADT A ÚUL AĜ SĜRÍOB'—
 TÁ INTLEADÓ BEIRTE LEIS SEADÓ FIR ĆRÍC' FÓOLA,
 MAR BÍ LE CRÓTACÓ NO LEIS NA MAICIBÍ.
 NÍL AON ÓEO AĜ CIMNEADÓ AIR, ÚÁ NÚÉANFAIÚE I
 ĜEÁRRÚCÁIÚ
 ĜO ÚTÍ NA RÁSÚRAÍ A BEÁRRADÓ AN RÍ,
 AN SÁB IS AN ÚEIMEAS IS NA LAINNA PLÁNA
 IS NA SPEALTA A ĜEÁRRADÓ NA CORCÁIM FRAOĜ.

III.

IS TÁ ĜCLUMEADÓ AN SASANACÓ NÓ MAC NAPÓLEON
 A LEITÚOE ÚE ÓĜĜFEAR A BEIT SA TÍR,
 CUIRFEADÓ CUIREADÓ AĜ NA BAILTIŪ MÓRA AIR
 LE BEIT ÚÁ ÚTREORUĜADÓ IMS' AC ÚILE NÍÚ.

Níl iongnadó annsin, tá mná na n-óstaí
 Agus guróe i gcomnuiróe é a beit 'na ríḡ,
 Mar is é nár ceil ortá a mbeadó 'na pócaib,
 Aét a caitepeadó leobta é ar 'ac uile spraoi.

IV.

Aghus ariam ó baistóeadó é bí gnaoi ag a lán air
 'De'n dream a b' áronósaiḡe bí sa tír ;
 Ní feicpeá fearḡ air i n-imteáct ráite,
 Aét faoióe an ḡáire ag briseadó tríó.
 Bíoó lám ar sunna aḡe is é amuḡ ag fáiteall
 A marbóeadó bárdail is cearcaí fraoiḡ,
 Aét má tá éan-peadó air, is i ngeall ar mnáib é.
 ḡo tuḡaró Dia ngrásta óó breite saor.

V.

Nac mór an snas a bí ag Ríḡ na n'Óul air
 Seac's fir na ḡcúḡi uile ḡo léir,
 Is tá a lán ag feiteam air óe óaoimib uaisle,
 Clann oirí dúitce óe'n fuil is fearr.
 'Séard veir na cailíní ḡ iad óá ḡḡrútuḡadó,
 ḡo mbuó mór an cliú óóib óá b'féadó a fáḡail,
 Is óá mberóeadó saogal com fáda aḡe is fuair
 Maiciúsalem,
 ḡo óóḡḡpeadó a stuaim é ḡ ceiró a lám.

—Óá maireadó Úlcan.

26. SINÉAD NÍ'AC A' B'ÁIRD.

I.

Síubáil mé formhór Éireann,
 Sasana 'na d'éirí sin,
 Do'n ffrainc 7 go bhinn Éadain,
 Is 'ac éan-baile cuim;
 Samáil mo céad searc
 Ní faca mé 'sa méirí sin
 Le omeac is le péite,
 Le céill 7 le stuaim,
 'Sí is binne meabair méara
 Ag seinnm ceoil ar téadraig
 'Chiteáil píosaí céimbric
 Go h-éadrom le stuaim;
 Is ó's mise nac bfuil bréagac,
 Ní cáimpró mé go héag í,
 Ac't mo beannaac't a cur léití
 Lá nac n-éalócac sí liom.

II.

An té éiríac't i ríac't an óil í,
 'Sí mian hac buacall' óis í—
 Hac damhseoir deas ní beo é
 San a tabairt leis ar lámh.
 Níl fear siamsa ná 'd'éanta amrán
 Nac uirtí bíos a cóimrad,
 Dá rác't gur b'í an réalt eoluis
 Hac neom is hac maíom bréag.

Tá an lilí 7 an rósa
 Ina leacaib is gile cóiméruinn,
 Deallrao deas an óir
 'Déanaim eoluis is gac céard.
 Is go mbaò mílse liom blas a póise
 Ná mil na mbeac 'sa bpoğmar,
 Mo léan gan mise pósta
 Le mo stóirín, Semí 'Dáird.

III.

Is a stóirín fearaib Éireann,
 An bpuil tú 'do mo séanao ?
 A feabas is mólpaime féin tú,
 Agus béarfaime ort cáil.
 Is dom a b'fusa a 'déanaim,
 Mar is mé bí ort as féadaint,
 'Dearcao ar élar t'éadain,
 Is ba léir dom 'do snuaó.
 A stóirín fearaib Éireann,
 Ní fada a téirdeas an éascóir,
 Is gearr a mairfeas néalta
 Ar gream an lae breáğ.
 Ainneir éroide na féile,
 Agus a lám gan loét, ní baogal duit,
 Tá an tsomeanntaét i gclár t'éadain
 Agus barr sgéim ar mo ghradó.

IV.

Is gile í, 'de réir a tuairisg,
Ná an eala ar na cuantaib.

Is binne í ná cuacaí

Ar uaigneas na sliaib.

Camteoir bog is cruaid í.

Tá sí geanaíail stuamóda—

Níl níó ar bit ag dul uairtí

Óá mbuó dul a beit i mnaoi.

Tráé éosuiḡ siad ar súairceas,

Is uirtí tigeadó buairéadó—

'Sí an éraob í 'measg na mbuacáillí

Nuair a bíonn siad cruinn.

Mo léan san mé is an stuairé-bean

Ḥaoi bhuac na coilleadó ar uaigneas

Nó go dteannaimn mo múirínín geal

Naoi n-uaire le mo éroité.

—Súbaíl mé.

27. **BANNAIS ḤEIGÍ NÍ EÁḤRA AS CONAMARA.**

I.

A Labráis Ḥeicín, gluais go tapa—

Is tú tá i n-an' a d'éanta,

Taḃair leat a-baile adbar rascail

Agus clóca pata síoda,

Ḥrósa paiteann, crutaí geala,

Is ribíní deasa érióta,

Lamainní 's bobs, ḡac éin-niò veas
 Dá deiriḡe dá bfuil sa ríogácta.
 Dúró sin aḡat pompaóór
 De síoda na Spáinne ḡ dress-cap mór,
 Dúis-peirméatam, púdar is hairpin
 Muḡ maít véanta cúmta ḡléasta
 Le haḡaíó a fir—dá cóiriugáó.

(ḡlórmac.)

Dal-dae daoi-dal dal-dae daoi-dal
 Dal-dae daoi-dal dal dae-daoi.

II.

Éiriḡ ar maíon ḡ ḡléas do capall,
 Imtiḡ leat ḡo héasḡaíó
 Síos ḡo ḡaillín ḡo dtí ceannuío
 Is tabair a-baile ḡac éin-niò :
 Fíon is brainní, siugar-cainní
 Píobar, caipí is tae leat,
 An ḡian is a porc is mias mór ḡeal—
 Ná dearmáó an péatar.
 Annsiúó a béirdeas an banais mór,
 Ceatáir ar píóeáó de luét ceoil,
 Band o' music aḡ an ḡcúilfíonn
 Aḡus íáó ḡo súḡac
 Aḡ seinnim tíúm ar téatraíb.

(ḡlórmac.)

Dal-dae daoi-dal, ḡc.

III.

TABAIR LEAT MUSTARD, MIAS MAIT CUSTARD,
Túirém mór is téapot.

Bíod 1 nḡac lám leat cúpla jar
Is iad-san lán le jamaica ;

Cúpla walnuts, cantrao ḡallta ;

Lemons le puins a óéanam ;

Le fion-decanter ma ceann

Bíod do boro-sa ḡléasta,

Banaís éaitmearac ḡo leor ;

Cácaí milse 7 pancakes mór' ;

Fion 1 nḡlamib, puins 'na stannaib

Lán ḡac stairéio dá bfuil 'sa mbaile,

A óéanpas tú ḡo ceann na míosa.

(ḡlórmaé.)

Ḍal-ḏae ḏaoi ḏal, 7c.

IV.

TABAIR LEAT 1 MBÁO ḡO LÍONMAR LÁIDIR

ḡo leor luét ḏánta is siamsa.

Ná ḏearmao ḡrátair, tabair do sáit leat

Óe nutmeg is saltpetre

Ḗaca cártáí, bosca táipléis—

Féac, ná pás na ḏislí.

Sim is a lán naé bfuil m do cáro,

Tobac láidir is píopaí.

Annsiúo a béróeas an banaís mór,

A bfuil 1 nḡirinn óe luét ceoil,

Spóirt is aitis, ḡlór is caismirt.

Freis an ainm

As luét aerige na tíre.

(ḡlórmaé.)

Ḍal-ḏae-ḏal-ḏaoi, 7c.

V.

Sgálabað ffranncaé pás san airmreas ;

Lang is tross, má's féidir ;

Dreac is bradán, runnaé sgaðán,

A beað go ró-mait gléasta.

Ní mór ùit finéal, im is péirsil—

Foghócaíð síad do'n méid sin ;

Uran is ballaé, cnudán dears,

Connam 'un an féasta.

Seòbair turabod pliué is sole,

Slíomac múrac is portán mór,

Sac níò ùár aitrís, a bfuil sa sclaðac

Go fiú an tortois, do réir mo thuisgint,

Ní beað ar easbað—

Caitpear a scur le céile.

(Slórmaé.)

Dal-dae daoi-dal, 7c.

VI.

Tadbair leat mairt is bíod dá leagan

Dúistéaraíde na tíre

A ùéanpas feannað go luac tapa

A mar'ócás sgaata caoraé.

Fiað mór beannaé, broc an gleanna,

Sin is an eilit maol leat

Uan is lubán, sábar is mionnán—

Ní cosdas sac a bfuigíð tú.

Ní mór ùit mart brata gléasta ar bóro.

Torc mór reamhar is pişín ós,

Míol is comín, cúpla sicín—

Do réir mo thuisgint, is mór an tsoillse iad

Nuair a béid síad bruite is róstéa.

(Slórmaé.)

Dal-dae daoi-dal, 7c.

VII.

FÁS FEAR SUNNA IS CUIR AMAÍ É
 A MÁR'ÓCAS DÚINNE ÉANLAÍT :
 ΝΑΟΣΣ IS PEADÓS, MIAS MAIÉ DRUIDEÓS,
 CREADAR CAOC IS CÉIRSEAC ;
 CÚPLA COLM A BÉIÓEAS 'NA SCOLAINN,
 SIN IS AN BUNNÁN LÉANA LEAT :
 LONTOB SALLA, CRUTAC REAMAR,
 AN WIDGEON, IS MAIÉ AN T-ÉAN É ;
 PATARAI UISGE CAITFEAR A BPÁGAIL
 IS A SCUR AR SGEIBIR SUAS AR CLÁR.
 LAÇA IS BÁRDAL, SÉ IS SANDAL,
 BÉAD SIAO FOAMTINEAC DO'N DREAM SIN,
 NUAIR A BÉIÓIS SO RO-MAIÉ GLÉASTA.

(SÍORMAC.)

DAL-DAE DAI-DAL, 7C.

VIII.

TEIGRIG SO SGIURRAD, SIOS SO SLIGEAC
 IS TABAIR Ó CONCUBAIR TRÉAN LEAT,
 Ó FLAITEAKTA', Ó MÁILLE, Ó BRÍAM IS Ó DÁLA',
 Ó CEARBALLÁM IS Ó NÉILL LEAT.
 FÍAC MAC D'ONNCAODA, TIGEARNAN AN CLÁIR,
 Ó RUAIRC ANÍOS AS DRÉIFINN,
 SIN IS Ó HEÁGRA, MAC SUIBNE FÁNAIRO
 IS CLANN D'ONNCAODA NA CÉISE.
 BÍOD NA SEOIGIG LEAT SO LEOR
 IS MUMTIR CROMUIL, SÍO NÁR CÓIR.
 AN MÉIO NAC SCUINNIGINN-SE
 NAC BPUIL AR DO LIOSTA,

TABAIR CUIREAD UILIG SO LÉIR DÓIB.

(SÍORMAC.)

DAL-DAE DAI-DAL, 7C.

IX.

Cúpla sáim bíod sin leat—

Is mór é a gcáil is a utréartaí,

Risteard Mairtín, Seoirse Mainsil

Iarla is tigearna i n-éim-íeact.

Drúnaí is blácaí, flaitéartaí áran,

agus Séamus Dabairt Frinsios,

An doctúir mór is Diarmuid Fasa—

Dar liom, níor cóir é séanao.

Bíod gac duine mar cuairt sé i bpeitóm

I n-ionao suíte ar leit óó péin,

Filí is flait is iarla

Le fios is feasa a óéanam.

(Slórmaó.)

Dal-dae daoi-dal.

—A Labráis

28. míceál mac suíthe.

I.

Is oic an talmaíde mé i dtús an Márta

Is ní cáitpinn láirde go ceann seáct mbliadóan ;

Níl lám ar sunna agus ná maíde ráma

Is níl mé 'm' fáitceallac ar muir ná ar tír.

Ní bampinn an púann a beaó i n-úó a seárrca

Óá gcáití an grámne leis an ngeaóit aniar ;

agus, óró, a cáilín deas, má's mé tá i ndán tuic

Is fada fánaó a béirdeas do suíde.

II.

D'íarrfaimn bean eicínt meiread nac bpuiginn í
 Is nac ndearna mé síol a cur 'san earrac rómam,
 Acé istig a bfuil cailleaca as caiteam an píopa
 As troid 's as bruiigin is as déanam gleo.
 D'furusda aicinte dóib nac raib mé críonna—
 D'ole mo briste is níor maic mo brós—
 Agus, óró, a cailín deas, má's mé do caoittead,
 Déiró mála 'un taoib ort, a fáo 's bérdeas tú beo

II.

'Séard deir mo múntir liom do réir a dtuairim
 Go dtiubarfao ruais go Newfoundland.
 Níl mé fulannac 'un iomcair ualaig,
 I n-obair tuaisge ná i ngearrao crann.
 Tá dtigeao an stoirm is bíoó an teac tá fuadao,
 Ní leigfeao an fuacé dom a toul ó'n splannc,
 Is dá mbeao teac tábairne as bun Óinn Súaire,
 Duó é mo dualgas go dtairneocaimn ann.

IV.

Tá mbeao gunna asam, grán is púdar,
 Má'r'ócainn cúpla is lac ar móin,
 Déanfaimn iasgaireacé le slait nac líbfao,
 Is baó maic mo congnam 'un a dtabairt 'un bóird.
 Cuirfimm úpanna i bpaistiún cúigro
 Is ní fearr ná dúmpinn-se búclai brós,
 D'éasfaimn cúilfíonn go croitcheamail lúctmar
 Is déanfaimn súgrao le cailín ós.

V.

'S óró, a cáilíní, sin fíos mo tréarta ;
 Tugair spéis dom ná leigir dó ;
 Is mo cráó, má ceilim é ar fearaib Éireann,
 Mar is dom péim tá a lear go deo.
 Níl maoin ná cuir a sham ná saibhreas saozalta
 Ach cróim breáḡ gléigeal tá le haḡair an óil.
 Is má's é sin m'fortún is gur ḡeall Mac Dé dom,
 Déir fíos mo céad searc go maic go fóill.
 —Is olc.

29. IORRAS FLONNÁIN.

I.

IORRAS beas ḡ IORRAS mór,
 Agus IORRAS Clann Domhnaill ó tuair—
 1 n-IORRAS FLONNÁIN nac raib cóir
 Mo creac is mo brón atá mé anoct.

II.

Anoct péim ḡ arís go brát
 Nár ba fearr a béirdeas a sleact,
 Dream codaranta na mailí ḡruaim,
 Is olc a snuad ḡ ní maic a noreac.

III.

DREAC FANN AR AN MBOUAC FUAET,
 CUISNE CRUARO 7 BREITE DAOR
 AR AN DREAM COTHARANTA AN DORUIMIN CRUARO
 SUR B'E AN BUIDEAN SAN EOLAS A SABAIL AMAE.

IV.

AMAE AN TRAT A SABAS SE,
 'SE DEIREAO SAC CUAIRSGE MNÁ ;
 SGAOILRO TARAIU E
 IONANN 'S NAC E TA ANN.

V.

NIL ANN AET FILI SAN COMHMEAS
 O EAB ANALL,
 IS NIOR DOCAROE DO INTEAET
 NA FANAET A'MN PEM SO LA.

VI.

TRAT COMIC ME PEM
 SOLUS AN LAE SIL BREAS,
 D'EIRIGEAS 'MO SEASAM
 AGUS BREATHUIG ME UAIM ANALL.

VII.

DA FUAIRE AN MAROM,
 NIOR TEASG ORM TIGEACT SA SHAM,
 AGUS D'FASUIG ME MO MALLAET
 I MDAILE NA SRUAIMIGEACT' TALL.

30. MURCÁDÓ Ó MAOLÁIN.

I.

IS A ÉUAMCÍN DEAS MUIG' ÁIRO,
 CAD AS DÁR LEIS TÚ AN FÁINNE ORT
 SHAN MISE A BEIT' SA LÁTAIR ?

IS DAR LIOM FÉIN BA CÓIR.

A FEABAS IS BÉARFAMN CÁIL
 AR 'AC UILE MÍLE BALL DÍOT
 SGRUAS DO ÉINN LE FÁNAID

SO SÁLAIB DO BRÓS,

A BPUIL AS SEO SO SEANSAIS
 DE FÍON, DE BEOIR, DE BRAMDÍ,
 AN MÉID SIN IS NÍ GLACFAMN

I N-ÉIRIC DO PÓS,

ACÉ A FAD IS BEAD AN EAGLAIS
 UO DO CEANGAL LE DO GRÁD SEAL,
 SIN É CUIRFIMN O'ÁIRO ORT

AN DÁ LÁ IS BEITIMN BEO.

II.

DUAÉAILLÍN DEAS SIAMSAIMH
 TÁ IN MURCÁDÓ BEAS Ó MAOLÁIN ;
 TÁ SÉ SOCAIR SAOITEAMH

LÁGÁC CAOMTMEAC LE MNÁIB.

UÉAMHAN BEAN ÓG 'SA TÍR SEO,
 DÁ N-IARRFAD SÉ NAÉ BPUIGEAD SÉ,
 IS LEIT' CÉAD SMI BUIDE LÉI

LE SINEAD AMAC AR CLÁR.

'SÉARÓ DUBAIRT AN INGEAN INS AN OIÓCE
LE N-A MÁIÉRÍN AG OIS ÍSEAL :

“ DÍOL NA BA IS NA CAOIRIḶ,

IS BÍÓÓ NA PIGNEAĆA AR FÁḶAIL :
IS NÍOR MÓR LIOM OS A ÉIONN SIN
CULAIT ŮEAS ĆART TIMĆEALL,
CRÍOS ŮE'N ĆSÍÓĎA IS MÍNE
IS SNAIŮM AIR FĎOI N-A LĀR.”

III.

SÍŮÓ É AN FEAR ĎĀ GLÉASTA
MA BŮCLAIB IS MA BĖĎAR,
A ĆARĎATA GLÉIḶEAL

AGUS A LÉME ḶEAL BŮEĀḶ ;
ŮEIST ŮE ĆOḶA AN ÉĎĎAIḶ,
ĆASÓḶ MAR AN ḶĆÉĎĎA,
ĆÓĎA MÓR ŮE'N BĖARSKIN

ŮA ÉĎĎTRUIME 'S A B'FĖARR.
ĎĀ A BŮISTE SA BŮAIŚIŮN ŮÉĎĎA
ŮE'N BĖILBĖITĪN BA ŮĎOIRE ;
ĎĀ STOCĀÍ AIR ŮĀ RÉIR SIN,
AGUS FÉĎĎĀIŮ AR A BŮĀḶAIŮ,
ĎĀ A BŮÓḶA ŮĎĪĎĎE ŮÉĎĎA
Ó LĀMĀIB ḶEĀḶAM UÍ ŮĖARĎA,
AGUS ŮUBŚĀN FĖARĀIB ÉIREANN
ḶUR BŮEĀḶ ĎĎĀ MÉ 'RĀŮ.

IV.

D'aitneocáinn féin is ba cóir dom
 A coiscéim cruaid ar bótar ;
 Is iomróa bean sa tóir air
 Is ní dóib atá sé i nDán.
 Da fiaimhar i dteac an óil é
 Is air nac sguirctí an strób ann
 Aét " Íocfaid mise an sgor sin
 Is ólaidid 'ur sáit—
 Tá an t-ór burde in mo pócaib
 Agus píosaí garba crónac
 Is gearr go mbíod mé pósta
 Le mo stoirín cébí áit."

.

V.

Siúd é an fear nár coisriú
 An ball súgarca geall Dia dó,
 Aét a meallfaid le ciúm-aigheas
 Slan-aghaidh nac mná.
 Deamhan clúid ná ceárd ná coisriú
 Dá raicaid sé nac mberd siad
 Agus fiafruige cáide siar é
 Go dtriallaidís 'na céann,
 Is go bfuil sgata aca dá comhdeac
 Amac i measg na bpuiblídeac
 Agus cómrád leis go meirdeac
 Agus a fhuil aige 'na lámh.

.

VI.

AGUS Ó D'AIÉIRIS TÚ DO BHRÍOIRA,

'Sé tuisim féim sur fíor é—

Is iomða bean doot' iarraio

Mar gíult ar do cáil ;

Tá bean aca i gCliairta

Agus bean eile i dtóin Iar-Umáil,

Céad is píce maighean

I n-iargcúl Connóae an Cláir.

Cia'n gar atá dá dtuibreadó,

Dá méaduḡadó nó dá laḡouḡadó,

Acé a b'ráḡáil siar is aniar,

Mar tá an iomadó aca ann.

Acé ear éis a b'puil dá iarraio

Ní póspaió sé ar an mbliadóin seo—

Is fadó searc i ḡcian do

Aḡ maighe an brollaig báin.

—Is a éuaicín.

31. AMRÁN NA MBUAICILLÍ BÁN.

I.

ÉIRIGIÓ SUAS IS NÁ FAILLIGIÓ AN UAIR

'Tá teadctain anois ins an láchair,

ḡo sḡaoileam na tuail atá fiḡte ḡo cruairó

Is ḡo lasam an coinneall do mártan ;

Seasaió le cliú is ná téigíó ar ḡcúl

ḡo ḡcuireamuió fúinn ḡac ḡárda,

Biseac is buac ḡo b'ráḡamuió ḡo luac

Is ḡo leaḡaió Mac Duac ar námaro,

II.

IS NAÓ FADA LE FÁN AN CARRAIS SAN SMÁL
 NAÓ SGOILTÍRÓ SO BRÁT IS NAÓ BPLÉASGARÓ,
 IS A CRUICHGÁD LE FÁGAIL, 'SÉ IS ANM DÓ SEÁGAN,
 SUR B'É PEADAR A GEARR AN FOUNDATION.
 TÁ CRANN I N-A LÁR A LÉIGFEAS D'Á LÁN
 SUR B'É LIÚTAR A GEARR NA PLANTATIONS
 NA SUCKERS A D'FÁS, CRÍONFARÓ A MBLÁT
 AGUS BÉIRÓ SIAD AR LÁR, MÁ'S FÉIDIR.

III.

CUIRIM IMPRÓE AR AN MHAOI NÁR PEACUIS 'NA SAOGAL
 IS M'ATCUINGE AR RIG SEAL NA NGRÁSTA
 SO BFEICÍRÓ MÉ PEELERS LAS MARB SÍNTE,
 SGAPAD 7 SGAOILEAD AR GÁRDA,
 LIBERTY-TREE COIS BALLA 'C AON-OIRÉ'
 AG LUÉT RIBÍNÍ IS TEINTEADA CNÁMA ;
 DALY 7 DEELY BÍ A' MIONNUGAD AR AN TÍR,
 A GCEANN I MBARR SPÍLE I N-ÁIRDE.

IV.

DÁ DTIGEAD AN SAOGAL NAÓ MBEAD ANN ÉAN-RÍ
 AÉT SINN A BEIT TRÍ N-A CÉILE,
 BEAD MO SLEAG AR MO TAOB IS MO CLARDEAM LIOM SÍOS
 IS MÉ AG RUAGAD NA NŠALL AS ÉIRINN.
 TÁ RUARCAÉ MUIŠ LAC SAN SGOIB SAN SGRAIT.
 AGUS FRANK KELLY AG IARRAD NA DÉIRCE,
 PÁRLIOMENT TART 7 ŠAEDIL AR A GCEART
 LUÉT RIBÍNÍ I N-ARM IS I N-ÉADAC.

V.

Raáa mé faoi do'n té héirdeas beó arís
 So bfuigió Rebelmen tuac a sláinte
 Is a liaéctairde sin oiróce a éaitreamar 'n-ár surdeáó
 Faoi sneacáta, faoi síoc is faoi báistoiḡ.
 Cíos an ríoiḡ ní íocpamuid éoióce'
 Is deacmáiró ní beiró éan-tráct air
 Acé beiró talam ar a tuac ḡ Clainne ḡaeóeal suas
 Agus Orangemen buadarta cráiróte.

VI.

Nár fágaró me bás éoiócin, mar mbeiróinn beó acé mí,
 So bfeiciró mé síos ḡronḡ Seoirse,
 Luét an dá éroióde nac ḡcreiḡeann na naoim
 Is nac ngéillfiró do fára na Róime.
 Leáḡfaió an éróim ḡ éireoóairó an ceo
 Acá tuicte le suim acáir bliadanta ;
 Beiró liútar is a cómar dá ruasáó sa móim
 Agus Sasana stróicte stialla.

VII.

Dubairt Kelly na buaile go ḡcaillpeáó sé a túitce
 Nó cuirpeáó sé cúl ar an sḡéal sin,
 Is ḡur i ḡCill Cónaill a bion 'nar surdeáó ins an
 oiróce
 Agus íocfaió go póill an féarac ;
 Tiocfaió an saoiḡal a ḡcuirpear air caoi,
 Le haitimn a deánfar é a léasáó ;
 Beiró leirdeas is a sluaḡ ar taob Cnuic an Túim
 Is an Trimnseac aḡ cric i n-a léme.

VIII.

IS FADA LIOM SUAS GO SCUMIÓ MÉ FUAIM
 AN DROMADÓRA A GLUAISFEAS Ó'N SPÁINNEAC ;
 GO DTAGAIÓ SÉ AR CUAIRT GO CONNACTA ANUAS
 DÉRÓ LUÉT RIBÍNÍ AS ÓL A SLÁMTE ;
 FUISGÍ BREÁĜ CRUAIÓ 7 FÍON POLLÁM FUAR
 A BÉIRÓEAS ASAINN AS RUAGAO AR NÁMAD
 IS CUIRIM Ó RUAIRE AMAC GO TIG DEAMHAN
 IS A MAIREANN DÁ SLUAISCTIB AR ZÁRDA.
 —ÉIRIGTÓ SUAS.

32. **BEARTLÍN CING.**

I.

DEIR SGÉALA UAIM CUN BEARTLÍN CING,
 AN T-ÓIGFEAR MOIGLIÓE MÚINTE DEAS,
 'FUS SAOIL MÉ ARIAM NÁR ATRUIĜ CLAOITA
 DÚITCE AN F'RIONNSAIG I NGIOLL LE FEAR ;
 SIÚD É AN FÁC 'BPUIL MÉ DÁ RÁD,
 MAR TUG SÉ AN BARR Ó TUAÍÓ IS Ó DEAS,
 AÉT A BEARTLÍN CING, MO ĜRÁD TÚ COIÓC'—
 TÁ MNÁ NA TÍRE BUADARCA LEAT.

II.

NÍL ÉAN-CEÁRÓ I B'PUS NÓ TÁLL
 NÁR SIUBAIL MÉ ANN 7 MÉ GO LAS,
 'SÍOR-CUR TUAIRISĜ AR AN MBUACÁILL
 DA DEISE ĜRUAIÓ 7 B'ÁILLE DREAC ;
 OIGRE DÚITCE A D'ÁRDUIG AR SIUBAL É
 AĜUS TÁ MO SÚIL GO ĜCASPARÓE AR AIS,
 AÉT A BEARTLÍN CING, MO ĜRÁD TÚ COIÓC'—
 TÁ MNÁ NA TÍRE BUADARCA LEAT.

III.

TRÁC TÍG NA SLUAIGTE GO TEAC AN CÉOIL,
 NÍL BRÍG SA SPÓIRT GO DTÍG SÉ ISTEAC ;
 BÍ CION 7 ZHAOI AG 'CUILE DREAM AIR,
 MAR BÍ SÉ MOISLÍDÉ MÚMTE DEAS.
 SIÚD É AN PÁC A BPUIL MÉ DÁ RÁD,
 MAR TUG SÉ AN BÁRR O TUAID IS Ó DEAS,
 AÉT A DHEARTLÍN CING, MÓ GRÁD TÚ A COIÚD'—
 TÁ MNÁ NA TÍRE BUADARTA LEAT.
 —BEIR SGÉALA.

33. MÁILLEAC CROIÚE NA ZCARAD.

I.

IS IOMDÁ CÚIRT IS CAISEAL,
 INNBEAR ÉISZ IS FEARANN,
 BÍ AG MÁILLÍZ SEALAD
 I NÉIRINN LE HAZAIÚ SPÓIRT,
 AÉT CA BPIOS SIN DO BAILÍD
 A D'PÁZAD CEAD A REAISE
 A BEIT AG ITE IS AG ZARRAD
 IS AG CÁINEAD SÍOS ZAC PÓR.
 A LIAM, Ó ZAD MÉ IN T'ÁICE,
 MAR IS TÚ BÍ I ZCÉILL ZAN EASMUILT,
 LEIZPEÁ AR CIÚM-ZAÉOIL I ZCEART
 IS TUISPEÁ-SA MO ZLÓR,
 AÉT AN LÁ NAÉ BPUIL SIN AZAMN
 SLÁINTE DO RÉIR AN ÉLEACTAIÚ
 LE N-AR ZCROIÚE ISTÍZ A PREAMAD,
 IS FEARRDÉ SINN BEIT AG ÓL.

II.

Nó so ndéantar fuil de'n géalais,
Im de clocaib glasa,
Máille dá gac ma'daó

agus caora dá gac bó.

Cnuic le huisge as lasaó,
Comnli úr' de crannaib,
Mná as ionntóó cheasta,

agus gasraio a cur ó gleo,

Eire a tabairt so Manainn,
Loc 'c Oirib a cur i nglaine,
Srian a tabairt ar talam

le ceann is a bfuil beo ;

Croide rial gac drong ó Sailleim
is so utigio neam ar talam,
A dútcas féin ní sgarraio

leis an máilleac croide so deo.

III.

is bua'darca bí mé ar maidin

as búirib 'óo treasairt

is gan bonn sa domhan asam

a ceannócaó dom don brós,

ac't as coinneál dlige le paca

na'car éadom éin-neac cheasta,

ac't amáin seo beasán beic aca

de maoin nac raib mór ;

Níor mór liom a mbeadó de brabac ort i dteac na
trosgadó dóigste,

Mar is duine tú bí fóintineac i gcomnuirde d'fear
slíge.

Fill is téirig a-baile is fiapruig féin de Nóra

Cia'n t-ainm a bí ar an óig-mhnaoi a bí as sgoilladó
a éinn ;

An clúmaic a bí ar a leasraicib sa teallac aca dóigste,

D'iteadar i gcomar é is deamhan mórán a bí
burdeac."

III.

"Tug tú t'éiteac, a sglamhaire, ní hiaó a éitfeadó
i gcomar é

Ná ruo ar bit de'n tsórt sin, san na comursana
beit burdeac,

Aé tusa do éroc leat é faoi do sgiacáin móra

Is ní éitfeadó ráite an foimair go gcuirid mé
ort dlíge.

Tá romh de leabrais an tseançais i dtaisge asam i
gcofra :

Bí t' acair ar na rógaib ba mó a bí sa tír,

Go bfuigstíde cearc na baintríge sa neio aige tráct-
nóna,

Sin is gac sórt eile a gcomairfid ann mísg."

IV.

"An fadó is mair na fianna asam-sa ba deas an
buacaili ós mé—

Níor bradaigil a bhinn a fo gluim aét i gcomnuirde as
cur draoidéacé,"

AS imirt lút is gaisge, cruad-éaraióeac^t 7 comraic,
 Sur págadó mé ar an nós seo, mo éreac 7 mo óit !
 Tá roimh de na huíthair agam-sa naéar aitrís mé go
 fóill tuit,"—

Nuair a éuala sé na glórta tuit na deora uair síos :
 " Seobfaió tú amac sa tseanáas sur mac do'n Deary
 mhór mé,

Is má's troit atá tú 'éoruigeac^t, seas roimh is
 ní béiróir buíóeac."

V.

Sléas sé a éulaic gaisge air, a éuro airm 7 éadaió,
 A éaróeam aige ba séire dá mb'féiróir leis a págail,
 Mise 7 mo speal agam san palac ac^t mo léine
 Sur ionnsuigeamar a céile go dian-mhóó sa lá.
 Cépeá na teinte creasa a bíóó na hairm a baint as
 a céile,

Agus leac^t-uair roim an ngréim a tóul faoi b'éigean
 do a ráó ;

Ba geall le dá éaró sinn ag foirseac^t i ngleann sléibe,
 Is éeamán fios agam araon cairé an fear a b'fearr.

VI.

Sgríob sé puagraó teangmála éugam lá'r na máireac^t
 go otroiopeamus san aihreas le páinnuagáó an
 lae,

Ac^t na grástai go bpágaió Ó Donnógaile, dá maireac^t
 sé san áit seo,

Béarpac^t sé dom sásam nó caillpíóe leis é.

'Sé an p'reasra a cuir mé ar ais aise nár glac mé
 ariam críe-eáglá

Rom éin-neac dá dtáinig tar sáile go tréan :
 O'éiriú mé ar maidin is bí agam talam gearrta
 is clumpió sib ar ball go raib an barr agam péin.

VII.

A comursana, a' dtáinigéann lib a feabas is crutúis
 féiróim

Nuair a troir sé an beirdeac éigéalta ab' éipeact-
 aise cáil ?

Cuair sé 'un spáirn' le patac ba leitne ná Dinn
 Éadain,

Nó an measann sib ar éan-cór go mb'féidir go
 dtiocfaim slán ?

An darna dorn a tarrainis mé, buail mé ar cnám a
 géill é ;

Tuit sé is deamán bréas nac raib néall in mo ceann :
 "Sgair anois is ná marúis mé, is molpaio mé go
 héas tú ;

Cosam tú cliú éireann san buideacas go brát."

—O'éiriú.

35. RISTEARD Ó BROIN.

I.

Mór' is Muire tuit, a sócair-bean áluinn ciúm ;
 is corrac a codail mé aréir do do cumairó ;
 Má's de cinneamaint ná de portúim a geall Dia
 dom tú,

Deasúis go deas deasa ort go dtéideam 'un siubail.

II.

“ TADAIR FIOS T’AIMM AGUS DO SLOINNEAD’ UOM FÉIN
 AR UÁTÚS,
 AR FAITEÓIS GO N-IONNSÓCÁ GO CÚIGE MUMHÁN.
 DÁ NÓEADAINN-SE LEAT CLEAMNAS IS AR UTRIALL A BÉIT
 ’UN SIUBAIL,
 DEAD’ MO MÚINTIR GO BRÁT I BFEIRIS LIOM GO UTEÍRÍNN
 SAN ÚIR.”

III.

“ Seo fíos m’ ainn is mo sloinnead’ duit féin ar uátús,
 SUR MÉ RISTEARD Ó UROM AS CLÁRTAIB ZEALA MUMHÁN.
 A BPUIL CAISLEÁIN FADA ZEALA AGAM IS IARLAIGEAD’
 FÚTA
 IS INGEAN RIDIRE NA CORAD’ FINNE AG TUL A U’ÉAS DO MO
 CUMHARÓ.”

IV.

“ Má’s tú RISTEARD Ó UROM AS CLÁRTAIB MUMHÁN.
 A BPUIL CAISLEÁIN FADA ZEALA AGAT 7 IARLAIGEAD’ FÚTA,
 ZEUBPAIR AINNIRÍN NA UÉADA CAILCE IS NA UÁINTE
 PÚNT.
 SLÁN IS BEANNACT LEAT, A MÁRCAIS, IS NÍ ÉALÓCÁ
 LIOM.”

V.

“ Fan tusa 7 bíod’ foisid’ agat, 7 ZEUBPAIR PAISIÚN
 ZAC SÓRT,
 ZÚNAÍ BREACA DO SÁIT 7 SÍODA GO LEOR,
 URÓZA 7 SÁL ÁRD ORTA 7 CATBARR BURDE ÓIR,
 AGUS BANTRACA BAN BANA ’DO UDIARÓ SA RÓD.”

VI.

“ Sin níò nár éleáct mise ariamh go fóill,
 Úróga is sál ortá áro 7 caébharr buíde óir,
 Áct bróga duba daitte de'n fáisiún a bí romam
 Dub is dearg 7 anraitín éaol go leor.”

—MÓR' IS MUIRE.

36. **BRIGID NÍ PÁDRAIC.**

I.

Deamán mac ríog nó aró-flait .
 A dearcfaó Brigid ní Pádraic
 Nac dtiubharfaó a searc is a gráó tí
 Seac's mná deasa an tsaogail ;
 A súil is gluise deallraó
 Ná tóruét ar maíom samraó,
 Is ciúm 's is deas é a gáirí—
 'Sí is áille ar bit méin.
 Ní hiongantás feara fáil
 A beit claoiúte i ngalra gráó léi ;
 An tráct cím a leacaí is áille
 'Seadó sganruiḡeann sí mé.
 A caol-com cailce a táirniḡeadó
 San sḡit san stao i bhárrtus,
 A píop mar ealaí ar lán-muir—
 'Sí a básócaó saó don.

II.

IS ARIAM Ó BAISEADÓ CRÍOSTA
 NÍOR RUGADÓ AR ÉALAM NAOMTA
 A SAMAIL-SE DE MNAOI AR BIT
 AR ÁILLE GO FÓILL.

IS LÚBAC BACALLAC COINNLEAC
 CLÚNNAC CLANNAC GLUNNMAR
 AS PEACADÓ GO DLÚT 'NA TIMCEALL
 Agus í FAOI FÁINNIÚ BUIÓE ÓIR.
 TÁ DEALLRADÓ NA ZCAORA CAORTAIMN
 AR A LEACAIB IS ZILE MÍNE,
 DALADÓ BREAZ NA TAOIME
 GO ZNÁTAC AR A PÓIZ.

A CAOL-COM CAITCE TÍLIS
 NÁR SMAOINIZ AN PEACADÓ A ÚEANAM
 'SÍ A ÉIUBARFADÓ AN CIME TAOIMEADÓ
 Ó'n mbás ZLAN ZAN STRÓB.

III.

NUAIR A MÚZGLUIZIM ÉALL SAN ORÓCE,
 CÍD ZUR ZEARR AN CODLADÓ A ZNÍM-SE,
 IS ORC A BÍM AZ SMAOIMEADÓ,
 A MÍN-ÉNIS MAR AOL ;
 DO ZRUADÓ MAR NA CAORA CAORTAIMN,
 SNUADÓ NA ZILE ÉRÍD SM ;
 A MAIZDEAN MÍLIS MÍN-ZEAL,
 'SÉ DO ÉROIÓE TÁ MAR AN ÉAN.
 B'FEARR LIOM NÁ ÓR NA RÍZTE,
 ÚÁ B'FÁZAIMN-SE ZEAN IS ZNAOI UAIT,

Ná mé beir i bpoisgeaóct blaoidé uait
 So leigeastá mo péim,
 Sul dá mbeaó sé le n-aiéris coirócin
 Aó an té tá las mar éioll ort
 Naó uótiocpá seal 's ois íseal
 Faoi coilltib breáó' na scraob.

IV.

Do'n Ráit áiró coiróce má téirdeann tú,
 Dearc ar stuaó na scraob-folt,
 Féac úirí óeas na maol-érué
 Is ní baógal uuit éan-bás.
 Ció gur buan tá measa ar éraobaió,
 Fuarlaió mealaó ar éléibtib,
 Úeirim péim an éraob uuit—
 Is tú péarla an úrollaió báim.
 A stáir-bean óeas na méar las
 A bfuil gnaoi as cionn Sí Éaba ort,
 Mo éliú go nveacáiró i léis
 Acé an méiró a óab tú i láim ;
 Acé ó's fíor gur tusa an péarla,
 An stuaíó a las na céaóta,
 'Sí fuaim is blas do béilin
 A béarfaó mé ó'n mbás.

V.

Aóus an fear a óois an áirbéis
 Aóus cian áiró' a bí na pláiméro,
 Síubail sé i úfus is táll
 Aóus páirt de na seaóé ríóóacé ;

NÍ BPUAIR SÉ FIOS NÁ FÁISNÉIS
 AR SAMAIL ÆRIGIO NÍ PÁDRAIC
 AR GILE 7 AR BREÁGÁCÁ,
 AR DEALLRÁD IS AR MÉIN.

CIA'N T-IONGNAD PEARA FÁIL
 A BEIT CLAOIÓTE I NGLRA BÁIS LÉI
 NUAIR A CIM A LEACAÍ IS ÁILLE

SO SZHANNRUIGEANN SÍ MÉ!

TÁ SÍ SÍNTE AR ÉLÁRÇAIB

LE CUR I GCÓNRA I MBÁIREAC

IS BÍOD SIN MAR UGDAR ÁCAIS

AG MNÁIB DEASA AN TSAOĞAÍL.

—Níl mac ríog.

37. LIAM Ó RAIĞLE.

I.

AN CUMÁN LIB-SE AN OIÓCE ÚD, BÍ AN T-SRÁID SEO LÁN DE
 EACRAIB

AG SAĞAIRT IS AG BRÁIÉRIB 7 IAD AG TRÁCT AR AR
 MBANAIS ?

BÍ AN FEITIL AR CLÁR ANN 7 AN ÉLÁIRSEAC DÁ SPREADAD
 AGUS BÍ TRIÚR DE NA MNÁIB BANA ANN LE MO ĞRÁD ĞEAL
 A ÉUR AR LEABAÍD.

II.

'MO BAINTREAC IS 'MO MAIĞDEAN A FÁĞAD MÉ ĞO HÓĞ
 AGUS TABAIR SĞEAL AG MO MUIŦIR ĞUR BÁCÁD MO MÍLE
 STÓR.

Ó á mbéirínn ar an tráig an lá sin 7 mo ó á lám beir
 sa sgo,

m'focal duit, a bean Uí Raigle, is deas a leigeas-
 faimn do bhrón.

III.

Ní hionghnád sgeal cráidte a beir as do mácair is as
 t' acair

Is as banaltra na sciocha bán a bíod as tráct ort is
 tú 'do leanb

Ní áirísim do bean pósta nár cóirig ariam do leabaid,
 is ó cuaid tú 'un na tráige an lá sin, mo léan gur
 sáruig ort a tigeact a baile.

IV.

Is níor mór liom do Liam Ó Raigle a beir 'na éliamam
 as an rí,

Agus cuiríní geala gléigeala ar sac taob de ins an
 an oird';

Maidvean éiuin céillíde a beir as réirteac a éinn;
 Agus ó luaidéad sinn le céile, is truaḡ mar d'éas
 tú le mo linn.

V.

Tá do súilí as na péistib 7 do béal as na portáin;
 Tá do ó á lám geala gléigeala faoi ghéar-smact na
 mbradán;

Cúig punt a béarfaimn do'n té a tóispead mo óian-
 ḡrad,

Act 'sé mo léan tú beir t' éanraic, Neilí gléigeal
 Nic Síurtám.

VI.

Beannaíct Dóe do'n triúr a éuaíó go Cill Eanáinn
 Agus íoúlacan an átar beadar bí i n-aois a éite
 píó.

Dá dtigá faoi éann míosa—áct, mo léan cóitíe,
 ní éiucaíó,

Agus nac truaí sin bean san oitíe, 7. a caomítead i
 mbarr tuinne.

VII.

Mo mállaíct do na saotraib a rinne an báo,
 Nacár aiteris dom féin go raib an t-éas ins na cláir!
 Dá dtéiríteá go Coill Tóchair 7 an t-áomao a éannaíct
 daor,

Ní báiríóe mo stór-sa ar éostaib Mal Bay.

—An cumán lib.

38. AR AN SCOILL mhóir.

I.

Ar an scoill mhóir a bím 'mo éomnuíe

Agus mé faoi dólás anois le bliadain,

Ag cumniúgáó uiréi-se, an cúilín ómra—

a ghuairé mar rósaib is a béal tá binn.

Ag tigeáct an Domnaig bím go ró-láíac

Ar súil go seolpaó Dia in mo bealaí í;

Arís tráchnóna bím-se go brónac

Ag cumniúgáó ar éomráó mo éailín caom.

II.

Dá mbuò liom féin í, do béarfaínn aeòear òí
 Sác éan-lá donais 7 margaid,
 Síodaí craereac is sác níò dá réir sin,
 Agus beitim mar céile aici as caiteamh an
 tsaogail.

Ùairfínn prionnsa so veas i dtumba
 Agus òéanfaínn sgonnsa 7 balla póio.
 Dútaí an prionnsa, dá mbuò liom-sa é,
 Is leat do roinnfínn é, mo míle stór.

III.

Dean is píce bí i n-uraid 1 ngráò liom,
 Aét i lán na sráide níor cuir mé sum
 Nó so dtáimic an máighean ba ciune gáirí
 Is gur éirí an bfaíne so gcuirfeá a com.
 Bí culaid géal uirtí de'n tsíoda Spáinneac
 Agus mil so bfaísgfíde as sruais a cinn;
 Is gur b'é mo ghráò-sa do'n máighean mánta
 A d'fásuis cráíote mé le mo linn.

—AR AN SCoILL MÓIR.

39. RUADÓRÍ Ó CAÍTÁIN.

I.

Is a Ruaidrí, is mór an sgéal
 Nac raib tú i n-éipeaét fad ó ariamh
 I n-Adórum, 'sé mo léan,
 A raib na Saeóil dá ngearraò siar.

TOISPEÁ BRATAÓ ÉIREANN

'Sus le péitóm do cáitpeá í,
 Is dá sCuircí cróim Ríog Séamus ort,
 Cía d' éileodáó a baint díot ?

II.

Is a Ruairí, is mór an stáio dom
 leat do cáilrdeact a cur síos
 I gcionn do máide láime
 Agus do sreang á'ó i n-a taob.
 Is iomda fear a d'féac tú
 Agus réab tú leat 'na líg,
 Is éus tú an barr ó Éirinn
 As gac gábadó dár gab tú éirí.

III.

Is a Míicíl pádraic Ruairí,
 Éus tú an buaó leat tar an sCaol,
 Agus amuis i nInse Suaire
 Fuair mé tuairisg ar do gnióm.
 Anois ó táim 'mo éleireac
 Is gur péitir liom a sgríob',
 An dá éinead a cur le céile
 Agus dubslán Éireann a sCuir síos.

IV.

Mo gRáó tú, a Séamus Dáitéir ;
 Cuir tú páitín Tomás síos,
 Is gur b'é r'ó a dubairt an eáglais,
 " Gab do páitín is ná bí ag bruiéim."

Teaáct na Féile Pádraic
 Tiocfaíó an cás seo ar ais arís,
 Is béiró Ruairí plait sácaó láidir
 Is déanam ceannpuirt óe Séághan Aoibí.

V.

'Séaró Dubairt an Ğenearálaíóe Tomson
 Le blácaó Rinn a' Máoil
 Ğur móir a cáill an Ğainríóĝain
 Náé raibí an tream sin faoi n-a riár ;
 Óeáó Óeailĝint is Flanders ann
 Ğan cáint ar Ğortuĝí ;
 Ruairí beir 'na ceannpuirt
 Is beáó an Ğraime aca Ğan piĝinn.

VI.

Šeol mé in mo báó
 As Inis Óearnan ĝo Rinn a' Máoil,
 Aĝ an oileáinín taob' éall óe
 Le a mbíonn árus aĝ na naoimí ;
 Casáó orm an Óálaó
 Is níor b'áil liom é a teaáct romam ;
 Labair sé ĝo pállsa
 Óriseáó an sáó is níl sé i tótiún.

—A Ruairí,

40. **DOMNAIL.**

I.

ÉIRIḠ SUAS, A DOMNAIL, IS NÁ BÍOḶ BRÓN ORC NÁ TATA
 PAOI,
 IS SUR B'É R'Ḷ DEIR MNÁ NA HÁITE IS ḠAC CEÁRO DÁ
 ḠḠABAIM TRÍO
 ḠO DTUG MÉ SEARC IS ḠRÁḶ ḶUIT LE LAÍḠEACḶ DO CUIO
 ḠRINN,
 IS ḠO SIUBAILFINN AN DOMAN CLÁR LEAT LE ÁILLEACḶ ḠUT
 DO ÉINN.

II.

ÉIRIḠ SUAS, A ḠRÁḶ ḠEAL, IS CUIR PÁL AR DO CUIO PÉIR,
 NÓ MÁ TÉRḶEANN NA BA SA B'PÁSAC, IS PÁNAC A BÉRḶEAS SÉ ;
 TÁ CRANN I LÁR AN ḠÁIRDŌIN AS A B'PÁSANN AIR BLÁḶ SÉIM,
 IS SUR PÍOR, DÁ MBAINḶ AN BARR ḶE, ḠO BRÁḶAC NAC
 B'PÁSARḶ SÉ.

III.

ḠEALL TŪ CUIO IS MAOIN DOM IS MAORḶA BEIḶ AR MO
 TRÉAR ;
 ḠEALL TŪ ḶOM ḠO NḶEANPÁ ḠO ḶÍLIS ḠAN BONN SPRÉ.
 NUAIR A SÍL MÉ A BEIḶ CRIONNA 'SEARḶ BÍ MÉ OḠ ḠAN
 CÉILL,
 IS AN BÉAN A CREITPEARḶ ARÍS TŪ, ḠUR ḶÍREAC A BEARḶ
 AN SḠÉAL.

IV.

TIOCFARḶ AN ḠAOT MÁRḶA AR NA ḠAMNAIB INS AN B'PÉAR ;
 TIOCFARḶ AN SNEACḶA ḠÁIBḶEAC AR NA MÁITREACÁIB DÁ
 RÉIR ;

ΤΙΟΡΠΑΙΘ 'ΕΥΙΤΕ ΕΑΛΙ ΟΥΤ ΜΑ ΠΑΣΑΝ ΤΥ ΜΕ 'ΟΟ ΥΕΙΘ,
 ΑΓΥΣ ΟΙΟΜΒΥΑΘ ΡΙΟΞ ΝΑ ΗΣΡΑΣΤ ΟΟ'Ν ΤΕ Α Ο'ΠΑΣ ΜΕ ΠΑΟΙ
 ΛΕΑΝ.

V.

ΣΙΤ ΤΥ ΑΝ ΑΙΤΡΙΞΕ Α ΥΕΑΝΑΜ ΔΕΤ ΒΙ ΤΥ ΡΥΘ ΒΕΑΣ ΜΑΛΙ ;
 ΡΙΝΝΕ ΤΥ ΡΕΑΕΑΘ ΑΝ ΛΑ ΣΙΝ ΙΣ ΝΑΡ Β'Ε ΣΙΝ ΠΕΙΝ ΑΝ ΡΕΑΛΙ ?
 ΤΑ ΠΙΟΣ ΑΣ ΡΙΞ ΝΑ ΞΕΡΕΑΕΤ ΙΣ ΝΑ ΡΕΙΞΙΥΝ ΑΤΑ ΕΑΛΙ
 ΞΟ ΒΡΟΣΡΑ ΞΑΝ ΡΙΞΙΝΝ ΣΠΡΕ ΜΕ, ΟΑ ΜΒ'ΠΕΙΘΙΡ ΛΕΑΤ ΜΕ
 ΠΑΣΑΙΛ.

—ΕΙΡΙΞ ΣΥΑΣ.

41. ΤΑ ΝΑ ΣΑΙΞΟΙΥΙΡΙ ΑΣ ΟΥΛ ΑΝΟΝΝ.

I.

ΤΑ ΝΑ ΠΑΙΠΕΙΡ ΟΑ ΣΑΙΞΝΕΑΙΛ 7 ΝΑ ΣΑΙΞΟΙΥΙΡΙ ΑΣ ΟΥΛ
 ΑΝΟΝΝ ;
 ΤΑ ΟΡΟΜΑΘΟΙΡΙ ΔΟΙΒΙΝΝ' ΔΕΡΕΑΕ ΑΣ ΟΙΑΜΝΕ ΞΑΕΘΕΑΙ
 ΑΣ ΞΑΒΑΙΛ ΞΟ ΤΙΡ ΝΑ ΛΟΞ.
 ΟΑ ΜΒΕΑΘ ΑΣΑΜ, ΙΣ ΟΥΙΤ Α ΒΕΑΡΡΑΙΝΝ ΕΕΑΘ ΙΣ ΟΑ
 ΜΙΛΕ ΒΟ
 ΑΡ ΟΥΝΝΤΑΡ ΤΥ ΒΕΙΤ 'Τ' ΠΕΙΡΙΝ ΛΙΟΜ ΞΟ ΟΟΝΝΟΑΕ
 ΜΗΙΞ-ΕΟ.

II.

ΑΓΥΣ ΑΣ ΛΙΙΞΕ ΟΑΜ ΣΑΝ ΟΙΘΕΕ ΞΝΙΜ ΟΣΝΑ Α ΒΙΟΣ ΜΟΡ ;
 ΑΣ ΕΙΡΞΕ ΟΟΜ ΑΡ ΜΑΙΘΙΝ 'ΣΙ ΜΟ ΠΑΙΘΙΡ ΜΟ ΥΕΟΡ.
 ΤΑ ΞΡΥΑΣ ΜΟ ΟΙΝΝ ΑΣ ΤΥΙΤΙΜ 7 ΑΣ ΙΜΤΕΑΕΤ ΜΑΡ
 ΑΝ ΞΣΕΟ,
 ΙΣ ΤΕ ΟΥΜΑΙΘ 'ΟΟ ΟΙΑΘ, Α ΜΗΙΡΝΙΝ, ΝΙ ΒΕΙΘ ΜΕ
 Ι ΒΡΑΘ ΒΕΟ.

III.

NUAIR A ÉIRIGIM AMAÍ SO HUAINNEAC 7 A FÉACAIM UAIM
AR AN GCHOC ÚD TALL,

DÍM AS SMUAMEAMH AR MO CÚILÍN DUALAC A D'FÁGUIG AN
CRUAD-ARRAMN TRÍ MO LÁR.

TÁ MO ÉROIÐE ISTIG 'NA LEACA SUAL DUBH IS FEAR MO
TRUAIGE NÍL ACÉ RÍ NA NGRÁST,

AGUS CÉBÍ CAILÍN ÓG A BÉARFAS UAIM TÚ, SO SÍNTEAR
SUAS Í I GCÓNRA ÉLÁIR.

IV.

TÁ FÍOS AS DÍO DÍLIS SUR B'ÍOMDA SMUAMEAMH CRUAD
DEACRAC.

AS DUL TREASNA TRÍ MO ÉROIÐE ISTIG MAR GEALL
ORT-SA LE FADA.

DÁ MBEAD BLIAÐAIN AR FAD SAN OIÐE, IS LEAC BAD
MÍON LIOM Í CAITEAMH,

AGUS DÍOMBUAÐ NA NAOMH DUIT, MÁ GNÍD TÚ ME
MÁLRAIT.

V.

TÁ MÓ STOCÁI IS MO BRÓGA STRÓICTE LIOM SÍOS ;

TÁ MO NUA-CUALAÍD PÓSTA, MO BRÓN GEAR, LE SNÍOM ;

TÁ GNÍ I DTEAC AN ÓSTA ORM, IS NÍOR ÓL MÉ ARIAMH
PIGINN ;

ACÉ MO LÉAN, A MÍLE STÓIRÍN, SAN MÉ IS TÚ ÓG SEAL
ARÍS.

VI.

DÍLLEACÉ BOÉT CRÁIÐE MÉ A FÁGAD FAOI LEATTROM,

AGUS DÁ MBEAD MO ÉLÍÚ TÁRUIGTE, CÉR CÁS DOM A
BEIT POLAMH ?

III.

D'éanfaró mé mo leas 7 fanfaró mé sa mbaile
 Uliáðain beas eile mar tá mé,
 Mar is buacailín súgac mé, lúctmar meanmnaó
 Is bréasfaimn brumneall mánla—
 Sé mná déas a bí as éad is as iomaó liom,
 Súil as go scraicéimn lám leobta,
 Is sur b'é r'ó deiread an straoil nac otiubarfaimn
 tar an tairsis,
 Behave yourself, 'Spaitpín fánaó.

IV.

As saótruḡaó mo páige a bíom-se is o'á sḡapaó,
 Agus ní céim síos do na mnáib é,
 As blaóðac mo cáirt is as ól mo ḡloime
 Is o'á íoc amaó ḡan cáirde.
 O'fearr le mo stóirín fear ceoil aici ná talmaíde,
 Síunéaraíde, deileadóir ná táilliúir,
 Is sur b' as an scréim a beaó an méro sin 'na seasam
 As súil le tairbe mo láirde.

V.

I n-lhis a bíos is mo cúl le balla
 Agus arís go o'tí lá 'r n-a báiread ;
 Mná na leamta as ḡlaóðac isteaó orm
 Súil is go n-óléfaimn mo páige.
 Táimic mé isteaó is deamán piḡimn a bí in mo bealaó
 Agus mé go leatán láirde,
 Is deamán cárt o'ige a ḡeobfaimn ar m' focal,
 Mar bí mé 'mo Spaitpín fánaó.

VI.

Is d'árdúig mé mo láirde liom suas go Sailleim
Is mé as Sabail as saotruḡad páige.

I ḡConḡae an Ríog ba mian liom seasam,
Aét ní bfuiginn ann biað ná páige.

Ar éantaid b'í' áta Cliaé a liaé mo plaité
Is nár b'é sin an t-aistear náireac?

Aét i measḡ mo ḡaolta pósparò mé feasta
Is ní béirò mé 'mo Spailpín fánaé.

—Tá na Franncaiḡ.

43. **leaicí an éuil b'áin.**

I.

Is a ḡḡairt, níor éliú duit an éinneall a múcað,
Mar ndéantá ar múr é ḡan tuisḡint,

Is ḡur feasaé na cúigí go bfuair mé mo múnað
Maidir leis an ḡcúrsa a bí as imteacé.

Léigfinn na huḡdair is go ríog-mait na nuairéacéta,
Is nac níð é ba dual do mo bunad?

Aét asḡairḡim le dútraéc an té a éuir an ḡinna ort
Nár bamirò sé dam-sa—an droc-ḡuirde.

II.

Is nac miéirò dúinn ḡluaiseacé : tá an tairfeann d'á
fuḡairt,

Anois ó tá ḡruaim ar an saḡart,

'S ḡur b'é ainḡeal an uabair a éarrainḡ mé i mbuairò-
reacó

'Jus a tuill dom mé a bualað faoi'n tairisig.
 Níl uáctarán tuaithe as seo go bun Crúaíce
 Ná éugao go mbuailtò sé Jailim
 A éluinfeað mo tuairisg san áireamh ar mo súairceas
 Nac ndéanfað annsin truaíge do leaicí.

III.

Is a scuatabar, a thóime, gur séan peadar Críosta
 Is nac bfuigeað sé ceao surde leis na heasbuil,
 Is go dtiubrað sé an bóta a bí tíos ina póca
 Nac ndéanfað sé 'gabaim' go maíoin.
 Má rinne mé mísg is nac bfillfinn arís ann,
 Mar rinne na mílte romam céana,
 Déanfaim ann faoisoin 'Jus aicríge glan díreac,
 Is níor cóir mo éraobsgaoiteað faoi'n bpoal.

IV.

Tá fios ag Ríe an Domhnaig nac bfuil mé 'mo rógaire
 Is nac air fuair mé fogluim beit bradae,
 Is dá lesgaíois a bpócaí romam ar na bóicrib,
 Go mb' eol dom san strób a thul tarsta.
 Níl sagart sa deóise nac dtiubrað dom a bóta
 Nac ndearnatò mé sórt as an mbealac
 Acé ag meallað 's ag pógað na scaitíní ós
 Is nac in í a d'óirfeað do mo samail?

—Is a sagraire.

44. AN ÆEINSÍN LUACRA.

I.

Agus a cáilín sgoit na luacra,
 Is truaḡ liom do beart ar lár.
 Náe dtiocfá liom ar uaigneas
 Faoi bhuac na coilleadó is gluise blát?
 Saḡart ní bfuigiró sḡéal air
 Ná éinneadó d'á bfuil le páḡail,
 Nó ḡo dtasḡairó caint do'n céirsig
 Agus ḡréisig do'n lon toub breáḡ.

II.

Níl stoca aḡam is níl brós aḡam
 Is níl stól aḡam le a suirófinn síos;
 Níl mo briste ar póḡnam
 Agus, dar nómin, tá an pluid ḡan fiḡe.
 Níl dá píḡinn ar an domán mór aḡam,
 Is ḡo b'póiriró orm íosa Criost,
 Is tá a lán de mháib na n-óstáí
 Sa tóir orm faoi luac na tige.

III.

Agus ní meallparó tú mé, a buacáill,
 Le do éluamiréadó is níl ḡar duit ann,
 Is a luacra cáilín stuamóda
 Aḡ iomcár ualaig is d'á ḡabail ḡo pann.
 B'fearr liom aḡ baint na luacra
 Agus dá tuaradó ḡo lá mo báis
 Ná do leanó beit ar mo ḡualaimn
 Aḡ cuir do éuairisḡ is ḡan tú le páḡail.

IV.

Šeall tú gini is punt dom,
 Agus bí dúil orm beit 'cur 'na ceann,
 Culaic ó bonn go huacatar
 Agus suanna de'n tsíoda bán,
 Sin is a teac̄t ar cuairt asam
 Šac neoin is šac maidin breáš
 Le luac̄ mo beimsin luac̄ra,
 'Šus a bpuair mé óá easnóir.

V.

Is naé ole an conšantóir óam̄-sa tú
 Lá an fošmair is mé as baint an tín ?
 Do šeisreac̄ lá an márt̄a,
 Níor b' áócam̄ail tú as cur an tsil.
 Ní óeanpá cruac̄ ná stáca
 Mar óeanpáó éan-šear sa tír,
 Agus a míc múire is a Ríš na ngrásta,
 Céir b' áil liom beit meac̄ do cíonn ?
 —Agus a cáilín.

45. **Cuaircín Šleann-néirinn.**

I.

Tá an baimseóigin seo cumar̄ta ;
 Ní lušgeann órúct uirt̄i ná teasbac̄.
 Nuair a tíocpas an samraó šléigeal,
 Déir̄ mil as téac̄raó ar barr̄aib̄ crannaí.

Tá cuaidín i nSleann Néifinn
 NaCAR féad mé ariamh a meallaó,
 Agus a stóirín, tabair ó'n bpéim mé ;
 Tá do méim maic do mo lazaó.

II.

Agus éuaómar-ne le céile
 As déanaí réiticiḡ so teal an tsazairt.
 Táimic aicméala ar mo céad searc
 Agus o'éaluiḡ sí uaim a baile.
 Ní cumairó a bí 'na déiró orm,
 Cio nac é bí a muintir a aicris,
 Aét ar ttabairtin ó n-a céile,
 Is a Oia gléigiḡ, nac móR an peacaó ?

III.

'Sus a stóirín, ó ná tréig mé,
 Mar zeall ar a beit folam,
 Is a zoirdeact is beaó poll na móna
 As tabairt na mbó uaim is o'a mbaszaó.
 Tá mberóinn is tú pósta
 Is so n-éireoáó an saozal so maic linn,
 Beaó airgead i n-ar bpócaib
 Agus óR buide le szapaó.

IV.

O'ait liom an fear ar foḡnamh
 I otús an foḡmair ḡ ráitce an earraicḡ,
 A cuirfead ḡ a bainfead an eorna
 Agus a cómairfead i 'na beartaib

Saióbneas ríog na Fódla

Agus a fágaíl in' ór buíde le sgaradh,
 Agus go mb'fearr liom mo míle stóirín
 Ná mo pósadh le baintrí.

V.

Tóigfid mé mo sheolta

Go dubbrónac liom ar maidin
 Ar cuairt ag mo míle stóirín
 Is go deo deo ní éasfaid.
 Séaró dubairt sí liom nac bpósfaimn
 A rós-béilín meala,
 Is ní léir dom na bóitrí
 Ag na deoraib do mo dállaó.

VI.

B'ait liom fear láirde,

Fear sleagáin 7 fear sluaistoe,
 A déanfaid a súiste a láimsiugaó
 Ar an tsráid seo is é ag bualaó.
 Fásgaid mé an áit seo,
 Mar tá sé 'na éir tuaitbill
 Agus leanfaid mé do mo ghráó geal
 Is gac ceáir doá bpuigíó mé a tuairisg.

—Tá an bainseóigín.

46. AN TEANGA SÆDILGE.

I.

RAICARÒ SINN ANONN ZO TÍR NA LONG
 AR CUAIRT AS RIG ÉAMONN,
 ZO ÆPEICEAMUIO CIA'N FÁC AR MIONNUIG SÉ ZO FALISA
 NAÉ RAIÙ 1 MBRIAÉTRAIB AN PÁPA AÉT BRÉASA.
 AÉT TÁ SÉ MAR SEODA 1 BPAIÁS NA RÓIME
 ASUS É 'NA SUÍDE 1 SCATAOIR AS PÁRRÉTUS
 CUIRPRÓ SÉ NA HALBANAIĞ SÍOS LE FÁNAIO
 ASUS CROÉPARÒ SÉ AN ĞLAS-UIAÍNE ÚÚIMNE 1 N-ÁIRDE.

II.

TÁ NA MÁIĞISTRÍ SGOILE AS MÚNAO NA BPAÍSTOÍ
 ASUS O'Á OTEASAS 1 OTEANGARÒ NAOMH PÁDRAIC.
 TÁINIC MÓR-UIAISTE ANOIR AS DAILE ÁÉA CLIAÉ CUGAIMH
 O'ÁR NEARTUĞAÓ IS O'ÁR NÓÉANAM LÁIDIR.
 TIOCPARÒ AN LÁ ZO PÓILL A MBÉRO SINSEAR ZO LEOR
 AS ĞUIÓE AR SON AN PÁIRTIĞ.
 TÁ MÚNAO NA SÆDILGE O'Á SĞAPAO AR FUD NA HÉIREANN
 ASUS AS OIBIRT AR NÁMAO ÉAR SÁILE
 ZO ĞEROÉARÒ SÍ AN ĞLAS-UIAÍNE ÚÚIMNE 1 N-ÁIRDE.

III.

ĞRÁO MO ÉROIÓE ZO BRÁÉAC AN MÚINTIR A ÉROIÓ AN
 NÁMAIO
 LE SPARRAIB 7 LE PICIB ĞÉARA—
 CUARÒ SINN ZO CÚL CEARNAO 7 A OCUARÒ AMAÉ AN
 BÉARNA,
 ASUS AN OUBDÁÉ MÓR MAR PRÁNTAC LINN O'ÁR
 OTCORUĞAÓ

So ndeacairó sinn 'un na Muairde 7 as sin so Cúige
Mumhan

Agus éart le báobóúin lumnig,

So dtáimic sinn 'un an campa bí romáinn i gCaisteán
an Darráig ;

Cuireamar é le pánaíó na sráide.

Troideamar an lá sin mar beaó na leontaió bána
Sur éroc sinne an gLas-uaitne i n-áirde.

IV.

Tá áro-eaglais na héireann as iomaó 7 as éad

Le briseaó croíde 7 le náire,

Mar leis siad an teanga gaeóilge le fada faoi léan
Orúigte faoi cois ar námao,

Acé tatar o'á munaó ar fuo gac Cúige

Agus so móir ar fuo na héireann

Acé crocámuio i n-áirde í nuair a éiofas an
lá breáig

Com háro le Cian óg ins na spéartaíó,

Ag crocaó suas na gLas-uaitne i n-áirde.

V.

Tá bunáó Máirtín Liútair as iméacé le mío-rún,

Le iomraó 7 le bréagáió,

Ag iarraió deáig-móide a bualaó síos le pánaíó,

Agus iad péin a beic i gcomnuíde i gcéimigeacé,

Acé tá sinn as éirge láirde éart ins an áit seo.

Agus gan aihreas amac ins gac réigiún,

Δγus τὰ ὑτέρῳτῆά ἀνοis ἰ λάτair ἀμαc τar sáile,
 Ἴεοβρά cέατ míle páilte αs pír ósa ἡ mná na
 hÉireann—

Ἴο ἱεροcαιῶ siao an ἱλαs-uaithe suas ἰ n-áirde.

—Raáaiῶ simn.

47. SEACRÁN CEARBAILL.

Λά breáḡ τὰ nῳeacamar αs breacnuḡaῶ ar an
 ríḡean mná—

Ἦa ἰ síuῶ amnirín na maille-rosḡ ἡ na mín ḡeal
 breáḡ ;

Ἦí a ḡruaiῶ ó trí ḡarḡa léi mar ḡreacamuiñn an
 τ-aol mar bláḡ,

Is a seang-cum málarῶ le ḡo searcpáimñ léi ḡac
 síor-linn ann.

Τά síuῶ aicí—Ἦar pεaῶar ó ! má's pír le ráῶ
 Rós-béilín meala le caiseal is le caoin-ḡeal cnámñ ;
 A móῶ-cum caílce τaob-sneacḡa a cúir na mílte 'un
 báis.

Τar éis óñ ἰ a pεiscint 'seáῶ ḡreacñuḡεamár an níῶ
 Ἦo ráῶ.

Seacrán.

'Sé an níῶ Ἦo ḡreacñuḡεas pém annsúῶ, mar
 smaoinḡim mo ḡriaḡra ar mar ḡεarraim mo méanmna :
 Ἦá Ἦuḡamñn-se an τsaint sin Ἦo ḡráῶ seirc nó síor-
 ḡrinn ḡo nῳéanpáirῶe braon báis ἡ mion-amúill Ἦe
 cōrp amῳeóin mo cῳoicinn orm.

Amhrán.

Á Úia, cao é ar b'easal dúinn taitneam ná pianta
báis

Ná a beic' 'do mo stangasó ó go maidin m'ídi le crann
a beasó t'art síos i mbláé ?

B'fearr liom seal fada a beic'inn as breacnuasó ar
a mín-éinis breas

Ná a beic' 'á meallasó ó—go maidin ció gur basó
'dom a ráó.

Seacrán.

Níor basóite 'dam-sa siúó a ráó ná 'do fionn mac
Cunhail mac Airt mac Tréanmóir Uí Bhoisgne a
éait sac lá sac bliasóain as tos na léime brice
buairde, ar taob' 'Dinn éasóain mic éasóasóit mic
Amalgaró, an áit a 'táimic an céasó laoc, an céasó long
7 an céasó fadaó go n'éirinn ariam.

Amhrán.

Tadair sgéal uaim éuicí 7 aicris 'di nac as taob' léi
atáim,

Go bfuil sin bean eile go fada 'do mo éasóasó le
gráó,

A bfuil lán-domán 'dume ins sac buinneam' 'á buirde-
folt breas

Nó an bfuilci-se 'n-'ur scoolasó nó an m'ic'io 'dasóib' ar
b'for-sgéal fásóil.

Seacrán.

'Sé an for-sgéal a b'í ann-siúó : Triúr bodac a b'í
as Cairbre mac Doib', a 'óig' a g'curo móna i 'tús

SEIMRÍO, 7 I NDEIREADÓ EARRAIGĶ SAN RÉIÓ-MÁIDE CON A
 BEIT ADA. CÚAÍO SÍAD AS IARRAÍO CEAD COILLE AR
 CÁIRBRE. TUG CÁIRBRE SIN DÓIB. TÓIGEADAR LEOBĶA
 AR MAIOM LA'R NA MÁIREAC A DTRÍ TUAĶANNA CÚL-TAN-
 AÍOĶE BÉAL-REAMRA, A DTRÍ ĶOITTE BRISTE MÁOLBEARNAC.
 DEARMAD SÍAD A DTAPA 7 TUGADAR AN MÍOĶAPA LEOBĶA,
 BRISEADAR A ĶCUIO MAIÓÍ RÁMA 7 LEIĶEADAR A ĶCÉASLA
 LE SRUĶ.

AMRÁN.

DA I SIÚO ANNIRÍN NA MÍN-ĶRUĶ BÁN
 AS IMIRT AN ĶLUIĶĶE ÚO ĶO HACMUMNEAC SÍOS AS LÁM :
 BÍ PĶĶINN INS AN MAIĶE AICI 7 DÁ LEIĶ-PĶĶINN EILE AMAĶ
 AR ĶLÁR
 IS ĶAN OBAĶÓ Ó ÉAN-ĶLUIĶĶE Ó OIĶĶE NÓ ĶO N-ÉIRIĶEADÓ
 AN LÁ.
 MNÁ Ó ! NA CRUINNE AR PAĶO IS BÍDÍIS SIN AR M'ÉAN-TAOĶ
 AN ĶLÁIR,
 DUĶO TUSA PÉIM MO TĶĶA 7 MO ROĶAM, MÁ'S MIAN LEAC
 M' PÁĶAIL.

SEACRÁN.

SISE.—LÁM M'ATAR 7 MO MÁĶAR IS MAIT AN T-ADÓ NAC
 MBÍM.

AMRÁN.

BIM-SE LÁ IM' EASBOS I ĶCAISEAL IS I ĶCIANTA CAC ;
 MAR RÍĶ AR ĶAC ĶLEASARĶEACĶ ĶO HACMUMNEAC 'SEADÓ
 BÍOM ĶAC LÁ ;
 LÁ BEAĶ EILE IS ĶAN AĶAM ACĶ AN PĶICE I MO LÁM
 SIAR Ó COIR ĶATUIĶĶE 7 AS CAITEAM Ó ! MO DÍSLÍ AR
 ĶLÁR.

Seacrán.

Is beas an fáil a bhí uain-sa an tóis údhan a caitheamh,
meiread a olca 's imrígim (an) buad. Buad ar sheasair
tucar-tacar táipléis óir. Lá dá rabas 7 an rós-
béalaic ag imirt éluicéce fó'n eang ruad, bhí triúr ar
éalaic, triúr ar úoras. Táinig treall úona túbasteac
de múintir an tige istead. Túbairt an úoras a
úinad. O'muir beart an cleas i m'ághad. Dá
mbeirínn annsin go sioc ní iarrfáinn maide.

Amhrán.

Is go druim áta na tubaiste 'sead casad mise i tóir
gan snám,
Fear na tuaipe giorra nac seimneann ó—de cum úeas
dán.
O'ionnsuig tóis eile an tSionainn trí luimneac siar le
fán
Is nac truaig gear sin duine a beic i ngl-éadrom a
bhí indé beo slán.

Seacrán.

Hibill-heabail, giorrán capail, easbos ceanainn
7 call air.

Amhrán.

Dim lá beas eile a mbíonn mallact ó gac pápa 'mo
úiad
Faoi mo bean 7 mo leanb 7 mo banaltra beic i n-ánn a
gcliar ;
Úeamhan sin gort socair nac i bpoigus dó tá móinín
faois

Ná an gleann domán gan an abainn a beic ag gabail trío síos.

Tá an rota seo 'na sódar 7 'deamán a bfuil de comnuide faoi

Agus ní hiondamaíl an sonas gan an donas a beic i n-ordlaigib trío.

—Lá breá.

48. CAṬAOIR MÍAC CÁBA.

I.

Ní caṭaoir mo Caṭaoir mar caṭaoir na n'daoine ;

Ní caṭaoir mo Caṭaoir mar caṭaoir na rígeasó.

Níor rugasó ariam éan-Caṭaoir ó túsuisgeasó an tóile,
Caṭaoir ar bit mar mo Caṭaoir ; ba í Caṭaoir breá
an tsiamsa í.

II.

Ba tú seabac na héirne 7 'deóra de Clainne
Baoisgne ;

Ba tú bradá nuaó loc éirne 'sé mo léan tú beic
sinte.

Rún-searc mo cléib tú, mar dubairt Déiríore le
Naoise

Nó an dtiocfa dom' féadaint lá éigin de'n mí seo ?

III.

Ní tréan mo labairt 7 ní hé sin mo cúis náire,

Ác't mar caṭan boct sgoitce mé ó cáill mé mo cúl
báire.

Níl pian 7 níl galra, dá mbaó sar a béit trom-
 éráirte,
 Mar éas na sgarad ná sgarad na scompánac.

IV.

Is fada mo triall 7 mé as siubal an róir liom péin
 ar uais mo éarad sur cáilleas an raebearc mo súl.
 Ní bfuair mé asam 7 mé as folcad na ndeor so trom
 áct an éruar-leac dáimgean 7 leabair de'n ére
 bí dúit.

V.

Baramail do mo baramail sur iméig tú péin uaim ;
 Baramail do mo baramail nac bfeicfid mé so héas
 tú ;
 Baramail do mo baramail sur siorrad tú ar mo
 laeib,
 Áct ní bfuair mé ariam leasán nac dtóigfead mac
 Dé mé.

—Ní ca daoir.

49. **MUIRRÉAD NÍ TSAIBNE BÁIN.**

I.

A Muirréad ós na n-ór-folt figte so féar,
 Na dtroillsí óir ba leora, ba deise sa saogal ;
 Fuair eas póg ó mo stór is mé as imteáct i gcéim,
 Agus naoi dtáta beo san éan-lón 'sead comnig
 sí mé.

110

II.

A MUIRRÉAD GLÉIGEAL, ní céile dúit an leadaíde
 buíde,
 Nó óo do cum geal séimíó is séigeantaiqe a's is gile
 ná an t-aol ;
 Do b'ráiqe gléigeal mar na caortaió cruinne ar craoib
 is go b'fuil t'féadaint mar réaltaib na soimne as
 tigeaó.

III.

Is b'páda liom uaim go ngluaiseaó solus an lae,
 is mé as tarraint go buan ar cuairt 'un taisqe
 mo éleib,
 Ainir na gchac, is a g'ruaio trí garta mar an gcaoir,
 is nac mé tá go duhad ar b'ruac na coille liom péim ?

IV.

Is a gile na brice, ció gur tanaióe tuaróa atáim,
 'Sé mo g'ráó do cumín geal mín cumaróa cláé.
 Is ceann óe do éruaió a coimniqeas an fiaó 'na barr,
 Aó is fear mé a cuir tú naoi n-uaire 'un báis.

V.

Tóiq mé mo seolta, q o'iméiq mé i gcéim,
 Nó gur seolaó mé i seomra gan oireaó an éim.
 Óiq-bruinneall moóamail a marbuiq las mé ;
 Aóe oíé bróq ar an té a o'orduig óom fanacó aréir.

VI.

Ói mise lá liom péim as siubal trága
 agus gac iosna da ndéanaim réabpaó sí conra élar.

III

Le cumairé 'do déiré ní féadainn coislaó do fáḡail,
Aéct seacéct searc mo éiléib tú, a Mhuirréad ní
tsaibne báim.

VII.

Is fada liom féim go nglaoḡann an coileac go háro
Eadraiḡ ar don ní féadainn coislaó a fáḡail.
Ainnir éiúim tséim 'na ttraoḡ-foit fiḡte go barr,
Is a éarairé mo éiléib, ní baḡḡal tuit mise go lá.

VIII.

Ḃadó é tui ioir an tairiḡ ḡ a croiceann, ció go mba
mór an céim,
A tui eadraiḡ-se feasda, 'sé a measaim, a stór mo
éiléib,
'Sé a tuisim sur failiḡeac atá do sḡeal,—
Aéct mo sḡaoḡ beannaéct leat, 'ainnirín, ció sur cráo
liom é.

—A Mhuirréad óḡ.

50. TOMÁS MAC FHLIBHÍN.

I.

Tá mo éur ḡ mo sáoḡar ḡan caoi ar bié ná 'dóisḡ.
Níl pasḡaó air ná 'dódean ná tuairim ar bié 'dó.
Tá capail, ba 'ḡus caoiriḡ
Ina mullaḡ 'éuite oiróce
Is mur 'bróiré air mo ḡaolca, ní béiré sé ar an ḡcóir.

II.

Is dá mberúinn-se 'mo cléireac, is maic a sgríobfaimn
le mo peann

Leitir faoi n-a séala beic as léargas Clainne Gall.

Nac bfuil fios a'm i nÉirinn

Cia'n éall mé a beic i nGéibheann

Is a liacairde buacail spéireamail a béarfao ar mo
lám.

III.

Is dá b'rágaimn-se buacail spéireamail a béarfao
leitir uaim,

Cuirfimm i 's óis íseal as an tóis atá faoi úrón.

So n'gabfaimn leobta a buideacás

De lácair buidéal píona,

Dá b'rágaimn mé féin s'aoilte as na glais a bfuil mé
ann.

IV.

An tráe do blaoidéac óraimn 'un cúirte támic smúit
ar an ngréim ;

Ói an tír as gal d'á súilid le umluigeac tóimn féin ;

Tosuis an Ceallac as dúblaó

Na mionnai éituis le dútraeac—

Tus aingli flaitéas cúl do 7 párrtus gal na naom.

V.

Tá fios as Rís na hAoine sur mionnaiis an Ceallac cam.

Flaitis Dé nar fágaio sé so n-iocairó sé féin ann !

Luét úriste na hAoine

Nac iao a síl ar ndóibirt ?

Acé céac glóir le Íosa Críosta, níor féadao ar s'cur
anonn.

VI.

Is aḡ Risteard ós a bláca bí an cás seo a feiceál
réir ;

'Sé a tóis de lámh é 'ḡsus níor bpearrde sinn é.

 Aét saogal fada aḡ Sifré Mártain

 Aḡus a maireann beo d'á náisiún

Is ó'n aḡair maic a táinic sé, rial-uaisle élamne
ḡaeóeal.

—Tá mo éur.

51. TAÖB ÉALL DE ÉLAIÖE NA TEORÉANN.

I.

Taöb éall de élaiöe na teoréann tá mo stóirín is
mo mian

A bfuil sruim de'n fuil móir ainnti, a tóispead an
dólás de mo éroiöe.

Cuirim impiröe ar an Domnác, mur beo do beitim
aét mí,

Seal fada go raib do cóimuiröe ar urlár mo tíge.

II.

Níl oiöce dá deacra í ná maidin dá méad

Nac raib mo súil leat a baile go meadon oiöce aréir.

A Riḡ ḡeal na ḡcarad, nac deacrac mo ḡḡeal

Is mo éumann leat caiöte nó go sintear mé i ḡcre.

III.

Is truaḡ san mé i m'éinín aḡ éisteaḡt le t'iosna
 nó ar oileán i loḡ Éirne 7 feara Éireann a beit 'na
 scoḡlaḡ ;

Śinḡinn mo ḡaob leat, a céaḡ ḡráḡ 7 a cúmainn,
 ar baimseoiḡín ḡlais luacra is ní beaḡ fuacḡt orainn
 ná daḡa.

IV.

Mar éirigeas an ḡealaḡ 'seao ḡḡalas an ḡrian,
 aḡus mar bíos an lan-mara tá an fearrḡe siar ;
 ḡusa beit sa tuircéis 7 mise a beit sa nḡearmáinn
 is ḡo n-éalócainn ma léine le péarla an cúil báin.

V.

Is cuarò mo ḡráḡ an bealaḡ ḡo deireannaḡ aréir,
 níor táimic sé isteaḡ 7 mise liom féin.
 Níor b'é sin do ḡeallaḡ, tá fios aḡat féin,
 aḡus má ḡníonn tú mo maḡrait nár céiròtú tú ar òeis
 Dé !

VI.

Is truaḡ san mé 'mo máta nó 'mo caipḡín ar luinḡ
 nó mo pábsae òeas aereac ar Śliab na mḡan fionn.
 Céalḡfainn 7 bḡealḡfainn í, péarla an cúil duinn,
 is nár ró-òeas an féirín í, dá n-éaluiḡeas sí liom.

VII.

ḡeall mo stór céaḡ dom 7 dá míle bó,
 marcaḡeaḡt pléisiúrḡaíḡ 7 aeḡear baile móir,

Na ba beirte ag zéimniú 7 na laoganta ag díúil,
 Agus a péarla an brollaig gléigil, naé leat a léis
 mé mo rún ?

—Taoib éall.

52. AN CRÍONAC.

I.

Is a' zcuallabar zur cailleadh an Críonac
 I dtús ráitche an zéimriú sa nzábadh ?
 Tiomáineadh amac ins an maíom í
 Zur briseadh an cíle 'na lár.
 Is iomda fear maíe d'fás sí sínte
 A bfuil méinn d'á spíonadh 'na céann ;
 A zcuid póla 'na deantac 'na dtimcheall
 Is a zcroiceann mar píosa ar an aill.

II.

Agus brón ort-sa, a Cairtín na Críonaise,
 Nuair a zarrainz tú aníos ó'n muir móir,
 Nár spárail do euid soíteac piona
 Agus zhan a dtabairt do do muintir le n-ól.
 Da bfantá le taoib Crua' na Caoile
 Agus t'ancoire a zgaileadh le tráig,
 Is zearr zo mbeadh céib ar Chúan Caortainn
 Agus beairic d'á déanamh ar an árd.

III.

Is a Maitís, má éail tú an pinsin,
 Caitéir tú innsin cia'n t-am,
 Is gur b'erdír an nodlaig 's féile Driúro
 Óíos na billí d'á sgríob' ins an b'frainc.
 Tá sé i n-oirig an Ríog
 Agus níl sé 'na líne níos fearr—
 'Sé a tiubraó cúig punt ins an mí dúinn
 Agus airgead síos i n-ar lámh.

IV.

Is agam bí an Críonac a b'áille
 Dár snám fáoi na pláméir le sgo.
 Bí luét ainnti de eorna na Fraince,
 Saitín is lán barraí óir.
 Níor éuala tú arm ag mársáil
 Nó an band, cró go mba breáig a curo ceoil,
 Ní ba dhinne ná fuaim a curo lairdéar
 Nuair a tóigeat sí an t-ancoire an bórd.

V.

Truaig sin nac ndéarnas teac lócrainn
 Ar Caorán na nSábar tíar i n-am,
 Sul dar cuir mé mo Críonac ag tornáil
 Is ar márom Carrraig Ullta tá a háit.
 Nuair a tosuis an fáirre ag súgaisil,
 Cuair an Caitéin trí huaire sa scrann
 Gur caitéad amaé a curo pumpaí
 Is cuair Maitís i scontabairt a báis.

VI.

Is dá mbeathó fproisgead lán o' airgead is o'ór á'm,
 Cúig míle bó a fásgail de spré,
 Is go mb'fearr liom mo stóirín le pósad
 Ná a bfuil de mnáib óga i Ros Cré.
 Tá an Franncac as tigeact is a cóisear
 Agus soicéig Ríog Seoirse o'á ngléas
 Faoi tuairim an cáis úo Seasáin Seoirse
 Atá as mteact i gcóiste leis féin.

—An gcualadar.

53. AN ÉAORA GLAS.

I.

Agus a óganais óig, a réalta trío an gceo,
 Le go dtug mo éroidé istig cion go hós óuit,
 Is gur geall tú beit romam as coilctib glas' na gcnó
 Go gcuireamuis ar gcomairle o'éantaob.
 A cúisle 7 a stór, 'sé measaim féin, ar n'óó',
 Nac bfuil peacad ar bit níos mó le déanam
 Ná an maigdomín óg a meallaó le do póig
 Agus a fásgail faoi brón 'na óiaró sin.

II.

Agus amuis annseo i mDaire Áta 'n Ríog 'sead rinne
 mise an gnióm
 Ói pollusac as an saogal láime,
 Éalóó le mnaoi tamall beag de'n oíóó'
 Is a leigean uaim arís ó'n látair.

ÚEARC MÉ SUAS Ó ÚEAS 7 Ó ÚUAIÓ
 IS NÍ FACA MÉ AN ÉLUAM FÁSALÍŞ.
 ÚARRAINŞ MÉ MO ŞRUAS 7 ŞUIL MO ÉROIÓE ŞO CRUAIÓ
 AŞUS DUBAIRC NA CLOCA ŞA MBUIÓ TRUAIŞ É M'ÁÓBAR.

III.

ÚÁ ÚTEÍÓINN-SE ANONN ÚO'N SPÁINN 7 A ÉIŞEACÉ
 A BAILE SLÁN
 ÚO ŞRÁÓ-SA IS NÍ ÉIUÓRA MÉ Ú'ÉAN-ÍNNAOI.
 A PÉARLA AN ÚRULLAIŞ ÚÁM BA ŞILE CRUC ÚÁ LÁM,
 IS ÚO LEACAÍ BÍ MAR ÚLÁÉ NA ŞCAORÉANN.
 NÓ ŞO ÚTEÍÓIÓ LUÉC IME ÚO'N SPÁINN, 7 AN ŞRIAN
 ANONN ÚE SNÁM
 NÓ AN CROC ATÁ ŞO HÁRÓ I NÉIFINN,
 ŞO ÚTRÉIŞÓ AN EALA AN SNÁM 7 NA CAOIRIŞ ÚE ŞÁBAIL
 'UN BÁM,
 INNTINN MNÁ ŞO BRÁÉAC NÁ ŞÉILL ÚÓ.

IV.

IS ORM-SA TÁ AN MÁIŞISTIR IS MEASA ANOÉC LE FÁŞAIL,
 CÍÓ ŞUR SOMEANNTA É CLÁR A ÉADAM ;
 ÚUIRFEAD SÉ MO CÁIL ŞO FADA 7 ŞO ŞEARR,
 CÍÓ B'FURUSDA MO ÉÁS A RÉIÓTEAC.
 AN ÉAORA ŞLAS A' SNÁM, AN MAÓADÓ RUADÓ IS É LÁN,
 MISE, 7 MO ŞRÁÓ BEIT I N-ÉMPÉACÉ,
 AÉC AR M' FOCAL DUIT, A ŞEÁŞAM, ŞO ÚFUIL AN ŞANGAIRÓ
 INS NA MNÁIB,
 AŞUS CÓDAIL FÉIM ŞO SÁM Ú'Á N-ÉASMAIS.
 —AŞUS A ÓŞÁNIAŞ.

54. CÚIRT BHAILE AN MUIGE.

I.

O'ÉIRIḠ MÉ AR MAIDIN DÍÁ CÉADAOIN
 AS TUL AS FÉACAIṆT AR CÚIRT BHAILE AN MUIGE ;
 CÓMIC MÉ NEILÍ AS ḠABAIL ÉARM
 IS BUḐ RÓ-ÚEAS IAD A LEACAÍ ḠAN ÉRÍON.
 BÍ AN BRÁIḠ AICI BA ḠILE NÁ AN EALA
 AS Í AS SEASAM Í LÁR CAISTEÁIN AN RÍOḠ ;
 A DÁ CÍÉ CŌRRA 'CRUMNE RÓ-ḠEALA
 IS A BÉILÍN MAR LASAḐ NA ḠCAOR.

II.

IS TÁ MÉ DO MO ÉLAIṪEADḐ IS DO MO LASAḐ
 IS DEIR MO ṆPUNCIṪR ḠUR ACRUIḠ MÉ SNUAḐ,
 MAR ḠEALL AR AN DŌNN-ḐRUIṆNILL MAISIḠ
 A CŌIḠEADḐ LE TAḐB LEAC NA N-ULAN.
 LE IOMADORA ḠEANA AR AN ḠCAILÍN,
 MAR IS LÉITE A LEIḠ MÉ MO RÚN ;
 IS MUR DTIḠRŌ TÚ LIOM 'UN AN TSAḠAIRṪ,
 'SÍ AN UAIḠE MO LEADARŌ LE CUMARŌ.

III.

IS IOMḐA SIN MÍLE SAN MBEALLAC—
 NÍ FURDE NÁ AN BAILE A MBÍONN SÍ ;
 IS MÉ AS SMAOINEAM AR MO STŌIRÍN 'É ÉAN TSAḠARN
 Ó'n MAIDIN ḠO TUITIM NA HOIṪÉE.
 A CÚILÍN TROM CLANNAÉ 'S É FIḠTE,
 CIA IS DEISE NÁ A LEAḠPARŌ SÍ AN TSÚIL ;
 IS MÁ TÉIṪEANN TÚ ÉAR ÉAOL CŌNAMARA,
 TÁIM CINTTE NAC ASAM A ÚEAS TÚ.

IV.

Is a Neilí, ma gníonn tú an pósaó,
 Is go b'fáscaró tú an óige 'do 'diaíó,
 Ní béiró sean as na buacaillíó ósa ort
 Ná as móran o'ár t'atuisg tú ariam,
 Má téirdeann tú 'un aifrinne Dia Domnaig
 Is naé b'fuisiú tú éan-pósg ó do mian,
 Filleaó 'duit a baile tráchnóna
 Déiró duibéim an-mór ar do éoróde.

—O'Éirig.

55. SAḠART NA CÚILE BÁINE.

I.

Tús mise an ruais go tobar m'ic Duain
 Agus éugao anuas le fánaíó,
 Go Connrae na Míre 7 go loc Dearg na naom
 Agus éugao aníos Cruac Pádraic,
 Is ar síubail mé go póill níor éuala mé an ceol
 As arsam, fliút ná cláirsig
 Mar bí as an lón i oteac pobuil Muiḡ Eó,
 'Sé saḡart na Cúile Báine.

II.

Go Connrae Muiḡ Eo má téirdeann tú go 'deo.
 Cuir tuairisg ar fear 'de Séoigeac,
 Agus g'eob'paró tú é as gabail éugao an róo
 Mar beaó ainḡeal as ríogaét na glóire.

TÉIRIḠ AR DO ḡLÚMIḐ 7 AITRIS DO RÚN DO
 ḤUR PEACAḐ TÚ A ḡLUAIS I ḤAC CEÁRD
 AḤUS AR UAIR AR MBÁIS NA FLAITIS ḤO ḐPÁḠAÍD
 Ó SAḤART NA CÚILE ḐÁIME.

III.

AḤUS ÉIRIḠÍD SUAS ḤO ḐTÉIDĒAMUID 'UN SIUBAIL
 ḤO ḐPÁḠAMUID SIÚD Ó'N ḐPÁPA,
 IS ḤO ḐPÁḠAMUID LÉAS AR ḐEAC PÓBUIL MUIḠ EO
 DO SAḤART NA CÚILE ḐÁIME.
 ÉIRIḠÍD SUAS ḤO ḐTÉIDĒAMUID 'UN SIUBAIL
 ḤO ḐPÁḠAMUID SAḤART NA CÚILE ḐÁIME
 A Ḑ'IMTÍḠ ARÉIR IS NAḐ ḐFILLPÍD ḤO HÉAS
 AḤUS TÁ SÉ I LOC ÉIRNE BÁIDTE.

IV.

TÁ CONROAE MUIḠ EO PAOI LEATROM ḤO DEO
 Ó CAITLĒAD AN T-ÉAN-MAC SEOIḠE,
 IS ḤO ḤCUIRFEAD SÉ BRÓD AR ÉAN-DUINE BEO
 A Ḑ'FEICFEAD É INS AN ÉIDĒAD DIA DOMNAIḠ.
 CUIRFEAD SÉ SÉALA AIR AḠ DUL INS AN ḤCRÉ
 IS ḤO NḠEOḐPAD SÉ PÁILTE Ó CRÍOSTA.
 CUIRFEAD SÉ AR AN EOLUS AN TÉ NAḐ MBEAD CÓIR
 IS ḤO MÚMFEAD SÉ AN TREOIR DO DÍREAC.

V.

NÍOR Ḑ' IONGNAD LIOM FÉIM DÁ LASAD AN T-AER
 IS NA NÉALTA COM DUB LEIS NA HÁIRNÍD,
 AN DEALLRAD Ó'N NḠRÉIM IS AN ḡEALAC Í FÉIM,
 Ó CAITLĒAD CEANN SEASTA NA HÁITE.

ԲԱԻՐ Դ ՇՐԵ ԱՆ ԾԱ ԵԱՏԲԱԼ ԾԵԱՅ
 Ի Ն-ՕՆՈՐ ԾՕ ՐԻՅ ՆԱ ՆՅՐԱՏԱ
 ՇԱՆ ՏԻՆ Ա ԾՈՒԼ Ի ՇՐԵ ՆՕ ՇՕ ՄԻՆԻՇՇԵԱՐ ՏՅԵԱԼ
 ԱՐ ՏԱՏԱՐ ՆԱ ԸՆԻԼԵ ԾԱՄԵ.

—ՇՍ միս.

56. մԱՐԵ ՆԻ ՄՈՆՅԱԻՆ.

I.

ԾԻ ԽՐԻՍՏ Կ ԱՅԱՄ ԾԻ ՕԻԼԵ ԾՕՅՇԵ,
 ԱՅՍ ԻՏ ՇԵԱՐՐ ԾԱ ԼՈՆ ԾՕՄ ԻԱԾ, ՇԵԱԾ ՔԱՐԱՕՐ ՇԵԱՐ ;
 Ծ'ՔԱՅ ՏԻԱԾ Ա ՆՈՇԻՐՏՏԻՍՐ ԾՕՇՇ ԱՅ ՏԻԼԵԱԾ ԾԵՕՐԱ
 ՇԱՇ ԵԱՆ-ԼԱ ԾՕՄՆԱԻՅ Դ ՆԻ ԱՅ ԻԱՐՐԱԾՕ Ա ՇԼԵԻՏ.
 ՆԻ ՐԱԾՍ ՏՍԻՄ ԱՐ ԾԻՇ ԱՅԱՄ ՏԱ ՄԱՇ Ա Ծ' ՕՅԵ,
 ԸԾՕ ԾԱ ԼԱՅԱՇ ԱՆ ԼԵՕՄԻՆ Ե ՔԵԱԾԱՐ ՔԵՄ,
 ԱՇՇ ԱՆ ՄԱՇ ԾԱ ՏԻՄԵ ԱՇԱ 'ՏԵ Ա ՇՐԱԾՕ ՇՕ ՄՕՐ ՄԵ
 ԱՅՍ ՄԻ ՆԻ ԾԵՕ ՄԵ ԼԵ ԸՄՆԱԾՕ 'ՆԱ ՆՈՇԻՐ.

II.

ՄՕ ՔԵԱԾԱՐ ՄՕՐՆԵԱՇ Ա ԾԻ ՕԻԼԵ ՄՆԻՄԵ,
 Ա ԸՄԱԾՕ ԱՐ ԸՆՆԻՏԱՐ Ա ԾԵԻՇ ՆԻՕՒ ՔԵԱՐՐ.
 ԾԻ ՇՆԱՕԻ ՆԱ ՇՇՕՄՐՏԱՆ ԱԻՐ ՔԱԾ ԻՏ ԾԻ ՏԵ ՔՐՕՄ-ՏԱ
 ԻՏ ԾԱ ՄԱԻՇ ԱՆ ՇՇՆԱՆԾՕՐԻ Ե ԱՄՍԻՅ ԼԵ ՏԵԱՅԱՆ.
 ԾԱ ՏՍԻԼ ԱՅԱՄ-ՏԱ ՇՕ ԾՔՍԻՅԻՐՕ ՏԵ ԻՕՄԼԱՇՇ
 ԱՅՍ ՔՕՐԾՆ ԸՄՆԱՇՇԱՇ Օ ՐԻՅ ՆԱ ՆՅՐԱՏ,
 Ա ԸԻՍԾՐԱՏ Ա ԾԱԻԼԵ ԸՄՇԱՄ Ե ՏԼԱՆ ՇԱՆ ԸՈՆԾԱԾԱԻՐԸ,
 ՄԱՐ ԻՏ ՄՕՐ ՄՕ ԸՄՆԱԾՕ Ի ՆՈՒՅԻՐՕ ՄՕ ՄԻՇԻՆ ԾԱՄ.

III.

Is cá bfuil truaig i nÉirinn níos mó ná mé
 I ndiár an céad mic a éiríod mo éiríodé ?
 Agus gairde Dé 7 agus déanam, déirce,
 Is ní fáigim éan-sgeal uairt ar muir ná ar tír !
 Nuair a feicim-se saé bean aca 7 a sclann fré céile,
 Caillim mo raébeare 7 meabair mo éinn,
 Is tá deiread mo seanéuis is mo cómráó déanta
 Is ní labrócaó éan-smíó go dtéiríó mé i gcill.

IV.

Is mac gan éumann tú anois, dar liom-sa,
 Nac dtigean ar cuairt éugam ó'oiró' ná óe lá,
 A éait trí ráitce gan sgit go t'iomcar
 Agus a éuairt i gcontabairt leat oiróce an bás.
 Tug mé sgoil duit 7 beagán fóglum'
 Do réir mo cómaóca mar rinne a b'féarr,
 Is nac beag a foilleas mo galra duháó ort,
 Cébi éuige agus a mbíonn tú ann.

V.

Cá bfuil truaig i nÉirinn aó mac is mátair
 A beit agus dul i b'pán ar a céile coró'e,
 A d'feil go cneasta é gan gairt gan náire
 Fuair diaó 7 annlann maít glan d'á cíonn.
 Ma's é an bás a élis orm is a d'fág faoi óráim mé,
 Mar is iomóda an geall maít a éuir sé i gcill,
 Is gur b'é an portún deireannaó a bí d'á bárr á'm,
 Gur geal mo éeann is gur duó mo éiríodé.

VI.

Is nac beas a ngoilleann mo šalra dubac air,
 Is a liaeta brón as gabail trí mo éoróde ;
 Táinic tinneas orm is éail mé mórán,
 Is níl luac na cónra asam anois, faraor !
 Ní hé sin is measa liom ná a éráró go mór mé,
 Aét mar rinne mé an pósad ar ais arís ;
 Úaim sé an élan d'iom bí oilte tóigte—
 Tá muirighin ós orm is mé go las 'na scionn.

VII.

Agus cá bfuil truaig i nÉirinn aét mac is mátair
 A dúl i bpan ar a céile éoró'e ;
 Cuairt go Sasana san arm šallda
 San fios a páigse aét beagán bíó.
 Dá mbaó i mbaile na Cille asam a beaó do énáma
 Ní beirinn com dub-éoródeac ná a leat 'do diaió,
 Aét mo éúig céad beannaét leat go ríogáét na
 ngrásta
 Nuair nac bfuil sé i ndán dom tú feiceál éoró'e.

VIII.

Nac mór a guileas bean i ndiaió a páistoe
 Má páigam sé bás uaiti i n-aois a mí,
 Is a liaeta porránac breáig lúctmar láidri
 As gabail tar saile is nac bfillpró éoró'e.
 Ní hé sin a marbuis mé, dá méad mo buairdead,
 Ná a rinne sual dub de mo éoróde,
 Aét níl teac mo éarad a'm le dúl ar cuairt ann
 Ná bean mo truaigse beit ann 'mo diaió.

—Ói triúr.

57. AN CÁILLEAC.

I.

AS CILL ÍOMAIR A D'ÉALUIĜ AN CÁILLEAC
 I-N-AICE DÁILE AN RÓDHA,
 AS SIN SÍOS ĜO CONNDĀE ŚĜIĜIĜ
 AĜUS TART LE COILL AN TÓCĀIR.
 DĀ LEANTAOI Í ĜO BEO IS ĜO TAPA,
 DĒANĜARĀE AMAĀ ĜO PÓILL Í,
 ĜO RAIB SÍ ARÉIR AĜ ÓL MUG LEANNA
 I DTEAC I MBĒAL ÁTA FEORLĪNN.

II.

IS A MÍCEÁIL MÁC ŚUIĀNE, TĀM DĀ T'ĀĜAIRĀ,
 Ó'S DUME TŪ TĀ I N-AICILL CUANTA,
 ŚAN LUNĜ NĀ BĀD A TĀDĀIRT DO'N CÁILLIĜ
 ĜO N-ÍOCĀIRĀ SÍ LUAC NA FEOLA.
 'SĒARD A CŪALA MÉ AĜ FEICĪN DREĀĀNĀC
 ŚUR IONNSUIĜ SÍ DŪITĀE ŚEOIĜEAC,
 IS MÁ CASTAR LEAT I ĜCONAMARA Í,
 DĀM MO ŚMÍ ÓIR DĪ.

III.

MOLLY COAKELY IS AĪMM DO'N CÁILLIĜ—
 CAITĜEAMURĀ A RĀD I MBĒARLA,
 'ĜAITĀIOS A DŪL ĜAOI NA TĪORĀIB COMĀĜIĜEACĀ
 IS NĀC DTUIĜPRĀE UĀMM AN ŚĀEĀITĜE.

DO RÉIR MAR ÉUALA MÉ AS SÁBAIL ÉARM,
 IS MAIT A BÍ SÍ GLÉASTA,
 LE N-A CÓTA BEAS SÍODA IS A SUANNA CUDÁIS
 AGUS CLÓCA DEARĜ BEARSKIN.

—AS CILL ÍOMAIR.

58. CUAN CÖILINN.

I.

SÍUBAIL MÉ BOĜAĪĜ 7 MÓMTE
 AGUS CHUIC A BÍ ĜÉAR AS A MBARR,
 SO LEOR BEALAĪĜ EILE NAĆ NÓÉARĜAD
 IS ĜAN ONSA AR BIĆ CÉILL' IN MO CÉANN,
 MAR ĜEALL AR AN MBRUINNILLÍN PÉACAĪĜ
 A UCTUĜ MO ÉROIĎE SPÉIS OI IS ĜRÁĎ
 IS NAĆ LEĪĜEANN DAM COTLAĎ A UÉANAM
 AG MO ÉROIĎE TÁ U'Á RÉADÁĎ IN MO LÁR.

II.

AGUS BRÓN AR AN TÉ NAĆ MBÍONN CRÍONNA
 IS NAĆ NÓEARCANN AN TSLĪĜE MAR IS CÖIR,
 SÚL DÁ ĜCHUIRĜRÓEAR AR BANNAIB CRUAĎA CIMNTE É
 NAĆ PÉIĎIR A SĜAOILEÁĎ SO DEO ;
 TOIL A TÁBAIRT DUIT-SE 7 DAM-SA
 A MBÉIĎ SĪAD U'Á ÍOC ANN SO PÓILL,
 AĆT CÉAD ĜLÓR UO ÍMAC UARA, TÁIM SĜAOILTE
 AGUS CEAD A BÉIĆ U'Á MNŠIN AR SÓĜ.

III.

Agus brón ar an té éuaró 'ó'á mnsin,
 Má bí mé 'gus mo mian seal as ól,
 Ar uaigneas i b'pao ó n-ar n'gaoiltaib,
 Is gan fúinn a beic ann aét seal gearr.
 Nil aét 'ó'á b'páiginn-se in mo líon iad,
 Sgéal cinnce go n-íocfaois ann,
 Agus a fíosaic 'ó'óib coolaó go suaimneac,
 Is gan daota 'ó'á éionn 'ó'óib as a beic as camnt.

IV.

Tíos as Cuan Éoilinn tá an éuilfíonn
 Is deise 'ó'ár síubail ar an b'péar.
 A b'puil a bráige mar an eala lá gréine
 Is a leacaí mar bláic na sub craob.
 Is iom'ó fear maic a bí as súil léi
 Nár 'dearc ar a snuaó ná a sgeim,
 Aét ól orm deoc is bí súgac
 Tá tarc orm ó síubal an lae in'óe.
 —Síubail mise.

59. AN DRAIGNEÁN DONN.

I.

Síleann céad bean gur leobc' fém me nuair a ólam
 Lionn,
 Is téideann 'ó'á 'otrian síos 'ó'iom nuair a smaoinigim
 ar a gcomráó lionn ;
 Sneacra séite is é 'ó'á síor-éur ar Sliaó Uí Flonn,
 Is go b'puil mo gráó-sa mar bláic na n-áirnióe ar an
 draigneán donn.

II.

Slán feasta do'n baile údais tiar imeas na scrann,
 Mar is ann a bíos mo tarraint go luath 7 go mall,
 Is iomrha eanae pluic salaic 7 bóiterín cam
 As sábal idir mé 'sus an baile 'bpuil mo stóirín ann.

III.

Dá mbeirinn 'mo báóir is deas a snámpann an
 fáirre anonn,
 Agus sgríobpáinn cúpla líne as mo sgráth faoi fonn ;
 Beirinn as ealóid le mo céad searc is as pásasáid a
 cuim ;
 Is an lá nac bfeadaim bean do bhréasáid níl an báire
 liom.

IV.

Tá ribín le mo céad searc in mo póca tíos,
 Agus fearaib Éireann ní fheadaídis an cúma a baint
 díom ;
 Tá mé réid leat go ndéantar dam cónra caol
 Is go bfasaíod an fear in-a díaid sin trí mo lár aníos.

V.

Fuair eas féirín lá donais ó buacaill deas
 Agus céad póg ina díaid sin ó plúr na bfeair.
 Lá léim ar an té a d'éarfaid nac tú mo ghean,
 Agus 'na déid sin nac deas a d'éalócaimn fó na
 coilltib leat.

VI.

Is tá smúit ar mo súilib is níor éodail mé néal,
 Aét as smaoiniugadh ar mo òian-ghrád, má b'fada an
 an oirdé aréir,
 Le do cúrsaib-sa gur díultuis mé an domhan uilig go
 léir,
 Is a éraoibín cumartha, cia'n fáct a dtiubairpá do leabhar
 i mbréig ?

VII.

Is fear gan céill a raicadh a' tórim leis an gclaióe
 beadh árd,
 Agus claióe beas íseal le n-a táb sin le go leas-
 pad sé air lám ;
 Shíod gur b' árd é an crann caortainn, bíonn sé searb
 as a bharr,
 Agus pásann sméara 7 bláct suig craobh ar an gcrann
 is isle bláct.

VIII.

Shíl mé féin nac as ceasaóct spré orm a beadh stór mo
 éiríde
 Is nac b'fáspad sé 'na tóiré mé mar gheall ar máoin ;
 B'fearr liom féin é ná buaib 's ná caoirig 's ná na
 dáintí de'n tsaogal,
 Aét paraor gear, ní hasam féin atá stór mo éiríde.

IX.

Má's as imteáct atáir, beir mo beannaóct is go
 b'filliré tú slán,
 Mar is baileac do sládas mo éiríde as mo lár.

Níl còite agam le cur còmh fada leat, faraor, ná bád,
 Is go bfuil an fairrge 'na tonnaib eadramn is deamán
 a bfeadam snám.

X.

Tabair do mallaet dot' a'air 7 do do máitrín féin,
 Nár eus sgoil duit as tús t'óige le mo lám a léigean—
 Is moé ar maidin a cuirfínn eusac bríge mó sgeil,
 Is bíod mo beannaet leat go scastar ort i n-uaigneas
 mé.

XI.

Is ní raib fíos á'm féin, faraor gear, go raib an mí-áó
 in mo éionn,
 Nó go dtáimic sé go haereaé ar a giorráimín donn,
 Agus péarla an brollaig gléigil ar a cúlaib ag tigeaet,
 Is go siubailfínn éire san feoirling spré léi, sul dá
 n-éireoáó grian.

XII.

Is glaise a súil ná an féar is ná an drúcta is ná
 duilleabar na scrann,
 Is gile a taob ná an sneaéta séirte a beaó ó'á
 caiteam go mall ;
 Faraor gear nac bfuil mé féin 7 gráó mo éroide
 i ngleanntán sléibe le héirge gréime 'sus an drúct
 'na luige.

XIII.

Is ní bean buclaí ná bean ribíní a b'fearr liom féin,
 Ná bean a beaó faoi rupaib go barr an féir ;
 Caitín donn deas na gcioéa cruinn-geal 'sí a b'fearr
 liom féin,
 Aet is trom a ghuilpeas tú 7 is gearr go sclumró tú
 go bpóspar mé.

XIV.

Is a múire óilis, céard a déanfao, má iméigeann tú
uaim ;

Níl eolas 'un do éige agham 'un t'aghairt ná do éruaid'.
Tá mo máistirín faoi leáctrom 7 m' acair ins an uais ;
Tá mo múintir ar fao i bfeirs liom 7 mo ghráó i úfao
uaim.

XV.

Is a óisfir éipearta, cia'n fáe nac dtigeann tú fó mo
dóint ?

Is a liadtaí cogar 7 sgeal a d'innis tú gur meall
tú mé.

'Séard deir gac duine aca a bios ag iomardaó, níl ann
aét réic,

Aét tús gac tubaiste go raib uilig ortá aét mo
múirín féin.

XVI.

A ógánaig a cóirigeas do cúl go deas—

Ní deise ná mar a gléaspá srian ar eac—

Tá do cáirtí ó'á síor-ráó liom nac tú mo ghean,

Aét mí ní beo mé, má pósann tú sa tír seo bean.

XVII.

Is tá cúl ghuaise ar mo buacail is í ag casaó 'na
barr,

Níl spuaic air ó'n tsluasaro, aét a fúip ina lámh.

Ní díol truaig' é coró'e go mbuailtéar air cuigeallac
mná,

A déanfas gual dub naoi n-uaire ó'á éroitóe i n-a lár.

XVIII.

Ἰεοῦραο ὀιγφέαρ ἃ ἡλαρῆας πόσ λιομ ἰς ηὰς η-ιαρρῆαῖο
 ἔιν-σπρέ,

Ἄ τιῦβαρῆας ἀεῦεαρ βαίλε μῶιρ ὄομ ἡ ἀράη ἀρ τυαῖτ,
 Ἄ τιῦβαρῆας εολας ἡὰς ἔαν-Ἰομῆαδς εἰα ραάαμυῖο 'un
 suam,

ἰς βέιῖο ράιλτε μῶρ ἀἡ μο μίλε σῶρ ρομῆαμ ἀρ ἀη
 ὄραιῡηεάν ὄοηη.

XIX.

Ἀη τέ λε'ρ βα leis ἔ, ἡαῦαο σέ ἀη ῥῶο seo σἰαρ ;
 Ἀη τέ λε'ρ βα leis ἔ, ἡαῦαο σέ ηα ὀῶσταῖ ἀηιαρ ;
 Ἀη τέ λε'ρ βα leis ἔ, μίλε οσνα ἔρἰ λάρ ἃ ἔλέιῖ,
 Ἀἔτ ρεάλταν ἀη τσολαῖς ἰ μβέαλ ἀη ῥοβαῖλ 'σἰ ἡῤῶο μο
 ἔροῖῶε.

XX.

ἰ μῦαἰτε ἀη λυγáη ἀρ εῦλαῖῖ ἀη Ἐρἰοῡάηη τὰ σῶρ μο
 ἔροῖῶε,

Ἡῶ ἰησ ἀη μῦαἰτε βεαἡ εἰτε σἰη τὰ λε η-α ἔαοῖ.

τὰ σῦἰτ λε μῦἰρε ἀἡαμ μαρ ἰς κυῖβε ὄομ ἰς λε
 ἡῤῶστα ὀ'η ῤἰḡ

ἡο ἡοσῶλόεαῖῖο μέ ἡαν τολαḡás λε ἡῤῶο μο ἔροῖῶε.

—Sileann céaῖ.

60. **máirín pancer.**

I.

Ἰῦῖαἰτ με ἡαἰἰἰῖη ἡ ὕαἰτε ἀη ῤῶβα,

ἔαρτ ὄῦἰτῶε ἡεοἡḡεαδς ἡ ὀηαμῆαρ,

ῥάἰἰρτ ὄε ἀαἰἰ, ἀη σῤάα μῶρ,

ἔαρτ ὕη Ἐρῦαἰῶε ἡ ἰηἰς ἡεαῖαη.

Ní fáca me i n-éan-áit díob an té
 A dtiubraínn grádó óó spéis nó taitneamh,
 Acé a síorruíde as smaoinemh ar mo míle stóirín,
 Mar is í bláé na hóige í bí 'mo déiró sa mbaile.

II.

A Máirín Parcer, mo cúis céadó slán tuit,
 Is tá sean mór asam ort le fáda,
 Is go mbeitimh sásta dá bfeicimh sáile
 Do cúilín fáimnié as dul an bealaé.
 Saitóbreas Séoirse cíó sur mór é
 Agus fádam é i n-a ór buíde le sgaradó,
 Is go mb'fearr liom pósta le mo míle stóirín,
 Is tá faitéios mór orm nac í béirdeas asam.

III.

As dul aníos dom as Cloic an Dá míle
 Táimic buairdeadó orm 7 tuirse ;
 Suiró mé síos ar eulán cibe
 Agus rinneas smaoinemh ar a tígeadó a baile ;
 Fuair mé tuairisg go raib sí pósta
 Le buacail ós as an mbaile Raitnié
 Is má's é Donnáile no Seádamín ós é
 Go deo deo ní fillpró a baile.

—Siubail mé.

61. MÁIRE ÓS NA SCRAOB.

I.

IS A MÁIRE ÓS NA SCRAOB IS RÓ-MÍLSE BÉAL,
 IS SUR MAR AN EÓMBRA TÁ DO ÉIB SGAOILTE
 IS SUR LÓCRANN Ó'N NGRÉIM SÁC ÉIN-DEIREAD LAE
 TÚ, A ÓIGHEAN A TUG SGÉIM AN TSAOĞAIL LEAT.
 TABAIR SEO DOM FÉIM DE MÓR-GEAN MAR SPRE,
 A STÓR GEAL 7 BÉIDEAM SAOĞALAC ;
 ÓL FADA 7 AEDEAR A GEODFAIR LE DO RÉ
 IS DO PÓĞAD SÁC ÉAN-OIÓCE.

II.

B'FUIDE LIOM-SA OIÓCE AR OILEÁN SAN Í
 NÁ SEACTMAM EILE MÍ SUS RÁITCE.
 CUIRIM-SE MO SGAOT BEANNAÉT LEIS AN NGAOIT
 AMAÉ AR AN SAOĞAL LÁIME.
 TÁ FAIRRĞÍ AN ÉINN AS TUL EIOIR MÉ 'SUS Í
 AGUS AITRIS DO MO MÍAN O'ÁITRÍO,
 SO B'FUIL MISE, FARAOR, CEANGAILTE AS AN TUINN,
 AGUS SUR ÁRDUIS AN SLUAĞ SÍDE AN BÁT UAIMN.

III.

COMIC MISE LÁ AN ÉIRO ACA A B'FEÁRR
 AGUS TUILLEAD DO'N DREAM UASAL ;
 TÓIGTOÍS MO PÁIRT Í DTOISEAC AR A LÁN
 MO TUIRSE, CIÓ TÁIM BUADARÉA.
 MÁ TUGAIS DAM DO GEALL, T' FOCAL 7 DO LÁM,
 AGUS CLISEAD Í N-AM ÉRUADTAM ;
 FOCAL DE DO ÉAINT NÍ ÉREIOFÍO MÉ SO BRÁTAC
 AGUS SUR B'É IS DEIREAD SÁC GRÁDA BUADÓREAD.

IV.

ʒOIRIM tÚ, A SÍUR, ʒOIRIM tÚ A RUAM,
 AGUS ʒOIRIM tÚ NAOI N-UAIRE ;
 ʒOIRIM DO ÉÚL FADA RÉRÓ DLÚT,
 AGUS ʒRÁDÓ MO ÉROIÐE DO CUM UASAL.
 NAÓ AGAD FÉIM TÁ M'ANAM AR DO LÁIM ;
 TEARUIḂ, A ʒRÁDÓ AGUS FUASḂAIL,
 AGUS COINNIḂ AGAT FÉIM MISE Ó'N ÉAS
 'AINNIRÍN NA SÉAD ʒEAL CUMARḂA.

—IS A MÁIRE ÓḂ.

62. **BEAN AN FİR RUADÓ.**

I.

IS A BRUINNEALL ʒAN SMÁL
 A B'FUIL AN DEÁLLRÁDÓ DEAS IN DO ʒRUADÓ,
 'SÉ AN BUACAILLÍN BÁN
 A B'FEARR LIOM SEAL LEAT D'Á LUADÓ ;
 NÍ CEITFRÓ MÉ AR CÁC
 FIOS M'ÁDÓDAIR IS ʒO B'FUIL MÉ FAOI ʒRUAM ;
 ΔÉT D'AINDEOIM FEARAIB FÁIL
 'SÍ MO ʒRÁDÓ ʒEAL BEAN AN FİR RUADÓ.

II.

NUAIR A TÉRÓIM-SE TART SÍOS,
 DÍM I BPRÍOSÚN CEANḂAILTE ÉRUADÓ,
 DOLTAÍ AR MO ÉAOL
 IS NA MÍLTE ʒLAS AS SIN SUAS,

Ćiubramn-se an sídeas
 Mar Ćiubras an eala Ćar cuan
 N6 go sininn mo Ćas
 Seal síos le bean an Ćir ruar6.

III.

Ćabair leitir uaim sgríobta
 Síos go baile cois cuain
 Ćuis an sĆailín beas caoin
 A Ćfuil na caortair6e trí lasa6 'na sruar6,
 Agus go sgríosfa6 sí an ōraoi
 Is tá ná mílte fear léi ō'a luas6,
 AĆt glac misneac, a ōrigio,
 Is ní ĆaoimĆeac ōuit feasta an fear ruar6.

IV.

A feasta ruas6 an sĆéim,
 'Se mo Ćeas6 beannaĆt leat go lá an luain—
 Tá mé goimte as an éas
 Le n-a méas6 is tá ōo ĆaĆuige i Ćfa6 uaim.
 ōá mb' eol ōuit é a léigead
 ō'éasĆánpá m' anacair Ćruar6,
 Is nó go síntear mé i sĆré
 'Sí mo Ćeas6 searc bean an Ćir ruar6.

V.

Is nár Ćéir6 mé ōe'n Ćsaos6al seo
 Coir6ce 7 nár Ćailir6 mé an sĆreann
 Go mbir6 mé 'sus mo mian
 Seal sínte faoi Ćarraib na sĆramn,

Ξαν έμνεαé βεο α βειé ι η-αη ηξαοβαη
 Δέη κοιλιξ φραοιξ ιξ ουιιλεαβαη ηα ηξραοó,
 Ιξ αν φεαη ρυαó α βειé σιηηε
 Ι ηξCιι Όριξοε η λεαé αη α έεανη.

VI.

Τά cραηη ηηξ αν ηξαίηοιη
 Αη α βφάξανη ουιιλεαβαη ιξ βιáη βυηóε,
 Ιξ ηυαηη α λεαξαιη ηο λάη αηη
 Ηάé λάηοηη ηάé βηλέαξηαν ηο έροηóε ?
 Ηί ιαηηφαιη ηε φάξ
 Αη αν άηηη-ηίξ ó φλαηηξ ι ανυαξ
 Δέη έαν-φóηξιη ανάαιη
 Ιξ α φάξαι η ό βεαν αν φηη ρυαó.
 —Α βρυηηεαλλ.

63. Διηηίξε αν τάλιιύηα.
 (φάοι βεαν αν φηη ρυαó.)

I.

Μ'όé, αηξ αν τάλιιύηη,
 Ιξ ηεαηη ό ηο έολαηηη αν υαίξ,
 Ξο ηβηó ηο súηι άξ ηα ηέιξηβ
 Ιξ ηαν έιξηεάéη αη βηé ηη ηο έλυαηξ
 Τιοφαιó λά αν ηξλέηβε,
 Ιξ βέηó αν ηξέαη ηεο ό'ά έαηηαιη ανυαξ
 Όο ηο όεαλυάó ό'η ηρέαó—
 'Σέ ηο λέαν—φάοι βεαν αν φηη ρυαó.

II.

Níl tuile nac' dtráigeann
 Aét na ghrástaí ó flaitéis anuas,
 Is gur b'é faoisdom na Cásg
 A slánuiḡeas ḡac anam ó ḡuais.
 Tá an fáirrege lán
 Is ná báird d'á dtarraint 'un cuain,
 Is peacað ríog-ḡráma
 A beit i bpáirt faoi bean an fír ruairð.

III.

Tá an saḡart d'ár dtreoruḡað
 Dé Domhnaig ḡac éim-tseadtríað lá
 Aḡ múnad an eólais
 Dúinn 'un bóiterim na bflaitéas a d'fáḡail.
 An té a bí cóir
 Tá an treóir sin aige le fáḡail,
 Aét diúltuigim níos mó
 Do umluigeadt cátuig'e na mná.

IV.

Bí ar mbeata le fáḡail
 San tsaortuḡað ó flaitéis anuas,
 Meiread Éab 7 Ádam
 Cuarð de léim ins an bpeacað ro-luaç;
 Bám siað an t-uaball
 Le umluigeadt cátuig'e na mná,
 Is d'fáḡ sin muid ó'n uair sin
 'Teaæt suas ar allus ar ḡcnám.

64. **CAIPTÍN Ó MÁILLE.**

I.

AN céad lá de'n mí 7 'ó' fógámar a érocámar ar seolta
 as tarrainc ar na cóstaíde úd tóim an ùnnáin
 siar,

TART annseo le Clárta, acaill beas taob' éiar 'de
 is go hInis Tuirc dá ttriailaó, beas do'aireadót
 orainn ann,

TART le Rinn an Máoile, síos 'un Crua' na Caoile,
 an Cloigeann le n-a taob' sin 7 tráis 'briú ma
 diaíó

Nó gur 'óirteamar le fánaíó, trí fáirreú 's í as
 cátaó,

Go ndéacámar do'n Ráitce, mar is ann a bí ar
 ttriail.

II.

'Sinead' dúinn le hÁrainn, méaduís orainn gála
 'bí cúrsaíde istis ar tráis á'mn. is níor érat
 faillige é ;

'D'áduis sé 'un feócaim 7 as sin 'un gaoicé móire
 gur érocámar na seolta, is níor mór dúinn é
 i n-am ;

An fáirre gur géim sí 7 las na tonna tréana,
 ériocnuis na spéarta 7 méaduís an ceo ;
 is dá mbeas camnt as na clártaib, 'ó'mnseo'caois
 sgeal cráitce,

A goireadót is cuaió an bás dúinn is gan eatorainn
 adt iad.

III.

Ói CRUA NA LUINGE AR ÉAN-CÓR AS DEARCAÓ AR CLÁR
m'ÉADAIN,

AS SÚIL LE CABAIR A D'ÉANAMH, IS SAN ÉAN-MÁIT DÓIB
ánn,

ACÉT DUBHAIRT MÉ LEOBTA AR ÉAN-CÓR SO N'DÉANFAMH
DÓIB A B'ÉADRFAMH

AS IOMCÁR A CUIO ÉADAIḡ FAD IS B'FÉIDIR LÉITE SHÁM ;
TÁ MO LÁMA STRÓICTE SO SIORRUIÓE AS TARRAINT RÓPAÍ ;
TÁ AN CROICEANN 'ḡSUS AN FEUIL TÓIGTE AMAÓ ÓN
ḡENÁM ;

ACÉT MÁ'S É AN BÁS A ḡEALL MAC D'É DÚINN, CIA'N ḡAR ATÁ
D'Á SÉANAÓ,

ACÉT A D'UL SO PLAITIS D'É DÚINN AR ÉAN-STÁRO AMÁM.

IV.

AS TEACHTAIN DÚINN SO HÉIRINN, BÍ FÍON IS BRANDAÍ IS
TAE LINN,

TOBAC ḡ SEIMÉICE ḡ ḡAC ÉAN-TSÓRT D'Á RAIÓ ÁNN ;

PÍOSAÍ FADA SÍODA ḡ SḡARANNA D'Á D'AOIRE—

CÉBÍ CAILÍN Óḡ IS MIAN LIOM, IS DÍ SÍNFEAS MÉ MO
LÁM.

MO SOIGTEAC BOÉT TÁ BRÚIGTE Ó EARRAINNE SO ḡLÁMIÓ,

A CUIO BULTAÍ ḡUR LÚB, IS CIA'N NÁIR DÍ É,

ACÉT ANOIS Ó LAS AN FEÓCAN, IS SO B'FUADREAMAR AN
CÓIR MÁIT,

CRÍOCNUIGEMUIO AN T-AMHRÁN ḡ ÓLAMUIO D'RAM.

V.

NÁR MÓR AN CLÍÚ 'S A' T-ÁD' DÚINN AN BEALAC ÚDAGS A
SÁRUĞAD',

IS ƷAN ANN AÉT AR NÁMAID ROMAINN IS 'N-AR N'DIADÓ
ΔƷ WATER-GUARDS 'SAN ÁIRDEALL Ʒ PÓLIOS LE N-A SÁLAIÚ,

Revenue na háite is Ʒac spíodóir d'ár Ʒab leob.

Úi cutters beaƷa is móra ann, píleóití salaac' leobta,

lungiseaca Ʒeoirse 'sa tóir uilig 'mo úiadó,

AÉT IS MISE SEOIRSE Ó MÁILLE, fear maic úe bunadó

Ʒráinne—

Cuiread' i dtír mo luét Ʒo sásta, Ʒ ná raib maic aca

ú'á éionn.

—An céad lá.

65. BIDEAC' DEAS NÍ NIƷ.

I.

AGUS TIAR AR AN ƷCOILL MÓIR TÁ AN ANNIRÍN IS ƷLEOITE
A ƷEOBPÁ I MBAILE MÓR AR BIÉ I NÉIRINN.

TÁ A HINTINN AN-MÓR, IS I ΔƷ RINNCE AR NA BÓITRIB,

AGUS ÉUAIÓ A CAIL PAOI ÉIRINN.

Úi Rí na Franca is a éuallaac' ΔƷ TARRAMT,

Súil is Ʒo bfuigead sé féin i,

NÓ ƷUR ÉUALA SÉ AR NA CÓSTAIÚ ƷO RAIB AN ANNIR
PÓSTA

IS NAC LEIƷPIÓE AN TSEÓIO AS ÉIRINN.

II.

TÁ BÚRCATĪS AS TRIALL AS TEACĪT D'Á HIARRAĪD,
 SEARALTAĪS, ŪRIANAĪS 'SUS DÁLAĪS :
 TÁ MÁILLĪS AS TRIALL Ó ÉUALA SĪAD SUR B'Ī
 AN PABSĀE BA DĒISE BĪ LE PÁĜAIL Ī.
 A ĜRUADĪ MAR NA CAORTĀIB, A LEACA MAR AN AOL,
 ASUS TÁ NA CÉADĪTA CLAOĪDTE Ī NĜRĀD LÉIT,
 ACĪT NĪOR TUS SĪ ĜNAOI D' ÉIM-FĒAR PAOI'N SAOĜAL
 ACĪT DŪO MĪCEAL ŪRIAM UĪ ĆNĀMSE.

III.

NĪOR B'ĪONGNAĪD LIOM FĒIM, DÁ DUTITEADĪ AN T-DEĪEAR
 SEACĪT MBLIAĪDĪNA DĒAS ROIMĪ AN DÁTA,
 IS DÁ N-ÉIRĪĜEADĪ AN SAOĜAL CŌM HĀRD LEIS AN SPĒIR,
 BĪ CUMĀCĪTĀĪ DĒ CŌM LĀIDIR.
 NĪL SOLUS AR AN NĜRĒIM IS NĪL TAIĪNEAMĪ AR NA RÉALTAĪB,
 NĪL ASĀINN AN ACĪT ĜAOĪ MŌR IS BĀISDEACĪ ;
 NĪL PĀS PAOI'N BĒEAR NĀ TAIĪDĪ AR AN ĜCRĒ
 Ó CŌMAIREADĪ AN SPRĒ DŪ'N ĆNĀMSEACĪ.

IV.

ASUS NŌ ĜO DUTĪDĪ AN T-DEĪEAR ANUAS AR AN BĒEAR
 NĪ BĒUĪĜĪDĪ TŪ AN ÉRAĪDĪ INS AN ÁIT SEO,
 ASUS ĜO MBĪONN FĪOR Ĝ BRĒAS 'TEACĪT MA BĒAL
 DÁ CĀNADĪ AS AN TÉ BĪOS CRĀĪDTE.
 A ĜIOLLA ĜAN CĒILL TABAIR AIRE DUIT FĒIM,
 MÁ TUS TŪ SPĒIS NĀ ĜRĀD DĪ,
 IS SUR B'É BRĪĪM MO ĜĒĪL DUIT A ĜLACĪD ĜO RÉĪD,
 IS NĪL TUĪLE DÁ MĒAD NĀC DĪTRĀĪĜEANN.

V.

Ní himirce súarac a rinne an stuaró-bean—

Níl sí i nġuais ná i nġéibean ;

Tá marcaigeac̄t uaiḃread̄c̄ aici i n-éadac̄ uasal

Ó'á caiteam̄ ar uair a pléisiúir,

Óo réir mo tuisirim', is níó é is dual duit

So ṽtiocfaiṽ ort nuall 7 ṽitcéille,

Agus má tuis an ainir fuac̄ duit, bí feasta as

óéanam̄ buadarta,

Is óeam̄an fear do tuisige ar an taoḃ seo.

VI.

Níl sean-bean éríonna ná páiste míosa

Aníos ó ḃearnaiṽ an Cóiste,

Nac̄ ḃfuil as tigeac̄t ar síubal oróce ó'amarc ar an
doileann—

'Sé samail ṽí bláṽ na hóige.

Tá polt breáṽ buíde le n-a básta síos,

Agus a bráiḡ mar an dol lá ṽréime,

Ac̄t molaim-se ḃriṽio i ṽtoiseac̄ ar ínnáib̄ an tsaogail

Sul feicpeas mé cóiróce éim-réaltan.

VII.

Níor ḃ'fada liom mo saogail ins an mbaile asá n-a
mbím—

Tá bláṽ sub craob̄ ann 7 sméara ;

Cruiteac̄t máol 7 coirce trío

Agus ceilead̄ar caoin as éanlaic̄.

b'fearr duit, a bhríde, sa taob agá n-a mbím

So mór mór doine an céasta

Ná taob éall de'n éaol i mboctán san tóin

Ag éisteaéct le fuaoc ag pléasgao.

—Tiar ar an scoill mhóir.

66. nuair a téidim-se amac.

I.

Nuair a téidim-se amac i scionn mo láirde,

Ní beirim sácao ói mar is mian,

Ag mo éroide in mo lár ó'a éur as a áit

Is san fíos cia'n fáct aéct mar gheall ar mnaoi.

Níl aéct tuar mí-áó dom a beit mar atáim

Agus néall ní fágaím de éotlaó oíó'e,

Is mur bfuil sé i n'óán dom éusa a ó'fágaíl,

So seolaó an t-árd-rí mé as do líon.

II.

Éirí, a síúr, 7 gluais 'un siubail

Nó so dtóigíó tú an brón 7 an tuirse óiom,

Is má leis mé mo rún le do béilín ciúim

M' ainsín tú seac's mná an tsaozáil.

Mo galra dubac san me 'sus tú

Faoi éoilicib dlúta 'gabail faoi do'n ngrém

Is so cúig' Ulaó óá dtéidimn is tú,

Cuirfínn mo dútraéct duit i scéill.

III.

IS NUAIR A TÉRÖIM-SE SÍOS ZO HÍOÉTAR ĆIRE
 AᅒS IARRAÍO MNÁ AᅒSUS Í AᅒS MAᅒSAO FÚM,
 AᅒS FILLEAO ANÍOS AR M'ÁIS ARÍS,
 IS COSAMAIL MÉ LE HAMAOÁN.
 AᅒS ÉIRᅒGE AN LAE BA TRUAᅒS MO SᅒGÉAL
 NUAIR A SÍL MÉ BEIT O'Á TEANNAO LIOM--
 NAC É MO ĆROIᅒDE TÁ CRÁRᅒOᅒTE FAO'n MNAOI TÁ AR LÁR
 IS NAC BᅒFEICᅒRᅒO MÉ ZO BRÁĊ 'NA SEASAM RŌMAM ?

IV.

NÍL MÉ TIMN ᅒ NÍL MÉ SLÁN
 AᅒSUS CIA'n FÁĊ, A ᅒGRÁO, NAC OᅒTUIᅒGIR É ?
 MAᅒIGRE MNÁ AN BᅒROLLAᅒIS BÁIN
 O'Í SÚᅒGAC SÁSTA SOMEANNTA.
 TÁ SIOLLA OᅒE DO ᅒGRÁO 'ᅒGABAIL ĆRÍ MO LÁR,
 A MÍLE ᅒGRÁO 'ᅒSUS AN IOMARCA
 TUIRSE AN TSAOᅒGAIL OᅒO MO ĆLAOᅒRᅒOEAᅒO,
 MÁ 'SÍ ANOĊĊ AN OᅒRᅒOĊE OᅒEIREANNAĊ.

V.

CUIR DO LÁM FAOI MO ĆEANN
 AᅒSUS TEANN ANALL DO ĆIONN-AᅒOAIRĊ LIOM.
 LEAᅒS DO BÉAL LE MO BÉAL
 ZO NᅒOÉANAMURO FÉIM AR ᅒCOMRÁO CIÚIM.
 SÍN DO ĆAOᅒB ᅒGÉAL LE MO ĆAOᅒB
 MAR IS É NAC BᅒFUAIR MÉ ÉAN-MÁILÍS ANN ;
 NÓ RAĊAÍO MÉ OᅒE ÉAᅒS SEAC'S FİR ÓᅒGA AN TSAOᅒGAIL
 IS, A O'ÍÁ, NAC MÉ BÍ IM' AMAOÁN.

—NUAIR A TÉRÖIM-SE.

67. meiriceá.

I.

Tá cnúic is gleannta Éireann
 Agus dul ó léargas orm 7 béirò go deo,
 Má dealuigítear ó céile
 Mé féin 7 mo míle stór.
 Tá an fáirrege ó'á tógbáil
 Is níl seólaó le fáigail ag luings ná ag báo ;
 Is mur b'fáigamuid malrait córad,
 Siac mo cómhairle 7 fan go lá.

II.

Agus mo léan gan mé 7 mo stóirín
 Agus ar lóistín tóigste á'inn i Meiriceá,
 Nó an long is fearr ag Seórise
 Faoi reacht seóil agaimn ag tarrainnt ann.
 Saibhreas ríog na fóidla
 Go deo 7 a fáigail le mnaoi
 Agus go mb'fearr liom zeall a pósta
 Ar mo stór agam ná an méiró sin cruinn.

III.

Is truağ gan mé im' éinín
 Nó im' féileacán o tom go tom
 Ó'airriseócainn sgéal do do béal;
 Dá ndéantá rún ;

Do ghrúaid ba deirge ná an caor,
 Is tú is deise méin ⁊ leagan súl.
 Nac cládarra boct an sgeal é
 Is mo gáolta uilig i bfeirs liom.

—Tá cuite.

68. Linnseac Beárnán.

I.

Déanfar droicéad óir ar póll an Eistre pós
 Agus béiró airgead i stórcáib an máigistír,
 Arm seasta i gcóir as tigeáct as véanaí spóirt
 As amarc ar an óighear álunn.
 Fíon is puinnis go leor béirdeas eadrainn ar bóro,
 Sláinte fear ó'á ól trí ráicce ;
 Súiró séan ar an oigre ós nac sgarfaió leis go deo,
 Agus buairó Connacra le Linnseac Beárnán.

II.

Tá luingiseada as an Linnseac a rinnead ins an
 tír seo
 Óe cóilltib ⁊ de érainntib a d'fás dó ;
 Gléasparde an coblac grínn i bfoirm écart 's i gcaoi—
 A ngunnáí ar a dtasó as lámác.
 Nac mór an spóirt sa tír nuair a béirdeas a cobaltac
 linn,
 A gcuio slata seoil faoi síodaib bána,
 Déct anois tá an éuallac cruinn, tiorfaió anáil
 ar rí,
 Agus béiró sé ar cuiread míosa i mBeárnain.

III.

CAD A DÉANFAS MUIO ANN SIÚO, MÁ TÉIRDEANN SÉ
COIRÉCE ANONN ?

TUITPRÓ AN DÚITÉCE UILIG PAOI SMÚIT MAR GEALL AIR ;
AGUS ÉUARÓ NA MEACA Ó DÍÚL A GCUIT MEALA LE N-A
CUMARÓ

IS NA HÉANLAIT ÉUIT A GCLÚMÁC LE PÁNARÓ.

Linnseac áluinn úr a bfuil liaga ina cómar,

A DTIG IASG AR 'ÉUILE ÉUAN MAR GEALL AIR.

IS GUR DEISE GLUISE A SÚIL NÁ AN RÉALT AR MAIOM
D'RÚC'—

'Sé samail dó blát uball 'san ngráim.

IV.

FÁSANN CRUITHEACÓT PÉIN SAN ÁIT A SIUBAITEANN SÉ
CÓM PAITEANTA IS TÁ PÉAR I MDEÁRNAIN.

IS GILE A ÉAOB NÁ AN T-AOL 7 IS DEIRGE A GURARÓ NÁ AN
ÉAOR,

NUAIR A AIPIGEANN SÍ AR ÉRAOIB I NGLÉANNTAIB.

INGEAN RÍOŠ NA ŠREIGE ATÁ AG PÁŠAIL BÁIS D'Á ÉAG,

IS NÍOR ÉODAIL A SÚIL NÉAL LE RÁITÉCE

IS GUR D'ÉR'D DEIR BRIATRÁ A BÉIL GUR D'AMGEAL É PÉIN
BÍ I GCOMLUADAR MÍIC DÓ NA NGRÁSTA.

—DÉANFAR.

69. neileac.

I.

Lá breasg ó'ár eiriš mé ar áro-linis Deárnain

Cómic mé an pláméac paoi duibctin is paoi ceo,
is go mba airde a curó deatais ná ceo Déal an máma
Agus éritreac sí tráigeanna Conndae Muig Eo !

ŠEARR SÍ AN AITŠIORRA SOIR ĘRÍ NA SLÉIBTIB ;
 I N-AICILL MÍAM ÉAN A ĘUARÓ SÍ 'UN SUAM ;
 ANOIR LÉI AR MAIDIN IS Í 'SA REACT CÉADNA
 ŠUR ŠLAN SÍ CEANN LÉIME IS DÉAL CAĤLAIS TAOB ĘUAS.

II.

RAĤAÓ MÉ I MBANNAÍDE ŠUR ŠGÉAL I N-AŠAÍÓ NÁDÚIR
 DO DÓMNALL A BEIT AS TRÁĤT AR A ŠNAĤAIB NÍOS MÓ,
 AN UAIR NAĤ RAIB ŠLÉAS AISE A ĤUIRPEAD Ó ŠNÁM Í,
 AŠUS 'FUSACT DO A BÁĤAD AR ĤÓIM AN PUIL MÓIR !
 BA LAÍRE AS TEACT Í NÁ NEART FIANNA ÉIREANN
 NÁ NA CEÁRDADÓĤE A D'FÉADAD A NEART AR AN TRÁIS ;
 BA LUATE Í NÁ AN CAPALL A B'FEARR A BÍ I MBRÉACMUIS,
 ŠAN SNÁITE DE'N EADAC ACT TEME Ĥ ŠUAL.

III.

RAĤAD ŠO ŠAILLÍM Ĥ CAITPÍÓ MÉ TRÉIMSE ANN,
 ŠEODPAR CAIPÍN REPÉIL DO'N ĤREIDEAM IS CÓIR ;
 TIUBARPAR AN FAIRRE SUAS ĘRÍ NA SLÉIBTIB ;
 DÉRÓ SAOTRUŠAD Ó'Á RÉIR ANN Ĥ BOĤTÓĤAÍÓ AN ĤRÓIM.
 RAĤAD DO'N FRAINC LEIS AN MBAINRÍOGAM 'UN
 PLÉISIÚIR,
 DÉRÓ PÁIRT DE'N ŠEARMÁMNAICÍ MARB ŠO PÓILL,
 ACT CIA'N MAIT A BPARA TÚ AR ĤALAM NA HÉIREANN ?
 'SÍ NEILEAC AN RÉALTA Ĥ MAIREANN SÍ BEO.

IV.

I ŠCALAD NA HINSE 'SEAD ĤOIMIC MÉ AN T-IONŠANTAS
 NAĤ BFEICPÍÓ MÉ ARÍS, DÁ MAIRINN ĤOIR'E BEO,
 LONG AR AN BFAIRRE Ĥ LUĤT OS CIONN DLISĤE AICÍ
 AŠUS NEILEAC 'NA SUÍDEAD AR AN LACAR D'Á ŠABAIL.

Óaluis sí t'arm mar síolla de'n gaoit

Agus o' páguis Rinn Maoile san imirt san ól.

Mo misneac a cail mé 7 sur le donaect a bí mé

Nac raéainn i dtír leat go Conndae Muiş Eo.

V.

An ceatramad lá pícead a o' imtíş Neil mór uainn

Agus tóis sí na seolta 'un na páirre siar,

Aş şabail leis na blascaero aş tişeaect an trátnóna

A méaduig an ceo is an duibéin 'na diao ;

Táinic sé şarb 7 cuaró sí ar cúrsaib

Agus cail sí an Triúr a b'pearr ins an rian ;

Cuaró sí do'n Tuircéis an céad mí de'n foşmar

Şur cuiread an éróin uiréi látair an Rioş.

VI.

A Tim 'Conamara, má şníonn tú mo cómairle,

Ceannócaio mé stiúir duic is culaic maic seoil

Şo dtéio tú ar an mbeirtráig an céad lá de'n

foşmar,

Şo dtóigio tú an duais uac' aş poll báio an cuain

móir.

Má téroean sé com şar duic is go şcuirfíroear un

cúrsa tú

Le cuim an trátnóna ná aş éirşe do'n ló,

Is le neartuşad na fearcainne sead a óéanşamuid

óúiseaect

Is béro an príşeoir o'á plúcao le scoirm is şaoit

móir.

VII.

Tá dos ós an baile seo as leanamaint a céile ;
 Níl coméigeac aét éanaða Connadae Muig Eo.
 An bean a bí asam a sníom mo curo bréidín,
 Caitpró mé péacaint a' bfuil sí ar an ról.
 Sgráinne na sCearrbac an bean a bí siamsamail—
 Col-ceatar a bí sí as Neileac faoi tó— ;
 Stop sí go fearamail na tuis as na píopaí ;
 Bí an teac san éin-tsiamsa go tóatic Mills mór.

VIII.

Bí beirt is na slataib is fear eile as rípeáil
 Da cosamail le luing i beaó as imteacé faoi ceo,
 A o' páguig a seacé mallacé as Sairbín sgríobta
 Is go Calac na hínse ní fillpró go deo.
 Bí ceátrar 'un tosais 7 iad i n-a léine
 Agus fear eile as péacaint i n-aireacás cruaid
 Ar doimneacé na fairrge is dá tos leobé' 'na péirsib
 Agus is meacéa príot Éire is i a leigean de'n cuan.

IX.

Cuirpróear géar-sgrúduşac 7 ruaispróear i scém é
 Is béro Drişóin Nic Caeil as sileacó na ndéor ;
 Tá Diarmuid ar creacáib 7 is ríş-beaş an sşéal é—
 Tá an bhuinneall faoi éicliops fao is mairpeas sí
 beo—
 Sşannruig sí Acail 7 an siubal a bí léite
 Agus baluig sí Áramn an lá sm ó ló ;
 Go béal feirste bí a tarraint, 'sé a o' aicris a máca,
 Sur sáruiş sí an Árgó as imteacé le sşóo.
 —Lá breaş.

70. **neileac mór.**

I.

Agus a Neileac mór, mo míle stór,
 San mé leat ar bord na luíngse
 Agus seinnm ceoil 7 agus iomcár seoil
 So mbailegead cóstáí Ríeil.
 Raicam le cóir go hInis Dó-finn',
 Zeobramur beoir is fíon ann,
 Agus amuis i gCeann Dóirne raicam 'un comnuide
 Agus zeobram lóistín oíche ann.

II.

Níl éim-ceárd i bpus ná tál
 Nár síubail mé agus déanam pléisiúir ;
 Éan-don amáin a bí in mo lámh
 Nuair a fuair mé an cárta déirdeanac.
 Leas mé an máim go dlúit le clár
 'Sus ba maic an beart le déanam,
 Agus ní cuirfinn mo geall nac bfuil fear 'san áit
 Nac bfuil sátae sásta ina intinn.

—Agus a Neileac.

71. **máire.**

I.

Déanfaró mé cuilt de mo briste
 A maireas le saogal na bpean
 Is ní bampró mé an féasóg seo díom-sa
 So bpararó sí bliadain ar fad.

Ionnsócaíó mé anac faoi na tíortaib
 Com miltac le caoirig glais,
 Is mar b'pácaíó mé bean ar an scaoí sin,
 Fásfaíó mé an saogal ar fad.

II.

'Sé mo éread é mo éráó
 Nac b'peicim-se Máire as tigeacé
 Treasna trí málaióe an Chúic Bám
 Nó aicéiorra an máma aniar.
 'Sé mo éroíóe tá lag maró in mo lár—
 Is fuíóe liom lá ná bliáóain—
 Agus a stóirín, mur ucigíóe tú i mbáireacé,
 Déíóe mé faoi'n sclár 'oo óiaíóe.

III.

Éirig is cuir ort 'oo éuro éadóig
 Is téanam liom féin 'un siubail
 Anonn mar b'fuil easbog na héirne
 So sceangaltar mé 'sus tú.
 Saotrócaíó mé arán 7 tae óuit,
 Deóir máit na héireann 's lionn,
 Is ní feicfíóe tú bliáóain óe mo laeóib
 So mbíóe báó agaimn is, b'féroir, long.

IV.

Éirig is cuir ort 'oo éuro éadóig
 Is téanam liom féin 'un siubail.
 Fíce bó bainne óe spré
 Leis an ainmír acá ar éaob an éuam.

Deir siad go bfuil sí lázác péacac
 Is gur cosaíuil le Úenus í,
 Acé is glas iad na chuid is ní féarmhar,
 Agus fill orm féin arís.

V.

Is truaí gan mise 7 mo céad searc
 I mullac an tsleíbe amuis,
 Gan duime ar bit beo beit 'nar nsaobar,
 Acé sneacáta o'á séirdeá o'á tuatá.
 Sínfinn síos le na caol-cum
 Is ní leigfimm o'á saobar fuacé,
 Agus béarfaimn póg mílis o'á béilín
 Cuirfeá na céadta 'un suam.
 —Óéanraíó mé.

72. **MAIRE NÍ TAIÓIS ÓIS.**

I.

Is níl lúibinn claióe na scailpe ná bainseoisín réió
 Ó barr lúg na nEac go párréus na naoim
 Nár síubail mé gan tuirse ar bit le gráó geal mo
 cléib,
 Mar súil is go bfuiginn toil uaití acé sáruis sí mé.

II.

Mo léan géar nac bfuilim 7 an té a b'annsa liom
 raoi'n saogal
 7 lúibinn lúg na nEac nó i bpárréus na naoim,

Mo dá láim a beic fúiti 's tairis! 's mé as pósgaó
 a béil
 Agus an oíche beic com fada le éin-tseachtáin
 oéas.

III.

“ Éirig suas, a dearbhrácairín, 7 buail fadóin róo ;
 Tabair leat do capall buíde ar a tóir ;
 Téirig go bord an éalairó 7 aicris di mo bhrón,
 Agus tabair leat a baile í, Máire Ní Tairis óis.”

IV.

“ Ná héirig 'do súioeasó, a dearbhrácair, 7 ná buail
 fadóin róo,
 Agus ná tabair leat do capall buíde ar a tóir ;
 Ná téirig go bord an éalairó 7 ná haicris di a bhrón,
 Agus ná tabair leat a baile í, Máire Ní Tairis óis.”

V.

Is úire í ná an oris 7 is áille í ná an sgeim ;
 Is fiú cúig míle eile a cáilíoeacht is a mém.
 Tá an rós i n-a leacaib 7 nac álunn é ?
 Agus is truaḡ san mise is Máire i n-árus dúinn
 péin.

VI.

Ní féidir liom a ceannac 7 ní díoltar an stuam,
 Agus éire uilig ní ḡlacfaimn i n-éirie mo ruam
 Go dtagaó réalta ó flaitcas a cuirfeas sinn 'un
 suam,
 Agus tá na spéarta as cur mealaó ins an taob
 seo tíar a dtuairó.

—Níl lúibinn.

73. MURUISG.

I.

MO SLÁN-SA TUIT, A MURUISG, A BÍ SIAMSAMAIL SUAIRC,
 IS TÓ NA SLÉIBTIB BREÁGSA MEALADÓ BÍ AR AN TAOB
 DEAS DE'N CRUAC

DA BINNE LIOM AN ROILLEADÓ IS Í 'SIUBAL SUAS Ó'N TUINN
 NÁ CEÓLTA NA CRUINNE 7 BÍDÍIS UILIG CRUINN.

II.

IS NUAIR A ÉIRIGIM FÉIN AR MAIOM 7 FEICIM I BPAO
 UAIM SIAR AN CRUAC,

BÍONN MO ÉROIÐE ISTIG AR MIRE 7 M' AIGNEADÓ SO
 BUAN ;

NÍL NA DAOINE SEO MAR ÉLEACT MISE SÍODAMAIL NÁ
 SUAIRC,

ACT MAR DÉANFAIÐE DE'N GLAS-DAIR ZEÁRRTA AMAÓ
 LE TUAIG.

III.

DÁ BÉADAMN-SE FÉIN SEASAM SO LABRUIGEADÓ AN ÉUAC,
 O'FILLFINN A BAILE 7 DÉANFAIMN MO ÉUAICT.

MEIREADÓ AN UMLUIGEACT A BÍ AGAM ARIAM TÓ'N ORO,

NÍ ÉRÉISFINN COITÓCE MURUISG NÁ DOIBNEAS NA ZCUAN.

—MO SLÁN-SA TUIT.

74. AN DRUIMFIONN TUB.

I.

IS ÓRO, A DRUIMFIONN TUB, ÓIGIORRA, A BÓ,

AGUS ÓIGIORRA, A DRUIMFIONN TUB TÍLIS Ó,

AN MAIREANN TÓ MUMTIR NÓ AN BPAUL SIAD-SAN BEO ?

TÁ SIAD SA DÍOGAÍR 7 BÉIR LE N-A LÓ
 A'S SÚIL LE RIĠ SÉAMUS A ĊIAĊTAM I ĠCRÓM.

II.

O'ÉIRIĠ MÉ FÉIM AR MAIOM ĠO MOĊ
 AĠUS FUAIR MÉ AN 'ORUIMĠIONN 'OUB INS AN NĠORT.
 'SÍ A B'FEARR BAINNE 7 BA MÍLSE BLAS
 AĠUS TÁ SÚIL LE ÍOSA CRÍOSTA Á'M ĠO N'ÓEÁNFAM AR
 LEAS.

III.

O'ÉIRIĠ MÉ FÉIM AR MAIOM LÁ'IL PÁÓRAIC
 AĠUS FUAIR MÉ AN 'ORUIMĠIONN 'OUB I BPOIL MÓNA
 BÁITTE ;
 ĠREAO MÉ NA BOSA 7 LEIĠ MÉ NA ĠÁRAIĠIL,
 AĠUS TÁ FÍOS AĠ OIA OÍLIS, MÁ'S Á'M A BÍ A ÁÓBAR.

IV.

NÁR B'FURUSÓA 'OUIT FÉIM A ĠÁBAIL 'UN NA BUATLE
 AĠUS DO SÁIT DE'N BAINNE A ÓL AN UAIR SIN :
 Á BÓ BUIÓE 7 A BÓ BREAĊ, SIN 7 A BÉAN UASAL,
 AĠUS A BÓIN BÉAĠ EILE NÁR ĊUIR COR I N-A BUARAĠ ?

V.

SLÁINTE RÍOĠ SÉAMUS IS É AĠ LÉIMNIĠ I MBRUINN A
 MÁĊAR,
 DALTA NA CLÉIREÁĊ 7 OIĠRE NA BREATÁMÍ,
 SASANAĊ NÁ ALBANAĊ NAĊ N-ÓLPAÓ Á SLÁINTE,
 AR ĊÚL A ĊINN I N-IFRIONN 7 AĠAÍRÓ A ĊOS I N-ÁIRÓE !

75. **ḠIORRÓID Ó MÓRÒA.**

I.

Dá bpeictá cúirt Ḑalla i lár Conn̄dae m̄uig-Éó
 Agus a háiléir breáḡ' ḡeala tá le fáda faoi Ḑrón !
 Tá an tigearna boct craicte ḡ ní béir sé i Ḑfas beo
 faoi n-a élam̄ain a ḏul i ḏtalam̄, crann seasta ḡac
 spóirt.

II.

Is a ḡiorróid óis uasail a fuaduiḡeadó 'sa mbruiḡin,
 Toir eacraio ḡ tú ar uaigneas 'sé mo truaiḡ an
 Bo Peep ;
 Ḑi lásaí ar ḡruamaib̄ ḡ a' t-airḡeadó as sileadó síos ;
 Ḑi ór buirde ar do ḡuailib̄ ḡ é as fuadac̄ le ḡaoit̄.

III.

Dá bpeictá-sa ḡiorróid is é 'na seasaḡm ar an tsráio
 as comráó leis na h-óis-mnáib̄ ḡ a fuip ma lám̄.
 Cuireadó ḏólás ar mórán i Ḑfus ḡ éall ;
 Cuireadó tem̄eal ar an nḡréin ḡ bí an ḡealac̄ 'na
 ḏall.

IV.

Is a ḡeirrfiaḏaca na tíre, ceannuiḡio luim̄ḡ,
 Agus téiḡio ḏe'n sḡrib sin tar fairrḡe anonn ;
 Níl fasḡadó ná ḏídean a éois claiḏe ná tuim̄
 Ó cailleadó an Bo Peep ḡ an Galloper Donn.

V.

Is níl éimín dá bhinne ná iolraic dá méad
 Naé bpuil aḡ éalóó ó'n sionnac̄ faoi b̄arraib̄ na
 ḡcraob̄,
 Ó éuaib̄ ar an eilit ḡ ḡo n̄deac̄ad̄ar uilic̄ i léic̄,
 A énoc̄ ḡarúin na mallac̄t, nár̄ f̄asat̄ ort éin-ribe
 féir.

VI.

'ḡus a b̄aintic̄earna Máire, 'sé mo éráó tú beic̄ 'do
 b̄aintric̄,
 Agus i n-aimsir na rásai b'áluinn é 'do m̄arcaic̄ ;
 Nuair a síl tú a beic̄ réir̄ ḡ ḡséal a t̄eac̄t 'do éoinne
 t̄áinic̄ leitir̄ faoi n-a séala ḡur éas̄ sí an éraob̄-laoḡ.

VII.

Dá mairióis na múrtaí aḡ an m̄uta mar ba cleac̄taó,
 ḡainfead̄ asta an t-uab̄ar an t-uaigneas is an
 machas.
 Ní hé sin is truaḡ liom, is mór liom le n-aiéris ;
 f̄ior-scot̄ na huaisle a beic̄ sínte ins an talaím.
 —Dá b̄peictá.

76. seáḡan ó máille.

I.

Ḗi mé lá breáḡ aḡ t̄ul an bealac̄
 Agus casat̄ an cailín óḡ ḡam
 I t̄eac̄ f̄uar f̄olaím ḡan t̄éir̄ ná t̄eac̄ac̄
 Agus bí sí aḡ ḡol ḡo mór mór.

D'fhiafruig mé go ciúin de'n ainm

“ An mar sin a bíos tú i gcoinnaithe ? ”

“ Níor éirimuis mo súil 7 níor éabhuig mé an baile
Ó coinic mé tú 'sa bpoigmar.”

II.

“ Tabair tusa do mallaet doot' a'air
Nácar cuir as sgoil go hós tú,
A éubrað duit-se mo leitir a thuisgint
A cuirfinn éugat ar uaigneas.
Ann sin a cuirfinn mo dútraet i gceion duit
Nac sgarfaim le mo ló leat,
Is nuair nac bfuil an cás mar sin,
Mo beannaet leat, a stóirín.”

III.

“ Agus a ógánaig múinte, geall tú dam-sa,
Nó cia'n fáct nac dtigeann tú dom' éilighað,
Nó an é an sluag bruighneac a tóig t'asgarò díom,
Agus an geallað cruairò a tug tú féin dom ?
Nuair a b'annsa leat mise, níor b'annsa liom tú,
Agus ní feileann an dá nós a céile,
Agus gur b'é an cleactaò a bíoð asat ins gac bealaç
as a siubailtea
Do speal a baint as cúlfionn ar biç a o'féadpá.”

IV.

Siúð i samail do mo cáilín máiseac
Cúilín clannaç claonaç,
A ghuairò trí lasaò 7 a béilín mealaò,
Agus í mar sneacta ar éaob chuiç ;

Is caol é a malairt, is mín^e é a leacáí
 Is nac doibinn ó'fear a bhréagá?
 Déit mo érád dá gcróctaoi i mbáireac mise;
 Mar gráó buan a tús mé féin tóí.

V.

Carlin boét mé a rugáó le portún,
 Agus paraor bí sé i ndán dom
 So mbeicé ag caint orm ar fud an pobuil
 I ngeall ar Seagán Ó Máille.
 B'fearr liom féin, ní mór mé a érócáó
 Nó mo losgáó roir teintib cnáma,
 Sul a tiubarfaimn le ráó do éinneac beirte
 So silfaimn deor mar gheall air.

—bí mé.

ΜΙΝΙΟΥΣΑΘ ΑΡ ΝΑ ΗΔΑΜΡΑΙΝ.

I. COIS LEASA BÍOS ZO HUAIZNEAC.

SEO ΔΑΜΡΑΝ ΜΑΙΤ Δ ΒΡΥΙΛ ΖΟ ΛΕΟΡ ΚΡΥΑΤ-ΖΑΕΘΙΖΕ 7 ΣΕΑΝ-ΕΑΜΤΕ ΑΝΝ. ΤΟΙΖΕΑΜΑΡ ΣΙΟΣ Ο ΒΕΙΡΤ Ε .1. Ο ΤΟΜΑΣ ΒΡΕΑΤΗΑΚ 1 ΖΟΡΡ ΝΑ ΜΟΝΑ 1 ΖΟΝΤΑΕ ΝΑ ΖΑΙΛΛΙΜΕ 7 Ο ΜΙΧΕΑΛ Ο ΕΛΘΑΜ ΔΣ ΔΝ ΖΟΚΡΑΘΑΙΖ 1 Ν-ΑΙΣΕ ΕΥΝΖΑ 1 ΖΟΝΤΑΕ ΜΗΥΙΖ ΕΟ. ΝΙΛ ΠΙΟΣ ΔΖΑΜΝ CIA ΡΙΝΝΙΖ Ε, ΔΕΤ ΙΣ ΚΟΣΑΜΑΙΛ ΖΟ ΒΡΥΙΛ ΣΕ ΤΕΑΝΤΑ ΛΕ ΗΑΝΡΑΤΑ. ΔΕΤ ΚΕΒΙ CIA ΕΥΜ Ε, ΙΣ ΤΕΑΚΑΙΡ Δ ΠΑΪΣΑΙΛ, 1 ΤΕΑΝΖΑΙΤΟ ΑΡ ΒΙΤ, ΔΜΡΑΝ ΙΣ ΡΕΑΡΡ ΝΑ Ε.

1. 2. μ'έμπεαρ : " alone," lit. " in my one man." Pronounced as spelled.

3. τέαρε : often used transitively in poetry as here ; generally " τέαρε μέ αρ . . . "

5. σεασαί : " to stand," " to appear outlined against the sky." We have never met this word except here. ΣΤΥΑΙΘ ΕΝΥΙC " a small sloping hill " ; probably refers to the " λιος."

6. Other version : ΒΑ ΣΥΒ-ΖΕΑΛ Δ ΣΖΑΙΛΕ.

7. ρέατα να εαορακ : refers to some constellation.

8. ΖΑΚ Ν-ΕΑΝ : except in this song we have not met this prefixed n in the spoken usage.

9. Βί φοιτ . . . λείτε : " Her hair was hanging down by her to the ground."

10. ΖΟ ΚΡΑΪΒΤΕΑΚ = " ΖΟ ΜΙΝ ΡΕΪΤΟ."

12. ΖΟ ΡΕΟΙΡ .1. ΖΟ ΤΕΑΣ ΣΛΙΟΚΤΑ.

13. Βί να ραεν-εαιρε . . . ερίον : " she had sparkling eyes of the deepest blue, in her countenance without a frown, and without a wrinkle." Possibly κέρο ηοεαρεα ?

15. ΖΕΑΡ-ΕΑΪΤΕΑΜ ΖΑΕΤΕ : " eagerly throwing love glances," lit. darts.

16. 1 ΤΡΕΑΡ . . . : The meaning of the line is obvious, but it is not easy to understand the application of " ΤΡΕΑΡ." It appears to be the singular of " ΤΡΕΑΡΕΤΑ."

II. 2. εολανν : sometimes written έδλανν.

3. ΜΑΛΑΙΩ ΞΕΑΡΡΑ : the aspiration of the adjective in the plural appears to be irregular, but *cf.* βειτίρις μόρα. ΞΕΑΡ-
 σνιριτε is predicative.

6. ΔΡ ΕΑΝ-ΘΑΔ : " of the same colour." " ΔΡ ΕΑΝ " in conjunction with a noun is equal to " same " ; *cf.* " βί sé ΔΡ ΕΑΝ-ΕΜΕΑΘ ΛΙΟΜ," " he was of the same surname."

9. ΡΕΑΔΤΑΙΘ : " fits." Compare the everyday expression, " ΕΤΙΜΙC ΡΕΑΔΤΑ CUMAIΘΕ ΔΙΡ," " he got fits of grief."

10. ΒΙΟΥΘ ΜΕ . . . ΕΑΝ : " I gave a sudden start like a flock of birds."

11. céill' : final e is omitted to suit metre.

16. Δ ΕΥΞ ΤΕΙΡΝΕ . . . : The reference here is not obvious, perhaps this μάιξ is " μάιξ mell " of older literature.

III. I. Δ' m : a contraction of " ΔΣΑΜ."

9. ΝΟ ΔΝ ΒΕΑΝ . . . ΛΕ ΘΡΑΔΟΙ : " Or the woman to whom, through sorcery, my affection went out."

10. ΝΑ ΠΙΑΡΧΑΙΘ ΠΙΜΗ : We do not know whether this was intended to mean a real place or no.

11. ΝΟ ΔΝ ΒΕΑΝ . . . ΞΟ ΜΟΡ : " Or the woman from the peak from which brave Conall fled, a while greatly enamoured of her."

15. ΝΟ ΔΝ ΞΡΙΑΝ-ΒΕΑΝ : " Or the sun-like woman who left the noblest (?) in grief."

16. ΣΑΡ-ΝΕΑΣΑ (?) : Both *σεανχαίριτε* pronounce this word " ΣΑΡ-ΝΕΑΤΣ." This appears to be an impossible combination—*i.e.*, τσ at the end of an Irish word, but may result from running the word into the following ρ.

IV. I. Éileann : This repetition of " Éileann " is probably a mistake.

3. ΛΕ ΔΡ ΕΒΑΝΣΑΛ ΤΥΣΑ : " through whom you connected us on one side with the descendants of Δζύν the Great."

4. Δζύν ΜΟΡ (*sic*) : according to tradition, a chief who lived in the neighbourhood of Cong.

7. Ι Ν-ΕΙΡΙC Ó Ν-Α ΛΑΘΕ ΜΕΑΡ : " as a compensation for the active warriors." The ó here is not a preposition but an expletive. The use of this ó as an expletive is common in all the older songs.

8. ΘΕ ΛΕΙΞΕΑΘ : " as a balm to my sorrow."

10. ΞΑΝ ΣΡΟΤ, CΥΑΝ ΝΑ CΕΑΝΣΑΛ ΘΑΘΡ : " without a slave (?) a following or valuable covenant (?)."

11. ΔΝ ΒΡΥΙΛ ΟΜΝΕΑΔΑΙΝ ΛΕ ΠΙΜΝΕ ΡΕΙΒ : " is there any reference for beauty or virtue."—" ΠΙΜΝΕ ΡΕΙΒ," *cf.* " Consert la feba féne fogart geinsiu genas."—ΠΛΕΘ ΘΡΙCΚΕΝΘ (ΘΡΙΑΔΑΡ-ΕΑΤ ΝΑ ΜΒΑΝ).

ARSA BRUADAR. 'Sé an robálaic ba mó a bí faoi'n tuimhán é,'
 aDubairt an cairtín eile. 'O' innseoáinn-se úuit,' ARSA
 BRUADAR, 'áct pios a beicé dgam nac n-innseoctá coróce é.' ní
 innseoctá,' a Dubairt an cairtín eile. 'Mé péim an tuime sin,
 áct o'éiriú mé as an gceirt sin 7 tá luim dgam péim le haíaró
 tráctála,' ARSA BRUADAR. 'Cuir an cairtín eile pios ar an
 n-gárda 7 gabad é 7 cuiread cúirt air 7 fuair sé o'e tríail an
 t-áimhán a úéanam. Croctá é 7 díolad an lonú.'

—Tomás Úreáctáic.

I. I. PAIDÍ UÍ LINNSIÚ : BÍ AN LINNSEAC MA CÒMNUÍOE I MBÁILE
 NEAMHAC I N-AICE LOCA MEASGA I SCOTDAE NA SAILLIME.

AS ÚEAMH BRÓM : "lamenting." Notice form of expression.

3. Ó DALLAD M'INTELEACT : "since my intelligence has been
 blinded."

4. I SCIANTAIB .I. I BRAD UADA.

II. I. DÁ MAIREAD : "if my old father were alive."

2. IS ZAC LÁIM LIOM : "in each of my hands" : IS is the form of
 the preposition I used before ZAC and the article—e.g., "sa cúile
 áit" = "is zac uile áit," "is na coilteib," &c.

3. MEIREAC=muna mbead="were it not."

III. I. NÍ MÓR ZO TUIZ LIOM .I. IS BEAS LE ZO TUIZ LIOM INNSM.

3. ÉIFEAS : F is always pronounced in this word.

4. A MAIREANN : "all who live of my relations ;" ZAC is under-
 stood before this A. ZAC A is always followed by eclipsis.

IV. I. MÁ ÉIRÓEANN : RULE—The present is used with má
 even where the meaning is future.

3. NUAIR A SÍL MÉ : "when I attempted to go to see them."

5. IS NAC AMLAIO ZEALL MAC DÓ OOM : "and so it was decreed
 for me by God."

V. I. AS ÓIS-FIR : recte, AS ÓIS-FEARAIB.

2. BA CÓIR : c is sometimes aspirated after ba.

3. TOGA 'CUILE CÉOIL : "the very best of music ;" TOGA is a noun
 and is followed by genitive.

VI. I. AN CÉATRÁMA CÉOL : I N-AICE LOCA MEASGA I SCOTDAE NA
 SAILLIME.

2. CEARCA FRAOIS : "grouse."

5. TIGEACT OÍO' L' MUIRE MÓIR : "at the approach of the
 Feast of the Blessed Virgin." Proper names are not aspirated
 after the word péile, a feast.

VII. I. CÉIT, "spent," used for expression referring to time.

2. FAOI MÓR-CION : "greatly beloved by my master." Notice the

usage of $\rho\alpha\omicron\iota$ to express state or condition. $\rho\lambda\sigma$ is $\lambda\epsilon\iota\varsigma$ $\mu\acute{\epsilon}$ $\tau\omicron$ 'n $\acute{\omicron}\lambda$: "as long as I let the drink alone."

3. $\mu\upsilon\rho$ $\zeta\alpha\sigma\tau\alpha\omicron\iota$: $\text{CUIRTEAR AN " } \tau \text{ " SA LEASAN SEO I } \zeta\text{COMMUI\OETH}$ $\acute{\epsilon}\text{AR } \acute{\epsilon}\text{IS " } \mu\upsilon\rho\text{." } \text{DREATHUI\Z AR N\O\T\alpha II. I, CAOIN-R\OIS.}$

4. $\acute{\omicron}'\acute{\alpha}$ $\beta\rho\iota\alpha\rho\upsilon\iota\zeta\epsilon$: "to inquire after them." The ρ is not pronounced, but affects pronunciation of κ .

VIII. I. $\tau\acute{\alpha}$ $\rho\upsilon\text{nt}$ $\Delta\zeta\alpha\text{m}$: "There are twenty-one pounds due to me." $\tau\acute{\alpha}$ $\text{orm} = \text{I owe.}$

3. $\rho\alpha\iota\tau\acute{\epsilon}\text{ios}$ $\zeta\omicron$ $\mu\beta\acute{\epsilon}\alpha\rho\phi\alpha\iota\omicron\text{th}$ $\acute{\epsilon}\text{IAR ORM}$: "for fear of being taken by surprise."

4. $\text{I ngeall le } \rho\iota\alpha\acute{\epsilon}\alpha\text{ib}$: "on account of debts." $\text{I ngeall le} = \text{MAR } \zeta\epsilon\text{all } \Delta\text{R.}$

IX. 5. $\text{Is n\OIR } \tau\omicron\acute{\omicron}\acute{\epsilon}\alpha\text{ioth AN } \tau\text{-}\acute{\alpha}\text{O} . . . \text{m\OIR}$: "It was not more likely that some of them would have luck, than that they would have the height of misfortune."

X. I. $\zeta\omicron$ $\tau\alpha\Delta\zeta\alpha\text{io}$: see note on CAOIN-R\OIS II., I as to mood of verb.

$\text{Cnoc na Cruaice .I. Cruac } \rho\acute{\alpha}\text{oraic.}$

3, $\zeta\omicron$ $\rho\acute{\epsilon}\alpha\text{ntar}$: this is a present Subjunctive ; the future Indic. would be $\tau\acute{\epsilon}\alpha\text{n}\rho\alpha\text{r}$ or $\tau\acute{\epsilon}\alpha\text{n}\rho\alpha\text{ioth}\epsilon\text{AR.}$

5. $\text{n\O } \rho\epsilon\text{ic}\rho\text{ioth}\epsilon\text{AR}$: this form, pronounced as written, is the more usual future (in Connacht) of the Impersonal verb. But also $\rho\epsilon\text{ic}\rho\epsilon\text{AR, } \gamma\text{C.},$ is used.

4. $\beta\acute{\epsilon}\alpha\lambda$ $\acute{\alpha}\tau\alpha$ $\text{na}\mu\text{na}\text{is.}$

$\text{SEO } \acute{\alpha}\mu\text{r}\acute{\alpha}\text{n } \text{n}\acute{\alpha}\acute{\epsilon} \beta\text{ruil } \rho\text{ios } \Delta\zeta\alpha\text{inn } \text{CIA } \text{rinn}\acute{\zeta} \acute{\epsilon}, \acute{\alpha}\acute{\epsilon}\text{t } \text{b}\acute{\alpha} \text{t}\acute{\omicron}\text{ine}$ $\acute{\alpha}\epsilon\text{th}\epsilon\text{AR}\acute{\alpha}\acute{\epsilon} \zeta\omicron$ $\text{ma}\text{it } \acute{\alpha} \text{b\O } \text{ann } \tau\omicron$ $\text{r}\acute{\epsilon}\text{ir } \text{na } \text{ca}\text{inn}\text{te } \acute{\alpha}\acute{\tau}\acute{\alpha} \text{ } \acute{\alpha}\text{I}\zeta\epsilon \text{ san } \acute{\alpha}\mu\text{r}\acute{\alpha}\text{n.}$

I. I. $\text{'S}\acute{\epsilon} \text{ mo } \acute{\epsilon}\text{rua}\zeta \zeta\omicron$ buan : the $\acute{\epsilon}$ agrees with the following clause— $\text{n}\acute{\alpha}\acute{\epsilon} \rho\acute{\upsilon}\text{t, } \gamma\text{C.}$

6. $\Delta\zeta$ $\tau\acute{\epsilon}\alpha\text{na}\text{m } \text{bu}\acute{\alpha}\acute{\epsilon}\text{r}\acute{\epsilon}\text{t}\acute{\alpha}$, "sorrowing," *cf.* $\Delta\zeta$ $\tau\acute{\epsilon}\alpha\text{na}\text{m } \text{br}\acute{\omicron}\text{in}$; $\text{a}\eta\zeta\text{AIR}$ (*recte* $\text{a}\eta\zeta\text{AIR}$).

6. $\text{I } \text{n}\acute{\omicron}\acute{\alpha}\text{n } \text{t}\omicron\text{om}$: "destined for me."

7. $\acute{\omicron}'\acute{\alpha}$ $\zeta\text{cuirt\O } \acute{\epsilon}$: the past Subjunctive has the same form of the verb as the consuetudinal past.

II. I. $\tau\acute{\alpha}$ $\text{n-}\acute{\epsilon}\alpha\text{lu}\acute{\zeta}\text{inn}$: see last note ; also CAOIN-R\OIS II., I.

2. $\text{C}\acute{\epsilon} \text{b}\acute{\alpha}\text{ineann } \text{s}\acute{\epsilon} \text{t}\omicron$ 'n $\text{e}\acute{\alpha}\zeta\text{lais}$: "that has nothing to do with the Church."

III. 3. $\text{S}\lambda\text{a}\text{t}\text{a}\text{r } \text{mo } \rho\acute{\omicron}\acute{\epsilon}\acute{\alpha}\text{I} \text{I. } \zeta\text{ur } \rho\acute{\alpha}\zeta\text{a}\text{r } \zeta\text{an } \acute{\alpha}\text{I}\zeta\epsilon\text{a}\text{O}$ $\text{n}\acute{\alpha} \text{ } \acute{\omicron}\text{r } \text{I}\text{a}\text{O.}$

5. $\text{t}\omicron$ $\acute{\epsilon}\text{an-}\text{b}\acute{\upsilon}\acute{\alpha}\acute{\epsilon}\text{a}\text{ll}$; the "o" of $\text{t}\omicron$ is not omitted before a slender vowel, but there is a γ sound between the two.

IV. 7. *mo roḡain* : *roḡain*, noun ; *roḡa*, adjective. The *r* in *roḡain* is aspirated after *mo*.

V. 5. *an eala* : pronounced as if written *an alaitō*.

6. *ḡruas* : the dative *ḡruais* of this word is often used in the nominative.

VI. 4. *'mo cōinnaitōe* : idle, doing nothing.

8. *an tsráio seo* : The use of the article before *sráio* would not be admissible, but for "seo" is used after it.

VII. 4. *an tsinnsiur* : *sinnsear* is a collective noun used only in the singular. *ḡéilleatō do ḡlórcáib . . .* "heeding the sayings of my ancestors."

7. *ḡaoi n-a lán-reáct seoi* : "Coming under full sail and before a favourable wind."

8. *ruan* : "love ;" not to be confounded with *rún* "a secret."

VIII. 6. *ḡaoi luḡnas* : "in August."

5. *an bhuinnlín péacac.*

Cōinceamar an t-áhrán seo, ḡ bí ceátraíma nó tōó tōe'n áhrán atá ma tōiatō measḡta trío, áct níl baime ar bit as an t-á áhrán le n-a céile. ní'l ḡios asaimn cia rinne an t-áhrán seo ; áct is é Seásan Úreátnac a bí sa Ros Ruatō a rinne ant áhrán eile.

I. I. *an iosna* : RULE—When the article is followed by a vowel the *n* is always doubled ; if the vowel is slender the article is pronounced with a slender double *-n* as here ; if broad the article has a broad double *-n*. The same rule holds for words beginning with an aspirated *p*.

2. *is ḡur b'é* : "for it was" : *asus so* often equals "for."

II. 2. *cur tuairisḡ* : "looking for."

4. *a tōus mé tōí* : when the relative is in the dative or genitive case it causes eclipses of the following noun.

III. I. *tá-ánoitōe—ie.*, "fickle."

2. *nóta cúis bpunt* : RULE—The numerals *trío*, *ceitre*, *cúis*, sé eclipse in gen. plural. When the article is not used before them they are themselves also aspirated in genitive plural. *Cúis*, however, is aspirated in all cases where the article is not used.

V. I. *i ḡcion mór* : the preposition *i* before a noun in dative singular causes aspiration of following adj. ; *cf.* *i n-áireácas cruatō*, *ḡc.* *tá sé m' ḡear mór* and *tá sí 'na cailín maic* are particular cases of this rule. The same rule applies to the other aspirating

prepositions, *AR. DO, 7C.*, when the article is not used before the noun—*e.g.*, *AR IARANN FUAR.*

VI. 3. *A BPAΣANN AIR* : “on which grows.” The preposition governing relative is generally used after verb in modern Irish ; the use of prep. before relative and verb (except with *CIA*) is getting obsolete.

4. *MÁ TIGEAMN LIOM É* : “if I am able.” *MÁ TIGEAMN LIOM* is made into a trans. verb governing *É* ; *cf.* *MÁ FÉADAMN É, TÁ FIOS AΣAM É, &c*

VII. 4. *RÉASÚN A DTUS* : several words, such as *CAOI, ÁIT, POINT, &c.*, have a preposition understood after them, thus governing relative and causing eclipsis of verb.

6. PEADAIRÍN PÁDRAIC.

“*SEAGÁN BREAENAC A BÍ SA ROS RUAC A RINNIS AN T-AMRÁN SEO DO PEADAIRÍN PÁDRAIC 7 DO ÉILÍN OS A RAIB SÉ FÉIN 7 FEAR EILE AS CÚIRTÉARAAC LÉITE.*”

—*TOMÁS BREAENAC.*

I. 1. *TÁ SO LEOR FOCLA SA TÁ LÍNE SEO AS TOSAIΣ LEIS AN LEITIR ÉEATHA.*

II. 3. *LABAIR SÍ CAOITHEAMAIL* : the *SO* of adverb is twice omitted in this song, in each case before *CAOITHEAMAIL*.

III. 1. *CÁ BPAUL* : *CÁ* is pronounced separate from *BPAUL* in this particular instance.

2. *TIAE* : the *T* in *TIAE* is pronounced unaspirated owing to *S* in *AΣUS* ; *cf.* *FÚT 7 TART* ; *I BPAUS AΣUS TALL, &c.*

IV. 4. *AR SEAGÁN BREAENAC, .I. AN FEAR A RINNIS AN T-AMRÁN.*

7. BÉAL AN ÁCA BUIDE.

BUAÉAILL OS A BÍ MÓE LE CAILÍN, 7 BÍ A MUMTIEE TÁ COMAIRLEACAN SAN Í A PÓEAC. RINNE FIE EICÍN, NÍL FIOS CIA HÉ, CÚIS CEATRAMNA OE AMRÁN TÓ FÉIN 7 OO’N ÉAILÍN.

I. 3. *CÉACETA ΣAEUEALAC* : “a home-made plough” or “a plough of Irish manufacture.”

4. *RÉABPAO* : pronounced *RÉAPAO*. The *P* in the conditional active is rarely pronounced in Connacht, but it always effects the pronunciation of the preceding consonant. This effect is the opposite to eclipsis : thus, *P* occurring after *B*, de-eclipses it and causes it to be pronounced as *P*. The *P* after *T* in *TÓ FÉAPAO* causes

9. AN TSAIL ÉUAC.

féitlim mhae Dubhgaill a cum an t-amhrán seo faoi báto a rinnig máirtín Breathnae as Casla. níor bfeituir éan-báto a fágaill ba measa ná í, aet bí an file as deanaí amac go raib sí tar cionn.

I. 3. Ceann bóirne : a rocky headland on the coast of Clare opposite Spiddal, at the narrowest part of Galway Bay.

8. fear ar fogháin : " a respectable man."

II. 7. le airde is bíonn sí as cátao : so high does she dash (lit. winnow) the spray.

III. 3. taectam=taect. This is a survival of an old accusative form.

7. Obair plána : the p is not aspirated, as one would expect, after a feminine noun like obair.

IV. 2. is deise múnla : " of nicest mould."

3. cuantaib : several nouns which have an n or an l at, or near, the end of the word form their plurals by adding -ta or -te ; cf. móimte, spealta, dánta.

8. géal=yawl.

10. AN CAISDEAC BÁN.

Sílfao doime sur b'é an Caisdeac [nó Caisdeac] é féin a rinnig an t-amhrán seo, aet níl taosa asainn a cruatáto sur b'é, mar is gnás filideacta sa nsgaeoilge amhráin a cumao mar seo agus an éaint a cur i mbéal an doime a ndéanraide an t-amhrán faoi.

I. 1. Mullac na Cruaice .i. Cruac pádraic.

2. An tsleibe bán : this is the way we have always heard the word : b in bán not aspirated. Perhaps this mountain is identical with the range of mountains in east Roscommon, generally written in books as Sliað Báina. Words which were neuter in Old Irish do not have the adjective aspirated in the genitive, as a general rule.

5. " go snuic mo éuasa," " to my ears."

8. Caisdeac .i. Caisdeac, nó Ó Caisde.

II. 5. ar súil an bótair : " near the road."

8. In do ceangal fogháir, gc. : " I would not mind how you would tie sheafs in autumn."

III. 1. cuir tú i gcéill dom : " made me believe."

IV. 7. a cúilín donn-deas : o in donn not aspirated owing to preceding n. Deas, not generally declined.

13. **SÉAMUS MÁC GIOLLA ÓÉ.**

'SÉARD A BÍ M SÉAMUS MÁC GIOLLA ÓÉ TUIME UASAL A BÍ MA CÒMNUÍDE I SCOSLOCA I N-AICE BAILE AN RÓBA. SAEÓEAL MAIT A BÍ ANN 7 BÍ SÉ SO MÓR I BRÁBAR MUINTIRE NA TÍRE I N-AIMSIR '98. CAILLEADÓ É BORDÁIL IS CÉAD BLIAÓAIN Ó SOM, 7 FEAR AS A BAILE FÉIN A RINNIG AN T-AMRÁN.

I. I. COSLOCA .i. baile i n-aice loca MEASGA I SCOMNUAE MUIG EÓ—SAN PLÉISIÚR, with any other verb except TÁ, SAN in its adjectival use would, as a general rule, aspirate.

2. U'ÉAS SEISEAN SÉAMUS ÓS : this use of SEISEAN as a second nominative is not common ; cf. U'ÉAS SÉ AN T-ÓISFÉAR—SEÁSAN Ó CIARÓUBÁM.

5. BÍ AN TSOIMEANNTAÉT I GCLÁR A ÉADAM : " the good nature was shining in his countenance."

10. I N-ÉIFEADÉT : " of good position."

11. AS AEÓEAR LEIS .i. AS SIUBLÓID, NÓ AS SPAISIOEoireadÉT LEIS.

13. SROIÚE, recte SNAOI : " affection."

14. AN MÉID . . . TRÉADRAÍ : Those who were familiar with his good qualities.

16. URRAM PAOI'N CÒMAIR : " he is revered."

II. 3. CAILLEADÓ É DIA HAOME .i. FUAIR SÉ BÁS DIA HAOME.

5. NÁR MEALL AN SAOSGAL .i. NÁR CUIR SÉ A MUMIGHM AR PAO SA SAOSGAL.

III. 14. 'SÉ NAÉ OTUG A CUIL : " he did not agree."

IV. 5, 6. 'SÍ A SOCRADOIT . . . RÉID. IS BREÁG AN DÁ LÍNE IAD SEO.

8. 'NA ÓEIDÓ .i. MA ÓIAIDÓ.

13. I OTOM BUN LEOMÁIN (LIOMÁIN) : " in a grove at the foot of an elm ; or i otomba an leomáin, in the tomb of the elm.

14. SSIUB AN BÁS SO HÓG É : " he died while young." Notice usage of adverb.

14. **SICÍNÍ BRIGID ÉAMOINN.**

SEO AMRÁN SREANNHAR A RINNIG FEAR AS MÁG CUILINN PAOI NA " soupers " SAN ÁIT SIN. BÍ AN FÍLE AS CAINE I N-AINN AN MÍADAIÓ MAR ÓOIG ÓE, AS RÁD SO BPUIGEADÓ SÉ " post ó Government," DÁ N-IOMPUIGEADÓ SÉ MA SÁLL.

I. 5. AS PALTANAS : " with evil design."

7. SAN AIREADTÁIL : without being felt.

8. AN DÁRÉAS BOICT : DÁRÉAS, declined as a masculine noun 1st

decl., means "twelve," generally "twelve persons," from *ῥά* *ῥεαρ ῥέας*.

II. 1. *ῥαοι λεαῖττον* : "in distress."

3. *ῥαραντα*, plu. of *ῥαρῶα*, a garden; *ῶ* followed by *τ* often becomes *η*.

III. 2. *ἡά ῥέλλιῖτό* : do not heed.

6. *cur ῥοῥαῖτό* : *cur* generally aspirates—*cur ῥεαα*, *cur ῥνεαῖτα*, *cur ῥάιστοιῖε*.

7. *Críḡ loclannac* : Denmark.

IV. 4. *ἡί túisḡe* : "no sooner"; has no positive.

V. 5. *Δεῖμιννεαῖ* : having means or effects.

VI. 1. *ῥο ἡα ἡαῖρην* : the *-ῖ* is not much used in dative of 1st declension nouns.

6. *ῥαλαῖτάιλ ῥυιτ ταιῖς* : "gain besides."

VII. 1. *Δῖ τὰῖαιτ μο ῥυῖς* : "making a pilgrimage (for religious purposes)."

5. *ῥαῖ leor ῥυιτ* : "it would be enough for you."

VIII. 4. *ῥαρ ῥ'ιονανν σῖν .i. níor ῥ'ιονανν σῖν*.

IX. 2. *mo ῥροῖαῖ* : "to hang me."

4. "*ῥε loclannac as ῥῖῖῖτ*" : *níor ῥasbám sé seo ḡo ῥαῖῖ móran τῖῖῖ-ῥoluῖς Δῖ an ῥῖῖle*.

7. *Caílleaῖ leis an Δicís í* : "she died of a vexation."

6. *ῥυαῖῥεαῖ le Ó Connall ῥῖῖḡe* : "till O'Connell got a law passed."

15. 'SÉ ῥÁῖ MO ῥΥΑῖῖΑῖῖ.

Is breáḡ ῥeas an τ-Δῖῖῖῖῖn é seo, Δῖῖ ní ῥῥυαῖῖῖῖῖῖῖ ῥῥαν-ῥυαῖῖῖῖῖ ῥῖῖ ῥῖῖῖῖῖ ῥé.

I. 1. *cead cuarda* : "leave to pay a visit."

2. *Δ mbíonn* : words denoting position are followed by eclipsed form of verb. Probably either *Δḡ* or *m* is understood.

4. *ῥαοι ῥῖῖῖ* : "in bloom." Observe use of *ῥαοι* to denote condition.

8. *An té Δ ῥéanῥaῖ suas . . .* : "if a person were to succeed in the affections of a fair sweetheart." Notice force of *an té*.

II. 1. *ΔR sliaῖῖ* : no aspiration after *ΔR* here.

2. *Δ ῥῖῖḡ* : see note above on *Δ mbíonn*.

7. *ῖῖḡac ῥῖῖῖῖῖ* : "wise enough." *ῖῖḡac*, adverbial.

III. 2. *Δḡ ῥéanann ῥróῖῖ* ; cf. *Caῖῖῖῖῖn ῥῥυaῖῖῖῖῖ*, line 1.

5. *Da binnne liom uaim í* : " I would think her voice when heard at a distance more melodious than . . . "

8. *Lám i n-uachtar* : " the upper hand of," " supremacy."

Clainne Saeóeal : perhaps *Clainníb Saeóeal*. This word is always pronounced *Clainne*, not *Clanna*, as sometimes incorrectly written.

IV. 3. *Is nac bfuil tráchnóna* : compare above *is go mb'fearr liom ó'n uair sin*.

4. *réalt eoluis* : " guiding star."

6. *uibéim croíde* : " depression of spirits."

V. *nac bfuil maít dom ann* : " that it is in vain for me."

16. *AOB Ó RUAIRC.*

Duime uasal a bí i n-Ó Ruairc, *í ní raib éan-Saeóeal le págail a b'fearr ná é*. *Maruig Sall a bí ar leat-súil é ar maíom go moí*. *Dean a bí i ngráó leis a rinnig an t-amrán*. *Da deardbrá-tair ói-se éamonn*.

I. 4. *Ní cliú . . .* : " his death through a blind man is no credit."

5. *An té a síubail na cúig cuigi* : " If a person were to walk the five provinces he would not find."

8. *'Sé mo éruaid é do sraic a beic ar lár* : " I grieve that you are laid low."

II. 2. *Go dtóigta óe lámh* : " until you would take in hands."

The *caol le caol* does not follow regularly in verbal terminations.

III. 2. *San smál* : " without a blemish." *San* adverbial.

4. *meas* : " fruit."

7. *ó cailleadó Ó Ruairc* : *cailleadó* is commonly used in Connacht to mean " died."

8. *An buairó* : *buaíró* is sometimes masculine and sometimes feminine. It is very often pronounced *buaó*.

17. *An fear ceoil.*

Fear ós a bí i ngráó le cailín, *acé pacéas tó gur mó an cion a bí aci ar fear eile*. *Níl fíos cia cum an t-amrán*, *acé tá baramáil ag daoimib gur b'é an Suibneac a cum é*.

I. 2. *tusa* : the vocative of *tú*, used with imperative is same as accusative.

4. “ Δ ὀτοξῆραιὸ τὺ ί.” See note in “ ’Σέ ράτ μο θυαδάρτα ” or “ Δ mbíonn.”

5. Ξαν ἡαίρης, ξαν ἔβρόν : ξαν, adjectival. If ξαν were adverbial it would not aspirate the consonants following it, and the meaning would be altogether different.

II. 1. ’μο ὀδαιὸ σα τóιρ : “ looking for me.”

2. 1s ραὸ ὁ μο ἔβρόν ! ναὶ ἔβρασα μέ ί : “ I did not see her, alas ! for a long time.” 1s ραὸ ὁ ὀνναίς μέ ί, would mean, “ I saw her a good while ago.”

4. ΔΡ υαίρ Δη ἡεαδóοιη οἱόθε, sometimes incorrectly written υαίρ να μεαδóοη οἱόθε, which would make μεαδóοη feminine.

III. 2. ξυρ μαίρης Δ βεῖτ ἱ ηξεαλλ . . . : “ that is a bad thing to be depending for your life on a woman.”

5. ος εἰοηη εἰάιρ : “ overboard ” (of a corpse).

IV. 1. τὰ μβυὸ ξαρ ὀομ ὀά ἡησεαη : “ if it availed me to tell it.” 1s ní mó ná σηη : “ and no more.”

ηἰορ σαηηυἰξεαὸ Δρἰαη ηἰοη . . . : “ it was never hinted to me.”

V. 5. ὀά τεἰξεαὸ sé σα σαοξα : “ if it were to come to pass.”

6. ’ξός ἀρω, pronounced, and sometimes written, ἱ ξός ἀρω.

18. RISTEARD SEOIḶE.

Ρεαρ Δς Δη ηξεοἰε ἔβρἰε (ἱ η-αἰε εἰόα μεαση, ἱ ηεοηηαε να ηαἰηηἰη), Δρ εἰρεαὸ βεαράηηας Δἰρ, Δ βἰ ἡη RISTEARD SEOIḶE. Θεαρἔβράηαιρ ὀό Δ ρἡηηἰξ Δη η-Δἡρἡἡ.

I. 2. Δη ἡάη, Δἰτ ἱ η’Οἰἰεθε ηεοἰξεαὸ.

5. ἱ η-Δη Δη ἔρἡαὸηαη : “ in a hurried time.”

II. 6. ξαν ηἰοηηαβραρ Δρ Δ ḡἡἡ : “ without closing his eyes ” [cf. ηἰοηηαβραὸ, ηἰοηηαβραἡη (Dinneen). O’R. has ηἰοηηηρ, evidently a phonetic Ulster spelling].

7. ηἰ ἔβρα sé ὀ’ά ḡἡἡἡ : “ he never saw with his eyes.”

8. ἔαἰηηἰξ (ηό ἔαἰηε), βαιη ἱ η-αἰε εἰόα μεαση, ἱ ηεο. να ηαἰηηἰη ; ἡη Eng., Clonbur.

III. 5. Δη ἔαἡηηξε ἔεαὸηα (lit. “ the frozen sea ”), the Polar Sea.

7. ἔά μο ḡἡἡ-σα ηεἰς . . . : “ my hope is in.”

19. Δη ηαἔβρἡἡη βαιηηε.

εοηηαἰεαηαρ Δἰηηἰς εἰηε Δρ Δη Δἡρἡἡ ηεο, ηαὶ ραἡἡ ηἡη να βαιη ηεἰς, ἡ ηἰορ ἔβρἡἡἡρ ἔαη-ἡεαβαιρ Δ βαιηη Δς, ηαη βἰ Δη ἔαιηηη μεασηηα ἔρἰ να ἔεἡηε.

- I. 1. ΔΡ ἐὺλ Δ ἐὶμν : " on his back."
5. 1S Δ ΛΙΑΕΤΑ ΛΑ : " many a day," " and so many days."
9. Βόϊν βαιμνε : words in ίν of modern derivation are same gender as noun from which they are derived, not all masculine, as sometimes stated.
12. 1S ΡΕΑΡΡΟΕ : " she is the better of it."
14. Βαίε is aspirated because it forms part of a proper name.
16. ΔΗΨΑΡ, pron. ΔΗΣΟΡ.
- II. 3. Συλ, generally aspirated.
12. ΔΨ ΡΑΪΤΕΑΛΛ : " providing for."
15. ΤΑΘΒ ΛΕΪΤΕ : " trusting to her."
- III. 13. ΤΑ ΒΡΑΨΔΑΜΝ-SE ΔΝ ΕΚΡΥΪΤΝΕΔΑΪΤ ΚΥΡΤΑ : " if once the sowing of the wheat was completed."
14. ΜΥΛΤΙΒ : dat. plural of ΜΥΛΕΑΜΝ.
- IV. 9. ΛΥΕΤ ΔΝ ΡΕΑΣΑ : " wiseacres."
13. ΔΕΤ 'ΝΑ ΟΪΔΙΟ ΣΙΜ . . . : " even so, a fish in the full tide is not more tricky than is your mind when you are talking to another woman, and I all alone."
15. ΔΨ ΒΕΑΝ : ΒΕΑΝ is often used in dative instead of ΜΝΑΟΪ.

20. ΤΟΜΑΣ ΒΑΝ ΜΑC ΔΟΥΔΑΣΑΙΝ.

1 ΞΟΜΠΟΔΕ ΜΥΪΣ ΕΟ Δ ΒΪ ΜΑC ΔΟΥΔΑΣΑΙΝ ΜΑ ΕΟΜΜΥΡΟΕ. ΒΪ ΣΕ ΜΑ ΞΑΕΘΕΑΛ, 7 Ο'ΕΔΛΥΪΣ ΚΑΙΛΙΝ ΤΕ ΜΥΜΝΤΙΡ Stanley ΛΕΪS. ΛΕΑΝ Δ ΗΑΤΑΙΡ Ι 7 ΡΥS ΣΕ ΟΥΤΑ, 7 ΕΥΙΡ ΣΕ ΜΑC ΔΟΥΔΑΣΑΙΝ ΙΣΤΕΑΔ Ι ΗΡΪΟSΥΝ. ΝΪ ΡΑΪΒ ΕΕΑΡΤ ΔΡ ΒΙΤ ΛΕ ΡΑΨΑΪΛ ΔΨ ΝΑ ΞΑΕΘΙΛ ΔΝ Τ-ΑΜ ΣΙΜ, 7 ΤΛΪΞΕΑΘ 'ΥΝ Δ ΕΚΡΟΤΑ Ε. ΔΕΤ, ΜΑ'S ΡΪΟΡ ΤΟ'Ν ΣΞΕΑΛ, ΡΙΝΝΕ ΣΙΣΕ ΔΝ Τ-ΔΙΗΡΑΝ ΣΕΟ ΤΟ'Ν ΕΥΪSΝΕ 7 ΣΞΑΟΙΛΕΑΘ ΑΜΑΔ Ε.

I. 1. ΔΨ ΤΥΛ . . . ΤΟΜ : " on my way from."

II. 3. ΚΡΟΪΡΑΪΘΕΑΡ=ΚΡΟΪΡΑΡ. This form in-ΡΑΪΘΕΑΡ is very common.

4. 1S ΞΥΡ ΜΕΑΣΑ ΛΙΟΜ ΤΥ : " I would rather you,"=ΞΥΡ ΑΜΝSΑ ΛΙΟΜ ΤΥ.

III. 1. ΝΑ ΤΟΪSΤΟ ΟΡΜ Ε : " do not blame me for it"—*i.e.*, excuse me.

2. ΣΤΟΪΡΙΝ ΞΕΑΛ : ΣΤΟΪΡΙΝ is feminine from ΣΤΟΡ, *f.*, which is indeclinable, in this usage.

IV. 3. ΝΪ ΤΛΪΞΪΡΘΕΑΡ ΔΜΝ ΔΕΤ ΒΕΪΡΤ ΕΙCΙΝ : " only two will be condemned "; ΤΛΪΞΪΡΘΕΑΡ=ΤΕΪΞΡΕΑΡ.

4. ΜΑΡ ΤΑ : " viz."

V. 3. ΜΥΡ ΒΪΥΙΛ ΔΨ ΞΡΑΣΤΑΪΒ ΘΕ : " unless God alone save you."

VI. 3. CIAR CÁS OI . . . : " she would never mind your^r being sick."

VII. I. ΖΆΡΘΑ : gender variable, but generally feminine.

3. CLUAIN DOITÓ is near Partry, Co. Mayo. Major O'Connell was from Newport (BÁILE UÍ B'PIACÁIM).

21. MÁIRTÍN SEOIḶE.

TOMÁS BREAḶNAC AS BÁILE AN TOBÁIR Δ RINNIS AN T-AMHÁN, Ḷ SÉ FÉIN Δ CUS DÚINN É. RINNEAD É PAOI MHAIOI ÓIS Δ CUIAD AMUḶA I LÚIBINN ḶLEANNA SLÉIBE BORTÁIL IS DÁ FICEAD BLIADAIN Ó SÓM. CUIAD MAIRTÍN SEOIḶE DÁ TREORUḶAD AMAC AS AN NḶLEANN.

I. I. ΔS ÁRḶUḶAD AN MAMA : " ascending the mām."

2. MÁ B'FÍOR DÓ FÉIN : " as he thought."

II. 6. ΔS ZOL T'Á SÚILB : " crying their eyes out."

III. 5. I NḶLÓRTAIB : " in empty talk."

6. Δ CUIAD I ZCÉM : " who travelled far."

V. 5. CAsAD I OTREASZAIRT MÉ . . . : " I happened to come to grief through want of knowledge."

VII. 8. AN MAMÍN : a mountain pass near Maam, Co. Galway.

22. AN ZABHÍN DONN.

I. 2. Δ CUS BUAD AR ÁILLE : " who won the palm for beauty."

3. FICE NA FIMNE : " beauty was interwoven in her countenance."

5. MAR AN EALA AR AN SNÁM : " like the swan on the wave."

7. MAR SZKRIÓBPAIDÉ LE PEANN : " as if written with a pen."

II. 7. PAOI CUIAIM : " in the neighbourhood of," " in connection with."

8. OeOR : in general this word is pronounced oeoir in nom.

III. 3. TÁ TÚS SUITTE ΔICÍ : " she has right of sitting first."

7. Ó UASLE ZALL : " from the foreign (English) nobles."

8. BREAḶCḶMUIS, ÁIT I N-ΔICE CΔISLEÁIM Δ' BARRAIS, I ZCONNḶAE MHUIS EO.

23. AN RÁBHAIRE ZABHANN.

DUBHAIRT AN SEANCÁIDÉ SUR " AMHÁN MUIHNEAC " Δ BÍ MS AN AMHÁN SEO, Ḷ DUBHAIRT SÉ NA FOCLAÍ ZLAN-OIREAC MAR TÁ SIAD T'Á LABHAIRT I ZCÚISE MUIHAN. CUIR I ZCÁS " SÉIḶEÓISE," " RAZAD," " AMRAS," " FUISEÓISE," ḶC.

- I. 3. ΠΑΥΡΑΙΣ ΝΑ ΠΕΙΤΕ : IS ΤΟΨΑ ΣΥΡ Β'Ε ΣΕΟ ΑΝ ΣΑΒΑ.
 7. IS ΣΑΪΣ ΣΕΑΡΤΟ ΤΑ Ν-Α ΡΑΪΑΤΟ : " in every place in which I go."
 9. ΝΙΟΡ ΝΙΟΡ ΛΙΟΜ . . . ΤΟ : " I would not begrudge him."
 II. I. ΚΥΙΝ=ΡΑΝ : a spade.
 2. ΡΟΛΑΝΝΑΪ : strong, effective.
 3. ΡΑΟΝ (ΡΑΕΝ) ΒΥΙΛΛΕ ΟΡΟ : *recte* ΡΙΑΝ ΒΥΙΛΛΕ ΥΙΡΟ.
 5. ΣΙΟΛΛΑ : a vibration, a note.
 7. ΑΣ ΚΑΝΤΑΙΝ ΑΡ ΚΡΑΟΙΪ : " warbling on a branch."
 9. ΛΕ ΛΑΒΑΙΡΤ ΝΑ ΡΥΙΣΕΟΙΣΕ . . . " it (the spade) would be tearing up the fields at the call of the lark."
 III. 3. ΤΑ ΡΑΪΑΙΡΤ ΞΛΑΝ ΤΕ'Ν ΟΪΣΕ ΑΝΝ : " he has a clean tempering of youth in him."
 6. ΒΟΡΟ : pronounced here to rhyme with ΤΑΒΤ.
 7. ΣΕΑΡΤΑΙΤΟΕ ΞΑΝ ΕΑΣΜΑΙΤ : " a tradesman without a defect."
 8. 'UN ΥΙΡΟ ΞΛΑΙΝ : the word introducing a verbal noun phrase is generally followed by the same case of the noun as it would be in its ordinary usage when no verbal noun followed. This rule however, is not strictly observed.
 9. I Ν-ΕΟΛΥΣ Α ΧΕΙΡΟΕ : " familiar with his trade."

24. ΠΕΙCΙΝ Ο ΛΑΙΤΟΕ.

ΠΕΑΡ Α ΞΥΑΙΪ 'UN ΝΑ ΣΕΑΡΤΟΕΑΝ ΑΣ ΠΕΙCΙΝ ΛΕ ΛΑΙΤΟΕ Α ΡΑΪΑΙΛ ΤΕΑΝΤΑ, Γ ΝΙ ΡΑΙΪ Α ΛΥΑΪ ΑΙΣΕ. " Ο ΤΕΑΝΡΑΙΪ ΜΕ ΑΝΗΡΑΝ ΤΟ ΑΡ ΞΥΜΑ ΑΡ ΒΙΤ," ΑΡ ΣΕΙΣΕΑΝ. ΡΙΝΝΕ ΣΕ ΑΝ Τ-ΑΝΗΡΑΝ Γ ΡΥΑΙΡ ΣΕ ΑΝ ΛΑΙΤΟΕ ΤΕΑΝΤΑ.

- I. 2. ΣΟ ΒΡΕΙCΙΤΟ ΜΕ ΛΙΑΪ ΤΥ . . . : a common phrase for thanking.
 3. ΑΝΤΟΕΟΙΝ Τ'ΡΑΤΟ ΣΙΑΡ ΥΑΙΜ : " in spite of how far off from me you are."
 II. 4. ΟΡΟΛΑΙΤΟΕ, .I. ΠΕΑΡ Α ΒΙΟΣ ΑΣ ΒΥΑΛΑΤΟ ΑΝ ΙΑΡΑΙΝΝ ΛΕ ΟΡΟ ΜΟΡ.
 4. ΑΣ ΤΑΒΑΙΡΤ ΚΑΒΑΙΡ, properly, ΑΣ ΤΑΒΑΙΡΤ ΚΑΒΡΑΪ.
 III. 2. ΣΑΒΑΙΛ ΡΥΙΝΝ : " singing."
 3. ΚΑΟΡ ΤΕΙΜΠΤΙΤΟΕ : " the lightning spark," said of anything going very fast.
 IV. I. ΡΟΤΑ ΝΑ ΞΛΙΜΠΤΙΞΕΑΪΤΑ : " perpetual motion." ΛΥCΤ ΙΜΠΤΕΑΪΤΑ : " inventors."

25. ΑΒΗΡΑΝ ΑΝ ΤΛΥ.

ΤΟΜΑΣ Ο ΚΑΤΟΙΜ Α ΡΙΝΝΙΞ ΑΝ Τ-ΑΝΗΡΑΝ ΣΕΟ. ΒΙ ΤΛΥ ΑΙΣΕ ΛΕ ΤΕΑΣΥΑΤΟ Γ ΤΥΣ ΣΕ Ε ΤΟ ΤΟΜΑΣ ΣΕΑΪΣΑΙΜ ΒΡΕΑΤΝΑΙΞ (ΑΝ ΠΕΑΡ ΑΡ ΠΡΙΟΤ ΝΑ ΗΑΝΗΡΑΙΝ ΣΕΟ ΥΑΙΪ), ΛΕ ΤΕΙΣ Α ΧΥΡ ΑΙΡ, ΜΑΡ ΒΙ ΤΟΜΑΣ ΙΝΑ

ξάδα. Ὀέσσειξ Τωμαξ Ὑρεάτηαιξ ἀν ἐλί κίϋ ζο μβαϋ ὄοιλιξ ὄο ἔ, μαρ βί " μιοταλ " ἐρίϋ. ἀννσιν ρινηιξ Τωμαξ Ὁ Καϋάμ ἀν τ-ἀμῖράν ὄ'ά μολαϋ.

I. 2. Δ ραιβ Δ κάιλ ραιϋ'η σαοξάλ : " whose fame was world-wide." When the relative Δ is either in genitive or dative case it takes the eclipsed form of the verb.

5. ζοραϋ : " a heat"—*i.e.*, until the iron would be almost white.

6. smeac : " a tick," hence a " click spring."

II. I. ηὰς ἀιτ ἀν μεαβαιρ . . . : " did not God endow the boy with great intelligence." ζεαλλ ὄια ὄο . . . is used to express anything that is inherent as a natural quality.

8. να κορκαίμ ἴραοιξ, nominative plurals of nouns ending in an unaspirated consonant aspirate the noun immediately following.

IV. 2. ἀν ὄρεαμ Δ β'ἀρτονόσαιξε Δ βί σα τίρ : " the most respectable people in the country."

5. λάμ ἀρ ζυηνα : " a good hand at a gun ;" *cf.* níl lám ἀρ ζυηνα ἀζαμ—(μίσεάλ ηὰς συῖνε).

V. 8. ζο ὄοίξρεαϋ Δ στυαμ ἔ : " his handiness would rear him."

26. SINEAD NÍ'AC Δ' BÁIRO.

μίσεάλ ηὰς συῖνε Δ ρινηιξ ἀν τ-ἀμῖράν σεο. ἔιαρ ἀξ ἀν ζκλαϋαέ ὄυβ, 1 ζCONAMARA, Δ βί SINEAD NÍ'AC Δ' BÁIRO 'να comuróe.

I. 3. ὄμν ἔαϋαμ : Howth Head.

4. ὄαιτε κυαμ : a seaport.

5. céat searc : in later Irish searc appears to be indeclinable. See again míσεάλ ηὰς συῖνε, c. v., line 8.

8. 'Sí is binne meabair méara : " she is most delightful in the expertness of her fingers."

II. 2. buacáill óis : we have got buacáill ós in two versions, but have changed ós to óis. The correct genitive of buacáill is buacáilla.

5. fear siamsa ná óeanta amhrán : nouns followed by a verbal noun in genitive case cause the latter to be aspirated ; *cf.* luct briste na hdoime ; fear marbta na mílte.

10. is gile comcrunn: the comparative of the adjective aspirates the adjective following. See also ὄροί ὄεας να βρἔαρλαί, III., 10.

III. I. Δ στόιρῖν fearaib éireann : O treasure of the men of Ireland.

3. Δ fearbas is molpáim péim tú : " seeing how well I would praise you."

6. mar is mé bí ort as féalcaimt : “ for I above all others,” &c.

IV. 7. níl níó ar bié as dul uaiti : “ nothing escapes her.”

9. is uirtí éigeadó buairéadó ; other versions : is uirtí bíodó ar ngluaiseadót.

Seo ceatramha eile a fuairéamar :

is veise í 'há a curó éadaié ;

ní veise ná a mém maít ;

is veas é a cúilín péarlaé,

asus tá a héadán san smál ;

is veas é a brollac gléigéal

na cruinne cíce géire ;

is veas é clár a héadán,

asus tá an caoraé 'na sruaidó,

ó is aici bí na béasa ;

níor smuainé sí ariam ar éim-péar ;

is uoilé beán o'á tréaréaib

ar éan-staio a o'páéail.

Síó sur mór le ráó sa mbéarla,

Apollo, Juno is Vénus,

ní hiaó seo a éus an éraob leobéa,

adé an péarla seni báro.

Fuairéamar aiteris eile de'n amrán seo ó Tomás Ó Máille as Doire Iolra i n-aice le Cois Loá i sConnrae mhuis eo.

27. banais péigí ní eáéna.

Seo amrán croitceamail a rinné Míceál m'ac Suibne paol banais a bí i sConnamara. Is uócaíóe go raib an banais boét go leor, adé ba maít leis an Suibneac a éur i scéill go raib 'cuile rud ar a péabas aca. Véad an t-amrán maít go leor meireac go bpuil an-cuimse poela véarla measéa isteac ério. Ó éio bóio Seoige i sCuilleac i n-aice an líonáin i sConnrae na Saillime a fuairéamar an t-amrán seo.

IV. 12. préis=leis.

28. míceál m'ac suibne.

Seo amrán a rinné Míceál m'ac Suibne o'á cámeadó péin. Níor amruis sé go raib véantus maíteasa ar bié ann, adé go raib sé as glacó leis an saógal do réir mar támic sé cuige. Níor maít leis duime ar bié a éur amuóa mar duhairt sé péin : “ 'S

όρό, α δαίλιμί, σιν πιος μο έρέαρτα, τυγαίό σπέις τομ νό λειγρό τό." 1s cosamail zo raib caint nóir ar Newfoundland an τ-σιν. Τουβαίρε αν Suibneac zo ησαβραυ sé ann meireac acé zo raib sé ro-leisgeamail.

I. 2. zo ceann seacé mbliaóan : the genitive of numerals is aspirated when article is not used. Bliáoan is the gen. plu. of bliáoain, which is used with numerals.

3. níλ lám ar gunna asam : " I am no marksman."

5. 1 n-úo α γεαρρέα : " fit to be cut " = 1 n-αν α γεαρρέα.

6. τά γεαίτετί αν γεάιννε : " if the grain was winnowed with the west wind."

II. 3. b'puil = mar α b'puil = 1 n-émpeacé te. The b in b'puil is not aspirated.

5. b'purusoa aítente tooib : " it was easy for them to know."

III. 6. ní leispeacé an puacé tom : " the cold would not allow me."

V. 2. leigró τό : " let ye let it alone."

4. mar 1s tom péin tá α lear zo theo : " as it is myself who shall always experience the evil effects of it."

29. IORRAS FLONNÁIN.

Seo amrán α rinnis an Suibneac ar α beic as iarraio lóistin to 1 n-iorras flonnáin, η ní raib sé as pásail éan-lóistin ó tuine ar bit. Nuair α bí sé cinnte ar an lóistin α pásail, rinne sé an τ-amrán.

I. I. IORRAS Ueas : tá na h-áiteacá seo 1 n-áice an élocám 1 sconamara. Tá IORRAS FLONNÁIN 'na sgoic amac sa b'airrge η an páirre ar zac éan-taob tí.

3. nac raib cóir : notice the negative form of attributive adjective.

II. I. Anoct péin : " even to-night."

2. ba pearr : the p is not aspirated in this instance.

3. na mailio gruam : " of the frowning brows."

III. I. Oreac san, " a hard-drawn, spare countenance."

4. α sabail amac : " to turn him out."

IV. 2. Cuairre mná : " a vulgar wicked woman."

3. Sgaoliro taraié é ionann 's nac é tá ann : " let him pass as though it were not he." They would be afraid to openly insult him as he was a poet.

V. 2. éab, Eve.

3. 1s níor cócaite oó imteacé : " and it is not more likely that he would go."

- VII. 1. τὰ ῥυαῖρε ἀν ἡμαρῖν: "although the morning was cold."
 2. σνάη: "a channel," "a ferry."

30. MURCÁD Ó MAOLÁIN.

MICEÁL MÁC SUIBNE Δ RINNIS AN T-AMHÁN SEO. BÍ MAC SUIBNE MÓR LE CAILÍN OS 7 RINNEAD CEAMNAS IOIR Í PÉIN 7 MURCÁD Ó MAOLÁIN. NUAIR Δ CUALAÍD MAC SUIBNE SO RAIÞ SÍ LE PÓSAÐ, ÉAINIC SÉ AS AN TEAC Δ RAIÞ SÍ ANN. ΔÉT AN ÞAÐ IS BÍ AN PÓSAÐ ΤΑ ΘΕΑΝΑΗ ΤΥΣΑΘ ΟΙ ΤΟ ΜΑC SUIBNE 7 CUIREAD ΔR MEISGE É LE PAITCÍOS SO ΠΟΕΑΡΑΘ SÉ ZLEO, 7 AS SÍN TUIT SÉ 'NA COTLAD. NUAIR Δ BÍ SÉ SZATAM 'SAN IOÞCE, TÚISIS SÉ 7 T'IAARR TUINE EICÍN AIR AMHÁN Δ RÁD. "ΤΥΣΑΙΘ SPÁS CEATRAMA UAIRE ΘOM, T'EILE," ΔRS' SEISEAN, "7 ΘΕΑΡΡΑΘ." ΤΥΣΑΘ AN SPÁS SIN ΤΘ 7 SEAS SÉ SUAS 7 TUBAIRT SÉ AN T-AMHÁN SEO.

- I. 1. ΜΗΙΣ ΔΡΟ: 1 ZCONAMARA IOIR AN CLOCÁN 7 LEITIR ÞRAIS.
 2. CΑΘ AS TÁR LEIS TÚ AN ÞÁINNE ORT?: "why did you let the ring be put on you?"
 7. ΖΡΥΑΣ, *f.*: the hair of the head. ΖΡΥΑΣ is probably opposed to ball rather than dative after ΔR.
 9. ΖΕΑΝΣΑΙ=Guernsey.
 16. AN ΤΑ ΛΑ . . .: "as long as I would be alive."
 II. 2. IN MURCÁD: the form in (not 1) is used before names of persons. This in does not eclipse.
 III. 15. TUBSLÁN ÞEAPAIÞ ÉIREANN: "I defy the men of Ireland."
 IV. 3. SA TÓIR AIR: "looking for him."
 6. IS AIR NAC ZCUIÞPÞOÉ AN STROB ANN: "it is he that would not find it difficult."
 7. IOCPAIΘ MISE . . . down to ÁIT is supposed to be spoken by MURCÁD Ó MAOLÁIN. The remainder of the CEATRAMA is wanting.
 V. 12. ΔGUS Δ ÞUIP ΔIGE MA LÁIN, is added as a finishing touch to the picture. The remainder of the CEATRAMA is wanting.
 VI. 4. MAR ZIULT ΔR =MAR ZEALL ΔR.
 5. CLARÉA: Clare Island.
 6. IAR-UMAILL: a district in West Mayo, near Clew Bay.
 9. CIA'N ZAR ATÁ T'Á STAIÞREAD: "of what use is it to reveal them."
 11. Δ ΘPÁZÁIL SIAR IS ANIAR: "to leave them in a hopeless muddle."

31. ΔΗΡΑΝ ΝΑ ΜΒΑΔΑΙΛΛΙ ΒΑΝ.

ΔΗ ΡΕΑΔΤΥΙΡΕ Δ ΡΙΝΝΙΣ ΔΗ Τ-ΔΗΡΑΝ ΣΕΟ. ΤΑ ΣΕ 1 ΞΕΛΟΥ ΞΕΑΝΑ
 ΔΣ ΔΗ ΞΕΡΑΟΙΒΙΝ ΔΟΙΒΙΝΝ, 1 ΜΕΑΣΣ ΔΗΡΑΝ ΔΗ ΡΕΑΔΤΥΙΡΕ. 1Σ ΔΗΡΑΝ
 Ε Δ ΡΙΤΡΕΑΘ ΞΟ ΜΑΙΤ ΙΘΙΡ ΞΑΕΘΙΛ.

I. 2. ΤΕΑΔΤΑΙΜ=ΤΕΑΔΤ.

3. ΣΞΑΟΙΛΕΑΜ: this form is common in Raftery; ΡΙΞΤΕ: plaited.

4. ΜΑΡΤΑΝ .1. ΜΑΡΤΑΝ ΛΙΪΤΑΡ.

5. ΣΕΑΣΑΙΘ ΙΕ ΚΙΪ: "stand the ground."

7. ΒΙΣΕΑΔ 1Σ ΒΥΑΘ: these are two nouns very often placed together.

8. ΜΑC ΘΥΑΔ: an Irish saint.

II. 3. 'ΣΕ 1Σ ΔΙΜΜ ΘΟ: ΙΤ., "it is a name to him" = "his name is."

8. ΔΡ ΛΑΡ: "laid low."

III. I. ΔΗ ΜΝΑΟΙ .1. ΔΗ ΜΝΑΙΞΘΕΑΝ ΜΥΙΡΕ.

6. ΤΕΜΤΕΑΔΑ ΚΝΑΜΑ: "bonfires." The use of this word shows that "bonfire," not "bonfire," is the correct word.

8. ΔΞΕΑΝΝ: lit., "their head." Notice how a singular noun is used with Δ, "their."

IV. 7. ΞΑΕΘΙΛ ΔΡ Δ ΞΕΑΡΤ: "the Gaels in their rightful position."

V. I. ΡΑΔΑ ΜΕ ΡΑΟΙ: "I'll guarantee."

2. ΛΥΑΔ Δ ΣΛΑΜΤΕ: "the price of their health."

7. ΘΕΙΘ ΤΑΛΑΗ ΔΡ Δ ΛΥΑΔ: "land will be for its value."

VI. 6. ΣΥΜ ΔΔΑΙΡ ΘΛΙΑΘΑΝΤΑ: "for a number of years." The genitive masculine aspirates the following noun.

VII. 2. ΘΥΡΡΕΑΘ ΣΕ ΚΥΛ ΔΡ ΔΗ ΣΞΕΑΛ ΣΙΝ: "he would reverse that condition of affairs."

ΣΕΟ ΛΕΑΔ-ΘΕΑΔΤΑΜΑ ΕΙΛΕ Δ ΡΥΑΙΡΕΑΜΑΡ ΣΑΝ ΔΗΡΑΝ:

"ΜΑΡ ΤΙΟΡΡΑΘ ΞΑ ΞΡΕΜΕ ΙΘΙΡ ΝΑ ΚΕΑΥΤΑΪ,

ΒΕΑΝΝΑΔΤ ΜΗC ΘΕ 'ΝΑΡ ΟΥΜΕΑΛΛ,

1Σ ΒΕΙΘ ΡΙΒΙΝΙ ΥΑΙΤΝΕ Θ'Α ΞΑΙΤΕΑΗ ΞΑΝ ΣΥΑΝΤΑΣ

ΔΣ ΒΥΑΔΑΙΛΛΙΒ ΤΥΑΙΤΕ ΞΑΝ ΒΕΑΡΛΑ.

32. ΘΕΑΡΤΛΙΝ ΚΙΝΣ.

I. I. ΒΕΜ ΣΞΕΑΛΑ ΥΑΙΜ: "convey my greetings."

4. ΔΗ ΞΡΙΟΝΝΣΑΙΞ: "of French." The effect of aspirated ρ is noticeable before ρ and λ after ΔΗ. The η is double, and a υ sound is heard in such words as ΔΗ-ϕΛΥC, "very wet." In old Irish the article in this case would be written ΙΝΘ.

8. Τά μνά να τίρε βυθάρτα λεατ : “ the women of the country are distressed on account of you.”

II. 3. Σίορ-έυρ τυαιρις : “ continually asking tidings.”

6. τά μο súil : “ I hope.”

1. ἸCONAMARA Δ RINNEAÓ AN T-AMHÁN SEO.

33. AMHÁN NA MÁITTEAC.

Όί τριύρ nó ceácar óe óeapóráitépeáca 'na otopa fear, ἡ is oóib rinneáó an t-amhán seo. Όίοταρ 'na ḡcomnuíóe i n-aice innóir.

I. 2. Innóear éisḡ : “ a river-mouth fishery.”

5. Δ ο'ράḡáó ceáto reáise : “ who used to get their own way.”

8. póρ : “ a family ”

II. Léiḡpeá ar éiuim-ḡaeóil : “ you would read of the gentle Gaels.”

14. oó réir Δ éleáctaió : “ as I was accustomed to.”

II. 3. oá ḡac maóáó : oe becomes oá before ḡac and Δ.

9. Manaimn : “ the Isle of Man.”

10. loé 'c Oirib : *i. e.*, “ the lake of the son of Oirib ”—Lough Corrib.

12. le ceann is : “ in addition to.”

15. oúécas : “ native qualities.”

III. 6. naáar éaoim éinneac cneátoΔ : “ who did not spare any honest person.” Another version : “ nár ḡuro le naoim i ḡcneas-oáct.”

II. ḡan ḡanḡaió : “ without venom ” ; ḡan adjectival aspirates.

16. an oá lá béióeas mé beo : “ As long as I am alive.”

34. AN T-IOIRAÓ MÓR.

féiólím mac Óubḡaill Δ rinniḡ an t-amhán seo. Όί féiólím Δs baile lá ἡ táimic bean éicín ar cuairt Δḡ bean an tíḡe i oteac féiólím. Máruḡs bean féiólím coileac mór Δ bí aca oí péim ἡ oó'n innaoi Δ táimic ar cuairt. Nuair Δ táimic féiólím Δ baile o'iarr sé cia noeácaró an t-éan sin. Oubaire an bean ḡo otáimic an t-íolrac mór ἡ ḡur éus sé leis é. Éualaió féiólím roime sin céaro Δ o'iméiḡ ar an ḡcoileac ἡ rinne sé an t-amhán mar-oóḡs-óe Δḡ ḡíollaó ar an íolrac mór.

I. 2. tír an fáóΔ : in Connamara, on the south of Cuan an fír móir.

6. éus mé . . . air : “ I called him.”

7. 50 bPEAPAIÓ SÉ 50 OEO AIR : "that it may fall on him for ever."
 II. 8. O'ITEADAR I 5COMAR É : "they ate it in company."
 III. 5. LEABRAIB AN TSEANÓAIS : "history books."
 V. 1. A CULAIT 5AISGE : "his suit of valour," *i.e.*, "coat of mail."
 CULAIT 5AISGE now means a long description of equipments, &c.,
 in a story, called also the CAITRÉIM.
 5. ÓPEÁ=O'PEICEPEÁ : the "conditional" p is always pro-
 nounced in this word.
 VI. 2. PÁINIUSÁO AN LAE : "the dawning of the day," not
 PÁINNE AN LAE.
 5. NÁR 5LAC MÉ ARIAM CRIT-EAGLA : "that I never got afraid."
 VII. 6. OEAÍMAN BRÉAS NAÓ RAIB NÉALL IN MO CEANN : "I was
 undoubtedly a bit dazed."

férlim mac dubháill.

Pile cumasac a bí in férlim mac Dubháill 7 pile a bí i n-a
 ádair preisin. Táinic an t-ádir ar cuairt as férlim lá agus
 ní raib as férlim áct teac uona. Nuair a óúisi5 an t-ádir ar
 maidim lá'r na máireac, bí na 5atanna 5réine as ti5eacó istead
 ériú an mballa. O'éiri5 sé sa leabaió 7 dubairt sé :—

Rinne seisean férlim teac i ngleann sléibe

i bpaó ó baile ar boro na tró5acó,

san áit a mbíóó na bric as léimni5

as an áta leacac.

Oeaíman 5aoó o'á utis as aeóear

naó mbíonn as cur taoru5acó ériú an mballa,

asus éusac éusac ar na maidi5 5réine

as éir5e lae ar puo na leabta.

O'preat5air férlim é 7 dubairt sé :—

Is iomóa óis-pear múinte tréiteacó

a 5ab an 5leanntán sléibe seo an áta leacac,

áct níor príot éan-loct i 5caiteam an t5ao5ail air

5o utí an maidim éaona a utáinic m'ádir.

35. RISTEARD Ó BROIM.

Bí RISTEARD Ó BROIM as imteacó ar a capall lá 7 conaic sé
 cailín ó5 a bí as ni5eacán éadai5 le hais droicío. Paetas oó
 5ur b'í an cailín ba veise o'á bpaca sé ariam 7 labair sé léite 7
 bí an cáismirt seo eatorra.

I. I. MÓR IS MUIRE ÚUIT. MÓRA ÚUIT is a common phrase for “‘sō mbeannuigíó ōia úuit” in some places. Perhaps this is the origin of “good-morrow.”

2. ōo ōo cūmairō : “through being sad about you.” Compare this phrase to the verbal noun phrase ōo ōo bualaó, &c.

4. ōeasuiḡ : “turn round.”

III. 4. na Coraó fīnne. This is, I believe, Corofin in Co. Clare. There is another Corofin near Tuam, in Co. Galway. ōul ōo éas, “going to die.” Pronounced ōul 1 y-éas. Whenever the noun after ōe begins with a long slender vowel there is y-sound between it and ōe.

36. bRiḡio ní rÁóraic.

IS AR AN RÁIT ÁIRO TAÓB ÉIAR ōE ÚAILE AN RÓBA A RINNEÁÓ AN T-AMRÁN SEO. BRiḡIO RUAD NÍ ōRAIḡNEÁIM A BÍ UIRÉI ÁET SUR RÁÓRAIC A BÍ AR A HAḡAIR,—SIN É AN PÁT AR TUGÁÓ BRiḡIO NÍ RÁÓRAIC UIRÉI. ÚI A HAḡAIR ḡ A ōEARBRÁḡAIR ḡ COMURSA AS ÓL ḡ BÍ SISE ISTIḡ 'NA CAILÍN ÓS 1 N-ÉINPEÁET LEÓBḡA. ÚI ḡAC ÉAN-ŌUINE ACA AS ōÉANAIM CEÁTRAIMAN ḡO BPEICIOÍS CIA HACA IS FEARR A MÓLPAÓ Í. NÍ ōEARNAIÓ AN TRIÚR ÁET TRÍ CEÁTRAIMA.

—Tomás Breatnaó.

I. 16. ḡAC ÉAN .1. ḡAC ÉAN-ŌUINE.

II. 10. IS ḡILE MÍNE. For aspiration on m in míne see Note III. 10, in “brió ōeas na bPéarlaí.”

IV. 2. CRAOB-ḡOLT : pronounced CRAOB-ḡOLL in this instance

11. MO ÉLIÚ ḡO NPEÁAIÓ 1 ÉIḡS : “my repute fell away,” or “my fame went into oblivion.”

13. SUR TUSA : the nominative form of tú is used after SUR.

V. 13. TÁ SÍ SINTe AR ÉLÁRTAIB : “she is stretched overboard.”

15. UḡḡAR ÁTAIS : “a reason for rejoicing.”

37. LIAM Ó RAIḡILLE.

AMRÁN A RINNIḡ BEAN LIAM UÍ RAIḡILLE ō'Á FEAR. CUAÍÓ SÉ AS TÍOOLACAIM AN TSAḡAIRT A BÍ ÉAR ÉIS É A RÓSAÓ, ḡ BÁTAÓ É NUAIR A BÍ SÉ AS TḡEÁET A-ÚAILE. PEIḡÍ NÍ TSIÚRTÁIM (NÓ NÍ MUILTSIÚRTÁIM) A BÍ AR A MNAOI. NÍ HÉ AN ōÉANAIM CEÁTONA ATÁ AR NA CEÁTRAIMAIB ḡO LÉIR : SIOLLA ḡEARR AS ōÉANAIM NA RANNAIḡEÁCTA 1 ḡCUITÓ ACA ḡ SIOLLA PATA 1 ḡCUITÓ EILE. CUIR 1 ḡCÁS “EÁCRÁIB” ḡ “BANAIS” SA ḡCÉÁÓ CEÁTRAIMAIN, ḡ “ÓS” ḡ “STÓR” SA ōARA CEANN.

I. 1. An cuimhan lib-se : " Do you remember ? " Cuimhan = cuimhin = cuimneadh.

4. náná bána .i. na mná síde.

III. 3. ní áiríxim : " not to speak of."

4. Mo léan gur sáruiú ort a tigeadh a baile : " Alas ! that it failed you to come home." Notice the use of transitive verb without object or nominative.

IV. 1. Níor mór liom do : " I would not think it too much for," or " I would not begrudge to."

4. Ó luaitheadó sinn . . . : " since we were engaged to one another, it is a pity that you died during my time."

VI. 1. Cill Eanáinn, is given Cill Ainéinn in O'Flaherty.

4. 1 mbarr tuinne : " floating on the waves." Tonn is generally used in singular.

VII. 4. Mal Bay : in Co. Clare.

38. AN AN SCOIL MÓIN.

Ó Enriú Ó Rodaig, 1 gContae Sliguiú, a príot an t-áinrán seo.

I. 2. Paol tólas : " in sorrow." Notice use of Paol with words denoting depression of mind or adverse circumstances.

5. As tigeadh an tOimnig : " at the approach of Sunday."

II. 3. Síodá craerae : " embroidered (?) silks."

5. Buailfinn príontas : " I would print nicely on a tombstone."

39. RUAIÓRÍ Ó CATÁIN.

Seághan Mac Conmara as Inis Bearnan 1 mbéal an Éol'áire a rinnig an t-áinrán seo. B'i óá óream daoine 1 n-áigé a céile—na Catáiní 7 na Máillí 7 is as tráct ar éannpuirt na gCatánac .i. Ruaiórí Seághain doiré, a rinneadh an t-áinrán. Fear bríogmar leathan nac raib an-áiré a b'i in Ruaiórí, 7 b'i sé 1 gceist gur fear an-láir a b'i ann. Rinnig Seághan Mac Conmara go leor áinrán eile 7 tá curt mairé aca 1 gcomnuite as na daoinib tá ar 'ac éan-taob' de'n Éol'áire. Cailleadh Seághan Mac Conmara tuairim 7 óá sgór bliadain ó sóin.

I. 1. Is mór an sgéal : " 'tis a great loss."

3. 1 nacóruim. Sin é an áit ar buaileadh pádraic Sáirséal 7 'na gaeóil. Is cuimneadh an óá líne iad seo.

5. Bratac éireann : " the Irish flag."

8. CIA O'ÉITEOÇÁO Δ BAINTE OÍOT : " who would dare to take it from you."

II. 4. Δ'Ο : a shortened form of ΔΣΑΤ.

III. 2. ÇAR AN ÇCAOL : *i.e.*, the CAOL-ÁIRE or CAOL-SÁILE (?) ; the Killery Harbour between Galway and Mayo.

3. INSE ÇUAIRE .I. SORT INSE ÇUAIRE I ÇCONNOAE NA ÇAILLIME.

7. AN OÁ ÇINEAO .I. NA MÁILLIÇ 7 NA CAÇÁNAIÇ.

V. I. AN ÇENEARÁLAÍO TOMSON : General Thomson, who lived at SÁLRUC, Co. Galway.

40. DOMNALL.

I. I. NÁ BÍOÓ BRÓN ORT NÁ TAÖA PAOI : " do not be sorry or otherwise distressed about it."

II. I. Δ ÇRÁÓ ÇEAL : " the Ç in ÇEAL is not aspirated, and the nom. form is used " *cf.*, also, Δ RÍÇ ÇEAL.

2. SA BRÁSAC : " in the plantation " ; PÁS, a plant.

3. ΔÇ Δ BRÁSANN AIR : " on which grows " ; the ΔÇ appears to be superfluous. This ΔÇ is probably the origin of the Munster ÇO ; *e.g.*, " ÇO BRÁSANN AIR."

IV. 2. ÇÁIBÇEAC : " perishing, benumbing, venomous."

4. OÍOMBUAÓ RÍOÇ NA NÇRÁST : " the ill-will of the King of Graces."

V. I. SÍL TÚ AN AIÇRIÇE Δ OÉANAM : " you tried to repent " ; KPO BEAÇ MALL : " a little too late."

41. ÇÁ NA SAIÇDIÚIRÍ ΔÇ OUL ANONN.

I. I. O'Á SAIÇNEÁIL : " being signed."

2. ÇÍR NA LOÇS .I. SASANA.

4. AR ÇUNNTAR . . . : " on condition of having you as a prize with me."

II. I. LUÍÇEAO OOM : lit. " lying to me " ; " when I was going to sleep."

III. I. PÉACAIM UAIM : lit. " I look from me"—*i.e.*, " I look far away " ; *cf.* ÇONAIÇ MÉ UAIM É : I saw him at a distance.

IV. 4. MÁ ÇHÍÓ TÚ MO MÁLRAT : " if you get any other one instead of me."

V. This stanza obviously does not belong to the song.

VI. 2. TÁRUÇTE : " preserved," " protected."

4. NAÇAR OÉACAIR OÓ Δ LEAS Δ OÉANAM : " would it not be hard for him to have luck."

· FLAIÇS : this is a masculine noun generally used in the plural.

42. **an spailpín fánac.**

Seo aithrián a bhfuil málrait leasgain sa 'cúile áit air 7 níl 'fios cial' r' dearmad ar tús é. Támuir-ne as tabairt innseácta na háite seo air. Is aithrián é a riteadó ear cionn idir fadaíl, 7 is cosáthail sur b'í an uair a rinneadó é nuair a bí na Francais 1 gcill eala.

I. 1. Cill eala : Kilalla, Co. Mayo.

3. Caisleán a' bharráig : Castlebar.

5. trí lasadó : "afire" ; lit., "through lighting."

7. Ruiceanna an béarla : "the brutes of the English language"

8. Spailpín fánac, fear a bead as toul as saotruadó a páise ó áit go h-áit.

II. 1. b'fuirse liom lá : "I would think a day longer . . ." ; san caraidó : "without a friend," an instance of the use of the dative with san ; cara is a feminine noun of the 5th declension ; san caraidó is adjectival to tír, but the dat. form caraidó is also used in the nominative.

3. tóisan : genitivé of tóisa, a dyke, "a furrow."

7. blaoidóiróear : the future of verb in -fóear, instead of -fear, is still common.

III. 1. Déanfaidó mé mo leas : "I will do what is best for me."

5. Sé mná véas. RULE.—When the plural form is used with numerals neither the initial of the noun nor the initial of véas is aspirated.

as éas : "jealous."

7. straoil : an untidy woman.

IV. 2. ní céim síos ó na mnáib é : "it is no degradation to the women."

3. mo éairt, . . . mo glóinne : notice use of mo.

V. 1. inis : Ennis, Co. Clare ; cúl le balla : "back to the wall."

5. Déamán piáinn a bí in mo bealac : "I had no money in my possession." Déamán is a shortened form of do déamán. as an déamán is also common.

8. 'mo spailpín fánac : spailpín fánac being taken as a compound expression, the p is not aspirated.

43. **leaicí an cúil bháin.**

Bí leaicí as coláiste le beir na ságar, acé cuireadó as an scoláiste é, mar t'ionntuig sé amac na réic. Col-ceálar óó a bí na séiplinead 'san áit, 7 bí sé as iarraidó leaicí a smaótuadó, acé

IS COSAÍMÁIL AS AN AÍMHRÁN GO RAIB SÉ RÓ-ÓIDIAN AN LEAICÍ BOÉT, MAR NAĆ RAIB SÉ CŌM' ŌONA SIN, 7 BÍ SÉ AS ŌÉANAÍM AITĒRIGĒ. MAR ŌUBAIRĒ SĒ PĒIN, " NÍ ŌĒARNA SĒ SÓRT AS AN MBEALAC." ĒÍOS 1 BĒARTRAIGĒ 1 N-AICE LOĆA MEASZ A BÍ LEAICÍ MA CŌMMUIŌĒE.

I. 1. AN CŌMNEALL A MÚĆAŌ : " to excommunicate ; " lit. " to quench the candle."

3. IS ZUR PEASAC NA CÚIGÍ : " and the provinces being aware."

4. MAIŌIR LEIS . . . : " as far as the usual course went."

6. ŌA ŌUAL . . . : " as was kind for my family."

8. NÁR BAINĒ SĒ ŌAM-SA AN ŌROĆ-ZUIŌĒE : " that the evil prayer may not interfere with me."

II. 1. NAĆ MIĒRO ŌÚIMN ? : " isn't it time for us ? "

III. 8. NĒOR CŌIR MO ĒRAŌBSZAOILEACŌ : " it wasn't right to expose me."

IV. 8. A Ō'ŌIRPEACŌ .I. A Ō'PEILPEACŌ.

44. AN BEINSÍN LUACRAŌ.

SEO AÍMHRÁN AN-ŌEAS 7 IS COSAÍMÁIL GO BĒUIL SĒ ŌÉANTA LE HAN-ĒATA, MAR TÁ SĒ COITĒĒEANN 1 ZCÚIGĒ MUIAN 7 1 ZCONNAĆTA.

I. 1. SZŌĆ NA LUACRAŌ : " flower of the rushes."

4. IS ZLUISE BLÁĆ : " of greenest foliage."

7. ZO ŌAZAIŌ CAINĒ ŌO'N ĒĒIRSIGĒ : lit. " until talk comes to the thrush." This is a nice idiom by which the Irish expresses a condition or development as coming to a thing, whilst the English denotes the person or thing as active in arriving at a certain condition ; thus : MÁ ĒAZANN MISNEAC ŌOM : " if I get courage ; " ĒÁMIC CŌŌLACŌ AIR : " he got sleepy." Compare also ZLAC CUIAIŌ MĒ.

V. 1. ŌAM-SA IS USED FOR ŌOM-SA WHEN THE SPEAKER DOES NOT WISH TO FORCIBLY INTRUDE HIS OWN PERSONALITY.

45. CUIAĆÍN ZLEANN-NĒIFINN.

II. 6. CĒŌ NAĆ É A BÍ A MUIŌIR 'AITĒRIS : " although that is not what her people said."

III. 3. A ZŌIRŌEACĒ : " how short ; " lit. " and its shortness."

VI. 6. NA ĒIR-ĒUIAĒĒĒIL : " upside down," " gone to wreck."

46. AN ŌEANZA ZAEŌITZE.

SEO AÍMHRÁN A RINNIG SZĒAMUS Ō ŌŌIMNÁIL, ĒĒREANNACŌ MAIĒ, ACÁ 1 NA CŌMMUIŌĒE 1 N-AICE ŌĒĒAL ĒASA, 1 ZCONŌŌAE MUIZ ĒO, 7 IS UAIŌ A ŌŌIZEACŌ SÍOS É.

I. 3. ʒo ʔallsa : “ foully,” “ neglectful ;” pron. ʔallsa.

8. An ʒlas-uaitne : “ the green flag.”

III. 4. ʔrámntac : a chief.

5. muaithe : the Moy in Co. Mayo ; pron. muaithe.

IV. 8. Cian ós .i. ceann de na réaltaib sa spéir.

47. SEACRÁN CEARBAILL.

“ BÍ CEARBALL I NDAIÓ DALÍNEOIR, ʒ CUS SÉ ʒRÁÓ ÓÍ. CUIÓ SÉ ʒO DTÍ ʒRÉASAIÓE UAIR ʒ TUBAIRT SÉ ʒO RAIÓ SÉ FÉIM MA ʒRÉASAIÓE, ʒ SÓCRUIʒ SÉ LEIS AN NʒRÉASAIÓE. CÁNIC PÉIRE BRÓʒ Ó DALÍNEOR LE TÓEANAÍM AS AN NʒRÉASAIÓE. TÓIARR CEARBALL CEAD CEANN TÓE NA BRÓʒAIB A TÓEANAÍM. TUBAIRT AN ʒRÉASAIÓE NAC BʔÉAÓʔAÓ SÉ A TADAIRT SIN TÓ, ʒO MBUÓ LE DALÍNEOR NA BRÓʒA ʒ NAC BʔÉAÓʔAÓ SÉ A TADAIRT TÓ. ‘ TADAIR CEANN ACA LE TÓEANAÍM TÓM,’ ADEIR SÉ, ‘ ʒ MÁ MILLIM Í, ÍÓCPA MÉ FÉIM Í.’ RINNE SÉ CEANN DE NA BRÓʒAIB ANNSIN ʒ NUAIR A CUIÓ AN ʒRÉASAIÓE LEIS NA BRÓʒAIB, NUAIR A CUIR SÍ NA BRÓʒA UIRCÍ, NÍL ÉAN UAIR A SÍUBAILEAÓ SÍ, NAC LABRÓCAÓ AN BʔRÓʒ A RIMNÍʒ CEARBALL ‘ CUCÚ.’ ‘ CAITÓE AN CÍALL,’ ARS SISE, ‘ NAC NÓEARNNA TÚ AN CEANN EILE MAR Í SEO?’ CAITʔRÍÓ TÚ AN CEANN EILE A TÓEANAÍM MAR Í SEO, NÓ NÍ BʔUIʒIÓ TÚ ÉIM-CÉO ʒO TEO AR A SON.’ CÁNIC AN ʒRÉASAIÓE A-BAILE ʒ TÓ’ASAIR SÉ CEARBALL BRÓʒ EILE A TÓEANAÍM MAR RINNE SÉ CÉANA. ‘ NÍ ʔÉAÓʔAINN-SE A TÓEANAÍM,’ ARSA CEARBALL, ‘ NÓ ʒO TÓʒAINN A MIOSÚR.’ CUIÓ SÉ ʒ TÓʒ SÉ A MIOSÚR. RINNE SÉ AN PÉIRE BRÓʒ MAR A CÉILE ʒO LABRUIʒEAÓ ʒAC ÉAN-CÉANN ACA ‘ CUCÚ’ NUAIR A BÍÓDAR RÉIÓ. NÍ ʒLACPAÓ SÉ ANNSIN ʒO TÓÉIÓEAÓ SÉ FÉIM LEIS NA BRÓʒAIB ʒO DTÍ DALÍNEÓR. NUAIR A CUIÓ SÉ LEIS NA BRÓʒAIB TÓ DALÍNEÓR BÍ A RAIÓ TÓE ÉAÓAC AR A LEAT-TAÓB STRÓICTE MA RIBÍMÍB UILÍʒ ʔRÉ CÉILE, ʒ BÍ AN T-ÉAÓAC AR AN TAÓB EILE MAR BÍ SÉ ARÍAM. ‘ CIA’N CÍALL,’ ARSA DALÍNEÓR, ‘ TÓ CUIÓ ÉAÓAÍʒ A BEIT STRÓICTE MÁR SIN, TAÓB DE STROICTE ʒ AN TAÓB EILE ʒO MAIT.’ ‘ Ó TÁ,’ AR SEISEAN: ‘ AN LÁ A BÍ MÉ AS TÓʒAÍL MIOSÚR LEAT, SIN É AN TAÓB A CÉANʒMAÍʒ LEAT ATÁ SLÁN LE ʒRÁÓ TUIT, ʒ AN TAÓB EILE NÁR CÉANʒMAÍʒ LEAT, B’ÉISIM TÓM É A STRÓCAÓ ʔRÉ CÉILE AN UAIR NÁR CÉANʒMAÍʒ SÉ LEAT LE MÉITO MO ʒRÁÓ ORC.’ BÍÓDAR FÉIM AS TUL AS ʒʒRÍÓB’ AS-Á N-A CÉILE NÍ BAÓ MÓ, ʒ BÍ SÍAD I NʒRÁÓ LE CÉILE. RIMNÍʒ A HAÓAIR A CLEAMNAS LE ʔEAR EILE, ʒ BÍ SÍ LE PÓSAÓ LEIS AN BʔEAR EILE NUAIR A CÁNIC SEISEAN ISTEAC SA TEAC. LEIS SEISEAN AIR FÉIM NAC RAIÓ BRÍʒ AR BIT ANN ʒUR TOSUIʒ SÉ AS TÓEANAÍM NA N-AMRÁN, ʒ NÍL ÉAN-CÉO TÓ’A RAIÓ SÉ A RÁÓ NAC RAIÓ SISE A CUISIMT.

NUAIR A TÁMIC SÉ ISTEAC, BÍ CAITRÉIM AR FUD AN TIGE. CUIRÓ SEISEAN 7 SUÍO SÉ ISTEAC IOIR POSTAIB AN BUIRO. SIM Í AN UAIR A BÍ SÉ I NĠIL-ÉAUTROM. NUAIR A BÍ SEISEAN AS RÁO NA N-AMRÁN, SÍLTOIS-SEAN SĠATAIM ĠUR B'É BÍ ANN. O'ABRUIGTOIS ARÍS NUAIR A UÉARPAO SÉ AN SEACRÁN NÁR B'É A BÍ ANN CÖR AR BIT, NAĠ RAIĠ ANN AĠT AMAOÁN. BÍ SISE TĠAR SA SEOMRA 7 BÍ SÍ AS TUIGINT 'CUILE SÖRT 7 O'ÉALUIĠ SÍ LEIS PAOI UÉIREAO. NUAIR A O' IMĠIGEADAR LE CÉILE ANNSIM, OÁ BPAĠAO AĠAIR AILÍNEOIR AMARC ORĠA, SIM É A RAIĠ UÉ ŠAOĠAL ADA, MARBÖCÁO SÉ IAO AR AN BPÖMTE. TÁMIC NIOSCÖTO ĠLÉIBE ANNSIM AR AĠAIR AILÍNEOIR, 7 BÍ SÉ I N-UĠT AN BÁIS. NUAIR A CUALAIO CEARBALL ŠO RAIĠ AĠAIR AILÍNEOIR AR LEABAIÖ AN BÁIS, TÁMIC SÉ CÖM PAOA LEIS 7 LEIĠEAS SÉ É. 'Ö, NÍ UÉARNAIO ÉAN-TUIME BEO ME A LEIĠEAS AĠT CEARBALL, 7 UÉARPAIO MÉ CEAO A ĠCINN OÖIB NIOS MÖ.' TUG SÉ CEAO A ĠCINN OÖIB."

—SEAN-TOMÁS UBREĠNÁĠ.

I. I. RÍOĠAN-ĠMÁ : " queenly woman."

2. MAILLE-ROĠ : " of the dreamy eyes " ; *cf.* MAIL ROĠĠÁĠ.

3. BÍ A ĠURAIÖ Ö ! TRÍ ĠARĠA LÉI : " her cheeks were glowing red." The Ö is expletive.

4. A SEANG-CUM ĠALAIÖ ? PERHAPS A SEANG-CUM EALAI : " her slender waist like a swan."

II. I. OAR PEADAR Ö ! .1. OAR NAOM (?) PEADAR.

2. LE CAISEAL 7 LE CAOM-ĠEAL CNÁM : " with a row of perfectly white teeth."

4. TAR ÉIS ÖN ! Í A FEISCINT . . . : " after seeing her we knew what (was right) to say."

5. MAR SMAOIMĠIM MO BPAĠTRA 7 MAR BEARRAIM MO ĠEANMNA : " as I think out my words and shave my ideas " ; perhaps SMAOIMĠIM and BEARRAIM are purposely interposed for the sake of quibbling. If the words were thus interchanged the line could be thus translated : " as I think out my ideas and shave my words." UO ĠRÁO SEIRC NÁ SÍOR-ĠRIM : " through a desire for love or extreme pleasantry."

III. .1. TAITNEAM and STANGAO in line 2 are perhaps interposed.

3. B'PEARR LIOM SEAL PAOA . . . : this means that he would prefer to have her for a long time as his own than merely making love to her until the following morning.

4. CIO ĠUR BAOC ÖOM A RÁO : " although it is weak for me to say it."

SEACRÁN means " wandering," " going astray." The SEACRÁN was intended to mislead the people of the house, who were unable to catch the meaning of the quibbles.

IV. I. ΔΙΕΡΙΣ ΟΪ : “ tell her that I am not trusting to her ”
—*i.e.*, that he had others besides.

S. ΠΟΡΣΓΕΑΙ : “ a conclusion,” “ a result,” “ a sentence.”

ΚΕΙΡΟ-ΜΑΙΩΘΕ CON (?) : a walking-stick (?)

CEAO COILLE : permission to cut timber.

V. I. ΝΑ ΜΙΝ-ΕΡΥΤ : “ of the gentle form.” ΕΡΥΤ is often used in the plural ; *cf.* ΠΕΘΕΛΜ ΝΟΪ ΚΡΟΤΑΔ—ΠΛΕΘ ΘΥΡΙΚΡΕΝΟ.

4. ΞΑΝ ΟΒΑΘ Ο ΕΔΑΝ-ΕΛΥΙΤΕΤΕ ΔΙCΙ : “ refusing no game from night until the day should rise.”

5. ΒΙΘΪS ΣΙΝ ΔΡ Μ' ΕΔΑΝ-ΤΑΘΒ ΑΝ ΕΛΑΪΡ : “ let them be on my side until the day should rise.”

6. ΡΟΞΑΙΝ : “ choice,” a noun ; ΡΟΞΑ is an adjective. In this instance the ρ is aspirated.

S. ΛΑ Μ' ΑΤΑΡ Η ΜΟ ΜΑΤΑΡ : *i.e.*, whilst her father and her mother were present, it would not be safe for her to be so.

VI. I. Ι ΞCΙΑΝΤΑ CΑC : “ far away from all.”

4. ΣΙΑΡ Ο ΕΟΙΡ CΑΤΥΙΞΤΕ : “ far from the sin of temptation and throwing my dice on the board.”

S. ΑΝ ΟΪS ΎΤΑΝ. There is quibbling here.

ΡΟ'Ν ΕΑΝΞ ΚΥΑΘ : “ under the red net.”

Θ'ΙΜΙΡ ΒΕΑΡΤ . . . : “ a move turned the game against me.”

VII. 3. Θ'ΙΟΝΝSΥΪΞ ΟΪS ΕΙΛΕ ΑΝ ΤSΙΟΝΑΙΝΝ : “ two others faced the Shannon.” He meant by this that that was the direction they would elope.

4. Η ΝΞΙΛ-ΕΛΑΤΡΟΜ, Ι. Ι Ν-ΕΙΛΙΟΤΡΟΜ, ΝΟ ΟS CΙΟΝΝ ΕΛΑΪΡ. ΒΪ ΣΕ ΙΝΑ ΣΥΙΘΕΑΘ ΤΟΙΡ ΤΑ ΡΟSΤΑ ΑΝ ΘΥΙΡΘ, ΑΙΤ Α ΞCΥΙΡΤΕΑΡ ΑΝ ΕΟΝΡΑ ΝΟ ΑΝ CΟΡΡ Ι Ν-ΑΙΤΕΑCΑΙΒ Ι Ν-ΕΪΡΙΝΝ.

VIII. 6. ΝΪ ΗΙΟΝΘΑΜΑΙ ΑΝ ΣΟΝΑS : “ Good fortune is rare without having misfortune in inches through it.”—(Proverb.)

48. CΑΤΑΟΙΡ ΜΑC CΑΒΑ.

ΒΙΘΪ CΑΤΑΟΙΡ ΜΑC CΑΒΑ ΙΝΑ ΕΟΜΠΑΝΑC ΑΞ CΕΑΡΒΑΛΛ (ΝΟ CΕΑΡ-ΒΑΛΛΑΝ) Α ΒΪ 'ΝΑ ΘΑΛΛ. ΒΪ CΕΑΡΒΑΛΛΑΝ ΗΑΙΡ Η ΒΪ ΣΕ Ι ΒΡΑΘ ΙΜΕΪΞΤΕ ΑS ΑΝ ΑΙΤ Η ΝΗΑΙΡ Α ΕΑΙΜΙC ΣΕ ΔΡ ΑΙS CΑSΑΘ ΤΟ CΑΤΑΟΙΡ ΔΡ ΑΝ ΜΒΟΤΑΡ, Η ΝΙΟΡ ΔΙΕΪΜ ΣΕ Ε. “ CΙΑ'Ν ΕΑΟΙ Α ΒΡΥΙΛ CΑΤΑΟΙΡ ΜΑC CΑΒΑ,” ΑΟΥΒΑΙΡΤ ΣΕ ΛΕ CΑΤΑΟΙΡ. “ Ο ΤΑ ΣΕ CΑΙΛΤΕ,” ΑΟΥΒΑΙΡΤ CΑΤΑΟΙΡ. “ CΙΑ'Ν ΑΙΤ Α ΒΡΥΙΛ ΣΕ CΥΡΤΑ,” ΑΡSΑ CΕΑΡΒΑΛΛΑΝ. ΤΥΞ CΑΤΑΟΙΡ Ε ΞΟ ΤΪ ΑΝ ΡΟΙΛΙΞ Η ΕΑSΒΑΙΝ ΣΕ ΛΕΑCΤ ΤΟ : “ ΣΙΝ Ι Α ΗΑΙΞ,” ΑΟΥΒΑΙΡΤ ΣΕ. ΕΥΑΙΘ CΕΑΡΒΑΛΛΑΝ ΔΡ Α ΞΛΪΜΙΒ ΔΡ ΑΝ ΗΑΙΞ Η ΕΟΣΥΙΞ ΣΕ ΑΞ ΤΕΑΝΑΙΝ ΑΝ ΑΜΗΡΑΙΝ. ΒΪ ΑΝ Τ-ΑΜΗΡΑΝ ΕΟΜ ΒΡΟΝΑC ΣΙΝ ΙS ΞΟ

mb'έξιm το κατάοιr τοςαις δς εαοιμεαό η ανησιm το' αιτιm εεαρ-
βαλλάν έ.

I. κατάοιr : there is a quibble on the word κατάοιr in the 1st stanza.

II. I. βα tú : tú is nominative here. When tú is predicated after is, it is in the nominative case, at least, the nominative is the form generally used.

2. σύντε : lit. " stretched " ; *i.e.*, " laid low."

III. 2. Cúl báire : " goalsman."

IV. 2. ραεϑεαρς .i. ραϑαρς.

3. ρολκαό na nveor σο τrom. This is a beautiful expression which cannot be translated adequately ; lit. " dashing the tears heavily."

49. μυιρρέαδ ní τσαιϑνε θάιν.

ρεαρ Δ βί ι ηγραό le μυιρρέαδ ní τσαιϑνε η βί sé δς ιμτεαότ
ροιηε μαρ θεαό sé δς Δ εέιλλ νυαιρ Δ ρός sí. τά θέαναη μαίτ
φιλιϑεαότα αρ αν αιηράν seo.

II. 2. δς ιμτεαότ ι ζεέιm : " going far away."

4. ναοι ττραάταί beo έαν-λόν 'σεαό κοιμηίς sí mé : " she kept me alive for nine days or (meal times) without any food."

IV. 3. crutaίϑ : " curls," " knots."

VII. 4. Δ έαρατο : this form εαρατο is often used in nominative and voc.

50. τomás ηnac φιλιβίν.

1 ζcosloča ι η-αιεε θάιτε αν ρόβα Δ ριννεαό αν τ-αιηράν seo.
'Sé Tomás ηnac φιλιβίν, έ πέιm, Δ ρινηίς αν τ-αιηράν η βί sé ιστις
σα ηρíosún νυαιρ Δ ριννε sé έ.

I. I. cur : " sowing."

2. ná τυαιριm αρ ηιτ' όό : " nor even the slightest approach to it."

4. ma mullać, " trampling on it."

II. 2. leitir ραοι η-Δ séala : " a sealed letter."

III. 5. ζλαis : " locks."

IV. 2. le umliuίσεαότ túmη πέιm : " through respect for us."

5. τυς ανγλί πλαίτεας cúl' όό : " the angels turned their backs on him."

V. 3. λυέτ ηριστε να ηαοιμε. Both masculine and feminine nouns cause aspiration of the genitive of the verbal noun. See Note II. 5 : " Σιμέαδ ní 'αε Δ' θάιρω."

VI. 2. ηίον ηρεαρροε σιm έ : " we were not the better of it."

51. ΤΑΟΥ ΤΑΛΛ ΟΕ ΕΛΑΙΘΕ ΝΑ ΤΕΟΡΤΑΙΝΗ.

I. I. ΤΕΟΡΤΑΙΝΗ. The first τ is pronounced broad. Cf., Old Irish *tóraitinn*.

II. I. *níl oíðce óá óeacra í* : "there is no night however rough, nor morning however wet." *ΜΑΡΟΙΝ ΜÓΡ* is said of a rough, wet morning ; *lá mór* of a very wet day, whence *μαροιν* *óá μέσο*.

3. *Α ΡÍΣ ΞΕΛ*. The ξ in *ξελ* is not aspirated. Cf. *Doimnall* II. 1 : *ξράό ξελ*.

IV. I. *ΜΑΡ ΕΙΡΙΞΕΑΣ* : "as the moon rises, so the sun shines."

2. *ΛΑΝ ΜΑΡΑ* : "full tide."

3. *ΤΥΡΚΕΙΣ* : "Turkey" ; *ΞΕΑΡΜΑΙΝΗ* : "Germany."

4. *ΙΣ ΞΟ Ν-ΕΛΟΪΑΙΝΗ* : *i.e.*, without having any fortune.

VI. 2. *ΣΛΙΔΘ ΝΑ ΜΘΑΝ ΠΙΟΝΗ* : *i.e.*, *Slievenamon* in S.E. Tipperary.

3. *ΑΝ ΕΪΛ ΟΥΜΗ* : "of the brown hair." The ο in *ουμη* is not aspirated, as λ and ο are kindred letters.

52. ΑΝ ΕΡΙΟΝΑΪ.

'*Σέ αν ματιας α βρουλ καμτ αιρ σα τριοναο σεατραμα α ριννιξ αν τ-αιηραν. Ισ αρ αν ξεριοναιξ α βί σε, η νιορ εαμικ εμ-πεαρ βεο ο'α ραιθ υιρετι δετ ε.*

I. I. *ΕΥΑΛΑΒΑΡ*, the 2nd person plural, past tense, often ends in -*ΙΡ*. *ΑΝ ΕΡΙΟΝΑΪ*—*i.e.*, the name of the ship.

4. *κίλ* : *i.e.*, the keel.

II. 2. *ό'η μυιρ νόιρ* : "from the open sea." The open sea is also called "*αν τσεαν-φαιηρξε*."

II. 5. *CRUAC ΝΑ CAOILE* : a small island off the Galway coast.

III. 8. *ΔΙΡΞΕΑΘ ΣΙΟΣ* : ready cash.

V. 5. *ξύξαιξιλ* : "murmuring," "roaring."

53. ΑΝ ΕΑΘΡΑ ΞΙΛΑΣ.

I. 2. *ξο νόξ* : "while young."

II. I. *Θαίτε δετα 'η Ρίος* : "Athenry, Co. Galway."

8. *ξο μβαο τυραιξ ε μ'άοβαρ* : "that I was greatly to be pitied."

III. 7. *ξο οτρείσιό αν εαλα αν σνάμ*, "until the swan abandons the channel, and the sheep cease to go to the green fields."

IV. 8. *όά' η εαγμαίς* : "without them."

54. **CÚIRT BÁITE AN MUIGE.**

I. 2. BÁITE AN MUIGE. Níl éan-tuairisg dSáinn cá bfuil an áit seo.

II. 4. LEAC NA N-UAN. Nó LEAC NA N-UAN áCt OIREADÓ.

5. IOMADORA : here=IOMARCA.

8. MO LEADAIÓ LE CUMAIÓ, " my bed owing to grief." Notice meaning of le here.

III. 7. CAOL CÓNAMARA : *i.e.*, Killery Harbour,

IV. 1. MÁ ĞNÍONN TÚ AN PÓSAD ; ĞNÍM OR TÓEANAIM is often used as a kind of model verb in Irish.

55. **SAĜART NA CÚITE BÁINE.**

IS COSAÍMÁIL ĞUR ÁIT ÉICIN I ĞCONNTOAE MUIĜ EO AN CÚL (NÓ AN CÚIL) BÁN. TÓE ŠEOIĜEAC 'SEAD BÍ AN SAĜART Ĝ BÍ CION MÓR DĜ TAOIMIB NA HÁITE AIR. IS I ĞCONNTOAE MUIĜ EO A BÍ SÉ MA CÓNNUIÓE.

I. 1. CÚĜ MISE AN RUAIS : lit. " I gave the rout to "—*i.e.*, made the circuit of Tobar Mhic Duain.

3. LOC DĜARĜ : in Donegal.

7. TEAC PÓBAIL : " a chapel."

II. 2. CUIR TUAIRISĜ : " look for," " inquire for."

IV. 4. ÉITĜEADÓ, " vestments."

7. CUIRFEADÓ SÉ AR AN EOAS, " he would direct."

V. 5. CRÉ AN TÓÁ EASBAIL [ABSTAL] TÓEAS : " the creed of the Twelve Apostles."

56. **MÁIRE NÍ MIONĜÁIN.**

" MÁIRE NÍ MIONĜÁIN BEAN ÉIAR AR AN NĜOIRTÍN CLOC I RINN MĜAOILE I ĞCONAMARA A RINNIĜ AN T-AMRÁN. RINNEADÓ BAINTEADAC TÍ Ĝ PÓS SÍ AN TARA HUAIR, Ĝ ĞĜAR AN ÉEAD ÉLANN UAIĜÍ, Ĝ MAR ĞEALL AIR SIM A RINNE SÍ AN T-AMRÁN,"—TOMÁS DREADNAC.

I. 1. OIRTE : " educated," " well brought up," lit. " nourished " ; oirte also means practised or trained at a thing.

2. IS ĞEARR BA LÓN TÓM IAD : " short they lasted for me."

4. ĞLÉIS : gen. of ĞLÉAS, m. dress.

5. MAC A B' ÓIĜE : in past tense a b' óiĜe, Ğc., is used for is óiĜe of the present.

II. 3. PRÓM-SA=BFUIL MÉ=LÍOM-SA. The forms prais and reis for leis are still used in Connacht.

5. IOMLUÉT .1. A ÉADAIRT ANONN ÉAR AN BFAIRĜE.

- III. 3. ΔΣ ὁέδανήν ὁέρκε : " giving alms."
 5. πρέ ἑίτε=" the whole lot."
 6. ραθεάρε=ραθάρε. μεάβαιρ μο ἕνν : " my memory."
 IV. I. ζαν ἑύμανν : " without affection."
 V. I. ΔΣ οὐλ ἰ ἕρᾶν ἀρ ἄ ἑίτε : " going astray on one another "
 5 Δ ὀ'ράς παοὶ ὀράμ μέ : " that left me in a despicable condition "
 8 ζυρ ζεαλ μο ἑεανν : " until my hair turned white "
 VI I ἰ ναὸ βεας ἄ ηζοίλλεανν μο ζάτρα οὐθαὸ ἀιρ : " is it not few that my sad condition affects "
 VII 5 ὐα μβαὸ ἰ μβαίτε να Cille Δζαμ It would be difficult to find two more beautiful passages than this and the first half of next stanza
 3 ἰς ἄ λιὰτα : " and how many fine strapping young men go away across the sea never to return "

57 ἄν ἑάιλλεᾶ

" Sean-bean ἄ ἑάιμικ ἀρ λóιστίν ἑίος τῆς μῑεῖλ υῖ ὕριαν ἰ η'ορυννῑν ἰ ζκοηνῑαε μῑιζ ἑο. ζοιτο σῑ ζῑνῑ ΔΣ ἰμτεαὸτ ὐι ἀρ μαῖοιη, 7 ρῑννῑς μῑεᾶλ ὀ ὕριαν τῑ ἑεάτραῖα ὀ'ἀῑηράν ὐῖ "
 —τομάς ὕρεᾶηαὸ

I 5 ὐά λεανταοὶ ἰ : " if she were followed " ; λεανταοὶ ἰς here trans.

6 ὐεᾶηπαῖοε ἀμαὸ ζο ρόιλλ ἰ : " she would still be found out "

II I ὐοτ' Δζαῖρετ : " beseeching you "

2 ἰ η-ἀῖεῖλλ=ἰ η-ἀῖε

5 πεῖcῑν ὕρεᾶηαὸ : was another poet of the locality

6 ὐοῖτε ἑοῖζεᾶὸ : Joyce's Country, Co Galway

III 3 τῑοῖτα κοῖητῑζεᾶὸ : " foreign countries "

58 κυαν ἑόιλην.

I I βοζαῖς :-plural of βοζαὸ, a soft place ; μόντε : " bogs "
 The plural of several nouns, having η or λ or ρ at or near the end, is formed by adding -τε or τα ; thus, σπεατα, ὐάντα, τῑοῖτα ; cf genitive of verbal noun

2 κυνικ ἄ βῑ ζεᾶρ ἄς ἄ μβαρρ : " hills with pointed summits "
 Notice use of ΔΣ

II 3 κυρρῑοεᾶρ=κυρρεᾶρ This form of the future in -ρῑοεᾶρ is still common in Connacht

4 bannaíre=" bonds," " bail "

III 5 in mo líon iad : " in my hands."

7. agus a fíosaic tóib : " and they knowing."

59. AN DRUIGHEÁN DONN.

Tá píce ceatráma sa leabhar seo de'n Druiḡheán Donn. Tá ceit're ceatráma eile san amhrán a'c níor féadomar iad a fásḡail. Níl fíos aḡaimn cía'n píle a cum é ; a'c céb'i t'oume a rinne é, is deacair amhrán com' maic a fásḡail i t'eanaḡair ar bit.

Duó é ba cionn-tsiocair leis an amhrán seo a t'éanaim : fear a bíod aḡ t'oul aḡ aonac i b'rao ó baile, ḡ bíod sé ar lóistín i t'eac i n-aice na háite a raib an t-aonac. An cailín óḡ a bí sa t'eac bí sí 'na cailín an-b'reáḡ, a'c, céb'i sḡéal é, rinne sí féim ḡ an fear seo mór le céile. Sḡa'aim ina t'iair sin cuair an t-aonac t'ó léis, ḡ ní bíod seisean aḡ t'arraint ann cor ar bit, ḡ is cosa'mail, le linn an a'cair sin, ḡ n'earnaio sé t'earnaio ar an s'cailín. T'fan mar sin nó s'ur t'earnaio a c'leaimnas-seisean le bean eile—col-ceat'ar t'ó'n céad cailín a raib sé mór léici. Cuair sé annsin leis an mnaoi eile seo a rósa'—'un a t'isḡe—ḡ bí banais ḡ cait'éim mór aca ann. Nuair a c'ualair an céad cailín ḡ raib sé ar tí a rósta, cuir sí éadais sean-mhá uir'ci féim, ḡ t'im'icis sí roimpí ḡ t'áinic sí istea'c san áit a raib an banais ar siubal. S'uir sí síos sa s'cúinne, ḡ má s'uir féim, níor cuir éan-t'oume suim ainntí ḡ t'áinic an fear seo anuas as an seomra ḡ ḡ b'paca sé í. " Ní cóir," ar sé leis féim, " t'oume ar bit a beic' annseo s'an bia' ná t'eoc a t'airsḡint t'óib. Céard a ól'pas tú, a bean ? " ar seisean. " Ní ól'p'air mé t'ada, ḡ ní ḡlac'p'air me t'eoc ó éan-t'oume sa t'eac, mura b'pás'air mé as t'ó lám'uib féim í," ar sise. " Mar-s'at réir," ar seisean, ḡ t'eaiman ar aicim sé t'í. C'us sé anuas ḡloime píona, ḡ s'eac'ao sé cuici an ḡloime. " Ní ól'p'air me t'eoir t'e," ar sise, " mura n-ólaio tú féim s'ac le b'ḡsam liom." 'Na t'iair sin féim, ní raib sé t'á hait'neac'táil. Bí páinne óir aici a fuair sí uair féim roime sin, ḡ c'ait sí istea'c san nḡloime é. T'airim sé an páinne ar an b'pointe a b'paca sé é, ḡ ḡlac cuim'a ḡ aic'méala é, ḡ is annsin a t'ubairt sé an céad cuio t'e'n Druiḡheán Donn. T'p'reaḡair sise é, ḡ bí fíos a'isḡe annsin cía bí ann. Bíodar aḡ cainnt ḡ aḡ ceileab'ar annsin le n-a céile ḡ s'an éan-t'oume t'á t'abairt paoi t'eara, s'ur b'é t'eireao an sḡéil s'ur éaluis sé léite, ḡ s'ur fás sé an banais ḡ an bean eile ina t'iair.

I. I. Síleann céad bean . . . This sometimes wrongly given as " síleann céad fear." It was the man who spoke this and the following three stanzas.

2. téirdeann óa trían síos óiom : " two-thirds of my strength goes away from me."

3. Sliað uí f'loinn : a mountain (or moor) near Castlerea, in Co. Roscommon. This name indicates that it was somewhere in Roscommon or north-east Galway that the song was made.

4. bláé na n-áirné : " the blossom of the sloes." 'Oraigneann óom : " the brown blackthorn."

II. I. míle slán : " a thousand farewells." Céad slán ó is said of a person who has gone away.

2. Is ann a bíod mo éarraint : " it was there I used to frequent."

III. 4. níl an báire liom : " the day is not with me."

IV. 2. fearaib, used instead of fear before éireann.

V. I. péirín : a present, a gift at a fair.

2. plúr na b'fear : the flower of men.

3. Lá léan ar an té . . . : " woe to him who would say."

VI. I. níor cōdaíl mé néadl : " I did not sleep a wink."

4. Cía'n fáé a t'uibearpá : " why you take your oath to a lie."

VII. I. a' t'reim leis : " contending with."

2. S'ó sur b'áró é an crann caortáinn : this remark applies to the other woman whilst she herself was smaller.

4. pásann sméaréa : black-berries and the blossom of the raspberry grow on the smallest tree ; pl. also sméara.

VIII. I. aš ceasaéé spré orm : " grumbling because of my want of dowry."

3. buaib : dative plural of bó ; sometimes used in poetry for nom. plural. Óáiméí (for táimé) : millions.

4. ní hašam : h is used before ašam, &c., after ní.

X. 2. mo lám-sa a léišeam : " to read my handwriting."

XI. 3. ar a éulaib : " behind him."

XII. I. Is glaise a súil : " her eye is brighter [lit. greener] than the grass or the dew." Šlas as applied to the eyes means bright, sparkling, &c.

XIII. I. bean búclái : " a woman wearing buckles (or ornaments)."

XIV. 3. mo máicrín : the termination -ín is sometimes used to express endearment.

XV. 4. aš iomaoraó : spiteful, jealous.

XVII. 2. níl spuáic air ó'n tsluasairó : " he has no blister from the shovel."

3. ní díol truaíge é : " he is never to be pitied." Cuaígeallac mná : an untidy woman ; cuaígeallac is applied to a flax distaff.

XVIII. 4. An Úraígneán Donn : appears to be the name of a place.

XIX. An té le'r ba leis é : " the person to whom it belongs."

XX. I. An Ériogán : Ériogán means a small hillock ; Ériogán is also the correct name of Mount Bellew in Co. Galway.

60. mÁirín pAncer.

II. 6. fágam é m' ór buíde : " let me get it in yellow gold." This is an instance of the 1st person sing. imperative in Irish. When a means " his " the n before it is pronounced single as here. a, " his," is not pronounced before a word beginning with a vowel.

III. I. Cloc an Úa míte .i. Úaile uí Úánáin (near L. Mask).
4. smaóiteáin .i. smaóimeáin : " a thought," " an idea."

61. mÁine ós na sCraob.

I. I. céib : sruas.

4. a tús s'éim an tsaozáil leat : " who possesses the beauty of the world."

7. le 'oo ré : " during your life."

II. 4. saozal láime (perhaps saozal áime) : " the wide world."

6. ó'áitriú : " especially."

62. bean an fín ruaió.

Seo amhrán a bfuil an-meas air i meas muintire na tíre, 7 a bfuil an éal air a beir ina amhrán óeas. Tá óá diétris de tuzta síos as an sCraobín i namhráin s'ráda úige Connact.

I. 2. óéallraó : the ll cannot be well pronounced before r, so that the previous vowel is made long.

6. fíos m'áóðair : " a knowledge of my case."

7. Óe ainseoin fearaib fáil : " in spite of the men of Ireland."

II. 2. ceangailte cruaíó : for aspiration see note V. I, " an Bruinnillín péacac."

3. caol : " waist."

III. 3. úis : " a form of cum=as ; not common in Connacht.

IV. 2. lá an luain : " the day of judgment."

6. Ó'éascanpá m'anacair cruaíó : " you would bewail my hard reverses."

VI. 6. ΔΙΡΟ-ΡΙΪ: the ο is attenuated owing to following R, which is pronounced as slender ρ in the middle of a word.

63. ΔΙΤΡΙΞΕ ΑΝ ΤΑΙΛΛΙÚΡΑ.

“Σεο ceitre ceatrainna Δ ρινηξ αν ταλλιúρ ηυαιρ Δ βί sé Δξ θεάνανη διτριξε ροοι Δ θειτ μόρ le θεαν αν ρίρ ρυαίτ.”—ΤΟΜΑΣ ΒΡΕΑΤΝΑΔ.

I. 5. Λά αν τσλέιβε : “the day of the Mountain (of Calvary).”

7. το μο θεαλυξάτ όη τρέατ : “separating me from the flock.”

II. 4. σλάνηιξεατ : “saves.”

6. le ηηληιξεατ άατηιξε ηα ηηά : “through obedience to (the) woman’s temptation.”

7. ηυιτ : sometimes used as a separate pronoun even in the accusative. This usage is not to be recommended.

8. αλλυ Δρ ξηνάη : “the sweat of our limbs.”

64. CAIPTEÍN Ó MÁILLE.

Τά sé ηυαιρην ’s ceitre ξξόιρ ηλιαύαντα ό βί CAIPTEÍN Ó MÁILLE ανη. Βί λοηξ Διξε, η βίότ sé Δξ τράττάιλ τοιρ έιρηνη η αν φραιηηε. λοηξ leiη αν ρίξ Δ βί τ’ά λεανάηηαιη, η τ’ηητιξ sé υαίηι ιηηεάτ Δρ ξξάτ ηηηε θεαρηαν, ι ηβέαλ αν έαοι-ξάιρε. έεαρ αν ηηηηηηιρ ειηε ηαέ ραίβ άτ ηυιηε θεαξ ραιρηξε ανη, η ξο ραίβ αν ηάιηεάτ ι σάηη Δαα. έυαίτ sé αηαέ αν ταοβ ειηε η τ’ηητιξ sé υατα.

I. 2. Τόηη Δ’βηηηάηη, *aliter* Τόηη αν ηηηοηηάηη.

II. 2. Δ’ηηη : shortened form of ΔξΔηηη.

7. Δ ξοιηεάτ ιη έυαίτ αν ηάη τ’ηηηηη : “how near death approached us.”

III. I. CRYA .i. crew.

IV. 7. CÓIΡ ι : “a favourable wind.”

8. CRIÓCHUIΞEAMUIPO and ÓAMUIPO are imperatives.

V. 7. ξΡάηηηηη .i. ξΡάηηηηη ηί ηάιηηηη.

65. ΒΙΘΕΑΔ ΘΕΑΣ ΗΙ ΗΙΞ.

I. I. Δη έοιη ηήορ : a place very famed for its beautiful scenery, near Letterfrack, in Connamara.

III. I. τ’ά τ’ηηηεατ, pron. τ’ά τ’ηηηεατ. The initial τ of τ’ηηηηη is pronounced slender in Connacht.

Stanza III. was made by a different poet, who was opposed to *mícheál Ó Cnámhse's* party.

IV. 7. *bííem mo sgeíl* : "the summing up of my remarks" [*bííem* is the literary *bííem* with adventitious *í* as frequently happens in colloquial Irish ; *o'á bííem* (now *bííem*) *sin*, on that account].

V. 1. *míirce* : "migration," "emigration."

VI. 3. *tiíeáct ar síubal oíóce* : "coming by night time"; "*óe síubal oíóce*," is the form generally used.

Id. *doileann* : "a beauty"; sometimes written *paóileann*.

5. *básta* : "a waist"; from which word "waist" is probably derived.

VII. This stanza was made by a poet named *muíteac*.

66. *nuair a tíóim-se amac.*

I. 1. *tíóim . . . beirim*. These forms, with personal termination in 1st pers. sing. indicative, are in reality either (1) consuetudinal present, as in this instance, or (2) historical present for vivid description of past events. Thus, a person would not say *tíóim amac ar an tsráio* if he were in the act of going out; but he would say "*tá mé as tui amac ar an tsráio.*"

5. *tuar* : an omen.

7. *a ó'páííal* : *recte* *o páííal*.

II. 7. *Cúíí' uííao* : the accent is here put on the last syllable to rhyme with *tú*.

III. 1. *íí oíóctar tíre* : *tíre* is aspirated here.

IV. 5. *ííolla* : a tremor, a vibration.

V. 2. *ííonn-aóííar* : a pillow.

67. *meiriceá.*

I. 2. *as tui ó léargus orm* : "fading from my view."

3. *má uealuíííctar* : the future or conditional is never used with *má*.

II. 4. *paóíí reáct seoil* : "in full sail." Cf. *bíí sé ma reáctaiíí saííóbris an uair sin* : "he was in the height of riches at the time."

68. *línneac bearnan.*

I. 1. *poll an eistre* : "the hole of the oyster."

3. *íícóir* : "in good order," "fully equipped."

7. *SIOT SÉAN AR AN OIGRE ÓS* : "good luck to the young heir." *SIOT SÉAN ORT* is an expression used for saying "good health" when taking a drink. *SIOT ORT* is also used ; but the more usual from now is "*BEIRIM DO SLÁINTE.*"

8. *DUAD CONNACHTA* : the sway (or championship) of Connacht.

III. 3. *MEACA* : this word is always pronounced with an *m* in Connacht.

7. *SUR VEISE GLUISE A SÚIL* : another instance of an adjective in comparative degree aspirating the following adjective, as already noted.

69. *neileac*.

SEO AMRÁN A RINNIS AN FÍLE SEÁSAN MAC CONMARA DO LUING GAILE A TÁINIC ISTEAC AIR SA SCALOISÁIRE. 'Sé an fáct a dtug sé *neileac* ar an luing mar ba cosamail an pictiúr a bí ar a tosac le spéir-bean breáḡ a bí 'na cionnuithe i *MURUIS* i *SCONNDAE* *MUIḠ EO*, ar b'ainm *DI NEILEAC*. *DUO 'M Í AN CÉAD LONG GAILE A TÁINIC AR AN SCUAN.* Bí an *fíle* *AS CEAPAD NAC RAIB ÉAN-MAIT DO D'OMNALL Ó CONAILL A BEIT AS CAINNT NUAIR NAC RAIB SÉ I N-AN' LOINGSEACA SASANA A CUR Ó SHÁM.*

I. 2. *AN PLÁINEAD* : "the expanse," "the plane."

6. *MÁM ÉAN* : a pass in the Connamara mountains between Maam and Recess.

8. *CEANN LÉIME* : Slyne Head, Co. Galway.

II. 7. *BRÉACMUIḠ* : a race-course near Westport.

II. 8. *DE'N ÉADAC* : *i.e.*, of sail.

IV. 3. *LUET OS CIONN OIGRE AICI* : "a cargo beyond the power of the law"—*i.e.*, not smuggling.

7. *LE DONAC A BÍ MÉ* : "I proved badly."

V. 3. *NA BLASCADU* : *oileáin atá i n-áice CONNDAE CIARRAITHE.*

4. *DUIBĒIN* : "gloom."

5. *CUAIR SÍ AR CÚRSAIB* : "she went with reefs tied."

VI. I. *TIM MAC CONMARA* : the surname is pronounced *CONMARA*. *TIM MAC CONMARA* lived on Clare Island and was probably a friend of the poet's.

VII. 2. *NÍL COMITĪḠEAC ACÉ ÉANAḠA CONNDAE MUIḠ EO* : "there is no one strange except the County Mayo birds." This refers to the people from the Co. Mayo who were living on the Co. Galway side of *CAOL CONMARA*. The poet was one of them himself. He means by this that the Galway people would not mix or associate

with the "birds" of Co. Mayo. In the next two lines he goes to see whether his wife is on the "roll" of the Galway people. Notice *an bean a bí agam*.

5. *Ḥráinne na Ḥcearrbácl* : refers to *Ḥráinne ní Maile*, who, it was supposed, put a stop to the playing of the bagpipes. These, however, were again revived on the arrival of Mills mór, who was a head-coastguard. This is the explanation given by the poet himself.

6. *Col-ceatár a bí sí ag neileac̄ f̄aoi tó* : "she was a first-cousin 'on the double' to neileac̄." 'na is omitted before *Colceatár*.

7. *Tuis* : plu. of *tos*, the chanter of the bagpipes.

VIII. 8. *is meacta f̄rioc̄ éire* : "Eire proved badly."

70. *neileac̄ m̄on*.

Seo amrán a b̄ruaireamar t̄a ceatrahain t̄e istec̄ leis an amrán atá rom̄e. *is cearb̄ta nac̄ t̄e'n amrán céatona iad, ac̄t is t̄óc̄air̄e sur b'é*. *Seásan m̄iac Conmara a rinnis̄ iad, f̄aoi'n neileac̄ céatona a raib̄ a saim̄ail (má b'f̄ior tó) ar an luinḡ.*

I. 4. *so mbaluis̄eac̄* . . . : "until we clear past," impersonal form.

II. 2. *nár siubail mé ag t̄eanam̄ pl̄eisiúir* : "that I did travel for recreation."

3. *éan-aon* : "one ace." This is a metaphor from card-playing

5. *leas mé an m̄am̄* : "I led with the trump."

71. *m̄aine*.

I. 6. *com̄ mul̄t̄ac̄* .i. *com̄ ḡiobac̄*.

II. 5. *'sé mo c̄roit̄e tá las̄ mar̄b̄ in mo lár* : "my heart is indeed weak within me."

III. 2. *t̄éanam̄* .i. *tarr uait*.

3. *mar b̄uil* : often shortened to "buil."

Id. *casboḡ na héirne* ; *sílf̄eac̄ tuine as na foclaib̄ seo so rab̄adar i n-ait̄ éicín i n-ait̄e na héirne, má's í an éirne céatona í tá i b̄f̄earaib̄ m̄onac̄*. *t̄asann an focal seo éirne istec̄ so minic̄ ins na hamrán.*

IV. 5. *l̄ázac̄ péacac̄* : *l̄ázac̄* here has the force of an adverb qualifying *péacac̄*. *l̄ázac̄ péacac̄*, means "proud enough." *Cf.* *is l̄ázac̄ cr̄ionna b̄íos an meac̄ nuair a ḡníos sí a neac̄* ; *t̄a mbeac̄ spr̄é ag an ḡcat is l̄ázac̄ t̄eas a pósp̄air̄e é*. It is difficult to get

an equivalent for such expressions as *láξad veas*, *láξad críonna*, in correct English. Irish speakers when speaking English translate *láξad* by "nice and." Thus *láξad críonna* would be translated by "nice and wise"—*i.e.*, wise enough in their own way. Compare also *τά sé breáξ láíoir* "he is fine and strong," where *breáξ* qualifies *láíoir*. Also is *maidé moξ tá tú 'oo súitíeadó*: "fine and early you are up."

72. *máire ní ταιός όιξ.*

I. 2. *ύξ na nead*: This is a narrow valley lying between the Killery and Coill Mhór in *CONAMARA*. From the pronunciation it would appear that the name means "The hollow of the spirits." If the word were *eac*, a horse, the pronunciation would be *na n-ac*. *nead* as an ordinary noun means a "being," a "spirit"—*e.g.*, *τά nead naoimta ar an oilean*; *τά mbuθ nead beannuixte é, ξο στuirinneoacá sé ar an aít*. The words *παρτάς na naoim* immediately following it would show that the poet considered *nead* to mean "a holy spirit."

III. 4. *máire ní ταιός όιξ*: τ in *ταιός* is not aspirated. Cf. *muirréad ní τsuibne báin*—*i.e.*, *muirréad ní'c τsuibne báin*; *máire ní τseóimín=nic seóimín* (Jennings). This results from ní being a contraction of *mξean*.

VI. 4. *αξ cur meadó*: "raining honey." *cur*, in this sense, aspirates.

73. *munuixξ.*

"*Saxart a bí i Munuixξ a haéruixeacó soir amac. Bí cumaió air, γ bí sé a' caiteam i noiaíó na háite tíar*"—*Tomás Ureacán*.

I. I. *mo slán-sa óuit*: "I send my farewell to you."

3. *ba bime liom an roilleac*: "I would think the heron more melodious."

II. 4. *mar déanφαιθε óe'n ξilas-óair*: "as if made of the green oak."

III. 3. *meireac an unluixeacé a bí αξam ariam óo'n ort*; "but for the reverence I always had for the Church."

74. *an óruimφionn óub.*

Is i n-aimsir Ríox Séamus a rinneadó an "Óruimφionn Óub." *Ó'áimrán é a ritφeacó ξο maidé roir ξaeóil an τ-am ar dearnaó é. Bí paitcíos ar an seanóaróe* (*Sean-Tomás Ureacán*) *é a táóairt*

τούμη cor ar biē. “Ώί τράε ann, Ώί sin,” δουβαιρτ sé, “γ τά mbeiti as éisteact leac as ráo an amráin sin, cuirpíoe isteac sa bpríósún tú.”

I. I. Όρουπιόνν ουβ : “a black cow with a white back.” This is of course a metaphorical expression.

2. όίγιորρα : an interjection.

3. an maireann ‘oo muinntir ? “are your people alive ?”

5. τιαέταιν : a form of τισεαέτ.

II. 4. σο νθέανραμ ar leas : “that we will have luck.”

IV. I. a ζαβαίλ ‘un na buaile : “to go to the cattle-pen.”

4. nár éuir cor ina buaraiz : “which did not stir in her tying.”

V. 2. οαλα na cléireac : “partisan of the clergy.”

4. αξαίό a cos i n-áirte : “his feet turned upwards.”

75. ΣΙΟΡΡÓ:O Ó ΜÓΡΘΑ.

“Éuaíó Σιορρόο Ό Μόρθα σο ράσαιβ énoc θάρύμ. Ώί a θean as iarraíó é a coimneál σο mbeao sí péim leis, γ ουβαιρτ sé σο ζcuirpeao sé széal ‘na coimne lá an rása. ‘Sé an széal a éáinic éuici ζur maruiz a éapall é.”—Tomás Breaénaé.

I. I. Cúirt θalla : Moore Hall, four miles from Ballinrobe.

II. I. Σιορρόο—*i.e.*, Gerald.

Id. a φαουιζεao sa mbruizim : “who was carried off into the fairy palace.”

2. an Bo-Peep—*i.e.*, one of his horses.

3. λάσαι : “laces ;” ζρυαμαί : “grooms.”

IV. 4. Galloper Donn : one of his horses.

V. 3. ó éuaíó ar an eitit : “since the deer got worsted.” σο νθεάααααρ uilis i léiz : “they all melted away.”

VI. 4. leitir φαoi n-a séala : “a sealed letter ;” a refers to leitir.

76. σεάζαν ό μάιλλε.

“Fear ós a éuz ζράó ‘oo ínnaoi γ ní θéarao a muinntir óó í. Casao leis í, oitoe annsin, γ éuir sé caimt uiréi.”—Tomás Breaénaé.

I. 3. ζαν θέρό ná θεααé : θέρό=breath, vapour. “ní ραιβ ann acé σο ραιβ an θέρό ann :” “he had barely the breath of life in him ;” “ζαν θέρό ná θεααé” is a common expression for a bright red fire.

7. ἦ ἴσθι ἐδοῦνίς μέ ἀν βαίτε : “ I did not spend much of my time at home.”

II. 3. ἀ ἐπιθάρσαο ὅυιτ-σε μο λειτεῖρ ἀ ἐυίσηιτ ; “ which would enable you to understand my letter.”

III. 2. εἰδ' ἢ πάε καέ σπιγεαην τί ὅση ἐίλιυξάο ? : “ why do you not come to ask me (in marriage) ? ” ἐίλιυξάο, modern equivalent of ταῦδαιρε.

4. ἀγυε ἀν γελλαο ἐρυαο ἀ ἐυε τί πέη σση : “ considering the staunch promise that you made me.”

8. σπεα = “ a while,” “ a spell of time.”

V. 4. ἀρ ἑάξαν ὀ ἡμίτε : the dative of surnames is aspirated after the simple prepositions ἀρ, ὀό, γε.

VOCABULARY.

A.

ἀβυζῆτε, *a.*, quick, expert, able.
 ἀκμήμηνεαὶ, or ἀκρῦμηνεαὶ, *a.*,
 having means or resources.
 ἀόβδαρ, -ῖρ, *m.*, reason.
 ἀεὶθεαράδ, -δίξε, *a.*, sprightly,
 light-hearted.
 ἀξυραῖξιμ, *v. tr.*, I entreat.
 ἀϊκίλλ [=ἀϊκε], in phr. ἰ n-ἀϊκίλλ,
 near.
 ἀἰγεαῖτα, *a.*, active, vigorous.
 ἀἰγνεαὶ, -α, *f.*, mind (somet.
 ἀἰγνε).
 ἀἰγνεας, -ῖς, *m.*, conversation,
 discourse.
 ἀἰλέαρ, -έῖρ, *m.*, a ceiling.
 ἀἰλλεαὶτ, *f.*, beauty.
 ἀἰλλεάν, -εάμ, *m.*, a toy, an orna-
 ment.
 ἀἰμῖρεας, -α, *m.*, doubt, suspicion.
 ἀἰμῶεοιμ = ἀἰμῶεοιμ, in phr.
 ὁ'ἀ ἀἰμῶεοιμ, in spite of him.
 ἀἰμοῖρ, or ἀἰμοῖρ, -ε, *f.*, a
 maiden.
 ἀἰμςῖν, *g. id.*, *f.*, a darling.
 ἀἰριξεαμ, *v. intr.*, ripens.
 ἀἰρθε, *f.*, height.
 ἀἰρθεαλλ, -ἰλλ, *m.*, watchfulness.
 ἀἰριξιμ, *v. tr.*, I count, I take
 into account.
 ἀἰρνεάν, -εάμ, *m.*, a staying up
 at night, a vigil.
 ἀἰςῖμ, -ε, *f.*, a vision, a dream.
 ἀἰθῆῖς, -ε, *f.*, abyss, boundless
 space.
 ἀἰτῆῖς, -ε, *f.*, spite, vexation.
 ἀἰτῆῖορρα, *f.*, a short route.
 ἀἰτιμ, -ε, *f.*, whins, furze.
 ἀἰτῖς, -ε, *f.*, fun, merriment.
 ἀἰτῖρ, *a.*, certain.

ἀἰτῖρῖξε, -ε, *f.*, penance.
 ἀἰτῖρῖς, *v.*, tell, relate.
 ἀἰλλ, -ῖς, *m.*, sweat.
 ἀἰτ, *gen. ἀἰτ, m.*, a joint, a start ;
 a rising up; ἀτ nα n-έαν, the
 sudden flight of birds.
 ἀἰηξαρ, -ῖρ, *m.*, trouble, affliction.
 ἀἰηξαρ, *f.*, danger.
 ἀἰκοῖρε, *m.*, an anchor.
 ἀἰρῶ, *m.*, trouble, hardship.
 ἀἰραῖτ, -ε, *f.*, linen, muslin.
 ἀἰρσα, *comp. of ἰομήμ*; more
 beloved, dearer.
 ἀἰρσαὶτ, -α, *f.*, love, darling.
 ἀἰβῖμ, *a.*, delightful, happy.
 ἀἰβνεας, -ῖς, *m.*, delight.
 ἀἰοτεαμ, -ἰμνε, *f.*, a handsome
 girl.
 ἀο, *m.*, an ace; ἀο τ-αοη.
 ἀροῖνσαδ, *a.*, respectable, digni-
 fied.
 ἀροῖξιμ, *v. a.*, I raise, I ascend,
 I take away; Δ ὁ'ἀροῖξῖ ἀρ
 σῖυβαλ ἑ, who took him away.
 ἀρζαμ, *f.*, a musical instrument,
 an organ.
 ἀρῖς, -ῖς, *m.*, a habitation, a
 house.
 ἀτῆμῖξε, *f.*, a petition, a re-
 quest.
 ἀτῖρῖξιμ, *v. a.*, I change.

b.

βάβῶον, *m.*, *pl.* -ῖμ, the wall
 or fortification of a town.
 βακάλλαδ, *a.*, curly.
 βάἰλλε, *pl.* -ἰ, *m.*, a bailiff.
 βαἰμτρεαδ (generally βαἰμτρεα-
 δαδ), *g.* -ἰξε, *pl.* -αδ, *f.*, a
 widow, widower.

ΔΑΟΜΪΤΕΑΪ, *m.*, a partner, a husband, a companion.
 ΔΑΟΜΤΙΜΕΑΪ, *a.*, gentle.
 ΔΑΟΡΤΑΝΝ-ΙΜΝ, *m.*, the mountain ash.
 ΔΑΡΑΡΩΕΑΪΤ, *f.*, wrestling.
 ΔΑΡΤ, -ΔΑΡΤ, *pl.* -ΔΑΪ, *m.*, a quart.
 ΔΑΡΤΑ, *pl.* -ΔΑΪ, *m.*, playing cards.
 ΔΑΪΣ, *g.* ΔΑΪΣ, *d.* ΔΑΪΣ, *f.*, Easter.
 ΔΑΪΤΩ, *m.*, winnowing.
 ΔΕΑΪΤΑ, *m.*, a plough.
 ΔΕΑΪΣΑΙΜ, *v.*, I beguile.
 ΔΕΑΝΝΨΑΙΡΤ, *m.*, *gen. id.*, a president, a general; also ΔΕΑΝΝ-ΨΟΡΤ.
 ΔΕΑΝΝΙΪΣΙΜ, *v. tr.*, I buy.
 ΔΕΑΡΑ ΦΑΡΟΪΣ, grouse; in *sing.* : ΔΕΑΡΑ ΦΑΡΟΪΣ.
 ΔΕΑΡΩΔΙΩ, *m.*, *pl.* -ΩΪΤΕ, a tradesman.
 ΔΕΑΡΩΔΑ, -ΔΑΝ, *d.* -ΔΑΙΜ, *f.*, a forge.
 ΔΕΑΡΩ-ΡΙΪΣ, *f.*, a princess (?)
 ΔΕΑΡΡΩΔΑΪ, -ΔΑΪΣ, *m.*, a gambler.
 ΔΕΑΣΑΪΤ, *f.*, complaining.
 ΔΕΪΒ, -Ε, *f.*, hair (of the head).
 This word is from ΔΑΪΒ, *nom.*, but *dat.* ΔΕΪΒ is *gen.* used.
 ΔΕΪΒΑΔΑΡ, -ΔΑΙΡ, *m.*, warbling, whispering.
 ΔΕΪΛΩ, *a.*, wise, sensible.
 ΔΕΪΜ, *m.*, a step, a change.
 ΔΕΪΜΪΣΕΑΪΤ, *f.*, progress, advancement; ΪΣΔΕΪΜΪΣΕΑΪΤ, in prosperous condition.
 ΔΕΪΜ, *dative* of ΔΑΪΜ, far away, a remote place; *pl.* ΔΑΪΜΤΑ.
 ΔΕΪΑΡΑΪ, *a.*, black, polished, shining.
 ΔΕΪΩ, -Ε, *f.*, sedge.
 ΔΕΪΩΪΜ, *v. tr.*, I see; only used in present, future, and conditional. The Ψ in future is always pronounced.
 ΔΕΪΜΕΩ, *m.* -Ω, a family, a surname.
 ΔΕΪΜΕΩ, *m.*, *v. n.*, to fail.
 ΔΕΪΜ, *g.* ΔΕΪΜΑ, *m.* love, affection.
 ΔΕΪΜΝ-ΑΪΩΔΑΙΡΤ, *f.*, a pillow.

ΔΕΪΜ-ΤΑΪΪΒΙΛ, in *phr.* ΜΑ ΔΕΪΜ-ΤΑΪΪΒΙΛ, topsy-turvy.
 ΔΕΪΣΤΙΜΕΑΪ, -ΪΣΕ, *f.*, a kitchen.
 ΔΕΪΜΪΣΕΑΪ, *a.*, ΔΕΪΒΑΡ-ΔΕΪΜΪΣΕΑΪ, straight-edged.
 ΔΕΪΩΔΑΡΤΑ, *a.*, dismayed, discouraged, cowardly.
 ΔΕΪΜΝΑΪ, *a.*, twining, forming locks.
 ΔΕΪΜΩΔΑ, *a.*, bending, pliant.
 ΔΕΪΜΩΤΑ, *pl.*, inclinations thoughts.
 ΔΕΪΜΝΑΣ, -ΪΣ, *m.*, a match.
 ΔΕΪΣΑΪ, -ΔΑΪΣΕ, *a.*, tricky.
 ΔΕΪΜ, -ΕΑΪ, *f.*, the clergy.
 ΔΕΪΜΕΑΪ, -ΡΙΪΣ, *m.*, a clerk.
 ΔΕΪΒ, ΔΕΪΒ, *m.*, a basket, the chest.
 ΔΕΪΒΑΡΑΪ, -ΔΑΪΣ, *m.*, the chest.
 ΔΕΪΜΑΪΜ, *m.*, a son-in-law, a person connected by marriage.
 ΔΕΪΜΪΣΕΑΡΤΑ, *a.*, nimble, active, handy.
 ΔΕΪΣΕΩ, *m.*, failing, to fail.
 ΔΕΪΜΤΑΪΜΑΪ, or ΔΕΪΜΪΣΕΑΪΜΑΪ, *a.*, renowned, famous.
 ΔΕΪ, *m.*, form, shape, print; ΪΣΔΕΪ ΔΕΪΑΡΤ, in proper form.
 ΔΕΪΩ, face, figure, form.
 ΔΕΪΜ, *v. tr.*, I hear; it is not used in the past.
 ΔΕΪΜΪΩΕΑΪΤ, Δ, *f.*, deceit, guile.
 ΔΕΪΜΩ, -Ε, *f.*, a corner (inside).
 ΔΕΪΜΜ, *v. tr.*, I hear.
 ΔΕΪΜΑΪ, -ΔΑΪ, *m.* feathers.
 ΔΕΪΜΝΑΪ, *a.*, thick abundant.
 ΔΕΪΜΑΪΤΑΪ, -ΔΑΪΣ, *m.*, a fleet.
 ΔΕΪΜΑΡΑΝΤΑ, *a.*, quarrelsome.
 ΔΕΪΜΑΡ, -ΔΑΙΡ, *m.*, a whisper.
 ΔΕΪΜΪΣ, *m.*, a remote place, a foreign country.
 ΔΕΪΜΪΣΪΜ, *v. tr.* = ΔΕΪΜΪΣΪΜ, to spare.
 ΔΕΪΜΕΑΪΜ, -ΕΑΪΜ, *m.*, a pup, a dog.
 ΔΕΪΜΪΣΕΑΪΤ, -Δ, *f.*, protection.
 ΔΕΪΜΪΣΕΑΪ, *a.*, strange.
 ΔΕΪΜΩ, or ΔΕΪΜΩ, saw; ΔΕΪΜΩ and ΔΕΪΜΩΕΑΪΣ are both used in impersonal form.

κομμηλαῖς, -ῖς, *m.*, stubbles.
 κόρη, *a.*, fair, generous, right,
 virtuous.
 κόρη, *gen.* κόρας, *f.*, condition ;
 a favourable wind.
 κόρηξις, *v. tr.*, I settle, I fix, I
 dress.
 κολίστη, *m.*, a college.
 κολάνη, -άνη, -άνη, *f.*, a body.
 κολεῶταρ, *m.*, a first cousin; *pl.*,
 κολάννα κολεῶταῖς and κο-
 λεῶταῖς.
 κόλυμ, *gen.* κυλίμ, *m.*, a dove.
 κομναῖο, *pl.*, conditions, terms,
 pledges.
 κομναίρις, *v. tr.*, I count.
 κομναίριεῖς, *pl.*, advisers.
 κομάνη, *m.*, = κυμάνη, good
 nature, natural affection.
 κομνησα, -σαν, *f.*, a neighbour.
 κομνησοῦρα, -αῖρα, *m.*, company.
 κομνησοῦται, -αῖται, *m.*, a company of
 people.
 κομνησις, *v. intr.*, I live (in a
 place), I dwell.
 κομνησιό, -ότις, *m.*, conversation.
 κομνησις, *f.*, a step, a pace.
 κομνησοῦται, -αῖται, *m.*, a company, a
 troop, a few people.
 κομνησοῦται, -όται, *m.*, an assist-
 ant.
 κομνησοῦται, *gen.* κομνησοῦται, *m.*,
 help, assistance.
 κόνη, *f.*, a coffin.
 κομνησοῦται, -ε, *f.*, danger.
 κόνη, *a.*, fitting, meet, suitable.
 κόνη, *m.*, a cord.
 κόνη, -αῖς, *m.*, fairness, justice.
 κόνη, *a.*, devout, subdued.
 κόνη, *v. tr.*, distress, dis-
 hearten ; κόνη, depressed.
 κόνη, *f. gen.* κόνη, *pl.* -αῖς,
 a branch, sway, the palm.
 κόνησοῦται, *m.*, to propa-
 gate, to publish, to expose.
 κόνη, *m.*, a gadfly ; κόνη
 κόνη, a wood-cock.
 κόνη, -α, *f.*, plunder ; κόνη,
 my sorrow.

κόνη, -α, *f.*, a wound.
 κόνη, *v. tr.*, I pick (a bone).
 κόνη, *v. tr.*, I finish.
 κόνη, *m.*, a hillock.
 κόνη, *a.*, withered.
 κόνη, *a.*, wise.
 κόνη, κομνησα, *m.*, a belt, a girdle.
 κόνη, -αῖς, *m.*, crystal.
 κόνη, *v. tr.*, I tremble, I
 cause to tremble or vibrate.
 κόνη, *v. tr.*, I hang, I lift up.
 κόνη, *a.*, swarthy.
 κόνη, κομνησοῦται (?).
 κόνη, *m.*, a crisis, a hurried
 time.
 κόνη, -αῖς, *a.*, having paws.
 κόνη, -ε, *a.*, round, collected,
 gathered together.
 κόνη, -α, *f.*, wheat.
 κόνη, αῖς, *f.*, a curlew.
 κόνη, *m.*, a pole.
 κόνη, *f.*, a rough woman ;
 somet. *m.*
 κόνη, *v. tr.*, used as past tense
 of κούνη, I hear.
 κόνη, *m.*, a crowd of depend-
 ants or followers.
 κόνη, *m.*, a harbour ; also fol-
 lowers, dependants(?).
 κόνη, *v. tr.*, I search.
 κόνη, properly κόνη, *a.*, meet,
 fitting, suitable.
 κόνη, -άνη, *f.*, a girl with
 fair hair ; a fair head of hair.
 κόνη, *v. intr.*, I remember.
 κόνη, *pl.*, courtiers.
 κόνη, *f.*, a vein, a pulse.
 κόνη, *m.*, frost, an icicle, a jury
 an inquest.
 κόνη, *a.*, recompensed.
 κόνη, *dat. pl.*, the back of ;
 κόνη, αῖς, behind him ;
 pron. κόνη.
 κόνη, *f. gen. id.*, a suit.
 κόνη, -α, *f.*, power.
 κόνη, *f.*, sadness.
 κόνη, = κόνη or κόνη,
a., recollected ; κόνη, *do you*
 do you recollect.

κύννηταρ, -αιρ, *m.*, condition.
 κύννητας, -αις, *m.*, an account.
 κυτᾶς, ἢ κυτᾶς, *m.*, madness ;
 ἢ κυτᾶς, mad.
 κύτᾶλ, *a.*, retiring, bashful.

Ϟ.

Ϟάιλ, *v.*, to meet, to get; perhaps
 = Ϟο ῥάγαιλ in ἡλιαρ ἃ
 ἕτερον ἁμας.
 Ϟάιντε, *pl.*, millions, myriads.
 Ϟαιρ, *g.* ἁρας, *f.*, an oak.
 Ϟαλλαιμ, *v. tr.*, I blind.
 Ϟαλλτα, *a.*, blinded.
 Ϟαοιμεας, *a.*, popular, having a
 lot of people (relations).
 Ϟαοιρε, *f.*, dearness.
 Ϟεαςῆμαιῶ, *f.*, tithes.
 Ϟεασρας, *a.*, hard, severe, un-
 fortunate.
 Ϟεαλλραῶ, bright shining ap-
 pearance.
 Ϟεαλυζαῶ, *m.*, dividing, separ-
 ating, distinction.
 Ϟεαρκαίμ, *v. tr.* and *intr.*, I look.
 Ϟεασυζιγίμ, *v. tr.*, I settle, I
 mend, I fix.
 Ϟέρῶ, *f.*, vapour, breath, *adv.*
 after.
 Ϟέρῶεανας, *a.*, last.
 Ϟελεαῶοίρ, -ῶρα, *m.*, a turner.
 Ϟείρce, *f.*, alms, charity.
 Ϟείρεαννας, *a.*, late, last.
 Ϟείρεαννας, -ίς, *m.*, dusk.
 Ϟίβριζιμ, *v. tr.*, I banish, I hunt
 away.
 Ϟίρceαν, -ίμ, *m.*, protection,
 covering, shelter.
 Ϟίρce, -αν, *dat.*, Ϟίρceαῶ, *f.*, a
 ditch, a drain.
 Ϟίρceῶίσε, ἢ Ϟεοίσε, *f.*, a diocese
 Ϟίρceαῶ, *f.*, ill-will, dis-
 pleasure.
 Ϟίστε, *f.*, loyalty, fidelity ; a die
 Ϟίρceαῶίμ, *v. tr.* and *intr.*, I
 refuse.
 Ϟίρceοί, *m.*, a lock, a rib of hair.
 Ϟίρceτε, *a.*, due, granted.
 Ϟίρce, *a.*, close, tight.

Ϟοίς, *f.*, good condition, a cer-
 tainty, advantage, valuable
 asset.
 Ϟοίρceαῶίμ, *a.*, decent, respect-
 able.
 Ϟοίρce, *a.*, difficult, troublesome
 Ϟοηας, -ἃ *f.*, "badness," de-
 terioration.
 Ϟοηας, -ίς, *m.*, evil.
 Ϟος, *pl.* Ϟοίς, *m.*, the reeds of
 the bagpipes ; a trumpet.
 Ϟοῶίμ, *m.*, insult, injury, con-
 tumely.
 Ϟοῶίρceαῶν, -ῶίμ, *m.*, the black-
 thorn.
 Ϟοῶίρce = Ϟοῶίρceας, *f.*, en-
 chantment.
 Ϟοῶίρceας, -ἃ, *f.*, enchant-
 ment.
 Ϟοῶας, -ἃ, *m.*, countenance, ap-
 pearance.
 Ϟοῶίμ, -e, *f.*, contention.
 Ϟοίς, -e, *f.*, a brier.
 Ϟοῶαῶοίρ, -ῶρα, *m.*, a drummer.
 Ϟοῶίς, -ἃ, *m.*, dew.
 Ϟοῶίρceος, -ῶίσε, *f.*, a stare, or
 staring.
 Ϟοῶίρceοίμ, -ῥίμ, *f.*, a white
 back ; a white-backed cow.
 Ϟοῶί, *a.*, inheritant, "kind" ;
n. m., a lock of hair ; *pl.*
 Ϟοῶί.
 Ϟοῶίς, *a.*, bushy ; going to-
 gether in thick ringlets or
 curls.
 Ϟοῶίς, -ίς, *m.*, duty.
 Ϟοῶίς, *a.*, sad.
 Ϟοῶίρceοῶας, *a.*, sad at heart,
 depressed.
 Ϟοῶίρce, -ἃίμ, *m.*, challenge,
 defiance ; Ϟείρce Ϟο ῞οῶίρce,
 I defy you.
 Ϟοῶίρce, *m.*, gloom.
 Ϟοῶίρceας, -ἃίρ, *m.*, foliage.
 Ϟοῶίρce, *v. tr.* and *intr.*, I
 awaken.
 Ϟοῶίρce, *f.*, an estate, a country.
 Ϟοῶίρce, -ἃ, *f.*, diligence, as-
 siduity.

e.

- εἰςκράτῳ, *pl. collective*, horses.
 ἐδάσκαίνιμι, or ἐδάσκαοῖνιμι, *v.*,
 I bemoan, I lament.
 ἐδάσμαις, want; in phr. ὅα
 ἢ-ἐδάσμαις, without them.
 εἰαῖρε, *m. pl.*, the eyes, a rainbow
 εἰλαῖρῳ, *f.*, a swan; pron. as if
 written, Δλαῖρῳ.
 εἰλλάς, -αῖς, *m.*, stock.
 εἰλυῖσιμι, *v. intr.*, I steal
 cautiously, I elope.
 εἰναῖς, -αῖς, *m.*, a marsh, a mire.
 εἰνρηῖς, a person or thing alone;
 ἰμ' εἰνρηῖς, alone.
 εἰρραῖννε, *f. pl.*, the turned
 timbers of the ship, the
 end (?).
 εἰσμιλλεῖ, -ε, *f.*, a defect, an im-
 pediment.
 εἰσονόρις, -ε, *f.*, hardship.
 εἰρεᾶς, -ας, *f.*, consequence,
 force, effect.
 εἰσεᾶλλα, *a.*, wild, unreasoning
 εἰλιῖς, *v. tr.*, to demand, to ask.
 εἰρηῖς, *f.*, restitution, requital.
 εἰρισῖμι, *v. intr.*, I rise.
 εἰστῖρε, *m.*, an oyster.
 εἰο, in phr., ὅα μβυῶ εἰο τυτ
 ἔ Δ λέιξεῶ, if you are able
 to read it.
 εἰομβρα, *m.*, amber (pron.
 εἰομβρα).

F.

- φᾶδαιρε, *f.*, tempering (of steel,
 &c.).
 φᾶῖρῳ, or φᾶῖς, *m.*, a seer, a
 prophet, a learned man.
 φᾶλ, *g. φᾶιλ, m.*, Ireland; φᾶρα
 φᾶιλ, the men of Ireland.
 φᾶμνεᾶς, *a.*, curly, having
 ringlets.
 φᾶῖσιμι, *v. tr.*, I squeeze.
 φᾶῖτεᾶλλ, *m.*; ᾶς φᾶῖτεᾶλλ, pro-
 viding.
 φᾶῖτεᾶλλᾶς, -αῖς, *m.*, a pro-
 vident, thrifty person.
 φᾶῖτῖος, -ῖς, *m.*, fear.

- φᾶλλτανᾶς, -ῖς, *m.*, spite.
 φᾶναιρῳ, *f.*, a slope, a descent;
 ἡ φᾶναιρῳ, down, down-hill.
 φᾶοροε, *m.*, relaxation; prob.
 = φᾶοῖτε, ease, cessation.
 φᾶοῖστοιμ, *m.*, (and somet. *f.*),
 confession (to a priest).
 φᾶουῖς, -οῖς, *f.*, a plover.
 φᾶραῖνν, *m.*, land.
 φᾶραῖνν, -ε, *f.*, rain, tempest.
 φᾶσαῖς, *a.*, aware.
 φᾶσῖς, -οῖς, *f.*, a whisker a
 beard.
 φᾶῖβ, nobility, generosity.
 φᾶῖεᾶνν, *v.*, awaits.
 φᾶῖομ, *m.*, force, importance,
 greatness.
 φᾶῖεᾶῖν, -ᾶν, *m.*, a butterfly.
 φᾶῖεᾶῖννᾶς, *a.*, suitable.
 φᾶῖῖν, *m.*; a present, a gift, a
 "fairin".
 φᾶοῖαν, -ᾶν, *m.*, storm (on sea),
 tempest.
 φᾶοῖλνν, *f.*, -ε, a farthing.
 φᾶῖῖλ, -ῖλ, *m.*, fennel.
 φᾶῖννε, *f.*, beauty.
 φᾶῖνν-σῖαῖᾶς, *a.*, white-shielded
 φᾶῖορ-ῖορῖαῖᾶν, in plaits.
 φᾶῖσαῖς, *a.*, aware, knowing.
 φᾶῖννῖαῖς, -ᾶῖς, *m.*, decency.
 φᾶῖῖτεᾶς, -ῖς, *pl.*, φᾶῖῖῖς, *m.*,
 heaven; generally used in
 plural.
 φᾶῖεᾶςᾶς, -αῖς, *m.*, a boor, a
 busybody.
 φᾶῖῖννᾶρ, -ᾶρ, *m.*, autumn, har-
 vest.
 φᾶῖννῖσιμι, *v. intr.*, I am of use
 to, I serve.
 φᾶῖορ, *v.*, help.
 φᾶῖῖσιμι, *v. tr.*, I help, assist.
 φᾶῖῖσιμι, *f.*, assistance, aid,
 relief.
 φᾶῖῖσεᾶῶ, *m.*, harrowing.
 φᾶῖῖσεᾶῶ, . . . proximity; ᾶ
 ῖφᾶῖῖσεᾶῶ ὅα ῖννε ὅο, with-
 in two miles of it.
 φᾶῖῖννᾶς, *a.*, vigorous, effective,
 strong.

pollusaç, *a.*, evident.
 porránaç, -αιῖς, *m.*, a strapping
 young man.
 porrséal, *m.*, a peroration, an
 epilogue.
 portaç, *m.*, relief (from pain or
 trouble).
 प्राओç, -ओῖς. *m.*, heath.
 प्रिओओῖर, *m.*, the block (?)
 próm-sa, with me=λιóm-sa.
 पुओओῖम, *v. tr.*, I blow away,
 I take away forcibly.
 पुओओç, *verbal noun* of पुओओῖ ;
 blowing away, taking away,
 abduction.
 पुओरलओç, -ओῖς, *m.*, a flood.
 पुओῖओल, -ल, *m.*, remainder,
 leavings.
 पुओनῖस, -e, *f.*, a furnace.
 पुओओç, -ओ, *f.*, easiness, facility.
 पुओओओल, *v. tr.*, liberate, redeem,
 to expound.

ῤ.

ῤओओओ, *m.*, danger, distress,
 strait.
 ῤओओῖ, *v. tr.*, I take, I receive,
 I go; ῤओओῖम buῖओओओç, I
 thank.
 ῤओओओओ, *m.*, a rogue.
 ῤओओओ, -ओῖ, *m.*, a dog, a hound.
 ῤओओओओओç, *a.*, native, Irish,
 home-made, national.
 ῤओओओओओç, *a.*, venomous; also
 gaudy, but not in this book.
 ῤओओओओओ, *f.*, spleen.
 ῤओओओओ, *m.*, proximity.
 ῤओओ, *pl.* -ओç, *m.*, a relation, a
 friend.
 ῤओओओ, *f.*, a guard of soldiers, a
 company of soldiers: a watch.
 ῤओओओओओओ, *f.*, roaring, shouting
 aloud, lamenting.
 ῤओओओ, darts, glances; *pl.* of ῤओ,
 a spear, a sunbeam.
 ῤओओ, *m.*, a promise.
 ῤओओ, -ओ, *m.*, love, affection.
 ῤओओओओओ, -ओओ, *m.*, a prison, a
 cage.

ῤओओ, *v.*, to heed, to obey.
 ῤओओओओç, *f.*, lowing.
 ῤओओओओ, was born; *past pass.*
 ῤओओओओओ, *pl.* ῤओओओओओओç; *m.*, a hare.
 ῤओओ, *v. tr.*, to start, to frighten;
 also ῤओओ, *f.*, a start.
 ῤओओओओओ, creaking, crackling.
 ῤओओओç=ओओ; मओओ ῤओओओ ओओ,
 on account of him (it).
 ῤओओ, *pl.*, ῤओओओ, a lock (of a
 door, &c.).
 ῤओओओ, -ओῖस, *m.*, dress, accoutre-
 ments, an instrument.
 ῤओओओओ, *a.*, dressed, fitted out.
 ῤओओ, *m.*, noise, disturbance.
 ῤओओओओओओç, or ῤओओओओओओç,
 -ओ; ओओओ नओ ῤओओओओओओç,
 perpetual motion.
 ῤओओओओ, *pl.* of ῤओओ, remarks,
 boasting, talk.
 ῤओओओओओ, *v. intr.* I go, I proceed,
 I travel.
 ῤओओओओओ, *a.*, shining; *recte*
 ῤओओओओç.
 ῤओओओ, *m.*, countenance, affection
 ῤओओ, I do, I make; a defective
 verb, used in pres. and past
 tense.
 ῤओओओ, *v.*, I cry, I weep.
 ῤओओओओ, *v. intr.*, I prey upon.
 ῤओओओ, *a.*, wounded, from
 ῤओओओ, I wound.
 ῤओओओओç, -ओ, *f.*, nearness, prox-
 imity.
 ῤओओओओओओç, sapphire blue.
 ῤओओओ, saws.
 ῤओओओओ, *m.*, a grade, an order, a
 degree.
 ῤओओओओ, *m.*, a grain (of oats, &c.)
 ῤओओओओç, *m.*, a sufficient quan-
 tity.
 ῤओओओओओ, *v. tr.*, I beat, I strike.
 ῤओओओ, -ओओ, -ओ, *f.*, the hair of
 the head.
 ῤओओओओ, *f.*, the upper part of the
 cheek.
 ῤओओओओ, -e, *f.*, a frown.
 ῤओओओ, -e, *f.*, danger.

ῥύζαιλ, *f.*, rocking, unsteady motion, wavering.
 ῥυαλαίην, -ε, *f.*, a shoulder; *pl.* ῥυαίλλι.
 ῥύισσιόν, the pipe at the head of the bellows.

i.

ῥηιονν, -α, *m.*, hell.
 ῥμεαλλ, -ίλλ, *m.*, a border.
 ῥηίρκε, *f.*, migration, emigration.
 ῥηίρθε, *f.*, a request, an entreaty.
 ῥηίμν, -ε, *f.*, the brain.
 ῥηίμν, ῥηίβε, *f.*, a green jelly-like substance that grows on bogs.
 ῥηίβειρ, -ίρ, *m.*, a river-mouth, an estuary, a fishery.
 ῥηηστιαδαδ (?), ornament (?).
 ῥόκταρ, -αίρ, *m.*, the lower part.
 ῥόυλακαν, *m.*, escorting, accompanying.
 ῥομασραδ, too much.
 ῥομαρκα, too much.
 ῥομαρδαδ, or ῥομασραδ, in *phr.* ἄς ῥομασραδ, jealous.
 ῥομκαρ, act of carrying; ῥομκρuiξίμ, *v. tr.*, I carry.
 ῥομλυκτ, -α, *f.*, the act of ferrying.
 ῥομρυαδα (?).
 ῥομνσuiξίμ, *v. tr.*, I approach, I turn towards, I attack.
 ῥοσνα, *f.*, a sigh; also written οσνα.
 ῥοσναiξίλ, *f.*, sighing; also written οσναiξίλ.

ι.

ῥαδ, *a.*, yellow.
 ῥαδαδ, *a.*, agreeable, friendly.
 ῥαδουδαδ, *m.*, lessening, diminishing.
 ῥαίρθε, *f.*, a spade.
 ῥαίρθεαδτ, -α, *f.*, agreeableness, kindness.
 ῥαιμθέειρ, -είρ, *m.*, a lantern.
 ῥαιν, *m.*, a lot; also *adj.*, full.

ῥανς, *g.* ῥανσα, *f.*, a ling.
 ῥαοξ, *pl.* -αντα *m.*, a calf.
 ῥεααί, *f.*, *pl.* of ῥεαα, a cheek.
 ῥεαδτ, -α, *m.*, a monument, a heap of stones.
 ῥεαίμν, *a.*, soft, milk-like.
 ῥεαναβάν, -άιν, *m.*, a foolish person.
 ῥεαρ, *m.*, injury, disability; a great quantity.
 ῥεαρςυς, -υις, *m.*, view; ἄς ουτ ὁ ῥεαρςυς ορμ, fading from my sight.
 ῥεας, -α, *m.*, advantage, improvement, luck, prosperity.
 ῥεασραδα, *pl.*, sides.
 ῥεαδττορμ, *m.*, oppression.
 ῥείμνεαδ, *f.*, the act of leaping, jumping, bounding.
 ῥεοξ-ῥεειρ, *m.*, strong vigorous man.
 ῥεοινίν, *m.*, a favourite, a pet.
 ῥεοίμν, -άιν, *m.*, =ῥιομάν, an elm.
 ῥιαδα, many; ἰς ἄ ῥιαδαδα, considering how many.
 ῥιξ, a great number (?).
 ῥιομτα, *a.*, polished.
 ῥιον, *m.*, *gen.* ῥίν flax.
 ῥιονν, ῥεαμνα, *m.*, ale.
 ῥόκραιν, -άιν, *m.*, a light, a ray.
 ῥοιξεαδ, *pl.* -αδα, *f.*, a stripper.
 ῥυαδαίρ, -κρραδ, *f.*, rushes.
 ῥυαδδαιν, *v. tr.*, I repeat, I express, I allege.
 ῥύβαδ, *a.*, pliant, bending.
 ῥύβιν, -ε, *f.*, a recess, a corner.
 ῥύτιμρ, *a.*, quick, active.

m.

μαδαίρε, *m.*, a large field, a plain.
 μαδαντα, *a.*, quiet, retiring, modest.
 μακνας, -αίς, *m.*, sportiveness.
 μαξαδ, -αίτ, *m.*, humbugging, joking.
 μαίτὸμ, *f.*, the trough of a wave.

μαῖστρεαν, -me *f.*, a maiden.
 μαῖστρε, *m.*, a maiden, a queenly woman.
 μαίλις, -e, *f.*, malice.
 μαῖριμ, *v. intr.*, I live, I last.
 μαῖσεαδ, *a.*, beautiful, grand.
 μάλα, *m.*, a bag.
 μάλλατ, -α, *f.*, a curse.
 μάλλατ, *f.*, change, alternative.
 μάμ, *m.*, a trump.
 μάμ, -α, *m.*, a mountain pass.
 μάητα, *a.*, well-behaved.
 μάοιμ, -e, *f.*, means, riches.
 μάοι-θεαρναδ, *a.*, blunt-edged(?).
 μάορ, *pl.* μάορτα, *m.*, a steward, a shepherd.
 μάορτα, *a.*, modest.
 μάρχειδατ, -α, *f.*, the act of riding.
 μεαδαιρ, -ραδ, *f.*, intelligence, perception, knowledge, mind, recollection.
 μεαδ, -α, *pl.* μεαδαμ, *f.*, a bee.
 μέαουσαδ, *m.*, increase; the act of increasing.
 μεαλλαδ, *m.*, the act of deceiving.
 μέαραδαη, -άμ, *m.*, a thimble.
 μεα, *pl.* μεαα, *m.*, fruit; opinion, esteem.
 μεαδαμ, *v. intr.*, I fade, I wither.
 μεαττα, *a.*, cowardly, effeminate.
 μειόρεαδ, *a.*, merry.
 μειόρεος, *f.*, a lively, cheerful girl; perhaps = μέαρόζ.
 μί-άδ, *m.*, ill-luck, misfortune.
 μίηταδ, -ηζ, *m.*, good land, rich pasture.
 μιονηάν, -άμ, *m.*, a kid.
 μιονηαζιμ, *v. tr.*, I swear.
 μιοταλ, -αλ, *m.*, metal, cast-iron or steel.
 μιρε, *f.*, madness, agitation; αρ μιρε, mad, frantic; comp. of μεαρ.
 μιτρο, time; ις μιτρο ούιμ, it is time for us.

μόοαμαλ, -άμια, *a.*, mild.
 μόορε, *f.*, a vow.
 μοιζιρόε, *a.*, graceful.
 μόιντε, *f.*, bogs; *pl.*, of μόιμ.
 μόιρνεαδ, *a.*, affectionate.
 μύμτε, *a.*, polite, well-mannered.
 μυιρηνί, *m.*, a love, a person beloved.
 μυλλαδ, -αζ, *m.*, a summit, top.
 μυτταδ, *a.*, wooley, shaggy.
 μύητα, *m.*, a mould.
 μύραδ, -αζ, *m.*, a murex.
 μύσζιμ, *v. intr.*, I awaken, I arouse.

n.

νάιρεαδ, *a.*, shameful, bashful, modest.
 νάμιαρ, -αο, *f.*, an enemy.
 ναιοιζε, *f.*, a snipe.
 νέαλλ, -α, *m.*, a wink.
 νεοιμ, *f.*, evening.
 νυηνεαδ, *a.*, sore, painful.
 νυαίρεαδτ, -α, *f.*, news.
 νυαλλ, *f.*, foolishness, silliness.

ō.

όζάναδ, -αζ, *m.*, a youth.
 οιορεαδας, -αις, *m.*, education.
 όιζε, *f.*, youth.
 οιζρε, *m.*, an heir.
 οιλτε, *a.*, trained, expert.
 οιμεαδαμ, liberality (?).
 οησα, *m.*, an ounce.
 οησα, *f.*; also written (more correctly) ιοησα, a sigh.
 οησαζιμ, *f.*, sighing; also written ιοησαζιμ.

p.

παβσαε, *m.*, a flower.
 παβοιρ, *f.*, a pater, a prayer; *pl.* παβορεαδα.
 πατεαμ, patent.
 πατεαητα, *a.*, close, exact.
 παράιστε, *m.*, a parish.
 πάρρετς, -υις, *m.*, Paradise.

παταρ υιςσε, *pl.*, παταραί υιςσε, *m.*, a partridge.
 πέδααδ, *a.*, proud.
 πέαρλα, *m.*, a pearl, a fine woman (*fig.*)
 πέιρσιλ, parsley.
 πίλι, *m.*, a big, bulky person.
 πλαμέαο, *f.* and *m.*, a planet.
 πλαιτε, *f.*, baldness.
 πλέσιύρ, *m.*, pleasure.
 πλέσιύρταϊό, *a.*, pleasant.
 πίρσε, probably = πεαρσα, a person.
 πλόεταί, *pl.*, heaps of snow.
 πλόεαμαίλ, *a.*, dignified.
 πλύρ, -ύίρ, *m.*, flour, flower ;
 πλύρ να μβαν, the flower of women.
 ποβαλ, -αιλ, *m.*, people, a congregation.
 πονανν, *f.*, a sheaf ; see पुनान्न.
 πορτάν, -άν *m.*, a crab.
 πράννταε, -αις. *m.*, a chief, a leader.
 πρόμιυθε, εο πρόμιυθε, *adv.*, proudly.
 πύκαν, -άν, *m.*, a boat with one sail.
 पुनान्न, -ανने, *f.*, a sheaf.

R.

ράβαιρε, *m.*, a rollicking fellow.
 ραούερε, -αιρε, *m.*, sight.
 ραεθεερε, *irc*, *m.*, sight.
 ραεν-εαιρε, bright, rainbow-coloured (?) eyes ; possibly
 réiō nōeaiρε, n being aspirated.
 ραεραμνε, staying up at night, carousing.
 ράιτ, *f.*, a residence, a seat, a mound. Now only used in place-names.
 ράιττε, ράταό, *f.*, a quarter of a year.
 ράμα, *m.*, an oar.
 ράσαίλ, *f.*, racing, the groove for the nails in a horseshoe.
 ρέδααό, *m.*, the act of tearing, pulling asunder.

ρεαετ, -α, *m.*, style ; a fit ;
 ραοι n-α ρεαετ σεοίλ, in full sail.
 रेαιसे, precipitateness ; सेात अ रेासिे, to allow them to go headlong.
 रेालतान, -अिं, *m.*, a star.
 रेीत-स्रुमिं ; this word is understood to refer to the old Irish families.
 रेीततेाद, -इ, *m.*, arrangement, peace ; रेाडिं ग or arrange ment.
 रिार, *v.*, to supply ; *n. m.*, a supply, a sufficiency.
 रिसेान, *f.*, a queen.
 रिन्ने, *m.*, a dance, the act of dancing.
 रीत, -ीत, *m.*, a road.
 रोइअिं, *f.*, a choice.
 रोिलेाद, -इ, the heron ; see Notes.
 रीस, -ीस, *m.*, a rose.
 रुान, a favourite, darling, one's beloved.
 रून, -ून, *m.*, a secret.
 रुन्नाद, -अइ, *m.*, a mackerel.

S.

साीतरेास, -इस, *m.*, riches.
 साीम, *a.*, mild, calm, soothing.
 साीमिइम, *v. tr.*, I corner, I capture ; उा साीमिुइाद, being cornered.
 साल, साीते, *f.*, a heel.
 साीमाίल, साीमला, *f.*, a match, an equal.
 साीम्लुइम, *v. tr.*, I hint, I allege, I compare with.
 साओअल, -अल, *m.*, the world, life.
 साओअलाद, *a.*, long-lived.
 साओतेामाίल, *ā.*, cultured ; also funny.
 साओर, *a.*, cheap ; *n. m.*, a mason, a tradesman.
 साओर, -अर, *m.*, a work.
 साओरुइम, *v. tr.*, I earn, I work.
 सारुइम, *v. tr.*, I weary, I exhaust, I surpass, I fail.

σεῶν, -α, *m.*, a while.
 σεῶν, a while
 σεῶν, -άμ, *m.*, a possession ;
 also a flock.
 σεῶν, *m.*, a huntsman.
 σεῶν, -αῖς, *m.*, history, story,
 genealogy.
 σεῶν, *v. tr.*, I blow.
 σεῶν, *v. tr.*, I deny.
 σεῶν, *v. tr.*, I play (a musical
 instrument); *v. noun*, seῶν.
 σεῶν, -έιν, *m.*, gospel, love-
 story.
 σεῶν, -ίγε, *f.*, a team of
 horses.
 σεῶν, -ε, *f.*, a jewel.
 σεῶν, *g.* seῶν ; *pl.* σεῶν ; *m.*,
 a sail.
 σεῶν, *v. tr.*, I drive, I direct,
 I sail.
 σεῶν, *a.*, active, lively.
 σεῶν, *f.*, a shadow.
 σεῶν, -ε, *f.*, a cave, a hole in
 the ground
 σεῶν, *m.*, a kind
 of sea fish.
 σεῶν, *f.*, scandal.
 σεῶν, *v. tr.*, and *intr.*, I
 frighten.
 σεῶν, -αῖτε, *f.*, a swarm.
 σεῶν, *f.*, a sincere
 farewell, a hearty blessing.
 σεῶν, *pl.*, joints.
 σεῶν, *m.* and *f.*, beauty.
 σεῶν = σεῶν, *m.*, a story.
 σεῶν, *m.*, a snarler.
 σεῶν, *m.*, a halyard.
 σεῶν, -ε, *f.*, a point, a reef, a
 peninsula.
 σεῶν, *m.*, the act of scalding ;
 scolding.
 σεῶν, *a.*, scalded.
 σεῶν, *f.*, the pick, or choice of a
 thing.
 σεῶν, *f.*, a "scraw," a sod.
 σεῶν, -ε, *f.*, a course, a trail.
 σεῶν, -τα, *m.*, robbery, plun-
 der, ruin.
 σεῶν, -άμ, *m.*, a herring.

σεῶν, *v. intr.*, to cease
 σεῶν, *a.*, pleasant.
 σεῶν, *m.*, a chicken.
 σεῶν, *m.*, a spring, a leap.
 σεῶν, -ίρ, *m.*, parents, an-
 cestors.
 σεῶν, *a.*, civil, polite.
 σεῶν, *v. intr.* to spring from.
 σεῶν, -άξ, *m.*, a fox.
 σεῶν, -ύρ, *m.*, a scissors.
 σεῶν, -έιν, *m.*, a chisel.
 σεῶν, a corruption of
 "hooker," a boat with three
 sails.
 σεῶν, *m.*, a carpenter.
 σεῶν, *m.*, the act of robbing or
 plundering.
 σεῶν, *a.*, healthy, sound ; *n.*,
 farewell, adieu.
 σεῶν, *v. tr.*, I save, I pre-
 serve.
 σεῶν, -άμ, *m.*, a turf-spade.
 σεῶν, *a.*, smooth, slippery.
 σεῶν, *g.* σεῶν, *m.*, a mountain.
 σεῶν, *g.*, σεῶν, *f.*, a
 shovel.
 σεῶν, -άμ, *m.*, a defect, a blemish
 σεῶν, *m.*, a thought.
 σεῶν, *v. intr.*, I think.
 σεῶν, *m.*, a thought, an
 idea.
 σεῶν, *m.*, a click, a filip.
 σεῶν, -έιν, *f.*, a blackberry ;
pl. σεῶν and σεῶν.
 σεῶν, -ε, *f.*, a syllable.
 σεῶν, -ε, *f.*, a haze.
 σεῶν, σεῶν, *m.*, a knot.
 σεῶν, -α, *m.*, good appearance,
 polish.
 σεῶν, -αῖτε, *f.*, a needle.
 σεῶν, -α, *m.*, countenance,
 appearance.
 σεῶν, *v. tr.*, I chip. I pare.
 σεῶν, *a.*, shaped out, chiselled
 σεῶν, *an intej.*
 σεῶν, *a.*, open-mannered,
 mild.
 σεῶν, -α, *f.*, good-
 heartedness, mildness.

σοῖτεαδ̄, -ῖς, *m.*, a vessel.
 σπαίρπιν, *m.*, a labourer who goes from place to place to earn wages.
 Σπάιννεαδ̄, *a.*, Spanish; *n. m.*, a Spaniard.
 σπάραιλ, *f.*, act of sparing.
 σπεαλ, -εῖτε, *f.*, a scythe; also a space of time, a while.
 σπεαλασοῖν, -όρα, *m.*, a mower.
 σπέρεαμαῖλ, *a*, fine, beautiful, handsome.
 σπέις, -ε, *f.*, desire.
 σπίε, a spike, a top of a pole or spear.
 σπῖσοῖν, -όρα, *m.*, a spy.
 σπῖοναδ̄, *m.*, act of consuming, using up, spending, "teasing."
 σποτ, *m.*, spot (?), a place.
 σπραοῖ, *f.*, fun.
 σπρέαδ̄αδ̄, *m.*, act of scattering.
 σπρεααδ̄, *m.*, strength, vigour.
 σπρούλλε, *m.*, a particle, a blade of grass, a small quantity of anything. *gen.* used in ref. to butter.
 σπυαῖ, -ε, *f.*, a blister on the hand.
 σραιτ̄, *f.*, a field; corn or hay cut down.
 σρεαης, -α, *f.*, a string.
 σρουῖν, *f.*, a family, a race of people.
 στάιρο-βαν, *f.*, a polite, dignified woman.
 σταῖγρε, *m.*, a stair, a flight of stairs.
 σταμραδ̄, *a.*, sleek, shining.
 στόκῖν, *m.*, *dim.* of στόαδ̄, a boy.
 στραοῖλλ, -ε, *f.*, an untidy woman.
 στρόβ, *m.*, effort
 στυαῖρο-βαν, *f.*, a proud, haughty woman.
 στυαδ̄, *f.*, an arch.
 στυαῖν, -αμα, *f.*, handiness.
 συαῖρῶτε, *a.*, tired, exhausted.
 συαῖννεαδ̄, *a.*, still, quiet, trans-
 quil.

συαῖννεας, -ῖς *m.*, ease, tranquility.
 συαῖρκεας, -ῖς, *m.*, mirth, gaiety.
 συαῖραδ̄, *a.*, mean, wretched.
 συβαδ̄αας, -ῖς, *m.*, gratification comfort.
 σύζαδ̄, *a.*, tipsy.
 συζήραοῖ, *m.*, a raspberry.
 σύζραδ̄, -αῖτα, *m.*, fun, mirth, pleasantry.
 συῖμῖσεαν (?), probably ἰς ῖμῖε σῖν; heed.
 σύῖσσε, *m.*, a flail.
 σύσα, *m.*, a bed-rug, a quilt.

τ.

ταῖβρεαδ̄, *m.*, the act of showing, exposing.
 ταῖβριζῖν, *v. tr.*, I show, I expose, I appear.
 τάλῖλλῖν, -α, *m.*, a tailor; also τάλῖλλῖν.
 τάλῖπῖεῖς, -ε, *f.*, drafts, backgammon.
 τάλῖρνε, *m.*, a nail.
 τάλῖρνηζῖν, *v. tr.*, I draw.
 ταῖτνεαῖν, *m.*, affection, sunshine.
 ταῖτῖνηζῖν, I please; ταῖτῖνηζεανν sé ἕῖομ, I like it.
 ταλαῖμυροῖ, *m.*, a farmer, an agriculturist.
 ταναῖρο, *a.*, thin.
 ταοῖρεαδ̄, *m.*, wind, draft.
 ταπαδ̄, *m.*, quickness, activity.
 ταραῖννηζῖν, *v. tr.*, I draw.
 ταραῖντ, *f.*, act of drawing.
 ταρσαδ̄, -αῖγε, *f.*, a threshold.
 ταρτας, -αῖς, *m.*, a tortoise.
 τάρυζῖν or τάρτυζῖν, *tr.*, I preserve.
 τατῖνζῖν, *v. tr.*, I frequent; τατῖνζε, a resort.
 τάτῖνζαδ̄, *m.*, the act of welding.
 τέαδ̄εταδ̄, *m.*, freezing.
 τεαδ̄εταῖν, *a form of* τεαδ̄ετ, coming.
 τέαδ̄εταῖρ, -αῖρ, *m.*, warmth, closeness.

τεᾶστᾶς, or τεᾶλλᾶς, -ᾶις *m.*, a hearth.
 τεᾶμπᾶλλ, -ᾶιλλ, *a.*, church, a graveyard.
 τεᾶνᾶμ, *v. imperat*, come along.
 τεᾶνν, *a.*, strong, stiff, firm.
 τεᾶννᾶμ, *v. tr.* and *intr.*, I move.
 τεᾶσᾶδᾶς, -ᾶις, *m.*, heat.
 τεᾶσᾶσᾶς, -ᾶις, *m.*, character.
 τεᾶιςλεᾶδᾶ, *m.*, a calm.
 τεᾶιμεᾶλ, -ᾶι, *m.*, an eclipse.
 τεᾶιρις, *v. intr.*; only used in *sing. imper.*, ῥο.
 τεᾶιξεᾶρᾶ, *m.*, a lord.
 τεᾶιονᾶδᾶρ, *f.*, a wink, a closing of the eyes.
 τεᾶᾶτ, *a.*, tender, pliant, weak.
 τεᾶιςμ, *v. tr.*, I cast, I condemn, I find guilty, I throw off.
 τεᾶᾶ, *m.*, a tongs.
 τεᾶᾶιςμ, *v. tr.*, I lift, I take, I blame; *ná* τεᾶᾶις ᾶορᾶ ἔ, do not blame me for it.
 τεᾶᾶιςμ, or τεᾶᾶᾶιςμ, *v. tr.*, I measure.
 τεᾶᾶρᾶεᾶς, -ᾶᾶε, *f.*, thunder.
 τεᾶᾶᾶεᾶς, -ᾶᾶ, *m.*, beginning, front.
 τεᾶᾶᾶᾶς, -ᾶᾶᾶς, *m.*, rocking, swaying.
 τεᾶᾶᾶᾶμ, *v. tr.*, I drive.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *f.*, the act of turning, tacking (of a boat).
 τεᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, fruit, produce.
 τεᾶᾶᾶᾶς, -ᾶᾶᾶ, *m.*, beginning, front.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶᾶ, *f.*, a shore, a strand.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *v. intr.*, to ebb (of the tide).
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *m.*, weakening (?), cessation (?).
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *f.*, a slave, a clown.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *m.*, *sing.* of τεᾶᾶᾶᾶᾶ, attraction, accomplishment.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *pl.*, accomplishments.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *f.*, act of cutting down, a reverse.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *v. intr.*, fade, abandon.
 τεᾶᾶᾶᾶ, *a.*, weak.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *a.*, talented.

τεᾶᾶᾶᾶ-σᾶρᾶμ, a weak or ignoble family, *vid.* *κᾶᾶᾶᾶ-σᾶρᾶμ*.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *a.*, able to "make one's way."
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *a.*, continuous.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *v. tr.*, I guide.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *v. intr.*, I journey, I travel.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, dryness, a period of dry weather.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *v. tr.* and *intr.*, I dry.
 τεᾶᾶᾶᾶ, τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *m.*, a cod-fish.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *a.*, clamorous, with noise as if of troops.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *f.*, an approximation, a guess.
 τεᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, a bleach.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *m.*, tidings.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶ, *m.*, act of bleaching.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *m.* and *f.*, harm, evil, injury.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *a.*, harmful, injurious.
 τεᾶᾶᾶ, *f.*, *pl.* τεᾶᾶᾶᾶ, a flood.
 τεᾶᾶᾶᾶ, *a. comp.*, *form*, sooner.
 τεᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, a hillock.
 τεᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, a pilgrimage.
 τεᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, *v. tr.*, I start, I originate.

υ.

υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, the upper part of anything; cream.
 υᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, a president.
 υᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *a.*, proud, rank.
 υᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, loneliness, solitariness.
 υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶᾶ, *m.*, an apple; *pl.* υᾶᾶᾶᾶᾶᾶ and υᾶᾶᾶᾶ.
 υᾶᾶᾶ, υᾶᾶᾶᾶ and οᾶᾶᾶ, *m.*, a lap.
 υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, an author.
 υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *e.*, tools, implements.
 υᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶ, *f.*, obedience.
 ὑᾶᾶᾶᾶᾶ, *pl.*, hoops (fr. English).
 υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶ, *f.*, harm, malice, envy, evil.
 υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶᾶ, *m.*, a floor.
 υᾶᾶᾶᾶᾶ, -ᾶᾶ, *f.*, respect, influence.

AGUISÍN AN EAGARTÓRA.

Amhrán I, l. 1 : Amhrán Muimneac é seo. Seón Ulúro nó Seáxán Ulúro (John Lloyd) ab' ainm do'n fíle. Deir Tomás Ó hAodá gur Seáxán Ó hEomín (nó Ó hEogáin ?) ab' ainm do ó ceart. Da de muinter Euaómuían (Contae an Cláir) é. 'Sa bliain 1773 do sgríob sé an t-amhrán so do réir Seáxáin Uí 'Dálaig (Reliques of Irish Jacobite Poetry, l. 110, mar a bfuil sé i zcló as Láimhsgríbhinn Muimniúg). Féac mar an zceatna an Lontuib, 5, áit a bfuil an fonn pá cló agus beagnaic an innsint céatna ar an amhrán féin. Soillsigeann siad so curó de na lozannaib tuocá, m.s., "raen-eaire" = "réalt-óeasca," i pl.

Am. 2, l. 3 : Amhrán Óirgiallac an ceann so. Duine de toza pili Óirgiall do cum .i. Séamus Mac Cuarta nó, mar tugtar i zcoitcínne air, Dall Mac Cuarta. Róise ní Ražailig ab' ainm do'n ógmaoi. Bí sí az díol ziosán (stocá) ar donac, agus ní raib duine zá zceannaic, do bárr í beic com zrána sin gur beaz duine téirdeac pá n-a déim. Cualaic an Dall an zgeal so agus ceannuig sé péire ziosán uaiti, agus rinne an t-amhrán annsin ar an toirt az áro-molaó Róise. Do leac an t-amhrán ar puo leice cuim ar paó. Fuaras féin é i n-Óirgiallaib agus i tTír Conaill agus é i bpaó níos iomláine ná mar acá sé annso. Féac ainm Séamais Míc Cuarta az Ó Ražailig i n-a leabar *Irish Writers*.

Am. 19, l. 41 : Amhrán Muimneac acá anois az an nzaeóealtac i zcoitcínne. Tá oireac eolais air i n-iarzcuil tíre Conaill az acá sa muim féin.

Am. 22, l. 50 : Amhrán Conallac. Do cuala féin é i tTír Conaill zo minic. "Caisleán na Finne" an t-ainm acá air annsó. B'é aóbar a óeanta, do réir mar cuala, bean uasal óz a pósaó le Dálac tíre Conaill az Caisleán na Finne (Castlefinn, in Co. Donegal).

Am, 23, l. 51 : Amhrán le hEogan Ruac Ó Súilleabám é seo—féac "Amhrán Eogáin Ruacó Uí Súilleabám, 21, l. 55. Seo mar fzeazgrann na ceatrainna acá annso leis an innsint do fuair an taóair páórais Ó Duinnín air : I=VII. ; II.=VI. ; III=I. IV.=V.